



Sisukord

I Seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 603/2013, 26. juuni 2013, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbi-vaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks 1
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 604/2013, 26. juuni 2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbi-vaatamise eest 31

DIREKTIIVID

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/32/EL, 26. juuni 2013, rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta 60
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/33/EL, 26. juuni 2013, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded 96

Hind: 7 EUR

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 603/2013,

26. juuni 2013,

millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

eesmärgil käsitleva määruse (EÜ) nr 2725/2000 teatavad rakenduseeskirjad⁽⁴⁾ tuleb teha mitmeid olulisi muudatusi. Kõnealused määrused tuleks selguse huvides uuesti sõnastada.

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkti e, artikli 87 lõike 2 punkti a ja artikli 88 lõike 2 punkti a,

- (2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem, on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes asjaolude sunnil taotleavad rahvusvahelist kaitset liidus.

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Andmekaitseinspektori arvamust⁽¹⁾,

- (3) Euroopa Ülemkogu võttis oma 4. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu Haagi programmi, milles seatakse vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal rakendatavad eesmärgid aastateks 2005-2010. 15.-16. oktoobril 2008 toimunud Euroopa Ülemkogul heaks kiidetud Euroopa sisserände- ja varjupaigapaktis kutsuti üles viima lõpule Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomine, luues ühtse menetluse, mis hõlmab ühtseid tagatisi ning ühtset pagulase ja täiendavat kaitset saava isiku staatust.

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 11. detsembri 2000. aasta määrusesse (EÜ) nr 2725/2000 (mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil)⁽³⁾ ja nõukogu 28. veebruari 2002. aasta määrusesse (EÜ) nr 407/2002 (millega nähakse ette sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise

- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 604/2013 26. juuni 2013. aasta (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest)⁽⁵⁾ kohaldamiseks on vaja kindlaks teha rahvusvahelise kaitse taotlejate ja liidu välispiiride ebaseaduslikul ületamisel kinni peetute isikud. Samuti on määruse (EL) nr 604/2013 ja eelkõige

⁽¹⁾ ELT C 92, 10.4.2010, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 12. juuni 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 20. juuni 2013. aasta otsus.

⁽³⁾ EÜT L 316, 15.12.2000, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 62, 5.3.2002, lk 1.

⁽⁵⁾ Vt käesoleva ELT lk 31.

selle artikli 18 lõike 1 punktide b ja d tõhusaks kohaldamiseks soovitatav anda igale liikmesriigile õigus kontrollida, kas tema territooriumil ebaseaduslikult viibiv kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik on taotlenud rahvusvahelist kaitset teises liikmesriigis.

- (5) Sõrmejäljed on kõnealuste isikute kindlakstegemisel tähtsaks teguriks. On vaja luua selliste isikute sõrmejälgede andmete võrdlemise süsteem.
- (6) Sel eesmärgil on vaja luua Eurodac-süsteem, mis koosneb kesksüsteemist, mis haldab sõrmejälgede andmete infotehnoloogilist keskandmebaasi, ning liikmesriikide ja kesksüsteemi vahelistest elektroonilistest edastusvahenditest (edaspidi „sideinfrastruktuur“).
- (7) Haagi programmis kutsuti üles parandama juurdepääsu liidu olemasolevatele andmekataloogidele. Lisaks kutsuti Stockholmi programmis üles andmeid sihipäraselt koguma ja lähtuvalt õiguskaitsealastest vajadustest arendama teabevahetust ja selleks kasutatavaid vahendeid.
- (8) Võitluses terroriaktide ja muude raskete kuritegude vastu on oluline, et õiguskaitseasutustel oleks oma ülesannete täitmiseks täielik ja kõige ajakohasem teave. Eurodac-süsteemis sisalduv teave on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks nagu on osutatud vastavalt nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuses 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta⁽¹⁾ ja nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuses 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta⁽²⁾. Seepärast peaks Eurodac-süsteemi andmed olema kättesaadavad käesolevas määruses sätestatud tingimustel, et neid oleks võimalik võrrelda liikmesriikide määratud asutuste ja Euroopa Politsei ameti (Europol) andmetega.
- (9) Õiguskaitseasutustele antud volitus kasutada Eurodac-süsteemi ei tohiks piirata rahvusvahelise kaitse taotleja õigust sellele, et tema taotlust menetletakse teatava aja jooksul vastavalt asjakohastele õigusaktidele. Kõnealust õigust ei tohiks piirata ka mis tahes järelmeetmed, mis võetakse pärast Eurodac-süsteemist leitud kokkulangevuse avastamist.
- (10) Komisjon toonitas oma 24. novembri 2005. aasta teatises nõukogule ja Euroopa Parlamendile (justiits- ja siseküsimuste valdkonna Euroopa andmebaaside suurema tõhususe, tugevdatud koostalitlusvõime ja koostoime

kohta), et sisejulgeoleku eest vastutavatel ametiasutustel võiks olla juurdepääs Eurodac-süsteemile täpselt määratletud juhtumitel, kui põhjendatult kahtlustatakse, et rahvusvahelise kaitse taotluse on esitanud terroriakti või muu raske kuriteo toimepanija. Kõnealuses teatises leidis komisjon samuti, et proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt tuleks Eurodac-süsteemi kasutada kõnealusel eesmärgil ainult suure ohu korral riigi julgeolekule ehk kui tegu, mille pani toime tuvastatav kurjategija või terrorist, on nii vägivaldne, et see õigustab sellise andmebaasi kasutamist, milles muidu on registreeritud kohtulikult karistamata isikud, ning komisjon järeldas, et Eurodac-süsteemi kasutamise lävitase peaks sisejulgeoleku eest vastutavate ametiasutuste jaoks olema seetõttu märkimisväärselt kõrgem kui lävitase kriminaalõiguslike andmebaaside kasutamiseks.

- (11) Lisaks sellele on Europolil keskne roll koostöös liikmesriikide ametiasutuste vahel, kes tegelevad piiriülese kuritegevuse uurimisega, kuna ta toetab kuritegevuse ennetamist, analüüsimist ja uurimist terves liidus. Seega peaks ka Europolil oma ülesannete raames ja kooskõlas nõukogu 6. aprilli 2009. aasta otsusega 2009/371/JSK, millega asutatakse Euroopa Politsei amet (Europol),⁽³⁾ olema juurdepääs Eurodac-süsteemile.
- (12) Europolil tuleks lubada taotleda sõrmejälgede andmete võrdlemist Eurodac-süsteemi andmetega ainult konkreetsetel juhtudel, kindlatel asjaoludel ja rangetel tingimustel.
- (13) Kuna Eurodac-süsteem loodi esialgselt Dublini konventsiooni kohaldamise hõlbustamiseks, tähendab terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks antav juurdepääs Eurodac-süsteemile kõnealuse süsteemi algse eesmärgi muutmist, mis piirab nende isikute põhiõigust eraelu puutumatusetele, kelle andmeid Eurodac-süsteemis töödeldakse. Kõik sellised piirangud peavad olema kooskõlas õigusnormidega, mis tuleb sõnastada piisavalt täpselt, et isikud saaksid kohandada oma käitumist, ning need normid peavad kaitsma isikuid omavoli eest ja määrama piisavalt täpselt kindlaks pädevatele asutustele antava kaalutlusõiguse ulatuse ja selle kasutamise korra. Demokraatlikus ühiskonnas peavad kõik sellised piirangud olema vajalikud õigustatud ja proportsionaalse huvi kaitsmiseks ning proportsionaalsed õiguspärase eesmärgiga, mida nendega tahetakse saavutada.
- (14) Kuigi Eurodac-süsteemi esialgne eesmärk ei hõlmanud võimalust taotleda andmete võrdlemist andmebaasis olevate andmetega latentsete sõrmejälgede ehk kuriteopaigalt leitavate daktüloskoopiliste andmete alusel, on kõnealune võimalus politseikoostöö valdkonnas keske

⁽¹⁾ EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3.

⁽²⁾ EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 121, 15.5.2009, lk 37.

- tähtsusega. Võimalus võrrelda latentseid sõrmejälgi Eurodac-süsteemis salvestatud sõrmejälgede andmetega juhtudel, kui on piisavalt alust arvata, et kuriteo toimepanija või ohver kuulub mõnda käesoleva määrusega hõlmatud kategooriasse, annab liikmesriikide määratud asutustele väga väärtusliku vahendi terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks näiteks juhul, kui kuriteopaigalt leitavad ainsad tõendid on latentseid sõrmejäljed.
- (15) Käesolevas määruses sätestatakse ka tingimused, mille kohaselt tuleks lubada esitada taotlus sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, ning vajalikud kaitsemeetmed, et tagada nende isikute põhiõigus eraelu puutumatusele, kelle andmeid Eurodac-süsteemis töödeldakse. Kõnealuste tingimuste rangus tuleneb asjaolust, et Eurodac-süsteemi andmebaasis registreeritakse selliste isikute sõrmejälgede andmed, keda ei kahtlustata terroriaktide või teiste tõsiste kuritegude toimepanemises.
- (16) Selleks, et tagada kõigi rahvusvahelise kaitse taotlejate ja rahvusvahelise kaitse alla võetud isikute võrdne kohtlemine ning kooskõla kehtivate liidu varjupaigalaste õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiviga 2011/95/EL (mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule)⁽¹⁾ ja määrusega (EL) nr 604/2013, on asjakohane laiendada käesoleva määruse reguleerimisala selliselt, et see hõlmaks ka täiendava kaitse taotlejaid ja täiendava kaitse kriteeriumidele vastavaid isikuid.
- (17) Samuti on vaja nõuda, et liikmesriigid võtaksid kohe sõrmejälgede andmed kõigilt rahvusvahelise kaitse taotlejalt ja liikmesriigi välispiiri ebaseaduslikul ületamisel kinni peetud kolmanda riigi kodanikelt ja kodakondsuseta isikutelt, kes on vähemalt 14aastased, ning edastaksid need viivitamata.
- (18) On vaja kehtestada selliste sõrmejälgede andmete kesksüsteemi edastamise, kõnealuste andmete ja muude asjaomaste andmete kesksüsteemis salvestamise, säilitamise, teiste sõrmejälgede andmetega võrdlemise, võrdlustulemuste edastamise ning salvestatud andmete märkimise ja kustutamise täpsed eeskirjad. Need eeskirjad võivad erinevate kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute kategooriate osas erineda ning neid tuleb kohandada vastavalt olukorrale.
- (19) Liikmesriigid peaksid tagama sõrmejälgede andmete edastamise nõuetekohase kvaliteediga, mis võimaldab nende võrdlemist sõrmejälgede tuvastamise elektroonilise süsteemi abil. Kõik Eurodac-süsteemile juurdepääsu õigust omavad asutused peaksid investeerima oma töötajate asjakohasesse väljaõppesse ja vajalikesse tehnoloogilistesse seadmetesse. Eurodac-süsteemile juurdepääsuõigust omavad Euroopa asutused peaksid teavitama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1077/2011⁽²⁾ asutatud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise Euroopa ametit (edaspidi „amet“) andmete kvaliteediga seotud probleemidest, et need lahendada.
- (20) Asjaolu, et sõrmejälgede andmete hankimine ja/või edastamine on ajutiselt või püsivalt võimatu selliste põhjuste tõttu nagu andmete halb kvaliteet, mis ei võimalda nende nõuetekohast võrdlemist, tehnilised raskused, tervisekaitsega seotud põhjused või asjaolu, et andmesubjektist sõltumatute asjaolude tõttu ei ole ta võimeline sõrmejälgi andma või on nende võtmine võimatu, ei tohiks negatiivselt mõjutada sama isiku rahvusvahelise kaitse alla võtmise taotluse läbivaatamist või selle kohta otsuse tegemist.
- (21) Eurodac-süsteemis leitud kokkulangevusi peaks kontrollima koolitatud sõrmejäljeekspert, et oleks võimalik tagada nii vastutuse korrektne kindlaksmääramine vastavalt määrusele (EL) nr 604/2013 kui ka selliste kuriteos kahtlustatavate või kuriteoohvrite täpne tuvastamine, kelle andmed võivad olla Eurodac-süsteemis salvestatud.
- (22) Ühes liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud kolmandate riikide kodanikel või kodakondsuseta isikutel võib hiljem mitme aasta jooksul olla võimalus taotleda rahvusvahelist kaitset teises liikmesriigis. Seetõttu peaks maksimaalne aeg, mille jooksul sõrmejälgede andmeid kesksüsteemis säilitatakse, olema küllalt pikk. Et enamik mitmeks aastaks liitu jäänud kolmandate riikide kodanikke või kodakondsuseta isikuid on selle aja möödumisel saanud püsielaniku staatuse või koguni liikmesriigi kodakondsuse, peaks kümme aastat olema mõistlik aeg sõrmejälgede andmete säilitamiseks.
- (23) Säilitusaega tuleks lühendada teatavate eriolukordade puhul, kui ei ole vajadust sõrmejälgede andmeid nii kaua säilitada. Sõrmejälgede andmed tuleks kustutada kohe, kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik saab liikmesriigi kodakondsuse.

⁽¹⁾ ELT L 337, 20.12.2011, lk 9.

⁽²⁾ ELT L 286, 1.11.2011, lk 1.

- (24) Selliste andmesubjektidega seonduvaid andmeid, kelle sõrmejäljed salvestati algselt Eurodac-süsteemi nende rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisel ja kellele on liikmesriigis antud rahvusvaheline kaitse, on asjakohane säilitada, et rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisel salvestatud andmeid saaks nendega võrrelda.
- (25) Amet peaks alates kuupäevast, mil ta asus oma ülesandeid täitma (1. detsember 2012), võtma üle komisjoni need ülesanded, mis on seotud Eurodac-süsteemi operatiivjuhtimisega kooskõlas käesoleva määrusega, ja teatavad ülesanded, mis on seotud sideinfrastruktuuriga. Amet peaks asuma täitma käesoleva määrusega talle antud ülesandeid ja määruse (EL) nr 1077/2011 asjaomaseid sätteid tuleks vastavalt muuta. Lisaks peaks Europolil olema ameti haldusnõukogu koosolekul vaatlaja staatus, kui päevakorras on käeoleva määruse kohaldamisega seotud küsimused, mis käsitlevad liikmesriikide määratud asutuste ja Europoli juurdepääsu Eurodac-süsteemile terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks. Europolil peaks olema võimalik nimetada esindaja ameti Eurodaci nõuanderühma.
- (26) Euroopa Liidu ametnike personalieeskirju (ametnike personalieeskirjad) ja Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimusi (teenistustingimused), mis on kehtestatud nõukogu määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 ⁽¹⁾ (koos osutatud „personalieeskirjad“), tuleks käesoleva määrusega seotud küsimustes kohaldada kõigi ameti töötajate suhtes.
- (27) On vaja selgesti sätestada komisjoni ja ameti kohustused kesksüsteemi ning sideinfrastruktuuri suhtes ja liikmesriikide kohustused andmete töötlemise, andmete turvalisuse ning salvestatud andmetele juurdepääsu ja nende andmete parandamise suhtes.
- (28) On vaja määrata liikmesriikide pädevad asutused ja riiklik juurdepääsupunkt, mille kaudu esitatakse taotlus andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega, ning pidada nimekirja määratud asutuste tegevusüksustest, kellel on õigus esitada kõnealune võrdlemistaotlus terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks.
- (29) Taotluse riiklikule juurdepääsupunktile sõrmejälgede andmete võrdlemiseks kesksüsteemi andmetega peaks esitama määratud asutuse üksus kontrolliasutuse kaudu ja see peaks olema põhjendatud. Määratud asutuste tegevusüksused, kellel on õigus esitada taotlus andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega, ei peaks tegutsema kontrolliasutustena. Kontrolliasutused peaksid olema määratud asutustest sõltumatud ja nende ülesanne peaks olema tagada sõltumatul viisil käesolevas määruses sätestatud juurdepääsutingimuste range täitmine. Pärast kõikide juurdepääsutingimuste täitmise kontrollimist peaks kontrolliasutus edastama sõrmejälgede andmete võrdlemise taotluse (jättes märkimata taotluse esitamise põhjused) riikliku juurdepääsupunkti kaudu kesksüsteemile. Kiireloomulistel erandjuhtudel, kui terroriaktidest või muudest rasketest kuritegudest tulenevale konkreetsele ja tegelikule ohule reageerimiseks on vajalik varajane juurdepääs, peaks kontrolliasutus töötleva taotlust viivitamata ning seda kontrollima alles tagantjärele.
- (30) Kui siseriiklikud õigusaktid seda lubavad, võivad määratud asutus ja kontrolliasutus kuuluda samasse organisatsiooni, kuid kontrolliasutus peaks oma käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid täites tegutsema sõltumatult.
- (31) Selleks et tagada isikuandmete kaitse ja välistada süstemaatiline võrdlemine, mis peaks olema keelatud, tuleks Eurodac-süsteemi andmeid töödelda ainult konkreetsetel juhtudel ning kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks. Erijuhtumiga on eelkõige tegemist siis, kui sõrmejälgede andmete võrdlemise taotluse aluseks on terroriakti või muu raske kuriteoga seotud spetsiifiline ja konkreetne olukord või spetsiifiline ja konkreetne oht või konkreetsed isikud, kelle puhul on põhjendatult alust arvata, et nad panevad toime või on toime pannud mis tahes sellise kuriteo. Erijuhtumiga on tegemist ka siis, kui sõrmejälgede andmete võrdlemise taotlus on seotud isikuga, kes on terroriakti või muu raske kuriteo ohver. Määratud asutused ja Europol peaksid seega taotleva andmete võrdlemist Eurodac-süsteemi andmetega üksnes siis, kui neil on piisavalt alust arvata, et sellise võrdluse tulemusena saadakse teavet, mis oluliselt aitab kaasa terroriakti või muu raske kuriteo ennetamisele, avastamisele või uurimisele.
- (32) Lisaks tuleks juurdepääsu võimaldada ainult tingimusel, et võrdlus liikmesriigi riiklike sõrmejälgede andmebaaside ja kõigi teiste liikmesriikide sõrmejälgede automatiseeritud identifitseerimise süsteemidega nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsuse 2008/615/JSK (piiriülese koostöö tõhustamise kohta, eelkõige seoses terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega) ⁽²⁾ alusel ei võimaldanud andmesubjekti isikut kindlaks teha. See tingimus eeldab taotlevalt liikmesriigilt vastavalt otsusele 2008/615/JSK andmete võrdlemist kõigi teiste liikmesriikide tehniliselt kättesaadavate sõrmejälgede automatiseeritud identifitseerimise süsteemidega, välja arvatud juhul, kui nimetatud liikmesriik suudab põhjendada, et on piisavalt alust

⁽¹⁾ EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 210, 6.8.2008, lk 1.

- arvata, et see ei aita andmesubjekti isikut kindlaks teha. Selline piisav alus on olemas eelkõige juhul, kui kõnealusel konkreetset juhul puudub operatiivne või uurimisalane seos asjaomase liikmesriigiga. See tingimus eeldab, et taotlev liikmesriik rakendaks eelnevalt tehniliselt ja õiguslikult otsust 2008/615/JSK sõrmejälgede andmete osas, sest enne nimetatud sammude astumist ei peaks olema lubatud teha õiguskaitsese eesmärgil võrdlust Eurodac-süsteemi andmetega.
- (33) Määratud asutused peaksid selliseks võrdlemiseks vajalike tingimuste täidetuse korral enne Eurodac-süsteemist otsimist kasutama ka viisainfosüsteemi vastavalt nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsusele 2008/633/JSK (mis käsitleb liikmesriikide määratud asutuste ja Europoli juurdepääsu viisainfosüsteemile (VIS) terroriaktide ja muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eesmärkidel) ⁽¹⁾.
- (34) Isikuandmete tõhusaks võrdlemiseks ja vahetamiseks peaksid liikmesriigid täielikult rakendama ja kasutama kehtivaid rahvusvahelisi kokkuleppeid, samuti juba kehtivaid isikuandmete vahetamist käsitlevaid liidu õigusakte, eelkõige otsust 2008/615/JSK.
- (35) Käesoleva määruse kohaldamisel peaks liikmesriikide esmane kohus olema kaitsta lapse parimad huve. Kui taotlev liikmesriik teeb kindlaks, et Eurodac-süsteemi andmed on seotud alaealisega, võib neid andmeid õiguskaitsese eesmärgil kasutada ainult taotlev liikmesriik kooskõlas selles riigis kehtiva alaealistele kohalduva õigusega ja kohustusega pidada eelkõige silmas lapse parimaid huve.
- (36) Kuigi liidu lepinguvälist vastutust seoses Eurodac-süsteemi toimimisega reguleeritakse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) asjaomaste sätetega, on vaja kehtestada erieeskirjad, millega reguleeritakse liikmesriikide lepinguvälist vastutust seoses kõnealusel süsteemi toimimisega.
- (37) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt sõrmejälgede andmete võrdlemise süsteemi loomine, mis toetab liidu varjupaigapoliitika rakendamist, ei suuda liikmesriigid selle olemuse tõttu piisavalt saavutada ning seda on parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikult kaugemale.
- (38) Liikmesriikides käesoleva määruse kohaldamisel töödeldavate isikuandmete suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta), ⁽²⁾ v.a juhul, kui andmeid töötlevad liikmesriikide määratud asutused või kontrolliasutused terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks.
- (39) Kui liikmesriikide ametiasutused töötlevad isikuandmeid käesoleva määruse kohaselt terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, tuleks rakendada liikmesriikide õigusaktidega kehtestatud isikuandmete kaitse norme, mis on kooskõlas nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsusega 2008/977/JSK kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusala koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta ⁽³⁾.
- (40) Direktiivis 95/46/EÜ sätestatud põhimõtteid, mis käsitlevad üksikisikute õiguste ja vabaduste, eelkõige nende eraelu puutumatuse kaitset isikuandmete töötlemisel, tuleks eriti teatavates sektorites täiendada või täpsustada.
- (41) Käesoleva määruse kohaselt liikmesriigi või Europoli poolt kesksüsteemist saadud isikuandmete edastamine mis tahes kolmandale riigile, rahvusvahelisele organisatsioonile või liidus või väljaspool asuvale eraõiguslikule üksusele peaks olema keelatud, et tagada varjupaigaõigus ja kaitsta rahvusvahelise kaitse taotlejaid nende andmete avalikustamise eest kolmandatele riikidele. See tähendab, et liikmesriigid ei tohiks edastada kesksüsteemist saadud andmeid, mis puudutavad päritoluliikmesriiki või päritoluliikmesriike, rahvusvahelise kaitse taotlemise kohta ja kuupäeva, viitenumbrit, mida kasutab päritoluliikmesriik, sõrmejälgede võtmise kuupäeva ning kuupäeva, mil liikmesriik või liikmesriigid edastas(id) andmed Eurodac-süsteemi, operaatori kasutajatunnust ning igasugust teavet mis tahes määruse (EL) nr 604/2013 kohaldamisalasse kuuluvate andmete edastamise kohta. Selleks et tagada liikmesriikidele võimalus teha käesoleva määruse kohaldamisel koostööd kolmandate riikidega, ei tohiks kõnealune keeld piirata liikmesriigi õigust edastada nimetatud andmeid kolmandatele riikidele, kelle suhtes kohaldatakse määrust (EL) nr 604/2013.

⁽¹⁾ ELT L 218, 13.8.2008, lk 129.

⁽²⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽³⁾ ELT L 350, 30.12.2008, lk 60.

- (42) Liikmesriigi järelevalveasutused peaksid jälgima, kas liikmesriik töötleb isikuandmeid õiguspäraselt, ning otsusega 2009/371/JSK loodud järelevalveasutus peaks jälgima, kas Europol töötleb isikuandmeid õiguspäraselt.
- (43) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta),⁽¹⁾ eriti selle artikleid 21 ja 22, mis käsitlevad töötlemise konfidentsiaalsust ja turvalisust, kohaldatakse isikuandmete töötlemise suhtes, mida teostavad liidu institutsioonid, organid, asutused ja ametid käesoleva määruse kohaldamisel. Siiski tuleks selgitada andmete töötlemise ja andmekaitse üle teostatava järelevalvega seonduva vastutuse teatavaid aspekte, arvestades et andmekaitse on Eurodac-süsteemi eduka toimimise keskne tegur ning et andmete turvalisus, kõrge tehniline kvaliteet ja päringute seaduslikkus on otsustava tähtsusega Eurodac-süsteemi sujuva ja nõuetekohase toimimise tagamiseks ning määruse (EL) nr 604/2013 kohaldamise hõlbustamiseks.
- (44) Andmesubjekti tuleks teavitada sellest, mis eesmärgil tema andmeid Eurodac-süsteemis töödeldakse, lisades määruse (EL) nr 604/2013 eesmärkide kirjelduse, samuti tuleks talle teada anda, mil viisil õiguskaitseasutused võivad tema andmeid kasutada.
- (45) On asjakohane, et riiklikud järelevalveasutused kontrollivad, kas liikmesriigid töötlevad isikuandmeid õiguspäraselt, samal ajal kui määruses (EÜ) nr 45/2001 osutatud Euroopa andmekaitseinspektor peaks kontrollima liidu institutsioonide, organite, asutuste ja ametite tegevust seoses isikuandmete töötlemisega käesoleva määruse kohaldamisel.
- (46) Liikmesriigid, Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon peaksid tagama, et liikmesriikide ja Euroopa järelevalveasutused oleksid suutelised Eurodac-süsteemi andmete kasutamist ja kättesaadavust piisavalt kontrollima.
- (47) Eurodac-süsteemi toimimist on vaja korrapäraselt jälgida ja hinnata, jälgides sealhulgas, kas õiguskaitseasutuse juurdepääs andmetele on põhjendanud rahvusvahelise kaitse taotlejate kaudset diskrimineerimist, nagu hoiatatakse komisjoni hinnangus käesoleva määruse vastavuse kohta Euroopa Liidu põhiõiguste hartale (edaspidi „harta“). Amet peaks esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal aruande kesksüsteemi tegevuse kohta.
- (48) Liikmesriigid peaksid ette nägema tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste süsteemi juhuks, kui kesksüsteemi sisestatud andmete töötlemine ei ole kooskõlas Eurodac-süsteemi eesmärgiga.
- (49) Selleks et hõlbustada määruse (EL) nr 604/2013 asjakohast kohaldamist, on vaja liikmesriike teavitada konkreetsete varjupaigamenetluste staatusest.
- (50) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida eelkõige tunnustatakse hartas. Eelkõige püütakse käesoleva määrusega tagada isikuandmete täielik kaitse ja õigus taotleda rahvusvahelist kaitset ning edendada harta artiklite 8 ja 18 kohaldamist. Käesolevat määrust tuleks seetõttu vastavalt kohaldada.
- (51) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (52) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Ühendkuningriik teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (53) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ning ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (54) Käesoleva määruse territoriaalset kohaldamisala on asjakohane piirata nii, et see ühtiks määruse (EL) nr 604/2013 territoriaalse kohaldamisalaga,

⁽¹⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eurodac-süsteemi eesmärk

1. Käesolevaga luuakse Eurodac-süsteem, mille eesmärk on aidata määrata, milline liikmesriik on määruse (EL) nr 604/2013 kohaselt kohustatud läbi vaatama liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse, ja hõlbustama muul viisil määruse (EL) nr 604/2013 kohaldamist käesolevas määruses sätestatud tingimustel.

2. Käesolevas määruses sätestatakse ka tingimused, mille alusel liikmesriikide määratud asutused ja Euroopa Politseiamet (Europol) võivad taotleda sõrmejälgede andmete võrdlemist kesksüsteemi andmetega õiguskaitse eesmärkidel.

3. Sõrmejälgede andmeid ja muid isikuandmeid võib Eurodac-süsteemis töödelda üksnes käesolevas määruses ja määruse (EL) nr 604/2013 artikli 34 lõikes 1 sätestatud eesmärkidel, ilma et see piiraks päritoluliikmesriigi õigust töödelda Eurodac-süsteemi jaoks mõeldud andmeid oma siseriiklike õigusnormide alusel koostatud andmebaasides.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „rahvusvahelise kaitse taotleja” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud vastavalt direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis h sätestatud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille suhtes ei ole lõplikku otsust veel tehtud;
- b) „päritoluliikmesriik” –
- i) artikli 9 lõikega 1 hõlmatud isiku korral liikmesriik, kes edastab tema isikuandmed kesksüsteemi ja võtab vastu võrdlustulemused;
- ii) artikli 14 lõikega 1 hõlmatud isiku korral liikmesriik, kes edastab tema isikuandmed kesksüsteemi;
- iii) artikli 17 lõikega 1 hõlmatud isiku korral liikmesriik, kes edastab tema isikuandmed kesksüsteemi ja võtab vastu võrdlustulemused;
- c) „rahvusvahelise kaitse alla võetud isik” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on võetud direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis a määratud rahvusvahelise kaitse alla;
- d) „kokkulangevus” – kesksüsteemis võrdlemisel kindlaks tehtud vastavus või vastavused infotehnoloogilises kesksüsteemis salvestatud sõrmejälgede andmete ja liikmesriigi edastatud teatava isiku sõrmejälgede andmete vahel, ilma et see piiraks liikmesriigi kohustust kohe kontrollida võrdlustulemusi vastavalt artikli 25 lõikele 4;
- e) „riiklik juurdepääsupunkt” – määratud riiklik süsteem, mis peab sidet kesksüsteemiga;
- f) „amet” – määrusega (EL) nr 1077/2011 asutatud amet;
- g) „Europol” – otsusega 2009/371/JSK asutatud Euroopa Politseiamet;
- h) „Eurodac-süsteemi andmed” – kõik artikli 11 ja artikli 14 lõike 2 kohaselt kesksüsteemis salvestatud andmed;
- i) „õiguskaitse” – terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamine, avastamine või uurimine;
- j) „terroriakt” – siseriikliku õiguse rikkumine, mis vastab nõukogu raamotsuse 2002/475/JSK artiklites 1–4 osutatud õigusrikkumistele või on nendega samaväärne;
- k) „rasked kuriteod” – kuriteo liigid, mis vastavad raamotsuse 2002/584/JSK artikli 2 lõikes 2 osutatud kuritegudele või on nendega samaväärsed ning on siseriikliku õiguse kohaselt karistatavad vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat;
- l) „sõrmejälgede andmed” – andmed kõikide sõrmede või vähemalt nimetissõrmede sõrmejälgede kohta, või kui need puuduvad, siis isiku kõikide teiste sõrmede sõrmejäljed, või latentsed sõrmejäljed.

2. Direktiivi 95/46/EÜ artiklis 2 määratletud mõistetel on käesolevas määruses sama tähendus, niivõrd kui liikmesriikide ametiasutused töötlevad isikuandmeid käesoleva määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil.

3. Kui ei ole sätestatud teisiti, on määruse (EL) nr 604/2013 artiklis 2 määratletud mõistetel käesolevas määruses sama tähendus.

4. Raamotsuse 2008/977/JSK artiklis 2 määratletud mõistetel on käesolevas määruses sama tähendus, kui liikmesriikide ametiasutused töötlevad isikuandmeid käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil.

Artikkel 3

Süsteemi ülesehitus ja peamised põhimõtted

1. Eurodac-süsteem koosneb:
 - a) sõrmejälgede andmete infotehnoloogilisest keskandmebaasist (edaspidi „kesksüsteem“), mis jaguneb järgmiselt:
 - i) kesküksus;
 - ii) talitluspidevuse kava ja vastav süsteem;
 - b) kesksüsteemi ja liikmesriikide vahelisest sideinfrastruktuurist, mis on Eurodac-süsteemi andmetele ette nähtud krüpteeritud virtuaalne võrk (edaspidi „sideinfrastruktuur“).
2. Igal liikmesriigil on üks riiklik juurdepääsupunkt.
3. Artikli 9 lõikega 1, artikli 14 lõikega 1 ja artikli 17 lõikega 1 hõlmatud isikute andmeid, mida töödeldakse kesksüsteemis, töödeldakse päritoluliikmesriigi nimel vastavalt käesolevas määruses sätestatud tingimustele ja üksteisest asjakohaste tehniliste vahenditega eraldatult.
4. Eurodac-süsteemi reguleerivaid eeskirju kohaldatakse ka liikmesriikide toimingute suhtes alates andmete edastamisest kesksüsteemi kuni võrdlustulemuste kasutamiseni.
5. Sõrmejälgede võtmise menetlus määratakse kindlaks ja seda kohaldatakse vastavalt asjaomase liikmesriigi siseriiklikule

tavale ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni lapse õiguste konventsioonis sätestatud kaitsemeetmetele.

Artikkel 4

Operatiivjuhtimine

1. Eurodac-süsteemi operatiivjuhtimise eest vastutab amet.

Eurodac-süsteemi operatiivjuhtimine hõlmab kõiki ülesandeid, mis on vajalikud Eurodac-süsteemi ööpäevaringseks toimimiseks kõigil nädalapäevadel kooskõlas käesoleva määrusega, eelkõige hooldust ja tehnilist arendustööd, mis tagab, et süsteem toimib operatiivse kvaliteedi seisukohalt rahuldaval tasemel, eelkõige seoses kesksüsteemist otsingu tegemiseks kuluva ajaga. Koostatakse talitluspidevuse kava ja vastav süsteem, milles võetakse arvesse hooldusvajadusi ja süsteemi ettenägematuid seisakuid, sealhulgas talitluspidevuse meetmete mõju andmekaitsele ja turvalisusele.

Amet tagab koostöös liikmesriikidega, et kesksüsteemi jaoks kasutatakse alati parimat kättesaadavat ja kõige turvalisemat tehnoloogiat ja tehnikaid/meetodeid, mille suhtes viiakse läbi tasuvusanalüüs.

2. Amet vastutab järgmiste sideinfrastruktuuriga seonduvate ülesannete eest:

- a) järelevalve;
 - b) turvalisus;
 - c) liikmesriikide ja teenuseosutaja vaheliste suhete koordineerimine.
3. Komisjon vastutab sideinfrastruktuuriga seonduvate ülesannete, eelkõige järgmiste, lõikes 2 nimetatata ülesannete täitmise eest:

- a) eelarve täitmine;
- b) soetamine ja uuendamine;
- c) lepingulised küsimused.

4. Ilma et see piiraks personaleeskirjade artikli 17 kohaldamist, kohaldab amet asjakohaseid ametisaladuse hoidmise eeskirju või muid samaväärseid konfidentsiaalsusnõudeid kõigi oma töötajate suhtes, kes töötavad Eurodac-süsteemi andmetega. Nimetatud kohustust kohaldatakse ka pärast seda, kui kõnealused töötajad on oma ameti- või töökohalt lahkunud või kui nad on oma tegevuse lõpetanud.

Artikkel 5

Liikmesriikide määratud asutused, kellel on juurdepääs õiguskaitse eesmärgil

1. Liikmesriigid määravad artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil kindlaks ametiasutused, kellel on käesoleva määruse kohaselt õigus esitada taotlus andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega. Määratud asutused on liikmesriikide need ametiasutused, kes vastutavad terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise või uurimise eest. Määratud asutuste hulka ei kuulu ametid ja üksused, kes vastutavad üksnes riikliku julgeolekuga seotud luuretegevuse eest.

2. Iga liikmesriik peab määratud asutuste nimekirja.

3. Iga liikmesriik peab nimekirja määratud asutuste tegevusüksustest, kellel on õigus esitada riikliku juurdepääsupunkti kaudu taotlus andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega.

Artikkel 6

Õiguskaitse eesmärgil toimuvat juurdepääsu kontrollivad liikmesriikide kontrolliasutused

1. Artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil määrab iga liikmesriik kontrolliasutuseks ühe riigiasutuse või riigiasutuse üksuse. Kontrolliasutus on liikmesriigi selline ametiasutus, kes on vastutav terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise või uurimise eest.

Kui siseriiklik õigus seda lubab, võivad määratud asutus ja kontrolliasutus kuuluda samasse organisatsiooni, kuid kontrolliasutus peab oma käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid täites tegutsema sõltumatult. Kontrolliasutus on artikli 5 lõikes 3 osutatud tegevusüksustest eraldatud ega saa neilt juhiseid kontrollimise tulemuste kohta.

Liikmesriigid võivad oma organisatsiooniliste ja haldusstruktuuride tõttu määrata kooskõlas oma põhiseaduslike või (muudest) õigusaktidest tulenevate nõuetega rohkem kui ühe kontrolliasutuse.

2. Kontrolliasutus tagab, et taotluse esitamise tingimused sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega on täidetud.

Ainult kontrolliasutuse nõuetekohaselt volitatud töötajatel on õigus artiklis 19 sätestatud korra kohaselt vastu võtta ja edastada Eurodac-süsteemile juurdepääsu taotlusi.

Ainult kontrolliasutusel on õigus edastada sõrmejälgede andmete võrdlemise taotlus riiklikule juurdepääsupunktile.

Artikkel 7

Europol

1. Artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil määrab Europol oma kontrolliasutuseks nõuetekohaste volitustega Europoli ametnikest koosneva eriuksuse, kes oma käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmisel tegutseb käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud määratud asutusest sõltumatult ega saa määratud asutuselt juhiseid kontrollimise tulemuste kohta. Selline eriuksus tagab, et taotluse esitamise tingimused sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega oleksid täidetud. Europol määrab kokkuleppel iga liikmesriigiga asjaomase liikmesriigi riikliku juurdepääsupunkti, kes edastab tema sõrmejälgede andmete võrdlemise taotlused kesksüsteemi.

2. Artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil määrab Europol tegevusüksuse, kellel on õigus esitada tema määratud riikliku juurdepääsupunkti kaudu taotlus andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega. Määratud asutus on Europoli tegevusüksus, kellel on õigus koguda, salvestada, töödelda, analüüsida ja vahetada teavet, et toetada ja tugevdada liikmesriikide meetmeid Europoli pädevusse kuuluvate terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks.

Artikkel 8

Statistika

1. Amet koostab igas kvartalis kesksüsteemi töö kohta statistilise aruande, kus eelkõige esitatakse:

- a) artikli 9 lõikes 1, artikli 14 lõikes 1 ja artikli 17 lõikes 1 nimetatud isikuid käsitlevate edastatud andmekogumite arv;
- b) kokkulangevuste arv teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotluse esitanud rahvusvahelise kaitse taotlejate osas;
- c) kokkulangevuste arv artikli 14 lõikes 1 nimetatud isikute osas, kes on hiljem esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse;

- d) kokkulangevuste arv artikli 17 lõikes 1 nimetatud isikute osas, kes olid enne esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse teises liikmesriigis;
- e) niisuguste sõrmejälgede andmete arv, mida kesksüsteem pidi päritoluliikmesriikidelt rohkem kui üks kord paluma, sest algselt edastatud sõrmejälgede andmeid ei olnud võimalik sõrmejälgede tuvastamise elektroonilise süsteemi abil võrrelda;
- f) kooskõlas artikli 18 lõigetega 1 ja 3 märgitud ja blokeeritud ning märke ja blokeeringu eemaldamise andmekogumite arv;
- g) artikli 18 lõikes 1 osutatud nende isikute arv, kelle puhul tuvastati kokkulangevusi vastavalt käesoleva artikli punktidele b ja d;
- h) artikli 20 lõikes 1 osutatud taotluste ja kokkulangevuste arv;
- i) artikli 21 lõikes 1 osutatud taotluste ja kokkulangevuste arv.

2. Iga aasta lõpus koostatakse statistiline aruanne, mis võtab kokku kõnealuse aasta statistilised kvartaliaruanded ja kus esitatakse isikute arv, kelle osas tuvastati kokkulangevusi vastavalt lõike 1 punktidele b, c ja d. Statistikas esitatakse andmed iga liikmesriigi kohta eraldi. Tulemused avalikustatakse.

II PEATÜKK

RAHVUSVAHELISE KAITSE TAOTLEJAD

Artikkel 9

Sõrmejälgede andmete kogumine, edastamine ja võrdlemine

1. Iga liikmesriik võtab viivitamata kõikidelt vähemalt 14-aastastelt rahvusvahelise kaitse taotlejatelt kõikide sõrmede sõrmejäljed ning võimalikult kiiresti ja hiljemalt 72 tunni jooksul pärast määruse (EL) nr 604/2013 artikli 20 lõikes 2 määratletud rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist edastab need koos käesoleva määruse artikli 11 punktides b–g nimetatud andmetega kesksüsteemi.

Nimetatud 72-tunnise tähtaja mittetäitmine ei vabasta liikmesriike sõrmejälgede võtmise ja kesksüsteemi edastamise kohustusest. Kui sõrmeotste seisukord ei võimalda võtta sõrmejälgi kvaliteediga, mis võimaldaks asjakohaselt teostada artikli 25 kohast võrdlust, peab päritoluliikmesriik võtma taotlejalt uued sõrmejäljed ning saatma need uuesti võimalikult kiiresti ning hiljemalt 48 tunni jooksul pärast nende edukat uuesti võtmist.

2. Juhul kui rahvusvahelise kaitse taotleja sõrmejälgi ei ole võimalik võtta taotleja tervise tagamiseks või rahvatervise kaitseks võetud meetmete tõttu, siis peavad liikmesriigid erandina

lõikest 1 võtma sellised sõrmejäljed ja edastama need võimalikult kiiresti ja hiljemalt 48 tunni jooksul pärast seda, kui nimetatud tervisealaseid põhjuseid enam ei esine.

Tõsiste tehniliste raskuste korral võivad liikmesriigid riiklike talitluspidevuse kavade rakendamiseks lõikes 1 nimetatud 72-tunnist tähtaega pikendada kõige rohkem 48 tunni võrra.

3. Liikmesriigi edastatud artikli 11 punktis a kirjeldatud sõrmejälgede andmeid, välja arvatud vastavalt artikli 10 punktile b edastatud andmeid, võrreldakse automaatselt teiste liikmesriikide edastatud ja kesksüsteemis juba talletatud sõrmejälgede andmetega.

4. Liikmesriigi nõudmisel tagab kesksüsteem, et lõikes 3 nimetatud võrdlemine hõlmaks lisaks teistest liikmesriikidest saadud andmetele ka selle liikmesriigi varem edastatud sõrmejälgede andmeid.

5. Kesksüsteem edastab automaatselt päritoluliikmesriigile teate kokkulangevuse või negatiivsete võrdlustulemuste kohta. Kokkulangevuse korral edastab kesksüsteem kõikide kokkulangevate andmekogumite kohta artikli 11 punktides a–k nimetatud andmed, vajaduse korral koos artikli 18 lõikes 1 osutatud märkega.

Artikkel 10

Teave andmesubjekti staatuse kohta

Kesksüsteemi saadetakse järgmine teave, et selle saaks salvestada vastavalt artiklile 12, võimaldamaks artikli 9 lõikega 5 ettenähtud edastamist:

- a) kui rahvusvahelise kaitse taotleja või muu määruse (EL) nr 604/2013 artikli 18 lõike 1 punktis d osutatud isik saabub taotluse läbivaatamise eest vastutavasse liikmesriiki nimetatud määruse artiklis 25 osutatud, isiku tagasivõtmise palve rahuldamiseks tehtud otsuse kohase üleandmise tulemusena, ajakohastab vastutav liikmesriik oma asjaomast isikut käsitlevat andmekogumit, mis on salvestatud kooskõlas käesoleva määruse artikliga 11, lisades sinna tema saabumiskuupäeva;
- b) kui rahvusvahelise kaitse taotleja saabub taotluse läbivaatamise eest vastutavasse liikmesriiki määruse (EL) nr 604/2013 artiklis 22 osutatud, isiku vastuvõtmise palve rahuldamiseks tehtud otsuse kohase üleandmise tulemusena, saadab vastutav liikmesriik asjaomast isikut käsitleva andmekogumi, mis on salvestatud kooskõlas käesoleva määruse artikliga 11 ning lisab sinna tema saabumiskuupäeva;

- c) niipea kui päritoluliikmesriik tõendab, et asjaomane isik, kelle andmed salvestati vastavalt käesoleva määruse artiklile 11 Eurodac-süsteemi, on liikmesriikide territooriumilt lahkunud, ajakohastab ta oma asjaomast isikut käsitlevat andmekogumit, mis on salvestatud kooskõlas käesoleva määruse artikliga 11, lisades sinna selle isiku territooriumilt lahkumise kuupäeva, et lihtsustada määruse (EL) nr 604/2013 artikli 19 lõike 2 ja artikli 20 lõike 5 kohaldamist;
- d) niipea kui päritoluliikmesriik saab tagada, et asjaomane isik, kelle andmed salvestati vastavalt käesoleva määruse artiklile 11 Eurodac-süsteemi, on liikmesriikide territooriumilt lahkunud kooskõlas tagasisaatmisotsuse või väljasaatmiskorraldusega, mille päritoluliikmesriik tegi pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmist või tagasilükkamist vastavalt määruse (EL) nr 604/2013 artikli 19 lõikele 3, ajakohastab päritoluliikmesriik oma asjaomast isikut käsitlevat andmekogumit, mis on salvestatud kooskõlas käesoleva määruse artikliga 11, lisades sinna isiku territooriumilt väljasaatmise või lahkumise kuupäeva;
- e) liikmesriik, kellest vastavalt määruse (EL) nr 604/2013 artikli 17 lõikele 1 saab vastutav liikmesriik, ajakohastab oma asjaomast taotlejat käsitlevat andmekogumit, mis on salvestatud kooskõlas käesoleva määruse artikliga 11, lisades sinna kuupäeva, mil tehti otsus rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise kohta.

Artikkel 11

Andmete salvestamine

Kesksüsteemis salvestatakse üksnes järgmised andmed:

- a) sõrmejälgede andmed;
- b) päritoluliikmesriik, rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise koht ja kuupäev; artikli 10 punktis b osutatud juhtudel mõeldakse taotluse esitamise kuupäeva all kuupäeva, mille sisestatakse taotleja üle andnud liikmesriik;
- c) sugu;
- d) viitenumber, mida kasutab päritoluliikmesriik;
- e) sõrmejälgede võtmise kuupäev;
- f) andmete kesksüsteemi edastamise kuupäev;
- g) operaatori kasutajatunnus;
- h) kui see on kohaldatav, siis vastavalt artikli 10 punktile a või b asjaomase isiku õnnestunud üleandmise järgne saabumiskuupäev;

- i) kui see on kohaldatav, siis vastavalt artikli 10 punktile c asjaomase isiku liikmesriikide territooriumilt lahkumise kuupäev;
- j) kui see on kohaldatav, siis vastavalt artikli 10 punktile d asjaomase isiku liikmesriikide territooriumilt lahkumise või väljasaatmise kuupäev;
- k) kui see on kohaldatav, siis vastavalt artikli 10 punktile e taotluse läbivaatamise otsuse tegemise kuupäev.

Artikkel 12

Andmete säilitamine

- Kõiki artiklis 11 nimetatud andmekogumeid säilitatakse kesksüsteemis kümne aasta jooksul pärast sõrmejälgede võtmist.
- Lõikes 1 osutatud tähtaja möödudes kustutab kesksüsteem automaatselt kesksüsteemis olevad andmed.

Artikkel 13

Andmete varasem kustutamine

- Andmed isiku kohta, kes on saanud liikmesriigi kodakondsuse enne artikli 12 lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppu, kustutatakse kesksüsteemist vastavalt artikli 27 lõikele 4 niipea, kui päritoluliikmesriik saab teada, et kõnealune isik on saanud kodakondsuse.
- Kesksüsteem teavitab võimalikult kiiresti ja hiljemalt 72 tunni jooksul kõiki päritoluliikmesriike sellest, et mõni teine päritoluliikmesriik, kelle otsing on leidnud kokkulangevuse nende poolt artikli 9 lõikes 1 või artikli 14 lõikes 1 osutatud isikutega seoses edastatud andmetega, on kustutanud andmed kooskõlas lõikega 1.

III PEATÜKK

VÄLISPIIRI EBASEADUSLIKUL ÜLETAMISEL KINNI PEETUD KOLMANDATE RIIKIDE KODANIKUD VÕI KODAKONDSUSETA ISIKUD

Artikkel 14

Sõrmejälgede andmete kogumine ja edastamine

- Iga liikmesriik võtab viivitamata kõikide sõrmede sõrmejäljed kõikidelt vähemalt 14-aastastelt kolmandatest riikidest saabunud kolmandate riikide kodanikelt või kodakondsuseta isikutelt, kelle pädevad kontrolliasutused on kinni pidanud seoses kõnealuse liikmesriigi maismaa-, mere- või õhupiiri ebaseadusliku ületamisega ja keda ei ole tagasi saadetud või kes asuvad füüsiliselt liikmesriikide territooriumil ning keda ei ole kogu kinnipidamise ja tagasisaatmise otsuse alusel väljasaatmise vahelise ajavahemiku vältel hoitud vahi all, vangistuses või kes ei ole olnud eeluurimise all.

2. Asjaomane liikmesriik edastab võimalikult kiiresti ja hiljemalt 72 tunni jooksul pärast kinnipidamise kuupäeva kesksüsteemi iga lõikes 1 nimetatud kolmandate riikide kodaniku või kodakondsuseta isiku kohta, keda ei ole tagasi saadetud, järgmised andmed:

- a) sõrmejälgede andmed;
- b) päritoluliikmesriik, kinnipidamise koht ja kuupäev;
- c) sugu;
- d) viitenumber, mida kasutab päritoluliikmesriik;
- e) sõrmejälgede võtmise kuupäev;
- f) andmete kesksüsteemi edastamise kuupäev;
- g) operaatori kasutajatunnus.

3. Erandina lõikest 2 tuleb lõikes 2 nimetatud andmed, mis on seotud isikutega, kes on kinni peetud vastavalt lõikes 1 kirjeldatule ning kes viibivad füüsiliselt liikmesriikide territooriumil, kuid keda hoitakse pärast nende kinnipidamist vahi all, vangistuses või eeluurimise all kauem kui 72 tundi, edastada enne nende vahi alt, vangistusest või eeluurimise alt vabanemist.

4. Käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud 72-tunnise tähtaja mittetäitmine ei vabasta liikmesriike sõrmejälgede võtmise ja kesksüsteemi edastamise kohustusest. Kui sõrmeotste seisukord ei võimalda võtta sõrmejälgi kvaliteediga, mis võimaldaks asjakohaselt teostada artikli 25 kohast võrdlust, peab päritoluliikmesriik vastavalt käesoleva artikli lõikes 1 kirjeldatule kinni peetud isikute sõrmejäljed uuesti võtma ja saatma need uuesti võimalikult kiiresti ning hiljemalt 48 tunni jooksul pärast nende edukat uuesti võtmist.

5. Juhul kui kinnipeetud isiku sõrmejälgi ei ole võimalik võtta tema tervise tagamiseks või rahvatervise kaitseks võetud meetmete tõttu, siis peab asjaomane liikmesriik erandina lõikest 1 võtma selle isiku sõrmejäljed ja edastama need võimalikult kiiresti ja hiljemalt 48 tunni jooksul pärast seda, kui nimetatud tervisealaseid põhjuseid enam ei esine.

Tõsiste tehniliste raskuste korral võivad liikmesriigid riiklike talitluspidevuse kavade rakendamiseks pikendada lõikes 2 nimetatud 72-tunnist tähtaega kõige rohkem 48 tunni võrra.

Artikkel 15

Andmete salvestamine

1. Artikli 14 lõikes 2 nimetatud andmed salvestatakse kesksüsteemis.

Ilma et see piiraks artikli 8 kohaldamist, salvestatakse artikli 14 lõike 2 kohaselt kesksüsteemi edastatud andmed üksnes artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil ja selleks, et neid võrrelda edaspidi kesksüsteemi edastatavate rahvusvahelise kaitse taotlejate andmetega.

Kesksüsteem ei võrdle artikli 14 lõike 2 kohaselt talle edastatud andmeid kesksüsteemis eelnevalt salvestatud andmetega ega artikli 14 lõike 2 kohaselt edaspidi kesksüsteemi edastatavate andmetega.

2. Edaspidi kesksüsteemi edastatavate rahvusvahelise kaitse taotlejaid käsitlevate andmete ja lõikes 1 nimetatud andmete võrdlemisel kohaldatakse artikli 9 lõigetes 3 ja 5 ning artikli 25 lõikes 4 sätestatud korda.

Artikkel 16

Andmete säilitamine

1. Kõiki artikli 14 lõikes 1 nimetatud kolmandate riikide kodanikke või kodakondsuseta isikuid käsitlevaid andmekogumeid säilitatakse kesksüsteemis 18 kuu jooksul pärast nendelt sõrmejälgede võtmise kuupäeva. Selle aja möödudes kustutab kesksüsteem andmed automaatselt.

2. Artikli 14 lõikes 1 osutatud andmed kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku kohta kustutatakse kesksüsteemist vastavalt artikli 28 lõikele 3 niipea, kui päritoluliikmesriik saab enne käesoleva artikli lõikes 1 osutatud 18 kuu möödumist teada ühe järgmistest asjaoludest:

- a) kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule on välja antud elamisluba;
- b) kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik on liikmesriikide territooriumilt lahkunud;

c) kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik on saanud ühe liikmesriigi kodakondsuse.

3. Kesküsteem teavitab võimalikult kiiresti ja hiljemalt 72 tunni jooksul kõiki päritoluliikmesriike sellest, et andmed on kustutatud käesoleva artikli lõike 2 punktis a või b esitatud põhjustel või et mõni teine päritoluliikmesriik, kelle otsing on leidnud kokkulangevuse nende poolt artikli 14 lõikes 1 osutatud isikutega seoses edastatud andmetega, on kustutanud andmed.

4. Kesküsteem teavitab võimalikult kiiresti ja hiljemalt 72 tunni jooksul kõiki päritoluliikmesriike sellest, et mõni teine päritoluliikmesriik, kelle otsing on leidnud kokkulangevuse nende poolt artikli 9 lõikes 1 või artikli 14 lõikes 1 osutatud isikutega seoses edastatud andmetega, on kustutanud andmed käesoleva artikli lõike 2 punktis c esitatud põhjusel.

IV PEATÜKK

LIIKMESRIIGIS EBASEADUSLIKULT VIIBIVAD KOLMANDATE RIIKIDE KODANIKUD VÕI KODAKONDSUSETA ISIKUD

Artikkel 17

Sõrmejälgede andmete võrdlemine

1. Liikmesriik võib edastada kesksüsteemi oma viitenumbriga varustatud andmed sõrmejälgede kohta, mida liikmesriik võib olla võtnud ebaseaduslikult liikmesriigis viibimiselt tabatud vähemalt 14-aastastelt kolmandate riikide kodanikelt või kodakondsuseta isikutelt, et kontrollida, kas nad on varem esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse teises liikmesriigis.

Üldjuhul on põhjust kontrollida, kas kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik on esitanud varem teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotluse, kui:

- kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik kinnitab, et ta on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, kuid ei nimeta, millises liikmesriigis ta selle esitas;
- kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik ei taotle rahvusvahelist kaitset, kuid on päritoluriiki tagasisaatmise vastu, väites et ta on seal hädaohus, või
- kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik püüab muul viisil takistada enda väljasaatmist, keeldudes koostööst oma isiku tuvastamisel, eelkõige nii, et ei esita isikut tõendavaid dokumente või esitab võltsitud dokumendid.

2. Kui liikmesriigid osalevad lõikes 1 nimetatud menetluses, edastavad nad kesksüsteemi lõikes 1 nimetatud kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute sõrmejälgede andmed kõikide või vähemalt nimetissõrmede kohta, ja kui need puuduvad, siis kõikide teiste sõrmede kohta.

3. Lõikes 1 nimetatud kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku sõrmejälgede andmed edastatakse kesksüsteemi üksnes selleks, et neid võrrelda teiste liikmesriikide edastatud ja kesksüsteemis juba salvestatud rahvusvahelise kaitse taotlejate sõrmejälgede andmetega.

Sellise kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku sõrmejälgede andmeid ei salvestata kesksüsteemis ega võrrelda artikli 14 lõike 2 kohaselt kesksüsteemi edastatavate andmetega.

4. Pärast sõrmejälgede andmete võrdluse tulemuste päritoluliikmesriigile edastamist säilitatakse otsinguid kesksüsteemis üksnes artiklis 28 nimetatud põhjustel. Mingitel muudel põhjustel ei või mingeid muid otsinguid ei liikmesriikides ega kesksüsteemis säilitada.

5. Käesoleva artikli kohaselt edastatavate sõrmejälgede andmete ja kesksüsteemis juba säilitatavate teiste liikmesriikide edastatud rahvusvahelise kaitse taotlejate sõrmejälgede andmete võrdlemisel kohaldatakse artikli 9 lõigetes 3 ja 5 ning artikli 25 lõikes 4 sätestatud korda.

V PEATÜKK

RAHVUSVAHELISE KAITSE SAAJAD

Artikkel 18

Andmete märkimine

1. Päritoluliikmesriik, kes on võtnud rahvusvahelise kaitse alla rahvusvahelise kaitse taotleja, kelle andmed olid artikli 11 kohaselt eelnevalt kesksüsteemi salvestatud, teeb artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil asjaomaste andmete kohta märke kooskõlas nõuetega, mille amet on kesksüsteemiga toimuva elektroonilise teabevahetuse jaoks kehtestanud. Kõnealust märgest säilitatakse kesksüsteemis vastavalt artiklile 12, et võimaldada artikli 9 lõikega 5 ettenähtud edastamist. Kesküsteem teavitab kõiki päritoluliikmesriike sellest, et teine päritoluliikmesriik, kelle otsing on leidnud kokkulangevuse tema poolt artikli 9 lõikes 1 ja artikli 14 lõikes 1 osutatud isikute kohta esitatud andmetega, on teinud andmete kohta märke. Teised päritoluliikmesriigid teevad samuti vastavate andmekogumite kohta märke.

2. Rahvusvahelise kaitse alla võetud isikute kesksüsteemis säilitatavad ja käesoleva artikli lõike 1 kohaselt märgitud andmed tehakse artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil võrdlemise jaoks kättesaadavaks kolmeks aastaks alates andmesubjekti rahvusvahelise kaitse alla võtmise kuupäevast.

Kokkulangevuse korral edastab kesksüsteem kõikide kokkulangevate andmekogumite kohta artikli 11 punktides a–k osutatud andmed. Kesksüsteem ei edasta käesoleva artikli lõikes 1 osutatud märgit. Pärast kolme aasta möödumist blokeerib kesksüsteem automaatselt selliste andmete edastamise artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil võrdlemise taotluse korral, kuid jätab andmed kuni nende kustutamiseni kättesaadavaks võrdluse teostamiseks artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil. Blokeeritud andmeid ei edastata ning kokkulangevuse korral annab kesksüsteem taotlevale liikmesriigile negatiivse tulemuse.

3. Päritoluliikmesriik eemaldab kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku andmete kohta eelnevalt kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1 või 2 tehtud märke või blokeeringu, kui tema staatus on direktiivi 2011/95/EL artikli 14 või 19 alusel tühistatud, lõpetatud või selle uuendamisest on keeldutud.

VI PEATÜKK

ÕIGUSKAITSE EESMÄRGIL TOIMUVA ANDMETE VÕRDLEMISE JA EDASTAMISE KORD

Artikkel 19

Sõrmejälgede andmete Eurodac-süsteemi andmetega võrdlemise kord

1. Artikli 5 lõikes 1 ja artikli 7 lõikes 2 osutatud määratud asutused võivad artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil esitada kontrolliasutusele artikli 20 lõikes 1 osutatud põhjendatud elektroonilise taotluse koos nende kasutatava viitenumbriga, et ta edastaks sõrmejälgede andmed võrdlemiseks riikliku juurdepääsupunkti kaudu kesksüsteemile. Kontrolliasutus kontrollib kõnealuse taotluse saamise korral, kas kõik artiklis 20 või 21 sätestatud tingimused andmete võrdlemise taotlemiseks on täidetud.

2. Kui kõik artiklis 20 või 21 osutatud tingimused andmete võrdlemise taotlemiseks on täidetud, edastab kontrolliasutus andmete võrdlemise taotluse riiklikule juurdepääsupunktile, kes omakorda edastab selle vastavalt artikli 9 lõigetele 3 ja 5 kesksüsteemile andmete võrdlemiseks artikli 9 lõike 1 ja artikli 14 lõike 2 kohaselt kesksüsteemile edastatud andmetega.

3. Kiireloomulistel erandjuhtudel, kui on vaja ennetada terroriakti või muu raske kuriteoga seonduvat vahetut ohtu, võib kontrolliasutus edastada sõrmejälgede andmed võrdlemiseks

riiklikule juurdepääsupunktile kohe pärast määratud asutuselt taotluse saamist ning alles tagantjärele kontrollida, kas kõik artiklis 20 või 21 osutatud tingimused andmete võrdlemise taotlemiseks on täidetud, sealhulgas seda, kas ka tegelikult oli tegemist kiireloomulise erandjuhtumiga. Kõnealune järelkontroll tehakse liigse viivitusega pärast taotluse menetlemist.

4. Kui järelkontrolli käigus tehakse kindlaks, et juurdepääs Eurodac-süsteemi andmetele ei olnud õigustatud, kustutatavad kõik Eurodac-süsteemist saadud teabele juurdepääsu omanud asutused selle teabe ja teavitavad kõnealusest kustutamisest kontrolliasutust.

Artikkel 20

Tingimused määratud asutuste juurdepääsuks Eurodac-süsteemile

1. Määratud asutused võivad oma volituste piires ja artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil esitada põhjendatud elektroonilise taotluse sõrmejälgede andmete võrdlemiseks kesksüsteemis säilitatavate andmetega ainult siis, kui andmesubjekti ei õnnestunud tuvastada võrdlemisel järgmistest andmebaasides olevate andmetega:

— siseriiklikud sõrmejälgede andmebaasid;

— otsusel 2008/615/JSK põhinevad teiste liikmesriikide sõrmejälgede automatiseeritud identifitseerimise süsteemid, mille andmetega võrdlemine on tehniliselt võimalik, välja arvatud juhul, kui võib põhjendatult eeldada, et nende süsteemide andmetega võrdlemine ei aita andmesubjekti tuvastada. Vastavad põhjendatud eeldused lisatakse elektroonilise põhjendatud taotlusesse Eurodac-süsteemi andmetega võrdlemiseks, mille määratud asutus esitab kontrolliasutusele ning

— viisainfosüsteem, eeldusel et on täidetud otsuses 2008/633/JSK sellise võrdluse teostamiseks määratud tingimused

ning täidetud on kõik alljärgnevad tingimused:

a) võrdlemine on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, st et esineb ülekaalukas avaliku julgeoleku huvi, mis muudab andmebaasi päringu proportsionaalseks meetmeks;

b) võrdlemine on vajalik konkreetse juhtumi korral (s.t et süsteemalisi võrdlusi ei teostata) ning

c) on põhjendatult alust arvata, et võrdlemine aitab oluliselt kaasa asjaomase kuriteo ennetamisele, avastamisele või uurimisele. Selline põhjendatud alus esineb eeskätt põhjendatud kahtluse korral, et terroriaktis või muus tõsisel kuriteos kahtlustatav isik või selle toimepanija või ohver kuulub käesoleva määrusega hõlmatud isikute kategooriasse.

2. Taotlus andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega piirdub sõrmejälgede andmete otsinguga.

Artikkel 21

Tingimused Europoli juurdepääsuks Eurodac-süsteemile

1. Europoli määratud asutus võib artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil esitada põhjendatud elektroonilise taotluse sõrmejälgede andmete võrdlemiseks kesksüsteemis säilitatavate andmetega, seda Europoli volituste piires ja kui see on vajalik Europoli ülesannete täitmiseks ning üksnes juhul, kui võrdlused mis tahes Europolile tehniliselt ja õiguslikult kättesaadavates infoteaduste süsteemides säilitatavate sõrmejälgede andmetega ei võimaldanud andmesubjekti isikut tuvastada ning kui täidetud on kõik alljärgnevad tingimused:

a) võrdlemine on vajalik, et toetada ja tugevdada liikmesriikide meetmeid Europoli pädevusse kuuluvate terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, s.t et esineb ülekaalukas avaliku julgeoleku huvi, mis muudab andmebaasi päringu proportsionaalseks meetmeks;

b) võrdlemine on vajalik konkreetse juhtumi korral (s.t et süsteemilisi võrdlusi ei teostata) ning

c) on põhjendatult alust arvata, et võrdlemine aitab oluliselt kaasa asjaomase kuriteo ennetamisele, avastamisele või uurimisele. Selline põhjendatud alus esineb eeskätt põhjendatud kahtluse korral, et terroriaktis või muus raskes kuriteos kahtlustatav isik või selle toimepanija või ohver kuulub käesoleva määrusega hõlmatud isikute kategooriasse.

2. Taotlus andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega piirdub sõrmejälgede andmete võrdlemisega.

3. Teabe töötlemiseks, mida Europol saab Eurodac-süsteemi andmetega võrdlemise tulemusel, on vajalik päritoluliikmesriigi luba. Selline luba saadakse kõnealusel liikmesriigis asuva Europoli siseriikliku üksuse kaudu.

Artikkel 22

Määratud asutuste, kontrolliasutuste ja riiklike juurdepääsupunktide vaheline teabevahetus

1. Ilma et see piiraks artikli 26 kohaldamist, peab igasugune määratud asutuste, kontrolliasutuste ja riiklike juurdepääsupunktide vaheline teabevahetus olema turvaline ja toimuma elektrooniliselt.

2. Artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil töötlevad liikmesriigid sõrmejälgede andmeid digitaalselt ja edastavad need I lisas osutatud andmevormingus, tagamaks et andmeid oleks võimalik võrrelda sõrmejälgede tuvastamise elektroonilise süsteemi abil.

VII PEATÜKK

ANDMETE TÖÖTLEMINE, ANDMEKAITSE JA VASTUTUS

Artikkel 23

Vastutus andmete töötlemise eest

1. Päritoluliikmesriik vastutab järgneva tagamise eest:

a) sõrmejälgi võetakse seaduslikul viisil;

b) sõrmejälgede andmed ja muud artiklis 11, artikli 14 lõikes 2 ja artikli 17 lõikes 2 nimetatud andmed edastatakse kesksüsteemi seaduslikul viisil;

c) kesksüsteemi edastamise ajal on andmed täpsed ja ajakohased;

d) andmeid salvestatakse, säilitatakse ja parandatakse kesksüsteemis ning kustutatakse sealt seaduslikul viisil, ilma et see piiraks ameti vastutust;

e) kesksüsteemi poolt edastatud sõrmejälgede andmete võrdlustulemusi töödeldakse seaduslikul viisil.

2. Vastavalt artiklile 34 tagab päritoluliikmesriik lõikes 1 nimetatud andmete turvalisuse enne kesksüsteemi edastamist ja edastamise ajal, samuti nende andmete turvalisuse, mille ta saab kesksüsteemist.

3. Päritoluliikmesriik vastutab andmete lõpliku identifitseerimise eest vastavalt artikli 25 lõikele 4.

4. Amet tagab, et kesksüsteem tegutseb käesoleva määruse kohaselt. Amet teeb eelkõige järgmist:

- a) võtab meetmed, mis tagavad, et kesksüsteemiga töötavad isikud töötaksid selles salvestatud andmeid üksnes Eurodac-süsteemi eesmärkide kohaselt, mis on sätestatud artiklis 1;
- b) võtab kõik vajalikud meetmed, et tagada kesksüsteemi turvalisus vastavalt artiklile 34;
- c) tagab, et kesksüsteemile oleks juurdepääs ainult kesksüsteemiga töötama volitatud isikutel, ilma et see piiraks Euroopa andmekaitseinspektori pädevust.

Amet teatab Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning Euroopa andmekaitseinspektorile kõikidest esimese lõigu kohaselt võetavatest meetmetest.

Artikkel 24

Andmete edastamine

1. Sõrmejälgede andmeid töödeldakse digitaalselt ning need edastatakse I lisas osutatud andmevormingus. Kui see on kesksüsteemi tõhusaks toimimiseks vajalik, kehtestab amet tehnilised nõuded kõnealusel vormingus andmete edastamiseks liikmesriikide ja kesksüsteemi vahel. Amet tagab, et liikmesriikide edastatud sõrmejälgede andmeid on võimalik võrrelda sõrmejälgede tuvastamise elektroonilise süsteemi abil.

2. Liikmesriigid peavad artiklis 11, artikli 14 lõikes 2 ja artikli 17 lõikes 2 nimetatud andmed esitama elektrooniliselt. Artiklis 11 ja artikli 14 lõikes 2 osutatud andmed salvestatakse automaatselt kesksüsteemi. Kui see on kesksüsteemi tõhusaks toimimiseks vajalik, kehtestab amet tehnilised nõuded, tagamaks et andmeid on võimalik nõuetekohaselt liikmesriikide ja kesksüsteemi vahel elektrooniliselt edastada.

3. Artikli 11 punktis d, artikli 14 lõike 2 punktis d, artikli 17 lõikes 1 ja artikli 19 lõikes 1 osutatud viitenumbri abil on võimalik andmed üheselt siduda konkreetse isiku ning andmeid edastava liikmesriigiga. Lisaks võimaldab see tuvastada, kas nimetatud andmed seonduvad artikli 9 lõikes 1, artikli 14 lõikes 1 või artikli 17 lõikes 1 nimetatud isikuga.

4. Viitenumber algab identifitseerimistähe või -tähtedega, mille alusel tehakse vastavalt I lisas osutatud normile kindlaks andmed edastanud liikmesriik. Identifitseerimistähele või -tähtedele järgneb isiku või taotluse kategooria tähis. „1” tähistab artikli 9 lõikes 1 nimetatud isikute andmeid, „2” artikli 14 lõikes 1 nimetatud isikute andmeid, „3” artikli 17 lõikes 1 nimetatud isikute andmeid, „4” artiklis 20 nimetatud taotlusi, „5” artiklis 21 nimetatud taotlusi ning „9” artiklis 29 nimetatud taotlusi.

5. Amet kehtestab tehnilised menetlused, mille abil liikmesriigid tagavad üheste andmete jõudmise kesksüsteemi.

6. Kesksüsteem kinnitab nii kiiresti kui võimalik andmete kättesaamist. Selleks kehtestab amet vajalikud tehnilised nõuded, tagamaks et liikmesriik saab taotluse korral kättesaamistõendi.

Artikkel 25

Võrdlemine ja tulemuste edastamine

1. Liikmesriigid tagavad sõrmejälgede andmete edastamise nõuetekohase kvaliteediga, mis võimaldab nende võrdlemist sõrmejälgede tuvastamise elektroonilise süsteemi abil. Kui see on kesksüsteemi võrdlustulemuste ülima täpsuse tagamiseks vajalik, määrab amet kindlaks edastatavate sõrmejälgede andmete kvaliteedinõuded. Kesksüsteem kontrollib edastatud sõrmejälgede andmete kvaliteeti niipea kui võimalik. Kui sõrmejälgede andmeid ei ole võimalik sõrmejälgede tuvastamise elektroonilise süsteemi abil võrrelda, teavitab kesksüsteem asjaomast liikmesriiki. Asjaomane liikmesriik edastab seejärel nõuetekohase kvaliteediga sõrmejälgede andmed, kasutades selleks sama viitenumbrit, kui varem edastatud sõrmejälgede andmete puhul.

2. Kesksüsteem teostab võrdlusi taotluste saabumise järjekorras. Igale taotlusele vastatakse 24 tunni jooksul. Liikmesriigid võivad siseriiklikest õigusaktidest tulenevatel põhjustel nõuda eriti kiireloomulisi võrdlusi, mis tehakse ühe tunni jooksul. Kui nimetatud tähtaegu ei ole võimalik ametist sõltumatutel põhjustel järgida, töötleb kesksüsteem taotlust eelisjärjekorras niipea, kui eespool nimetatud põhjusi enam ei ole. Sellistel juhtudel kehtestab amet taotluste eelisjärjekorras käsitlemise tagamise kriteeriumid, kui see on vajalik kesksüsteemi tõhusaks toimimiseks.

3. Kui see on vajalik kesksüsteemi tõhusaks toimimiseks, kehtestab amet saadud andmete töötlemise ning võrdluse tulemuste edastamise menetluskorra.

4. Vastuvõtvas liikmesriigis kontrollib võrdlustulemusi viivitamata selle riigi eeskirjade kohaselt määratud sõrmejäljeekspert, kes on saanud väljaõppe sõrmejälgede võrdlemiseks just käesoleva määrusega ette nähtud viisidel. Päritoluliikmesriik teostab käesoleva määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil lõpliku identifitseerimise koostöös teiste asjaomaste liikmesriikidega vastavalt määruse (EL) nr 604/2013 artiklile 34.

Kesksüsteemilt saadud andmed, mis on seotud muude ebausaldatavaks osutunud andmetega, tuleb kustutada niipea, kui kõnealuste andmete ebausaldatavus on kindlaks tehtud.

5. Kui lõike 4 kohane lõplik identifitseerimine näitab, et kesksüsteemilt saadud võrdlustulemus ei lange võrdluseks saadatud sõrmejälgede andmetega kokku, kustutavad liikmesriigid viivitamata võrdlustulemused ning teavitavad sellisest asjaolust võimalikult kiiresti ja hiljemalt kolme tööpäeva jooksul komisjoni ja ametit.

Artikkel 26

Liikmesriikide ja kesksüsteemi vaheline teabevahetus

Liikmesriikide poolt kesksüsteemi ja vastupidi edastatavate andmete edastamiseks kasutatakse sideinfrastruktuuri. Kui see on sideinfrastruktuuri tõhusaks toimimiseks vajalik, kehtestab amet side kasutamiseks vajalikud tehnilised protseduurid.

Artikkel 27

Juurdepäas Eurodac-süsteemi salvestatud andmetele, andmete parandamine ja kustutamine

1. Päritoluliikmesriigil on juurdepäas enda edastatud ja käesoleva määruse kohaselt kesksüsteemi salvestatud andmetele.

Liikmesriikidel ei ole õigust teha otsinguid teiste liikmesriikide edastatud andmete kohta ega saada selliseid andmeid, välja arvatud artikli 9 lõikes 5 nimetatud võrdlemise tulemusena saadud andmed.

2. Iga liikmesriik määrab artikli 1 lõike 1 kohaldamise eesmärgil kindlaks asutused, kellel on käesoleva artikli lõike 1 kohaselt juurdepäas kesksüsteemi salvestatud andmetele. Kindlaksmääramisel täpsustatakse konkreetne üksus, kes vastutab käesoleva määruse kohaldamisega seotud ülesannete täitmise eest. Iga liikmesriik edastab komisjonile ja ametile viivitamata selliste üksuste loendi ning sellesse tehtud mis tahes muudatused. Amet avaldab konsolideeritud loendi *Euroopa Liidu Teatajas*.

Loendi muutmise korral avaldab amet kord aastas internetis ajakohastatud konsolideeritud loendi.

3. Ainult päritoluliikmesriigil on õigus muuta tema poolt kesksüsteemi edastatud andmeid parandamise või täiendamise teel või neid andmeid kustutada, ilma et see piiraks artikli 12 lõikes 2 või artikli 16 lõikes 1 sätestatud kustutamise kohaldamist.

4. Kui liikmesriigil või ametil on tõendeid, et kesksüsteemis salvestatud andmed on faktiliselt ebatäpsed, teatab ta sellest võimalikult kiiresti päritoluliikmesriigile.

Kui liikmesriigil on tõendeid, et andmed on kesksüsteemi salvestatud vastuolus käesoleva määrusega, teatab ta sellest võimalikult kiiresti ametile, komisjonile ja päritoluliikmesriigile. Päritoluliikmesriik kontrollib kõnealuseid andmeid ja vajaduse korral muudab neid või kustutab need viivitamata.

5. Amet ei edasta ega tee kolmandate riikide asutustele kättesaadavaks kesksüsteemis salvestatud andmeid. Kõnealune keeld ei puuduta kolmandatele riikidele selliste andmete edastamist, mille suhtes kohaldatakse määrust (EL) nr 604/2013.

Artikkel 28

Toimingute registreerimine

1. Amet registreerib kõik kesksüsteemi andmetöötlustoimingud. Registreerimisel näidatakse juurdepääsu eesmärki, kuupäeva ja kellaega, edastatud andmed, otsingus kasutatud andmed ja andmed sisestanud või need saanud üksuse nimi ja vastutavad isikud.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud andmeid võib kasutada ainult andmekaitsega seotud andmetöötluse lubatavuse järelevalve eesmärgil ja andmete turvalisuse tagamiseks vastavalt artiklile 34. Registreeritud andmeid tuleb asjakohaste meetmetega kaitsta kõrvaliste isikute eest ja ühe aasta möödumisel artikli 12 lõikes 1 ja artikli 16 lõikes 1 osutatud säilitusperioodi lõpust tuleb need kustutada, kui neid ei vajata juba alanud järelevalvemenetluses.

3. Seoses artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgiga võtab iga liikmesriik vajalikke meetmeid, et saavutada käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 esitatud eesmärgid seoses oma riikliku süsteemiga. Lisaks registreerib iga liikmesriik töötajad, kes on nõuetekohaselt volitatud andmeid sisestama või saama.

Artikkel 29

Andmesubjekti õigused

1. Päritoluliikmesriik teatab artikli 9 lõikes 1, artikli 14 lõikes 1 või artikli 17 lõikes 1 hõlmatud isikule kirjalikult ja kui see on vajalik, siis suuliselt keeles, millest ta aru saab või millest arusaamist temalt mõistlikult eeldatakse, järgmised andmed:

- a) direktiivi 95/46/EÜ artikli 2 punkti d tähenduses vastutava töötleja ja tema võimaliku esindaja isik;
- b) tema andmete Eurodac-süsteemis töötlemise eesmärk, sealhulgas määruse (EL) nr 604/2013 eesmärkide kirjeldus vastavalt nimetatud määruse artiklile 4, ning arusaadaval kujul ja selges ja lihtsas keeles selgitus asjaolu kohta, et liikmesriikidele ja Europolile võidakse õiguskaitse eesmärgil anda juurdepääs Eurodac-süsteemile;
- c) andmete vastuvõtjad;
- d) artikli 9 lõikes 1 või artikli 14 lõikes 1 käsitletud isiku puhul tema kohustus lasta endalt võtta sõrmejäljed;
- e) tema õigus tutvuda ennast käsitlevate andmetega ning õigus taotleda teda käsitlevate ebaõigete andmete parandamist või teda käsitlevate ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist, sealhulgas õigus saada teavet nimetatud õiguste kasutamise korra kohta, sealhulgas artikli 30 lõikes 1 osutatud vastutava töötleja ja riiklike järelevalveasutuste kontaktandmed.

2. Artikli 9 lõikes 1 või artikli 14 lõikes 1 käsitletud isiku puhul esitatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave sõrmejälgede võtmise ajal.

Artikli 17 lõikes 1 käsitletud isiku puhul esitatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave hiljemalt siis, kui kõnealuse isiku andmed edastatakse kesksüsteemi. See kohustus ei kehti, kui nimetatud teabe esitamine osutub võimatuks või nõuaks ebaseaduslikult suuri jõupingutusi.

Kui artikli 9 lõike 1, artikli 14 lõike 1 ja artikli 17 lõike 1 reguleerimisalasse kuuluv isik on alaealine, annavad liikmesriigid teavet eakohasel viisil.

3. Ühine teabeleht, mis sisaldab vähemalt käesoleva artikli lõikes 1 ja määruse (EL) nr 604/2013 artikli 4 lõikes 1 osutatud teavet, koostatakse nimetatud määruse artikli 44 lõikes 2 sätestatud korras.

Teabeleht on selge ja lihtne ning koostatud keeles, millest asjaomane isik aru saab või millest arusaamist temalt mõistlikult eeldatakse.

Teabeleht koostatakse nii, et liikmesriigid saavad seda oma riiki puudutava spetsiifilise lisateabega täiendada. Selline riigispetsiifiline lisateave sisaldab vähemalt teavet andmesubjekti õiguste kohta ja riiklikelt järelevalveasutustelt abi saamise võimaluse kohta ning vastutava töötleja ja riiklike järelevalveasutuste kontaktandmeid.

4. Andmesubjekt võib igas liikmesriigis selle siseriiklike õigusnormide kohaselt kasutada direktiivi 95/46/EÜ artikliga 12 ettenähtud õigusi käesoleva määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil.

Andmesubjektil on õigus teada saada, missugused andmed on tema kohta kesksüsteemis salvestatud ja milline liikmesriik need kesksüsteemi edastas, ilma et see piiraks kohustust esitada muud teavet vastavalt direktiivi 95/46/EÜ artikli 12 punktile a. Ainult liikmesriik võib anda loa andmetega tutvumiseks.

5. Artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil võib igas liikmesriigis iga isik nõuda faktiliselt ebatäpsete andmete parandamist või ebaseaduslikult salvestatud andmete kustutamist. Parandamise ja kustutamise teostab andmed edastanud liikmesriik ülemäärase viivitusega ja vastavalt oma õigusnormidele.

6. Kui parandamise ja kustutamise õigust kasutatakse muus liikmesriigis, kui see või need, kes andmed edastas(id), võtavad selle liikmesriigi ametiasutused artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil ühendust andmed edastanud liikmesriigi või liikmesriikide ametiasutustega, et viimased võiksid kontrollida andmete õigusust ja nende kesksüsteemi edastamise ja seal salvestamise seaduslikkust.

7. Kui selgub, et kesksüsteemis salvestatud andmed on faktiliselt ebatäpsed või salvestatud ebaseaduslikult, parandab või kustutab need edastanud liikmesriik artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil kõnealused andmed vastavalt artikli 27 lõikele 3. See liikmesriik teatab kirjalikult ja ülemäärase viivitusega andmesubjektile, et ta on võtnud meetmeid teda käsitlevate andmete parandamiseks või kustutamiseks.

8. Kui andmed edastanud liikmesriik ei nõustu sellega, et kesksüsteemis salvestatud andmed on faktiliselt ebatäpsed või salvestatud ebaseaduslikult, teatab ta artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil kirjalikult ja ülemäärase viivitusega andmesubjektile, miks ta ei kavatse kõnealuseid andmeid parandada või kustutada.

Liikmesriik annab andmesubjektile teavet ka selle kohta, milliseid abinõusid viimane võib kasutada, kui esitatud selgitus ei ole talle vastuvõetav. Kõnealune teave sisaldab teavet selle kohta, kuidas esitada hagi või vajaduse korral kaebust selle liikmesriigi pädevatele asutustele või kohtutele ning missugust rahalist või muud abi ta asjaomase liikmesriigi õigusnormide kohaselt võib saada.

9. Lõigete 4 ja 5 alusel esitatud taotlused peavad sisaldama kõiki andmesubjekti identifitseerimiseks vajalikke üksikasju, kaasa arvatud sõrmejälgede andmed. Niisuguseid andmeid kasutatakse eranditult selleks, et oleks võimalik kasutada lõigetes 4 ja 5 osutatud õigusi, ja need kustutatakse otsekohe pärast seda.

10. Liikmesriikide pädevad asutused teevad omavahel aktiivselt koostööd, et lõigetes 5, 6 ja 7 sätestatud õiguste teostamine toimiks viivitamata.

11. Kui isik taotleb teda käsitlevaid andmeid vastavalt lõikele 4, säilitab pädev asutus sellise taotluse tegemise ja selle käitlemise viisi kohta kirjaliku dokumendi vormis märke ning teeb kõnealuse dokumendi viivitamata kättesaadavaks riiklikele järelevalveasutustele.

12. Käesoleva määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil peab iga liikmesriigi riiklik järelevalveasutus andmesubjekti taotluse alusel teda tema õiguste kasutamisel abistama vastavalt direktiivi 95/46/EÜ artikli 28 lõikele 4.

13. Käesoleva määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil abistavad ja taotluse korral nõustavad andmed edastanud liikmesriigi riiklik järelevalveasutus ja selle liikmesriigi riiklik järelevalveasutus, kus andmesubjekt viibib, andmesubjekti tema andmete parandamist või kustutamist käsitleva õiguse kasutamisel. Mõlemad riiklikud järelevalveasutused teevad sel eesmärgil koostööd. Abistamistaotlused võib esitada selle liikmesriigi riiklikule järelevalveasutusele, kus andmesubjekt viibib, ja see edastab need taotlused andmed edastanud liikmesriigi asutusele.

14. Igas liikmesriigis võib iga isik selle riigi õigusnormide kohaselt esitada hagi või vajaduse korral kaebuse selle riigi pädevatele asutustele või kohtutele, kui talle ei võimaldata lõikega 4 ettenähtud juurdepääsu oma andmetele.

15. Oma õiguste kasutamiseks vastavalt lõikele 5 võib iga isik andmed edastanud liikmesriigi õigusnormide kohaselt esitada hagi või vajaduse korral kaebuse selle riigi pädevatele asutustele või kohtutele kesksüsteemis salvestatud teda käsitlevate andmete kohta. Riiklike järelevalveasutuste kohustus abistada ja taotluse korral nõustada andmesubjekti vastavalt lõikele 13 kehtib kogu menetluse jooksul.

Artikkel 30

Riikliku järelevalveasutuse järelevalve

1. Käesoleva määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgil näeb iga liikmesriik ette, et direktiivi 95/46/EÜ artikli 28 lõike 1 alusel määratud riiklik järelevalveasutus või -asutused jälgivad iseseisvalt ja asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme järgides isikuandmete töötlemise seaduslikkust kõnealuses liikmesriigis vastavalt käesolevale määrusele, kaasa arvatud andmete edastamist kesksüsteemi.

2. Iga liikmesriik tagab, et tema riiklikul järelevalveasutusel oleks võimalik saada nõuandeid isikutelt, kellel on sõrmejälgede andmete kohta piisavalt teadmisi.

Artikkel 31

Euroopa andmekaitseinspektori järelevalve

1. Euroopa andmekaitseinspektor tagab, et kõiki Eurodac-süsteemiga seonduvaid, eelkõige ameti teostatavaid isikuandmete töötlemise toiminguid teostatakse kooskõlas määrusega (EÜ) nr 45/2001 ja käesoleva määrusega.

2. Euroopa andmekaitseinspektor tagab, et vähemalt kord kolme aasta jooksul viiakse kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega läbi ameti teostatavate isikuandmete töötlemise toimingute audit. Auditi tulemusel koostatud aruanne saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, ametile ja riiklikele järelevalveasutustele. Ametile antakse võimalus teha enne aruande vastuvõtmist selle kohta märkusi.

Artikkel 32

Riiklike järelevalveasutuste ja Euroopa andmekaitseinspektori koostöö

1. Riiklikud järelevalveasutused ja Euroopa andmekaitseinspektor, tegutsedes mõlemad oma pädevuse piirides, teevad üksteisega oma kohustuste raames aktiivselt koostööd ja tagavad Eurodac-süsteemi koordineeritud järelevalve.

2. Liikmesriigid tagavad, et igal aastal viib sõltumatu asutus kooskõlas artikli 33 lõikega 2 läbi auditi isikuandmete töötlemise kohta artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil ning et sealhulgas analüüsitakse mõnda põhjendatud elektrooniliste taotluste valimit.

Kontrollitulemused lisatakse artikli 40 lõikes 7 nimetatud liikmesriikide aastaaruandele.

3. Riiklikud järelevalveasutused ja Euroopa andmekaitseinspektor, tegutsedes mõlemad oma pädevuse piirides, vahetavad asjakohast teavet, abistavad üksteist auditite ja kontrollide läbi viimisel, analüüsivad käesoleva määruse tõlgendamisel või kohaldamisel tekkivaid raskusi, uurivad sõltumatu järelevalve või andmesubjekti õiguste teostamisega seotud probleeme, koostavad ühtlustatud ettepanekuid probleemide ühiseks lahendamiseks ning suurendavad vajaduse korral teadlikkust andmekaitsealastest õigustest.

4. Lõikes 3 sätestatud eesmärgil kohtuvad riiklikud järelevalveasutused ja Euroopa andmekaitseinspektor vähemalt kaks korda aastas. Nende koosolekute kulud kannab ja nende korraldamise eest vastutab Euroopa andmekaitseinspektor. Esimesel koosolekul võetakse vastu töökord. Vastavalt vajadusele töötatakse ühiselt välja edasised töömeetodid. Iga kahe aasta tagant saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja ametile ühine tegevusaruanne.

Artikkel 33

Isikuandmete kaitse õiguskaitse eesmärgil

1. Kõik liikmesriigid tagavad nende siseriikliku õiguse kohaselt raamotsuse 2008/977/JSK rakendamiseks vastu võetud õigusnormide kohaldatavuse ka isikuandmete töötlemise suhtes nende riigiasutuste poolt käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil.

2. Raamotsuse 2008/977/JSK kohaselt määratud riiklikud järelevalveasutused teostavad järelevalvet selle üle, et liikmesriik töötleks käesoleva määruse alusel ja käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil isikuandmeid ning edastaks need Eurodac-süsteemi ja Eurodac-süsteemist õiguspäraselt.

3. Europoli teostatav isikuandmete töötlemine käesoleva määruse alusel toimub kooskõlas otsusega 2009/371/JSK ja selle üle teostab järelevalvet sõltumatu andmekaitseinspektor väljastpoolt. Europoli poolt käesoleva määruse kohasel andmete töötlemisel kohaldatakse nimetatud otsuse artikleid 30, 31 ja 32. Sõltumatu väljaspoolne andmekaitseinspektor tagab selle, et isiku õigusi ei rikutaks.

4. Käesoleva määruse kohaselt Eurodac-süsteemist artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil saadud isikuandmeid töödeldakse

üksnes selliste konkreetsete juhtumite ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, mille puhul liikmesriik või Europol on teavet palunud.

5. Kesküsteem, määratud ja kontrollivad asutused ning Europol säilitavad otsinguandmeid, et riiklikud andmekaitseasutused ja Euroopa andmekaitseinspektor saaksid jälgida andmetöötlemise vastavust liidu andmekaitse eeskirjadele ning et säilitatavad andmed võimaldaksid koostada artikli 40 lõikes 7 osutatud aastaaruandeid. Muudel juhtudel peale nimetatud eesmärkidel kasutamise kustutatakse isikuandmed ja otsinguandmed kõigist liikmesriigi ja Europoli failidest pärast ühe kuu möödumist, välja arvatud juhul, kui andmeid vajatakse konkreetse poolelioleva kriminaalmenetluse jaoks, milleks liikmesriik või Europol on andmeid taotlenud.

Artikkel 34

Andmete turvalisus

1. Päritoluliikmesriik tagab andmete turvalisuse enne nende edastamist kesksüsteemi ning edastamise ajal.

2. Iga liikmesriik võtab seoses kõigi oma pädevate asutuste poolt käesoleva määruse kohaselt töödeldavate andmetega vastu vajalikud meetmed, sealhulgas turvakava, et:

- a) füüsiliselt kaitsta andmeid, sealhulgas koostades hädaolukorra lahendamise plaanid elutähtsa infrastruktuuri kaitseks;
- b) hoida ära loata isikute juurdepääs ametiasutuse ruumidesse, kus liikmesriik teostab Eurodac-süsteemi eesmärkidega seotud toiminguid (sissepääsu kontroll);
- c) hoida ära andmekandjate lugemine, kopeerimine, muutmine või kõrvaldamine vastava loata isikute poolt (andmekandjate kontroll);
- d) hoida ära andmete sisestamine ja säilitatavate isikuandmetega tutvumine, nende muutmine või kustutamine ilma vastava loata (säilitamise kontroll);
- e) hoida ära andmete volitamata töötlemine Eurodac-süsteemis ja Eurodac-süsteemis töödeldavate andmete mis tahes volitamata muutmine või kustutamine (andmesisestuse kontroll);
- f) tagada, et Eurodac-süsteemi kasutamiseks volitatud isikutel oleks juurdepääs üksnes andmetele, mis on hõlmatud nende juurdepääsuõigustega, kasutades eranditult individuaalseid ja kordumatuid kasutajatunnuseid ning konfidentsiaalset juurdepääsuviise (andmetele juurdepääsu kontroll);

- g) tagada, et kõik Eurodac-süsteemile juurdepääsu õigusega asutused loovad isikute jaoks, kellel on õigus andmetele juurde pääseda, andmeid sisestada, ajakohastada, kustutada ja neis otsingut teha, vastavad profiilid, mis kirjeldavad nende isikute ülesandeid ja vastutust, ning teevad need profiilid ja muu asjakohase teabe, mida asutused võivad järelevalve eesmärgil nõuda, direktiivi 95/46/EÜ artiklis 28 ja raamotsuse 2008/977/JSK artiklis 25 osutatud riiklikele järelevalveasutustele nende nõudmisel viivitamata kättesaadavaks (töötajate profiilid);
- h) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks määrata, millistele asutustele võib isikuandmeid edastada andmesidevahendite abil (andmeside kontroll);
- i) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks teha, missuguseid andmeid on Eurodac-süsteemis töödeldud, ning millal, kes ja millisel eesmärgil seda on teinud (andmesalvestuse kontroll);
- j) hoida eelkõige asjakohaste krüpteerimistehnikate abil ära isikuandmete loata lugemine, kopeerimine, muutmine või kustutamine isikuandmete Eurodac-süsteemi või Eurodac-süsteemist edastamise ajal või andmekandjate transportimise ajal (transpordikontroll);
- k) teostada järelevalvet käesolevas lõikes osutatud turvameetmete tõhususe üle ja võtta asutusesisese järelevalvega seoses vajalikke korralduslikke meetmeid kooskõla tagamiseks käesoleva määrusega (sisemine audit) ning selleks, et 24 tunni jooksul automaatselt tuvastada kõik punktides b–j loetletud meetmete kohaldamisest tulenevad asjakohased sündmused, mis võivad viidata turvaintsidentidele.

3. Liikmesriigid teavitavad ametit oma süsteemides avastatud turvaintsidentidest. Amet teavitab turvaintsidentidest liikmesriike, Europoli ja Euroopa andmekaitseinspektorit. Turvaintsidentide kestel teevad asjaomased liikmesriigid, amet ja Europol omavahel koostööd.

4. Amet võtab vajalikke meetmeid, et saavutada lõikes 2 esitatud eesmärgid seoses Eurodac-süsteemi toimimisega, kaasa arvatud turvakava vastuvõtmine.

Artikkel 35

Keeld edastada andmeid kolmandatele riikidele, rahvusvahelistele organisatsioonidele või eraõiguslikele üksustele

1. Isikuandmeid, mis liikmesriik või Europol saab kesksüsteemist käesoleva määruse kohaselt, ei edastata ega tehta kättesaadavaks ühelegi kolmandale riigile, liidus või väljaspool seda

loodud rahvusvahelisele organisatsioonile ega eraõiguslikule üksusele. See keeld kehtib ka juhul, kui nimetatud andmeid töödeldakse edasi liikmesriigi või liikmesriikidevahelisel tasandil raamotsuse 2008/977/JSK artikli 2 punkti b mõistes.

2. Ühest liikmesriigist pärinevaid ja kokkulangevuse järel liikmesriikide vahel artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil vahetavaid andmeid ei edastata kolmandatele riikidele, kui esineb tõsine oht, et sellise edastamise tagajärjel võidakse andmesubjekti piinata, ebainimlikult või alandavalt kohelda või karistada või rikkuda mis tahes muid tema põhiõigusi.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud keelud ei piira liikmesriigi õigust edastada kõnealuseid andmeid sellistele kolmandatele riikidele, kelle suhtes kohaldatakse määrust (EL) nr 604/2013.

Artikkel 36

Logisse registreerimine ja dokumenteerimine

1. Liikmesriigid ja Europol tagavad, et kõik andmetöötlustoitmingud, mis tehakse artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega, registreeritakse logisse või dokumenteeritakse taotluse lubatavuse kontrollimiseks, andmete töötlemise õiguspärasuse jälgimiseks ning nende tervikluse ja turvalisuse tagamiseks, aga ka sisekontrolli eesmärgil.

2. Logis või dokumentatsioonis peavad kõigil juhtudel sisalduma järgmised andmed:

a) võrdlemise taotluse täpne eesmärk, sealhulgas asjaomase terroriakti või muu raske kuriteo laad, ning Europoli puhul võrdlemise taotluse täpne eesmärk;

b) käesoleva määruse artikli 20 lõike 1 kohaselt esitatud mõistlik põhjendus, miks andmeid ei võrrelda teiste liikmesriikide andmetega vastavalt otsusele 2008/615/JSK;

c) siseriikliku faili viide;

d) riikliku juurdepääsupunkti poolt kesksüsteemile esitatud võrdlemise taotluse kuupäev ja täpne kellaeg;

e) andmete võrdlemise eesmärgil juurdepääsu taotlenud asutuse nimi ja vastutav isik, kes esitas taotluse ja töötles andmeid;

f) vajaduse korral teave artikli 19 lõikes 3 osutatud kiireloomulistel juhtudel kohaldatava menetluse kasutamise ja järelkontrolliga seoses tehtud otsuse kohta;

g) võrdluse tegemiseks kasutatud andmed;

h) kooskõlas siseriiklike eeskirjadega või otsusega 2009/371/JSK otsingu teostanud ametniku ja otsingu teostamiseks ja andmete esitamiseks korralduse andnud ametniku identifitseerimistunnus.

3. Logisid ja dokumentatsiooni kasutatakse ainult andmetöötuluse õiguspärasuse kontrollimiseks ning andmete tervikluse ja turvalisuse tagamiseks. Artiklis 40 osutatud järelevalveks ja hindamiseks võib kasutada üksnes logisid, mis ei sisalda isikuandmeid. Pädevatel riiklikel järelevalveasutustel, kes vastutavad taotluse lubatavuse kontrollimise ning andmete töötlemise õiguspärasuse ning nende tervikluse ja turvalisuse järelevalve eest, on oma ülesannete täitmiseks asjakohase taotluse esitamise korral juurdepääs kõnealustele logidele.

Artikkel 37

Vastutus

1. Kõikidel isikutel või liikmesriikidel, kes on kandnud kahju mitteõiguspärase andmetöötlustoimingu või mis tahes käesoleva määrusega vastuolus oleva toimingu tagajärjel, on õigus saada hüvitist kahju tekitamise eest vastutavalt liikmesriigilt. Kõnealune liikmesriik vabastatakse täielikult või osaliselt vastutusest, kui ta tõendab, et ta ei ole vastutav kahju põhjustanud sündmuse eest.

2. Kui kesksüsteemile tekitatakse kahju seetõttu, et mõni liikmesriik ei täida käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, loetakse see liikmesriik kõnealuse kahju eest vastutavaks, välja arvatud juhul, kui amet või mõni teine liikmesriik ei ole võtnud mõistlikke meetmeid kahju vältimiseks või selle mõju minimeerimiseks.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud kahju eest liikmesriigi vastu esitatavaid hüvitisenõudeid käsitletakse kostjaks oleva liikmesriigi siseriiklike õigusaktide sätete kohaselt.

VIII PEATÜKK

MÄÄRUSE (EL) nr 1077/2011 MUUDATUSED

Artikkel 38

Määruse (EL) nr 1077/2011 muudatused

Määrust (EL) nr 1077/2011 muudetakse järgmiselt.

1) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 5

Eurodac-süsteemiga seotud ülesanded

Amet täidab Eurodac-süsteemiga seoses järgmisi ülesandeid:

a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 603/2013 (millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil) (*) ametile antud ülesanded ja

b) Eurodac-süsteemi tehnilise kasutuse alase koolitamisega seotud ülesanded.

(*) ELT L 180, 29.6.2013, lk. 1.”

2) Artikli 12 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punktid u ja v asendatakse järgmistega:

„u) võtta vastu määruse (EL) nr 603/2013 artikli 40 lõike 1 kohane iga-aastane Eurodaci kesksüsteemi tegevusaruanne;

v) esitada märkused aruannete kohta, mida Euroopa Andmekaitseinspektor on auditite tulemusel määruse (EÜ) nr 1987/2006 artikli 45 lõike 2, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 42 lõike 2 ning määruse (EL) nr 603/2013 artikli 31 lõike 2 kohaselt koostanud, ning tagada pärast auditeid asjakohaste järeelmeetmete võtmine;”;

b) punkt x asendatakse järgmisega:

„x) koostada kooskõlas määruse (EL) nr 603/2013 artikli 8 lõikega 2 Eurodaci kesksüsteemi töö kohta statistiline aruanne;”;

c) punkt z asendatakse järgmisega:

„z) tagada määruse (EL) nr 603/2013 artikli 27 lõike 2 kohaselt üksuste loendi avaldamine kord aastas;”.

3) Artikli 15 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Europol ja Eurojust võivad ameti haldusnõukogu koosolekul osaleda vaatlejatena, kui päevakorras on otsuse 2007/533/JSK kohaldamisega seotud SIS II käsitlevad küsimused. Europol võib ameti haldusnõukogu koosolekul osaleda vaatlejana ka juhul, kui päevakorras on otsuse 2008/633/JSK kohaldamisega seotud VISi käsitlevad küsimused või määruse (EL) nr 603/2013 kohaldamisega seotud Eurodac-süsteemi käsitlevad küsimused.”

4) Artiklit 17 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 5 punkt g asendatakse järgmisega:

„g) ilma et see piiraks personalieeskirjade artikli 17 kohaldamist, kehtestada konfidentsiaalsusnõuded määruse (EÜ) nr 1987/2006 artikli 17, otsuse 2007/533/JSK artikli 17, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 26 lõike 9 ning määruse nr (EL) nr 603/2013 artikli 4 lõike 4 täitmiseks;”;

b) lõike 6 punkt i asendatakse järgmisega:

„i) järelevalve ja hindamise tulemuste alusel kõigi artikli 12 lõike 1 punktis t osutatud suuremahuliste IT-süsteemide tehnilist toimimist käsitlevad aruanded ja artikli 12 lõike 1 punktis u osutatud iga-aastane Eurodaci kesksüsteemi tegevuse aruanne.”

5) Artikli 19 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Nii Europol kui ka Eurojust võivad määrata esindaja SIS II nõuanderühma. Europol võib määrata esindaja ka VISi ja Eurodaci nõuanderühma.”

IX PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 39

Kulud

1. Kesksüsteemi ja sideinfrastruktuuri loomise ja toimimisega seotud kulud kaetakse Euroopa Liidu üldeelarvest.

2. Iga liikmesriik kannab oma riiklike juurdepääsupunktide kulud ning kulud, mis tulenevad ühendusest kesksüsteemiga.

3. Iga liikmesriik ja Europol loob oma kuludega käesoleva määruse rakendamiseks vajaliku tehnilise infrastruktuuri ja hooldab seda ning on kohustatud kandma oma kulud, mis tulenevad taotlustest, mis esitatakse andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil.

Artikkel 40

Aastaaruanne: järelevalve ja hindamine

1. Amet esitab igal aastal Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja Euroopa andmekaitseinspektorile kesksüsteemi tegevusaruande, sealjuures aruande selle tehnilise toimimise ja turvalisuse kohta. Kõnealune aastaaruanne sisaldab teavet Eurodac-süsteemi haldamise ja toimimise kohta, võrreldes seda lõikes 2 nimetatud eesmärkide jaoks eelnevalt määratletud kvantitatiivsete näitajatega.

2. Amet kannab hoolt, et oleks olemas menetlused, mille abil jälgida kesksüsteemi toimimist, võrreldes tulemusi, kulutasuvust ja teenuste kvaliteeti seatud eesmärkidega.

3. Tehnilise hoolduse, aruandluse ja statistika eesmärgil on ametil juurdepääs vajalikule teabele, mis on seotud kesksüsteemis tehtud andmetöötlustoimingutega.

4. Hiljemalt 20. juuli 2018 ning seejärel iga nelja aasta möödudes esitab komisjon üldhinnangu Eurodac-süsteemi kohta, võrreldes saavutatud tulemusi seatud eesmärkidega ning hinnates selle mõju põhiõigustele ja uurides muu hulgas, kas õiguskaitsesutuste juurdepääs on põhjustanud käesoleva määrusega hõlmatud isikute kaudset diskrimineerimist, ning hinnates tegevuse aluspõhimõtete jätkuvat kehtivust ja võimalikke mõjusid tulevastele toimingutele ning esitab mis tahes vajalikud soovitused. Komisjon edastab hinnangu Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Liikmesriigid annavad ametile ja komisjonile lõikes 1 osutatud aastaaruande koostamiseks vajalikku teavet.

6. Amet, liikmesriigid ja Europol annavad komisjonile lõikes 4 osutatud hindamisaruannete koostamiseks vajalikku teavet. Nimetatud teave ei tohi kahjustada töömeetodeid ega sisaldada andmeid, mis avalikustaks määratud asutuste teabeallikate, töötajate või uurimistega seotud teavet.

7. Iga liikmesriik ja Europol koostab tundliku teabe avaldamist käsitlevaid riiklikke õigusnorme järgides sõrmejälgede andmete õiguskaitse eesmärgil Eurodac-süsteemi andmetega võrdlemise tõhususe kohta aastaaruande, mis sisaldab teavet ja statistikat:

— võrdlemise täpse eesmärgi kohta, sealhulgas terroriakti või raske kuriteo liiki,

— põhjendatud kahtluse alust,

— põhjendusi selle kohta, miks käesoleva määruse artikli 20 lõikele 1 tuginedes ei teostatud võrdlust teiste liikmesriikide andmetega vastavalt otsusele 2008/615/JSK,

— esitatud võrdlemistaotluste arvu,

— selliste juhtumite arvu ja liiki, kus isik edukalt tuvastati, ning

— andmeid kiireloomuliste erandjuhtumite vajaduse ja kasutamise kohta, aga ka selliste juhtumite kohta, kus kontrolliasutus ei pidanud järelkontrolli käigus kiireloomulise menetluse kohaldamist õigustatuks.

Liikmesriikide ja Europoli aastaaruanded edastatakse komisjonile järgmise aasta 30. juuniks.

8. Lõikes 7 sätestatud liikmesriikide ja Europoli aastaaruannete alusel ja lisaks lõikes 4 ette nähtud üldhinnangule koostab komisjon aastaaruande õiguskaitseasutuste juurdepääsu kohta Eurodac-süsteemile ning edastab selle Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa andmekaitseinspektorile.

Artikkel 41

Karistused

Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et kesksüsteemi sisestatud andmete mis tahes töötlemine artiklis 1 sätestatud Eurodac-süsteemi eesmärkide vastaselt on karistatav,

sealhulgas siseriikliku õiguse kohaste haldus- ja/või kriminaalkaristustega, mis on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 42

Territoriaalne kohaldamisala

Käesoleva määruse sätteid ei kohaldata territooriumidel, mille suhtes ei kohaldata määrust (EL) nr 604/2013.

Artikkel 43

Määratud asutustest ja kontrolliasutustest teavitamine

1. Hiljemalt 20. oktoobri 2013. aasta teavitab iga liikmesriik komisjoni sellest, kes on tema määratud asutused, artikli 5 lõikes 3 osutatud tegevusüksused ja kontrolliasutus, ning teavitab viivitamata neis tehtud mis tahes muudatustest.

2. Hiljemalt 20. oktoobri 2013. aasta teavitab Europol komisjoni sellest, kes on tema määratud asutus, kontrolliasutus ja riiklik juurdepääsupunkt, mille ta on määranud, ning teavitab viivitamata neis tehtud mis tahes muudatustest.

3. Komisjon avaldab lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe igal aastal *Euroopa Liidu Teatajas* ning elektroonilisel kujul, mis on kättesaadav internetis ja mida ajakohastatakse viivitamata.

Artikkel 44

Üleminekusäte

Andmed, mis on kesksüsteemis blokeeritud vastavalt määruse (EÜ) nr 2725/2000 artiklile 12, vabastatakse blokeeringust ja nende kohta tehakse märke käesoleva määruse artikli 18 lõike 1 kohaselt 20. juuli 2015.

Artikkel 45

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr 2725/2000 ja määrus (EÜ) nr 407/2002 tunnistatakse kehtetuks alates 20. juuli 2015.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrustele loetakse viidetena käesolevale määrusele III lisas esitatud vastavustabeli kohaselt.

*Artikkel 46***Jõustumine ja kohaldatavus**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 20. juuli 2015.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja ametit kohe, kui nad on võtnud tehnilised meetmed andmete edastamiseks kesksüsteemi, ja igal juhul hiljemalt 20. juuli 2015.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 26. juuni 2013

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
A. SHATTER

*I LISA***Andmete esitusviis ja sõrmejäljevorm**

Andmete esitusviis sõrmejälgede vahetamisel

Sõrmejälgede vahetamiseks nähakse ette järgmine vorm:

ANSI/NIST-ITL 1a-1997, vers 3, juuni 2001 (INT-1) ja kõik selle standardi võimalikud tulevased edasiarendused.

Liikmesriikide identifitseerimistähtede standard

Kohaldatakse järgmist ISO standardit: ISO 3166 - kahetäheline kood.

Eurodac – sõrmejäljevorm

1.	Viltanumber	
2.	Rahvusvahelise kaltsu taotluse esitamise koht või vältimatase kinnipidamise koht	
3.	Rahvusvahelise kaltsu taotluse esitamise kuupäev või vältimatase kinnipidamise kuupäev	
4.	Sugu	
5.	Sõrmejälgede võtmise kuupäev	
6.	Sõrmejälgede kehtsustamise edastamise kuupäev	

1,05 mm vormi üldlääreid
1,05 mm vormi üldlääreid
2,05 mm vormi üldlääreid

RULLJÄLJED

1. Parema käe põial	2. Parema käe teine sõrm	3. Parema käe kolmas sõrm	4. Parema käe neljas sõrm	6. Parema käe viies sõrm
50 mm	40 mm	40 mm	40 mm	40 mm
40 mm				40 mm
8. Vasaku käe põial	7. Vasaku käe teine sõrm	8. Vasaku käe kolmas sõrm	9. Vasaku käe neljas sõrm	10. Vasaku käe viies sõrm
40 mm				

LIHTJÄLJED

VASAK KÄSI (kõik sõrmed ühesgeol)	KAKS PÕIALT (jäljed võetakse ühesgeol)		PAREM KÄSI (kõik sõrmed ühesgeol)
75 mm	VASAK	PAREM	75 mm
65 mm	30 mm	30 mm	
	55 mm		

*II LISA***Kehtetuks tunnistatud määrused (osutatud artiklis 45)**

Nõukogu määrus (EÜ) nr 2725/2000

(EÜT L 316, 15.12.2000, lk 1)

Nõukogu määrus (EÜ) nr 407/2002

(EÜT L 62, 5.3.2002, lk 1)

III LISA

Vastavustabel

Määrus (EÜ) nr 2725/2000	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõige 1
Artikli 1 lõike 2 esimese lõigu punktid a ja b	Artikli 3 lõike 1 punkt a
Artikli 1 lõike 2 esimese lõigu punkt c	—
Artikli 1 lõike 2 teine lõik	Artikli 3 lõige 4
Artikli 1 lõige 3	Artikli 1 lõige 3
Artikli 2 lõike 1 punkt a	—
Artikli 2 lõike 1 punktid b–e	Artikli 2 lõike 1 punktid a–d
—	Artikli 2 lõike 1 punktid e–j
Artikli 3 lõige 1	—
Artikli 3 lõige 2	Artikli 3 lõige 3
Artikli 3 lõike 3 punktid a–e	Artikli 8 lõike 1 punktid a–e
—	Artikli 8 lõike 1 punktid f–i
Artikli 3 lõige 4	—
Artikli 4 lõige 1	Artikli 9 lõige 1 ja artikli 3 lõige 5
Artikli 4 lõige 2	—
Artikli 4 lõige 3	Artikli 9 lõige 3
Artikli 4 lõige 4	Artikli 9 lõige 4
Artikli 4 lõige 5	Artikli 9 lõige 5
Artikli 4 lõige 6	Artikli 25 lõige 4
Artikli 5 lõike 1 punktid a–f	Artikli 11 punktid a–f
—	Artikli 11 punktid g–k
Artikli 5 lõike 1 punktid g–h	—
Artikkel 6	Artikkel 12
Artikkel 7	Artikkel 13
Artikkel 8	Artikkel 14
Artikkel 9	Artikkel 15
Artikkel 10	Artikkel 16
Artikli 11 lõiked 1–3	Artikli 17 lõiked 1–3
Artikli 11 lõige 4	Artikli 17 lõige 5
Artikli 11 lõige 5	Artikli 17 lõige 4
Artikkel 12	Artikkel 18
Artikkel 13	Artikkel 23
Artikkel 14	—

Määrus (EÜ) nr 2725/2000	Käesolev määrus
Artikkel 15	Artikkel 27
Artikkel 16	Artikli 28 lõiked 1 ja 2
—	Artikli 28 lõige 3
Artikkel 17	Artikkel 37
Artikkel 18	Artikli 29 lõiked 1, 2, 4–10 ja 12–15
—	Artikli 29 lõiked 3 ja 11
Artikkel 19	Artikkel 30
—	Artiklid 31–36
Artikkel 20	—
Artikkel 21	Artikli 39 lõiked 1 ja 2
Artikkel 22	—
Artikkel 23	—
Artikli 24 lõiked 1 ja 2	Artikli 40 lõiked 1 ja 2
—	Artikli 40 lõiked 3–8
Artikkel 25	Artikkel 41
Artikkel 26	Artikkel 42
—	Artiklid 43–45
Artikkel 27	Artikkel 46

Määrus 407/2002/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 2	Artikkel 24
Artikkel 3	Artikli 25 lõiked 1–3
—	Artikli 25 lõiked 4 ja 5
Artikkel 4	Artikkel 26
Artikli 5 lõige 1	Artikli 3 lõige 3
I lisa	I lisa
II lisa	—

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 604/2013,

26. juuni 2013,

millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkti e,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 18. veebruari 2003. aasta määrusesse (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest⁽⁴⁾, tuleb teha olulisi muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune määrus uuesti sõnastada.
- (2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem, on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes neist sõltumatute asjaolude tõttu taotlevad õiguspäraselt kaitset liidus.
- (3) ELT C 317, 23.12.2009, lk 115.
- (4) ELT C 79, 27.3.2010, lk 58.
- (5) Euroopa Parlamendi 7. mai 2009. aasta seisukoht (ELT C 212 E, 5.8.2010, lk 370) ja nõukogu 6. juuni 2013. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 10. juuni 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).
- (6) ELT L 50, 25.2.2003, lk 1.
- (3) Oma erakorralisel kohtumisel Tampere 15. ja 16. oktoobril 1999 otsustas Euroopa Ülemkogu püüelda sellise Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise poole, mis põhineb pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni (mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga) („Genfi konventsioon”) täielikul kohaldamisel, millega tagatakse, et kedagi ei sunnita naasma riiki, kus teda ohustab tagakiusamine, st kohaldatakse tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet. Selles suhtes peetakse liikmesriike, kes kõik järgivad tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, kolmandate riikide kodanikele turvalisteks riikideks, ilma et see mõjutaks käesolevas määruses sätestatud vastutuskriteeriume.
- (4) Tampere kohtumise järeldustes tõdetakse ka, et Euroopa ühine varjupaigasüsteem peaks lühiajaliselt hõlmama selget ja toimivat menetlust varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramiseks.
- (5) Selline menetlus peaks põhinema liikmesriikide ja asjaomaste isikute seisukohast erapooletutel ja õiglastel alustel. Eelkõige peaks see võimaldama kiiresti määrata vastutav liikmesriik, et tagada tegelik juurdepääs rahvusvahelise kaitse andmise menetlusele ja mitte seada ohtu rahvusvahelise kaitse taotluste kiire menetlemise eesmärgile.
- (6) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp on nüüd lõpule viidud ning alustatud töö lõpptulemuseks peaks olema ühine menetlus ja rahvusvahelise kaitse saanute ühtne seisund kogu liidus. 4. novembri 2004. aasta istungil võttis Euroopa Ülemkogu vastu Haagi programmi, milles sätestatakse eesmärgid, mida tuleb vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal ajavahe- mikul 2005–2010 saavutada. Sellega seoses kutsuti Haagi programmis Euroopa Komisjoni üles lõpetama esimese etapi õigusaktide hindamine ning esitama teise etapi õigusaktid ja meetmed Euroopa Parlamendile ja nõukogule, et need saaks vastu võtta enne 2010. aastat.
- (7) Stockholmi programmis kordab Euroopa Ülemkogu oma pühendumust eesmärgile luua hiljemalt 2012. aastaks kaitse ja solidaarsuse ühine ala rahvusvahelise kaitse

saajatele kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 78. Lisaks rõhutas ülemkogu, et Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise nurgakiviiks jääb Dublini süsteem, kuna selles nähakse selgesõnaliselt ette liikmesriikide vastutuse jagunemine rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest.

- (8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 439/2010⁽¹⁾ loodud Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) ressursid peaksid olema kättesaadavad, et pakkuda vajalikku tuge liikmesriikide asjaomastele teenistustele, kes vastutavad käesoleva määruse rakendamise eest. Eelkõige peaks EASO ette nägema solidaarsusmeetmed, näiteks varjupaigaekspertide reservnimekirja koos varjupaigatugirühmadega, kes aitavad neid liikmesriike, kellel lasub eriline koormus ning kus rahvusvahelise kaitse taotlejaid („taotlejad“) ei oota piisavad standardid, eelkõige seoses vastuvõtu ja kaitsega.
- (9) Esimese faasi instrumentide rakendamise hindamiste tulemusi arvestades on praeguses etapis asjakohane kinnitada määruse (EÜ) nr 343/2003 põhimõtteid, tehes samal ajal kogemuste põhjal vajalikke parandusi, et tõhustada Dublini süsteemi ja selle süsteemi alusel taotlejatele pakutavat kaitset. Võttes arvesse, et hästi toimiv Dublini süsteem on Euroopa ühise varjupaigasüsteemi seisukohast väga tähtis, tuleks selle põhimõtted ja toimimine läbi vaadata, samal ajal kui töötatakse välja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teisi komponente ja liidu solidaarsusvahendeid. Tõenditel põhineva läbivaatamise tegemisel tuleks ette näha ulatuslik toimivuskontroll, mis hõlmaks Dublini süsteemi õiguslikku, majanduslikku ja sotsiaalset mõju, sealhulgas selle mõju põhiõigustele.
- (10) Selleks et tagada kõigi taotlejate ja rahvusvahelise kaitse saajate võrdne kohtlemine ning kooskõla liidu kehtivate varjupaigaalaste õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiviga 2011/95/EL (mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule)⁽²⁾, hõlmab käesoleva määruse reguleerimisala ka täiendava kaitse taotlejaid ja täiendava kaitse saajaid.
- (11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/33/EL (millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded)⁽³⁾ tuleks kohaldada vastutava liikmesriigi määramise menetluse suhtes, mida

reguleeritakse käesoleva määrusega, mille kohaldamise suhtes kehtivad nimetatud direktiiviga seatud piirangud.

- (12) Lisaks tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL (rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta)⁽⁴⁾, piiramata menetluslike tagatistega seatud sätete kohaldamist, mida reguleeritakse käesoleva määrusega, mille kohaldamise suhtes kehtivad nimetatud direktiiviga seatud piirangud, mida on täpsustatud nimetatud direktiivis.
- (13) Vastavalt 1989. aasta ÜRO lapse õiguste konventsioonile ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartale peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel esmatahtsaks pidama lapse parimaid huvisid. Lapse parimate huvide hindamisel peaksid liikmesriigid võtma eelkõige nõuetekohaselt arvesse alaealise heaolu ning sotsiaalset arengut, turvalisuse ja julgeoleku kaalutlusi ning alaealise arvamust vastavalt tema vanusele ja küpsusele, sealhulgas ka tema päritolu. Lisaks tuleks saatjata alaealiste jaoks sätestada konkreetset menetluslikud tagatised nende eriti haavatava olukorra tõttu.
- (14) Vastavalt Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartale peaksid liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamisel pidama esmatahtsaks austust pereelu vastu.
- (15) Ühe pere liikmete rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemine koos ühes liikmesriigis võimaldab tagada taotluste põhjaliku läbivaatamise, nende suhtes tehtavate otsuste omavahelise kooskõla ja selle, et pereliikmeid üksteisest ei lahutata.
- (16) Selleks et tagada perekonna ühtsuse ning lapse parimate huvide esikohale seadmise põhimõtte täielik austamine, peaks sõltuvussuhe taotleja ja tema lapse, õe-venna või vanema vahel taotleja raseduse, emaduse, tervisliku seisundi või vanaduse tõttu olema siduv vastutava liikmesriigi määramise kriteerium. Kui taotleja on saatjata alaealine, peaks mõnes muus liikmesriigis viibiva ja sellise taotleja eest hoolitseda võiva pereliikme või sugulase olemasolu olema samuti siduv vastutava liikmesriigi määramise kriteerium.

⁽¹⁾ ELT L 132, 29.5.2010, lk 11.

⁽²⁾ ELT L 337, 20.12.2011, lk 9.

⁽³⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 96.

⁽⁴⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 60.

- (17) Liikmesriikidel peaks olema võimalus teha vastutuskriteeriumidest erandeid, eelkõige humansetel ja inimliku kaastundega seotud põhjustel, et võimaldada kokku viia pereliikmeid, sugulasi või teisi perekonda kuuluvaid isikuid, ning vaadata läbi selles või mõnes muus liikmesriigis esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus, isegi kui see liikmesriik ei vastuta määrukses sätestatud siduvate kriteeriumide alusel sellise taotluse läbivaatamise eest.
- (18) Selleks et hõlbustada rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramist, tuleks korraldada taotlejaga vestlus. Taotlejat tuleks teavitada kohe pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist sellest, et kohaldatakse käesolevat määrust ja et vestlus, selleks et hõlbustada vastutava liikmesriigi määramist, pakub taotlejale ka võimalust anda teavet oma pereliikmete, sugulaste või teiste perekonda kuuluvate isikute viibimise kohta liikmesriikides, et sellega lihtsustada vastutava liikmesriigi määramist.
- (19) Selleks et tagada asjaomaste isikute õiguste tõhus kaitse, tuleks vastutavale liikmesriigile üleandmise otsustega seoses ette näha õiguslikud tagatised ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, kooskõlas eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47. Rahvusvahelise õiguse täitmise tagamiseks peaks tõhus õiguskaitsevahend hõlmama nii käesoleva määruse kohaldamise kui ka selle liikmesriigi õigusliku tegeliku olukorra hindamist, kuhu taotleja üle antakse.
- (20) Taotlejate kinnipidamist tuleks kohaldada kooskõlas põhimõttega, et isikut ei tohiks kinni pidada ainult sel põhjusel, et ta taotleb rahvusvahelist kaitset. Kinnipidamine peaks olema võimalikult lühiajaline ning lähtuma vajaduse ja proportsionaalsuse põhimõttest. Eelkõige peab taotlejate kinnipidamine olema kooskõlas Genfi konventsiooni artikliga 31. Käesoleva määruse kohased menetlused seoses kinnipeetud isikuga tuleks läbi viia esmajärjekorras, võimalikult lühikese tähtajaga. Kinnipidamist reguleerivate üldtagatiste, samuti kinnipidamistingimuste osas peaksid liikmesriigid vajaduse korral kohaldama direktiivi 2013/33/EL sätteid ka neile isikutele, keda peetakse kinni käesoleva määruse alusel.
- (21) Varjupaigasüsteemide puudused või krahhid, mida tihti süvendab või millele annab panuse neile langenud koormus, võivad käesoleva määrusega sätestatud süsteemi nõuetekohast toimimist häirida, millega võib kaasnedä oht, et rikutakse taotleja liidu varjupaigaõigustikus ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, teistes rahvusvahelistes inimõiguste ja pagulaste õigustega seotud kohustustes sätestatud õigusi.
- (22) Varajase hoiatamise, valmisoleku ja varjupaigakriiside ohjamise protsess, mille eesmärk on varjupaigasüsteemide halvenemist või krahhi ära hoida, mille puhul põhirolli mängib EASO, kasutades määrusega (EL) nr 439/2010 saadud volitusi, tuleks luua nii selle nimel, et koostöö käesoleva määruse raames oleks tugev, kui ka liikmesriikide vahelise vastastikuse usalduse arendamiseks seoses varjupaigapoliitikaga. Nimetatud protsess peaks tagama selle, et liitu teavitatakse nii kiiresti kui võimalik olukordadest, mille puhul tekib kahtlus, et käesoleva määrusega sätestatud süsteemi sujuv toimimine on ohus, sest ühe või enama liikmesriigi varjupaigasüsteem on erilise surve all ja/või on selles puudusi. Selline protsess võimaldaks liidul edendada tõkestavaid meetmeid varajases etapis ning pöörata sellistele olukordadele vajalikku poliitilist tähelepanu. Solidaarsus on Euroopa ühise varjupaigasüsteemi võtmelement ning see käib käsikäes vastastikuse usaldusega. Usaldust suurendades võiks varase hoiatamise, valmisoleku ja varjupaigakriiside ohjamise protsess parandada tõelist ja praktilist solidaarsust näitavate konkreetsete meetmete suunamist, et aidata mõjutatud liikmesriike üldiselt ja taotlejaid konkreetselt. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 80 peaksid liidu õigusaktid vajaduse korral sisaldama asjakohaseid meetmeid solidaarsuspõhimõtte rakendamiseks, seega peaksid protsessiga kaasnema kõnealused meetmed. Nõukogu poolt 8. märtsil 2012 vastu võetud järeldustes (mis käsitlevad ühist raamistikku tõelise ja praktilise solidaarsuse näitamiseks liikmesriikidega, kelle varjupaigasüsteemid on erilise surve all, sealhulgas segarändevoogude tõttu) nähakse ette olemasolevate ja võimalike uute meetmete kogum, mida tuleks arvesse võtta seoses varajase hoiatamise, valmisoleku ja kriisiohjamise mehhanismiga.
- (23) Kui liikmesriigid koguvad teavet oma võime kohta saada hakkama varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemidele langenud erilise koormusega, eelkõige seoses käesoleva määruse kohaldamisel, peaksid nad tegema koostööd EASOga. EASO peaks esitama regulaarselt aruandeid kogutud teabe kohta kooskõlas määrusega (EL) nr 439/2010.
- (24) Kooskõlas komisjoni määrusega (EÜ) nr 1560/2003 ⁽¹⁾ tohib üleandmist rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutavale liikmesriigile teostada kas vabatahtlikkuse alusel, järelevalve all toimuva lahkumisena või saatjaga. Liikmesriigid peaksid soodustama vabatahtlikkuse alusel toimuvaid üleandmisi, edastades taotlejale vajaliku teabe, ning tagama, et järelevalve all või saatjaga üleandmised toimuksid inimlikult, austades täielikult põhiõigusi ja inimväärikust, samuti lapse parimaid

⁽¹⁾ ELT L 222, 5.9.2003, lk 3.

huvisid, ning võttes täielikult arvesse arenguid asjakohastes kohtuasjades, eelkõige humanitaarsetel põhjustel toimuvate üleandmistega osas.

kaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitses eesmärgil) ⁽²⁾ omavaheline kooskõla.

- (25) Sellise sisepiirideta ala järkjärguline rajamine, kus isikute vaba liikumine on tagatud ELi toimimise lepingu kohaselt, ja kolmandate riikide kodanike sisenemise ja viibimise tingimusi käsitlevate liidu põhimõtete väljatöötamine, kaasa arvatud ühised jõupingutused välispiiride haldamisel, eeldavad tasakaalu loomist vastutuskriteeriumide vahel solidaarse vastutuse vaimus.
- (26) Käesoleva määruse kohaldamisel kohaldavad liikmesriigid isikuandmete töötlemisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ⁽¹⁾.
- (27) Taotlejate isikuandmete, sealhulgas delikaatsete tervisealaste andmete vahetamisel enne üleandmist tagatakse, et pädevad varjupaigaasutused pakuvad taotlejatele piisavat abi ning tagavad taotlejatele pakutava kaitse ja õiguste järjepidevuse. Selleks et tagada kõnealusel olukorras olevate taotlejate andmete kaitse, tuleks kehtestada erisäte vastavalt direktiivile 95/46/EÜ.
- (28) Käesoleva määruse kohaldamist saab hõlbustada ja tõhustada liikmesriikidevaheliste kahepoolsete kokkulepete abil, millega parandatakse suhtlust pädevate ametkondade vahel, lühendatakse menetlustähtaegu, lihtsustatakse vastuvõtmis- või tagasivõtmispalvete menetlemist või kehtestatakse menetlused üleandmistega teostamiseks.
- (29) Tuleks tagada määrusega (EÜ) nr 343/2003 loodud vastutava liikmesriigi määramise süsteemi ja käesoleva määrusega loodud süsteemi vaheline järjepidevus. Samamoodi tuleks tagada käesoleva määruse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 603/2013 (mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusa kohaldamise eesmärgil ning liikmesriikide õigus-
- (30) Määrusega (EL) nr 603/2013 kehtestatud Eurodac-süsteemi toimimine peaks hõlbustama käesoleva määruse kohaldamist.
- (31) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 767/2008 (mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta) ⁽³⁾ loodud viisainfosüsteemi toimimine ja eelkõige nimetatud määruse artiklite 21 ja 22 rakendamine peaks hõlbustama käesoleva määruse kohaldamist.
- (32) Käesoleva määrusega hõlmatud isikute kohtlemisel on liikmesriigid seotud oma kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest õigusaktidest, sealhulgas Euroopa Inimõiguste Kohtu asjakohasest väljakujunenud kohtupraktikast.
- (33) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamise volitused. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamise volituste kasutamise suhtes ⁽⁴⁾.
- (34) Kontrollimenetlust tuleks kasutada selleks, et võtta vastu ühine Dublini/Eurodaci teabeleht, samuti eraldi teabeleht saatjata alaealiste jaoks; tüüpvorm asjakohase info vahetamiseks saatjata alaealiste kohta; ühetaolised tingimused alaealisi ja ülalpeetavaid isikuid puudutava teabega tutvumiseks ja selle vahetamiseks; ühetaolised tingimused vastuvõtmis- ja tagasivõtmispalvete koostamiseks ja esitamiseks; asjakohaste otseste ja kaudsete tõendite kaks loendit ning nende regulaarne läbivaatamine; reisiluba; ühetaolised tingimused üleandmist käsitleva teabega tutvumiseks ja selle vahetamiseks; enne üleandmist toimuva teabevahetuse standardvorm; ühine tervisetõend; ühetaolised tingimused ja praktiline kord isikute terviseandmete vahetamiseks enne üleandmist ning turvalised elektroonilised teabedastuskanalid palvete saatmiseks.

⁽²⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1.

⁽³⁾ ELT L 218, 13.8.2008, lk 60.

⁽⁴⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

- (35) Täiendavate eeskirjade kehtestamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte saatjata alaealise perekonna liikmete, õdede-vendade või sugulaste kindlakstegemise kohta; tõendatud perekondlike sidemete olemasolu tuvastamise kriteeriumide kohta; kriteeriumide kohta, mille põhjal hinnata, kas saatjata alaealise sugulane on võimeline tema eest hoolitsema, sealhulgas juhud, kui saatjata alaealise perekonnaliikmed, õed-vennad või sugulased asuvad rohkem kui ühes liikmesriigis; sõltuvussuhte hindamise elementide kohta; kriteeriumide kohta, mida põhjal hinnata, kas isik on võimeline ülalpeetava isiku eest hoolitsema ning elementide kohta, mida võtta arvesse, et hinnata suutmatust pika perioodi jooksul reisida. Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks antud volituste teostamisel ei ületa komisjon käesoleva määruse artikli 6 lõikega 3 ette nähtud lapse parimate huvide reguleerimisala. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsiooni, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (36) Käesoleva määruse kohaldamisel, sealhulgas delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel, peaks komisjon konsulteerima muu hulgas ekspertidega kõigist asjaomastest sise-riiklikest ametiasutustest.
- (37) Määruse (EÜ) nr 343/2003 kohaldamiseks vajalikud eeskirjad on sätestatud määruses (EÜ) nr 1560/2003. Määruse (EÜ) nr 1560/2003 teatavad sätted tuleks inkorporeerida käesolevasse määrusesse selguse huvides või seepärast, et need võivad kaasa aidata üldeesmärgi saavutamisele. Eelkõige on nii liikmesriikide kui ka asjaomase taotleja seisukohast oluline kehtestada üldine kord lahenduse leidmiseks juhul, kui liikmesriigid kohaldavad käesolevat määrust erinevalt. Seepärast on õigustatud määruses (EÜ) nr 1560/2003 sätestatud humanitaarklausli kohaldamisega seotud vaidluste lahendamise menetluse inkorporeerimine käesolevasse määrusesse ja selle kohaldamisala laiendamine kogu käesolevale määrusele.
- (38) Et järelevalve käesoleva määruse kohaldamise üle oleks tõhus, tuleks seda hinnata korrapäraste ajavahemike tagant.
- (39) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse eeskätt Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva määrusega tagada harta artikliga 18 tagatud varjupaigaõiguse ja artiklites 1, 4, 7, 24 ja 47 tunnustatud õiguste täielik täitmine. Käesolevat määrust tuleks seetõttu vastavalt kohaldada.
- (40) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramise kriteeriumide ja mehhanismide kehtestamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva määruse ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (41) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on kõnealused liikmesriigid teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (42) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

SISU JA MÕISTED

Artikkel 1

Sisu

Käesolevas määruses sätestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest („vastutav liikmesriik”).

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kolmanda riigi kodanik” – isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ning kes ei ole sellise riigi kodanik, kes osaleb käesolevas määruses Euroopa Liiduga sõlmitud lepingu alusel;

- b) „rahvusvahelise kaitse taotlus” – direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis h määratletud rahvusvahelise kaitse taotlus;
- c) „taotleja” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille suhtes ei ole lõplikku otsust veel tehtud;
- d) „rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine” – taotluse läbivaatamine või rahvusvahelise kaitse taotluse üle otsustamine pädevate asutuste poolt kooskõlas direktiiviga 2013/32/EL ja direktiiviga 2011/95/EL, välja arvatud menetlused vastutava liikmesriigi määramiseks käesoleva määruse kohaselt;
- e) „rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmine” – toimingud, millega taotleja lõpetab rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise algaatunud menetluse kooskõlas direktiiviga 2013/32/EL kas selgesti väljendatult või vaikimisi;
- f) „rahvusvahelise kaitse saaja” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kellele on antud direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis a määratletud rahvusvaheline kaitse;
- g) „pereliikmed” – kui perekond oli olemas juba päritoluriigis, siis liikmesriikide territooriumil viibivad järgmised taotleja pereliikmed:
- taotleja abikaasa või temaga püsivas suhtes olev vabaabielukaaslane, kui asjaomase liikmesriigi õigusaktide või tava kohaselt koheldakse vabaabielupaare kolmanda riigi kodanikke käsitlevate õigusaktide alusel võrdväärselt abielus paaridega;
 - esimeses taandes osutatud paaride või taotleja alaealised lapsed, tingimusel et nad ei ole abielus, sõltumata sellest, kas siseriikliku õiguse tähenduses on nad sündinud abielust või väljaspool abielu või on nad lapsendatud;
 - kui taotleja on alaealine ja vallaline, siis tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on taotleja eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või siseriikliku tava alusel, kus asjaomane täiskasvanu viibib;
- kui rahvusvahelise kaitse saaja on alaealine ja vallaline, siis tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on kaitse saaja eest vastutav kas selle liikmesriigi õiguse või tava alusel, kus rahvusvahelise kaitse saaja viibib;
- h) „sugulane” – taotleja täiskasvanud tädi või onu või vanavanem, kes viibib liikmesriigi territooriumil, sõltumata sellest, kas siseriikliku õiguse tähenduses on taotleja sündinud abielust või väljaspool abielu või on lapsendatud;
- i) „alaealine” – alla 18-aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;
- j) „saatjata alaealine” – alaealine, kes saabub liikmesriigi territooriumile tema eest õigusjärgselt või asjaomase liikmesriigi tava kohaselt vastutava täiskasvanuta, niikaua kui selline täiskasvanu ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud; see mõiste hõlmab ka alaealist, kes on pärast liikmesriikide territooriumile jäänud saatjata;
- k) „esindaja” – isik või organisatsioon, kelle pädevad ametiasutused on määranud tegutsema seadusliku eestkostjana, et aidata ja esindada saatjata alaealist käesoleva määrusega ettenähtud menetlustes eesmärgiga tagada lapse parimate huvide kaitse ja teostada vajaduse korral alaealise nimel õigus- ja teovõimet. Kui esindajaks on organisatsioon, nimetab ta isiku, kes vastutab asjaomase alaealise suhtes eestkostja ülesannete täitmise eest käesoleva määruse kohaselt;
- l) „elamisluba” – liikmesriigi asutuste välja antud luba, millega lubatakse kolmanda riigi kodanikul või kodakondsuseta isikul viibida liikmesriigi territooriumil, sealhulgas dokumendid, mille põhjal lubatakse territooriumil viibida ajutise kaitse korra raames või seni, kuni väljasaatmiskorralduse täitmist takistavad asjaolud lõppevad, välja arvatud viisad ja elamisload, mis on välja antud tähtaja vältel, mis on vajalik vastutava liikmesriigi määramiseks käesoleva määruse kohaselt, või rahvusvahelise kaitse või elamisloa-taotluse läbivaatamise tähtaja vältel;
- m) „viisa” – liikmesriigi luba või otsus, mida nõutakse selles või mitmes liikmesriigis läbisõiduks või viibimise eesmärgil sisenemiseks. Viisa liik määratakse kindlaks järgmiste määratluste kohaselt:
- „pikaajaline viisa” – ühe liikmesriigi poolt kooskõlas tema siseriikliku õiguse või liidu õigusega väljastatud luba või otsus, mida on vaja, et siseneda sellesse liikmesriiki eesmärgiga viibida seal rohkem kui kolm kuud;

- „lühiajaline viisa” – liikmesriigi luba või otsus ühe või mitme või kõigi liikmesriikide territooriumi läbimiseks transiidi eesmärgil või seal kavandatud viibimiseks kestusega kuni kolm kuud kuuekuulise ajavahemiku jooksul alates esimesest liikmesriikide territooriumile sisenemise kuupäevast;
 - „lennujaama transiidi viisa” – viisa, mis kehtib liikmesriikide ühe või mitme lennujaama rahvusvahelise transiidiala läbimiseks;
- n) „põgenemisoht” – õigusaktis määratletud objektiivsete kriteeriumide alusel üksikjuhtumi kohta antud hinnang, et esineb oht, et taotleja või kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kelle suhtes kohaldatakse üleandmismenetlust, võib põgeneda.

II PEATÜKK

ÜLDPÕHIMÕTTED JA TAGATISED

Artikkel 3

Juurdepääs rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise menetlusele

1. Liikmesriigid vaatavad läbi selliste kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute rahvusvahelise kaitse taotlused, kes taotlevad rahvusvahelist kaitset mõne liikmesriigi territooriumil, sealhulgas piiril või transiidialal. Taotluse vaatab läbi üks liikmesriik, kelleks on III peatükis sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik.

2. Kui käesolevas määruses loetletud kriteeriumide põhjal ei saa vastutavat liikmesriiki määrata, vastutab taotluse läbivaatamise eest esimene liikmesriik, kellele rahvusvahelise kaitse taotlus esitati.

Kui taotlejat ei ole võimalik üle anda liikmesriigile, kes algselt määrati vastutavaks, sest on piisavalt alust arvata, et selle taotluse läbivaatamise menetluses on süsteemsed vead ning taotlejate vastuvõtutingimused selles liikmesriigis võivad endaga kaasa tuua ebainimliku või alandava kohtlemise Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 4 tähenduses, jätkab vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viiv liikmesriik III peatükis sätestatud kriteeriumide kontrollimist, et teha kindlaks, kas üks järgmistest kriteeriumidest võimaldab määrata mõne muu liikmesriigi vastutavaks liikmesriigiks.

Kui üleandmine ei ole võimalik käesoleva lõike alusel ühelegi liikmesriigile III peatükis sätestatud kriteeriumide alusel või esimesele liikmesriigile, kus taotlus esitati, saab vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetlust läbi viivast liikmesriigist vastutav liikmesriik.

3. Iga liikmesriik säilitab õiguse saata taotleja turvalisse kolmandasse riiki vastavalt direktiivis 2013/32/EL sätestatud eeskirjadele ja tagatistele.

Artikkel 4

Õigus saada teavet

1. Niipea kui liikmesriigis esitatakse rahvusvahelise kaitse taotlus artikli 20 lõike 2 tähenduses, teavitavad tema pädevad asutused taotlejat käesoleva määruse kohaldamisest ning eelkõige järgmisest:

- a) käesoleva määruse eesmärgid ja mõnes muus liikmesriigis uue taotluse esitamisega kaasnevad tagajärjed, samuti tagajärjed, mis kaasnevad kolimisega ühest liikmesriigist teise ajal, kui määratakse kindlaks, kes on käesoleva määruse alusel vastutav liikmesriik, ning ajal, kui rahvusvahelise kaitse taotlust läbi vaadatakse;
- b) vastutava liikmesriigi määramise kriteeriumid ja nende tähtsusejärjestus, menetluse erinevad etapid ning nende kestus, sealhulgas asjaolu, et rahvusvahelise kaitse taotluse esitamine ühes liikmesriigis võib kaasa tuua selle, et nimetatud liikmesriik saab vastutavaks käesoleva määruse alusel isegi juhul, kui selline vastutus ei tulene nendest kriteeriumidest;
- c) isiklik vestlus artikli 5 alusel ning võimalus pakkuda teavet oma pereliikmete, sugulaste või teiste perekonda kuuluvate isikute viibimise kohta liikmesriigis, sealhulgas vahendid, mille abil taotleja saab teabe esitada;
- d) üleandmisotsuse vaidlustamise ja vajaduse korral üleandmise peatamise taotlemise võimalus;
- e) asjaolu, et liikmesriikide pädevad asutused võivad vahetada isikuga seotud andmeid üksnes selleks, et täita oma käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi;
- f) õigus tutvuda temaga seotud andmetega ning õigus taotleda temaga seotud ebakorreksete andmete parandamist või temaga seotud ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist, samuti nimetatud õiguste kasutamise kord, sealhulgas artiklis 35 nimetatud ametiasutuste ning riiklike andmekaitseasutuste kontaktandmed, kes vaatavad läbi isikuandmete kaitset käsitlevaid kaebusi.

2. Lõikes 1 osutatud teave esitatakse kirjalikult keeles, millest taotleja aru saab või on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama. Sel eesmärgil kasutavad liikmesriigid ühist teabelehte, mis on koostatud lõike 3 kohaselt.

Et taotleja teavet täielikult mõistaks, esitatakse see vajaduse korral ka suuliselt, näiteks vestluse käigus, nagu see on osutatud artiklis 5.

3. Komisjon koostab rakendusaktidega ühise teabelehe, samuti eraldi teabelehe saatjata alaealistele, mis sisaldab vähemalt käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teavet. Ühine teabeleht sisaldab samuti teavet määruse (EL) nr 603/2013 kohaldamise kohta ning eelkõige eesmärki, mille nimel võidakse asjaomase taotleja andmeid Eurodac-süsteemis töödelda. Ühine teabeleht koostatakse selliselt, et liikmesriikidel on sinna võimalik sisetada täiendavat liikmesriigi spetsiifilist teavet. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 5

Isiklik vestlus taotlejaga

1. Vastutava liikmesriigi määramise menetluse lihtsustamiseks korraldab vastutav liikmesriik taotlejaga isikliku vestluse. Vestlus aitab ka õigesti aru saada teabest, mis taotlejale esitati artikli 4 kohaselt.

2. Isikliku vestluse võib ära jätta, kui:

a) taotleja on põgenenud või

b) taotleja on pärast artiklis 4 osutatud teabe saamist edastanud juba teiste vahendite abil teabe, mis on vajalik vastutava liikmesriigi määramiseks. Liikmesriik, kes vestluse ära jätab, annab taotlejale võimaluse esitada ülejäänud lisateabe, mis on vajalik vastutava liikmesriigi korrektseks määramiseks, enne kui võetakse vastu otsus anda taotleja üle vastutavale liikmesriigile vastavalt artikli 26 lõikele 1.

3. Isiklik vestlus toimub aegsasti ja igal juhul enne sellise otsuse tegemist, milles käsitletakse taotleja artikli 26 lõike 1 kohast üleandmist vastutavale liikmesriigile.

4. Isiklik vestlus toimub keeles, millest taotleja aru saab või on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama ja milles ta on võimeline suhtlema. Vajaduse korral valivad liikmesriigid tõlgi, kes on võimeline tagama taotleja ja vestlust juhtiva isiku asjakohase suhtlemise.

5. Isiklik vestlus toimub tingimustes, millega on tagatud nõuetekohane konfidentsiaalsus. Vestluse viib läbi isik, kes on selleks siseriikliku õiguse kohaselt pädev.

6. Isiklikku vestlust korraldab liikmesriik koostab kirjaliku kokkuvõtte, mis sisaldab vähemalt taotleja vestlusel esitatud peamist teavet. Kokkuvõtte esitatakse kas aruandena või

tüüpvormina. Liikmesriik tagab, et kokkuvõte oleks taotlejale ja/või teda esindavale õigusnõustajale või muule nõustajale aegsasti kättesaadav.

Artikkel 6

Alaealiste suhtes kehtivad tagatised

1. Liikmesriigid peavad kõigi käesolevas määruses sätestatud menetluste puhul esmatahtsaks lapse parimaid huvisid.

2. Liikmesriigid tagavad, et esindaja esindab ja/või abistab saatjata alaealist kõigis käesolevas määruses sätestatud menetlustes. Esindajal on kvalifikatsioon ja teadmised, et tagada alaealise parimate huvidega arvestamine käesoleva määruse kohaste menetluste läbiviimisel. Sellisel esindajal on ligipääs taotleja toimiku asjasse puutuvate dokumentide sisule, sealhulgas saatjata alaealise eriteabelehele.

Käesolev lõige ei piira direktiivi 2013/32/EL artikli 25 asjakohaste sätete kohaldamist.

3. Lapse parimaid huvisid hinnates teevad liikmesriigid omavahel tihedat koostööd ja võtavad nõuetekohaselt arvesse eelkõige järgmisi tegureid:

a) perekonna taasühinemise võimalused;

b) alaealise heaolu ja sotsiaalne areng, arvestades eriti alaealise tausta;

c) ohutus- ja julgeolekukaalutlused, eelkõige juhul, kui last ähvardab oht langeda inimkaubanduse ohvriks;

d) alaealise seisukohad vastavalt tema vanusele ja küpsusele.

4. Artikli 8 kohaldamisel peab liikmesriik, kus saatjata alaealine esitas rahvusvahelise kaitse taotluse, võtma võimalikult kiiresti asjakohased meetmed, et leida liikmesriikide territooriumilt saatjata alaealise pereliikmed, õed-vennad või sugulased, kaitstes samal ajal lapse parimaid huvisid.

Sel eesmärgil võib see liikmesriik paluda abi rahvusvahelistelt või muudelt asjakohastelt organisatsioonidelt ning võib lihtsustada alaealise juurdepääsu nimetatud organisatsioonide jältus-teenustele.

Artiklis 35 osutatud pädevate asutuste töötajad, kes menetlevad saatjata alaealistega seotud taotlusi, on saanud ning saavad jätkuvalt asjakohast koolitust alaealiste erivajaduste kohta.

5. Selleks et lihtsustada käesoleva artikli lõike 4 kohaselt teise liikmesriigi territooriumil elava saatjata alaealise perekonnaliikmete, õdede-vendade või sugulaste kindlakstegemiseks vajalikku tegevust, võtab komisjon vastu rakendusakte, sealhulgas tüüp-vormi asjaomase teabe vahetamiseks liikmesriikide vahel. Nime-tatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

III PEATÜKK

VASTUTAVA LIIKMESRIIGI MÄÄRAMISE KRITERIUMID

Artikkel 7

Kriteeriumide tähtsusejärjestus

1. Vastutava liikmesriigi määramise kriteeriume kohaldatakse käesolevas peatükis esitatud järjestuses.

2. Käesolevas peatükis esitatud kriteeriumide kohaselt määratakse vastutav liikmesriik olukorra põhjal, mis valitses hetkel, mil taotleja esitas esimest korda rahvusvahelise kaitse taotluse mõnele liikmesriigile.

3. Selleks et kohaldada artiklites 8, 10 ja 16 sätestatud kriteeriume, peavad liikmesriigid kaaluma kõiki olemasolevaid tõendeid seoses liikmesriigi territooriumil viibivate taotleja pereliikmete, sugulaste või teiste perekonda kuuluvate isikute kohta, tingimusel et nimetatud tõendid esitatakse enne, kui rahuldatakse mõne teise liikmesriigi taotlus võtta asjaomane isik vastu või võtta ta tagasi, võttes aluseks vastavalt artiklid 22 ja 25, ning et taotleja varasemate rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes ei ole esimest sisulist otsust veel tehtud.

Artikkel 8

Alaealised

1. Kui taotleja on saatjata alaealine, on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus viibib seaduslikult mõni saatjata alaealise pereliige või õde-vend, tingimusel et see on alaealise parimates huvides. Kui taotleja on abielus alaealine, kelle abikaasa ei viibi seaduslikult ühegi liikmesriigi territooriumil, siis on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus elab tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on tema eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või tava alusel, või kus õde või vend seaduslikult viibib.

2. Kui taotleja on saatjata alaealine, kelle sugulane viibib seaduslikult mõnes muus liikmesriigis, ja kui individuaalse hindamise teel on kindlaks tehtud, et sugulane saab tema eest hoolitseda, viib see liikmesriik alaealise tema sugulasega kokku

ning on vastutav liikmesriik, tingimusel et see on alaealise parimates huvides.

3. Kui pereliikmed, õed-vennad või muud sugulased, nagu on osutatud lõigetes 1 ja 2, viibivad mitmes liikmesriigis, määratakse vastutav liikmesriik saatjata alaealise parimatest huvidest lähtudes.

4. Pereliikme, õde-venna või sugulase (nagu on osutatud lõigetes 1 ja 2) puudumise korral on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus saatjata alaealine esitas oma rahvusvahelise kaitse taotluse, tingimusel et see on alaealise parimates huvides.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 45 vastu delegeeritud õigusakte saatjata alaealise perekonnaliikmete, õdede-vendade või sugulaste kindlakstegemise kohta; tõendatud perekondlike sidemete olemasolu tuvastamise kriteeriumide kohta; kriteeriumide kohta, mille põhjal hinnata, kas saatjata alaealise sugulane on võimeline tema eest hoolitsema, sealhulgas juhud, kui saatjata alaealise perekonnaliikmed, õed-vennad või sugulased asuvad rohkem kui ühes liikmesriigis. Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks antud volituste teostamisel ei ületa komisjon artikli 6 lõikega 3 ette nähtud lapse parimate huvide reguleerimisala.

6. Komisjon kehtestab rakendusaktidega ühetaolised tingimused teabega tutvumiseks ja selle vahetamiseks liikmesriikide vahel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 9

Rahvusvahelise kaitse saanud pereliikmed

Kui taotlejal on pereliige, kellel on lubatud elada rahvusvahelise kaitse saajana mõnes liikmesriigis, sõltumata sellest, kas perekond oli päritoluriigis juba olemas, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.

Artikkel 10

Rahvusvahelist kaitset taotlevad pereliikmed

Kui taotlejal on mõnes liikmesriigis pereliige, kelle rahvusvahelise kaitse taotluse suhtes ei ole selles liikmesriigis veel esimest sisulist otsust tehtud, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.

Artikkel 11

Pereliikmete taotluste menetlemine

Kui ühe perekonna mitu liiget ja/või alaealised vallalised õed-vennad esitavad rahvusvahelise kaitse taotlused samas liikmesriigis ühel ajal või piisavalt väikese ajavahega, et vastutava liikmesriigi määramise menetlusi saaks teostada üheskoos, ja kui käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaldamise tagajärjel oleksid nad üksteisest eraldatud, määratakse vastutav liikmesriik järgmiste sätete alusel:

- a) ühe perekonna kõigi liikmete ja/või alaealiste vallaliste õdede-vendade rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest vastutab liikmesriik, kes kriteeriumide kohaselt vastutab nendest suurima arvu taotluste läbivaatamise eest;
- b) muul juhul vastutab taotluste läbivaatamise eest liikmesriik, kes kriteeriumide kohaselt vastutab vanima pereliikme taotluse läbivaatamise eest.

Artikkel 12

Elamisloa või viisa väljaandmine

1. Kui taotlejal on kehtiv elamisloa, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest elamisloa välja andnud liikmesriik.

2. Kui taotlejal on kehtiv viisa, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest viisa välja andnud liikmesriik, välja arvatud juhul, kui viisa anti välja mõne muu liikmesriigi nimel vastavalt esindamist käsitlevale kokkuleppele, nagu see on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 810/2009 (millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri) ⁽¹⁾ artiklis 8. Sel juhul vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest esindatud liikmesriik.

3. Kui taotlejal on mitu kehtivat elamisloa või viisat, mille on välja andnud erinevad liikmesriigid, vastutavad liikmesriigid rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest järgmises järjekorras:

- a) liikmesriik, kes andis välja pikima kehtivusaajaga elamisloa, või kehtivusaegade samasuse korral liikmesriik, kes andis välja elamisloa, mille kehtivusaeg lõpeb kõige hiljem;
- b) sama liiki viisade puhul liikmesriik, kes andis välja viisa, mille kehtivusaeg lõpeb kõige hiljem;

c) eri liiki viisade puhul liikmesriik, kes andis välja pikima kehtivusaajaga viisa, või kehtivusaegade samasuse korral liikmesriik, kes andis välja viisa, mille kehtivusaeg lõpeb kõige hiljem.

4. Kui taotlejal on vaid üks või mitu elamisloa, mille kehtivusaeg on lõppenud vähem kui kaks aastat tagasi, või üks viisa või mitu viisat, mille kehtivusaeg on lõppenud vähem kui kuus kuud tagasi, ja mõni nimetatud dokumentidest on tal võimaldanud siseneda mõne liikmesriigi territooriumile, kehtivad lõiked 1, 2 ja 3 seni, kuni taotleja ei ole liikmesriikide territooriumilt lahkunud.

Kui taotlejal on üks või mitu elamisloa, mille kehtivusaeg on lõppenud rohkem kui kaks aastat tagasi, või üks viisa või mitu viisat, mille kehtivusaeg on lõppenud rohkem kui kuus kuud tagasi, ja mõni nimetatud dokumentidest on tal võimaldanud siseneda mõne liikmesriigi territooriumile ja ta ei ole liikmesriikide territooriumilt lahkunud, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest liikmesriik, kus taotlus esitati.

5. Asjaolu, et elamisloa või viisa anti välja väljamõeldud või vale identiteedi või valede, võltsitud või kehtetute dokumentide alusel, ei välista vastutust liikmesriigi jaoks, kes elamisloa või viisa välja andis. Elamisloa või viisa välja andnud liikmesriik ei ole siiski vastutav, kui ta suudab tõendada, et pärast elamisloa või viisa väljaandmist pandi toime pettus.

Artikkel 13

Liikmesriiki sisenemine ja/või seal viibimine

1. Kui käesoleva artikli 22 lõikes 3 osutatud kahes loendis kirjeldatud otseste või kaudsete tõendite, sealhulgas määruses (EL) nr 603/2013 osutatud andmete põhjal tehakse kindlaks, et taotleja on kolmandast riigist maismaa, mere või õhu kaudu tulles ebaseaduslikult ületanud mõne liikmesriigi piiri, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest liikmesriik, kuhu sel viisil siseneti. Vastutus lõpeb 12 kuu möödumisel ebaseadusliku piiriületuse päevast.

2. Kui liikmesriiki ei saa või enam ei saa käsitleda käesoleva artikli lõike 1 kohaselt vastutavana ja kui artikli 22 lõikes 3 osutatud kahes loendis kirjeldatud otseste või kaudsete tõendite põhjal tehakse kindlaks, et taotleja, kes on sisenenud liikmesriikide territooriumile ebaseaduslikult või kelle sisenemise asjaolusid ei saa kindlaks teha, on enne rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist elanud vähemalt viis kuud järjest mõnes liikmesriigis, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.

Kui liikmesriike, kus taotleja on elanud vähemalt viis kuud järjest, on mitu, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest liikmesriik, kus ta viimati on elanud.

⁽¹⁾ ELT L 243, 15.9.2009, lk 1.

*Artikkel 14***Viisavaba sisenemine liikmesriiki**

1. Kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik siseneb mõne liikmesriigi territooriumile, kus temalt viisat ei nõuta, vastutab see liikmesriik tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.

2. Lõikes 1 sätestatud põhimõtte ei kehti, kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik esitab oma rahvusvahelise kaitse taotluse mõnes muus liikmesriigis, kus temalt samuti ei nõuta territooriumile sisenemiseks viisat. Sel juhul vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest kõnealune muu liikmesriik.

*Artikkel 15***Avalduse esitamine lennujaama rahvusvahelisel transiidialal**

Kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik esitab rahvusvahelise kaitse taotluse mõne liikmesriigi lennujaama rahvusvahelisel transiidialal, vastutab taotluse läbivaatamise eest nimetatud liikmesriik.

IV PEATÜKK

ÜLALPEETAVID ISIKUD JA KAALUTLUSÕIGUST KÄSITLEVAD SÄTTED*Artikkel 16***Ülalpeetavad isikud**

1. Kui taotleja sõltub ühes liikmesriigis seaduslikult viibiva lapse, õe-venna või vanema abist kas raseduse, vastsündinud lapse, raske haiguse, raske puude või vanaduse tõttu või kui ühes liikmesriigis seaduslikult viibiv taotleja laps, õde-vend või vanem sõltub samadel põhjustel taotleja abist, hoiavad liikmesriigid tavaliselt taotlejat ja nimetatud sugulast koos või viivad nad taas kokku, tingimusel et isiku päritoluriigis olid perekondlikud sidemed olemas või et taotlejal on võimalik ülalpeetava isiku eest hoolitseda ja asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.

2. Kui lõikes 1 osutatud laps, õde-vend või vanem elab seaduslikult mõnes teises liikmesriigis kui selles, kus viibib taotleja, vastutab taotluse läbivaatamise eest see liikmesriik, kus laps, õde-vend või vanem seaduslikult elab, välja arvatud siis, kui taotleja tervislik seisund ei võimalda tal pikema aja jooksul kõnealusesse liikmesriiki reisida. Sellisel juhul on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus taotleja viibib. Sellel liikmesriigil ei ole kohustust tuua taotleja last, õde-venda või vanemat oma territooriumile.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 45 vastu delegeeritud õigusakte sõltuvussuhte hindamise elementide kohta; tõendatud perekondlike sidemete olemasolu tuvastamise kriteeriumide kohta; kriteeriumide kohta, mille põhjal hinnata, kas isik on võimeline ülalpeetava isiku eest hoolitsema, ning elementide kohta, mida võtta arvesse, et hinnata suutmatust pika perioodi jooksul reisida.

4. Komisjon kehtestab rakendusaktidega ühetaolised tingimused teabega tutvumiseks ja selle vahetamiseks liikmesriikide vahel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 17***Kaalutusõigust käsitlevad sätted**

1. Erandina artikli 3 lõikest 1 võib iga liikmesriik otsustada läbi vaadata rahvusvahelise kaitse taotluse, mille on talle esitanud kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, isegi kui käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt ei vastuta ta selle läbivaatamise eest.

See liikmesriik, kes otsustas käesoleva lõike alusel vaadata läbi rahvusvahelise kaitse taotluse, muutub vastutavaks liikmesriigiks ja võtab endale sellise vastutusega seotud kohustused. Vajaduse korral teatab ta sellest varem vastutanud liikmesriigile, vastutava liikmesriigi määramise menetlust teostavale liikmesriigile või liikmesriigile, kellel on palutud taotleja vastu või tagasi võtta, kasutades selleks määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikliga 18 loodud elektroonilist sidevõrku „DubliNet”.

Käesoleva lõike kohaselt vastutavaks saanud liikmesriik edastab kooskõlas määrusega (EL) nr 603/2013 Eurodaci kaudu viivitamata teate vastutuse võtmise kohta, lisades kuupäeva, millal otsustati taotlus läbi vaadata.

2. Liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esitati ja kes teostab vastutava liikmesriigi määramise menetlust, või vastutav liikmesriik, võib igal ajal, enne kui tehakse esimene sisuline otsus, mõnelt muult liikmesriigilt paluda taotleja vastuvõtmist, et viia kokku perekonda kuuluvaid isikuid humaansetel põhjustel, lähtudes eeskätt perekondlikest või kultuurilistest kaalutus- test, isegi kui selline liikmesriik ei ole artiklites 8–11 ja 16 sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav liikmesriik. See eeldab asjaomaste isikute kirjalikku nõusolekut.

Vastuvõtmispalve sisaldab kogu materjali, mis on palve esitajaks oleva liikmesriigi valduses ning mis on vajalik selleks, et palve saajaks olev liikmesriik saaks olukorda hinnata.

Palve saajaks olev liikmesriik kontrollib esitatud humaanseid põhjusi ja vastab palve esitanud liikmesriigile kahe kuu jooksul pärast selle saamist, kasutades selleks määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikli 18 alusel loodud elektroonilist teabeedastusvahendit DubliNet. Palve tagasilükkamise vastuses esitatakse selle tagasilükkamise aluseks olevad põhjused.

Kui palve saajaks olev liikmesriik palve rahuldab, läheb vastutus taotluse läbivaatamise eest talle üle.

V PEATÜKK

VASTUTAVA LIIKMESRIIGI KOHUSTUSED

Artikkel 18

Vastutava liikmesriigi kohustused

1. Käesoleva määruse kohaselt vastutav liikmesriik on kohustatud:

- a) võtma artiklites 21, 22 ja 29 sätestatud tingimustel vastu taotleja, kes on esitanud taotluse mõnes muus liikmesriigis;
- b) võtma artiklites 23, 24, 25 ja 29 sätestatud tingimustel tagasi taotleja, kelle taotlus on läbivaatamisel ja kes on esitanud taotluse mõnes muus liikmesriigis või kes viibib elamisloata mõne muu liikmesriigi territooriumil;
- c) võtma artiklites 23, 24, 25 ja 29 sätestatud tingimustel tagasi kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku, kes on läbivaatamise käigus taotluse tagasi võtnud ja esitanud taotluse mõnes muus liikmesriigis või kes viibib elamisloata mõne muu liikmesriigi territooriumil;
- d) võtma artiklites 23, 24, 25 ja 29 sätestatud tingimustel tagasi kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku, kelle taotlus on tagasi lükatud ja kes on esitanud taotluse mõnes muus liikmesriigis või kes viibib elamisloata mõne muu liikmesriigi territooriumil.

2. Lõike 1 punktide a ja b reguleerimisalasse jäävatel juhtudel vaatab vastutav liikmesriik taotleja esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbi või viib selle läbivaatamise lõpule.

Lõike 1 punkti c reguleerimisalasse jäävatel juhtudel, kui vastutav liikmesriik on katkestanud taotluse läbivaatamise pärast seda, kui taotleja on oma taotluse tagasi võtnud enne esimese astme sisulise otsuse tegemist, tagab nimetatud liikmesriik, et taotlejal on õigus esitada palve, et ta taotluse läbivaatamine viidaks lõpule, või esitada uus rahvusvahelise kaitse taotlus, mida ei käsitata korduva taotlusena, nagu see on määratletud

direktiivis 2013/32/EL. Selliste juhtumite puhul tagavad liikmesriigid, et taotluse läbivaatamine viiakse lõpule.

Lõike 1 punkti d reguleerimisalasse jäävatel juhtudel, kui taotlus on tagasi lükatud üksnes esimeses astmes, tagab vastutav liikmesriik selle, et asjaomasel isikul on võimalus või oli võimalus kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit vastavalt direktiivi 2013/32/EL artiklile 46.

Artikkel 19

Kohustuste äralangemine

1. Kui liikmesriik annab taotlejale välja elamisloa, lähevad artikli 18 lõikes 1 täpsustatud kohustused üle sellele liikmesriigile.

2. Artikli 18 lõikes 1 täpsustatud kohustused langevad ära, kui vastutav liikmesriik suudab taotleja või muu artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isiku vastuvõtmis- või tagasivõtmis- palve saamise korral tõendada, et asjaomane isik on liikmesriikide territooriumilt lahkunud vähemalt kolmeks kuuks, välja arvatud juhul, kui asjaomasel isikul on vastutava liikmesriigi välja antud kehtiv elamisluba.

Esimeses lõigus osutatud eemalviibimistähtaja järel esitatud taotlust käsitatakse uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi määramise menetlust.

3. Artikli 18 lõike 1 punktides c ja d täpsustatud kohustused langevad ära, kui vastutav liikmesriik suudab taotleja või muu artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isiku tagasivõtmis- palve saamise korral tõendada, et asjaomane isik on liikmesriikide territooriumilt lahkunud pärast taotluse tagasivõtmist või tagasilükkamist tehtud tagasisaatmisotsuse või antud väljasaatmiskorralduse kohaselt.

Tegeliku väljasaatmise järel esitatud taotlust käsitatakse uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi määramise menetlust.

VI PEATÜKK

VASTUVÕTMISE JA TAGASIVÕTMISE MENETLUS

I JAGU

Menetluse alustamine

Artikkel 20

Menetluse alustamine

1. Vastutava liikmesriigi määramine algab niipea, kui rahvusvahelise kaitse taotlus on esimest korda esitatud mõnele liikmesriigile.

2. Rahvusvahelise kaitse taotlus loetakse esitatuks, kui taotleja esitatud vorm või asutuste koostatud aruanne on laekunud asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele. Kui taotlus ei ole tehtud kirjalikult, peaks tahteavalduse ja protokolliga koostamise vaheline aeg olema võimalikult lühike.

3. Käesoleva määruse kohaldamisel ei või taotlejaga kaasas oleva ja pereliikme määratlusele vastava alaealise olukorda käsitleda taotleja omast eraldi ning seda käsitleb liikmesriik, kes vastutab kõnealuse alaealise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, isegi kui alaealine ise ei ole taotleja, tingimusel et see on alaealise parimates huvides. Samamoodi koheldakse lapsi, kes on sündinud pärast taotleja saabumist liikmesriikide territooriumile, ilma et oleks vaja algatada uut menetlust nende vastuvõtmiseks.

4. Kui rahvusvahelise kaitse taotluse esitab liikmesriigi pädevatele asutustele taotleja, kes viibib mõne muu liikmesriigi territooriumil, määrab vastutava liikmesriigi see liikmesriik, kelle territooriumil taotleja viibib. Taotluse saanud liikmesriik teatab taotleja viibimisest viivitamata liikmesriigile, kus taotleja viibib, misjärel käsitletakse taotleja viibimiskohaks olevat liikmesriiki käesoleva määruse kohaldamisel liikmesriigina, kellele rahvusvahelise kaitse taotlus on esitatud.

Taotlejale teatatakse kirjalikult vastutava liikmesriigi muutumisest ja selle toimumise kuupäevast.

5. Kui taotleja viibib mõnes muus liikmesriigis ilma elamisloata või esitab seal rahvusvahelise kaitse taotluse pärast oma esimese, teise liikmesriigis esitatud taotluse tagasivõtmist vastutava liikmesriigi määramise menetluse käigus, võtab liikmesriik, kellele esitati esimene rahvusvahelise kaitse taotlus, taotleja tagasi artiklites 23, 24, 25 ja 29 sätestatud tingimustel, et viia vastutava liikmesriigi määramise menetlus lõpule.

See kohustus langeb ära, kui liikmesriik, kellele palutakse vastutava liikmesriigi määramise menetlus lõpule viia, suudab tõendada, et taotleja on vahepeal lahkunud liikmesriikide territooriumilt vähemalt kolmeks kuuks või on saanud mõnelt muult liikmesriigilt elamisloa.

Teises lõigus osutatud eemalviibimise järel esitatud taotlust käsitletakse uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi määramise menetlust.

II JAGU

Vastuvõtmispalve menetlemine

Artikkel 21

Vastuvõtmispalve esitamine

1. Kui liikmesriik, kellele on esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus, leiab, et taotluse läbivaatamise eest vastutab mõni

muu liikmesriik, võib ta võimalikult kiiresti ja igal juhul kolme kuu jooksul pärast taotluse esitamist artikli 20 lõikes 2 määratletud tähenduses paluda sellisel muul liikmesriigil taotleja vastu võtta.

Kui Eurodac-süsteemis esineb kokkulangevus andmetega, mis on registreeritud vastavalt määruse (EL) nr 603/2013 artiklile 14, saadetakse taotlus kahe kuu jooksul pärast selle kokkulangevuse saamist vastavalt nimetatud määruse artikli 15 lõikele 2, piiramata esimese lõigu kohaldamist.

Kui palvet taotleja vastuvõtmiseks ei esitata esimeses ja teises lõigus sätestatud ajavahemike jooksul, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest liikmesriik, kus taotlus esitati.

2. Palve esitajaks olev liikmesriik võib paluda kiirelt vastata juhul, kui rahvusvahelise kaitse taotlus esitati pärast sisenemis- või viibimisloa andmisest keeldumist, pärast ebaseadusliku viibimise eest vahistamist või pärast väljasaatmiskorralduse kättetoimetamist või täideviimist.

Palves põhjendatakse kiire vastamise vajalikkust ja esitatakse tähtaeg, mille jooksul vastust oodatakse. See tähtaeg on vähemalt üks nädal.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel esitatakse muule liikmesriigile saadetakse vastuvõtmispalve tüüpvormil ja lisatakse artikli 22 lõikes 3 osutatud kahes loendis kirjeldatud otsesed või kaudsed tõendid ja/või asjakohased osad taotleja avaldustest, mis võimaldavad palve saajaks oleval liikmesriigil kindlaks teha, kas ta on käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav.

Komisjon võtab rakendusaktidega vastu ühetaolised tingimused vastuvõtmispalvete koostamiseks ja esitamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 22

Vastuvõtmispalve vastamine

1. Palve saajaks olev liikmesriik kontrollib kõiki asjaolusid vastavalt vajadusele ja teeb taotleja vastuvõtmiseks esitatud palve suhtes otsuse kahe kuu jooksul palve saamisest.

2. Vastutava liikmesriigi määramise menetluses kasutatakse otseseid ja kaudseid tõendeid.

3. Komisjon koostab rakendusaktide abil kaks loendit, milles määratletakse vastavalt käesoleva lõigu punktidele a ja b asjakohased otsesed ja kaudsed tõendid, ning vaatab need regulaarselt läbi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

a) Otsesed tõendid:

- i) need hõlmavad vormilisi tõendeid, mille põhjal määratakse kindlaks käesoleva määruse kohane vastutus, kui vastupidised tõendid neid ümber ei lükka;
- ii) liikmesriigid esitavad artiklis 44 osutatud komiteele eri liiki haldusdokumentide näidised kooskõlas vormiliste tõendite loendis esitatud liigitusega.

b) Kaudsed tõendid:

- i) need hõlmavad kaudseid tõendeid, mis, olgugi et need on ümberlükatavad, võivad teatavatel juhtudel olla oma tõendusjõu poolest piisavad;
- ii) nende tõendusjõudu seoses vastutusega rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest hinnatakse iga juhtumi puhul eraldi.

4. Tõendeid ei tohiks nõuda rohkem, kui on vaja käesoleva määruse nõuetekohaseks kohaldamiseks.

5. Vormiliste tõendite puudumise korral tunnistab palve saajaks olev liikmesriik end vastutavaks, kui kaudsed tõendid on omavahel kooskõlas, kontrollitavad ja vastutuse kindlaksteemiseks piisavalt üksikasjalikud.

6. Kui palve esitajaks olev liikmesriik on palunud kiiret vastust kooskõlas artikli 21 lõikega 2, annab palve saajaks olev liikmesriik endast parima, et soovitud tähtjast kinni pidada. Erandjuhtudel, mil on võimalik tõendada, et taotleja vastuvõtmispalve läbivaatamine on eriti keeruline, võib palve saajaks olev liikmesriik vastata pärast soovitud tähtjaja möödumist, kuid peab seda igal juhul tegema ühe kuu jooksul. Sel juhul peab palve saajaks olev liikmesriik palve esitajaks olevale liikmesriigile algselt soovitud tähtjaja jooksul teatama oma otsusest vastamine edasi lükata.

7. Kui vastust ei anta lõikes 1 osutatud kahe kuu jooksul või lõikes 6 osutatud ühe kuu jooksul, loetakse palve rahuldatuks, millega kaasneb kohustus isik vastu võtta, sealhulgas kohustus võtta vajalikud meetmed tema saabumiseks.

III JAGU

Tagasivõtmispalve menetlemine

Artikkel 23

Tagasivõtmispalve esitamine, kui palve esitajaks olevas liikmesriigis on esitatud uus taotlus

1. Kui liikmesriik, kus artikli 18 lõike 1 punktis b, c või d osutatud isik esitas uue rahvusvahelise kaitse taotluse, leiab, et

artikli 20 lõike 5 ja artikli 18 lõike 1 punkti b, c või d kohaselt on vastutav mõni muu liikmesriik, võib ta paluda sellisel liikmesriigil taotleja tagasi võtta.

2. Tagasivõtmispalve esitatakse võimalikult kiiresti ja igal juhul kahe kuu jooksul määruse (EL) nr 603/2013 artikli 9 lõike 5 kohase Eurodaci kokkulangevuse teate saamisest.

Kui tagasivõtmispalve tugineb muudele tõenditele kui Eurodac-süsteemist saadud andmed, tuleb need saata palve saajaks olevale liikmesriigile kolme kuu jooksul pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist artikli 20 lõikes 2 määratletud tähtsuses.

3. Kui tagasivõtmispalvet ei esitata lõikes 2 sätestatud ajavahemiku jooksul, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest liikmesriik, kus taotlus esitati.

4. Tagasivõtmispalve esitatakse tüüpvormil ja sellele lisatakse artikli 22 lõikes 3 nimetatud kahes loendis kirjeldatud otsesed või kaudsed tõendid ja/või asjakohased osad asjaomase isiku avaldustest, mis võimaldavad palve saajaks oleva liikmesriigi asutustel kindlaks teha, kas ta on käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav.

Komisjon võtab rakendusaktidega vastu ühetaolised tingimused tagasivõtmispalvete koostamiseks ja esitamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 24

Tagasivõtmispalve esitamine, kui uut taotlust palve esitajaks olevas liikmesriigis ei ole esitatud

1. Kui liikmesriik, mille territooriumil artikli 18 lõike 1 punktis b, c või d osutatud isik viibib ilma elamisloata ning kui uut rahvusvahelise kaitse taotlust ei ole esitatud, leiab, et artikli 20 lõike 5 ja artikli 18 lõike 1 punkti b, c või d kohaselt on vastutav mõni teine liikmesriik, võib ta paluda sellel teisel liikmesriigil taotleja tagasi võtta.

2. Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ (ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide

kodanike tagasisaatmisel)⁽¹⁾ artikli 6 lõikest 2, kui liikmesriik, kelle territooriumil isik ilma elamisloata viibib, otsustab vastavalt määruse (EL) nr 603/2013 artiklile 17 teha otsingu Eurodac-süsteemis, esitatakse käesoleva määruse artikli 18 lõike 1 punktis b või c osutatud isiku või artikli 18 lõike 1 punktis d osutatud isiku, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus ei ole lõpliku otsusega tagasi lükatud, tagasivõtmispalve võimalikult kiiresti ja igal juhul kahe kuu jooksul määruse (EL) nr 603/2013 artikli 17 lõike 5 kohase Eurodaci kokkulangevuse teate saamisest.

Kui tagasivõtmispalve tugineb muudele tõenditele kui Eurodac-süsteemist saadud andmed, tuleb need saata palve saajaks olevale liikmesriigile kolme kuu jooksul pärast seda, kui palve esitajaks olev liikmesriik on saanud teada, et asjaomase isiku eest võib vastutada mõni muu liikmesriik.

3. Kui tagasivõtmispalvet ei esitata lõikes 2 sätestatud ajavahemiku jooksul, siis liikmesriik, kelle territooriumil asjaomane isik ilma elamisloata viibib, annab nimetatud isikule võimaluse esitada uus taotlus.

4. Kui käesoleva määruse artikli 18 lõike 1 punktis d osutatud isik, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus lükatud lõpliku otsusega ühes liikmesriigis tagasi, viibib teises liikmesriigis elamisloata, võib viimati nimetatud liikmesriik paluda esimesel liikmesriigil asjaomane isik tagasi võtta või kohaldada tagasisaاتمismenetlust kooskõlas direktiiviga 2008/115/EÜ.

Kui viimati nimetatud liikmesriik otsustas paluda esimesel liikmesriigil asjaomane isik tagasi võtta, ei kohaldata direktiivi 2008/115/EÜ sätestatud eeskirju.

5. Palve artikli 18 lõike 1 punktis b, c või d osutatud isiku tagasivõtmiseks esitatakse tüüpvormil ja sellele lisatakse artikli 22 lõikes 3 nimetatud kahes loendis kirjeldatud otsesed või kaudsed tõendid ja/või asjakohased osad isiku avaldusest, mis võimaldavad palve saajaks oleva liikmesriigi asutustel kindlaks teha, kas ta on käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt vastutav.

Komisjon koostab rakendusaktide abil vastavalt artikli 22 lõike 3 punktides a ja b sätestatud kriteeriumidele kaks loendit asjakohaste otsuste ja kaudsete tõendite kohta, vaatab seda regulaarselt läbi ning võtab vastu ühetaolised tingimused tagasivõtmispalvete koostamiseks ja esitamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

Tagasivõtmispalvele vastamine

1. Palve saajaks olev liikmesriik kontrollib asjaolusid vastavalt vajadusele ja teeb asjaomase isiku tagasivõtmispalve suhtes

otsuse võimalikult kiiresti ja igal juhul ühe kuu jooksul palve saamisest. Kui palve põhineb Eurodac-süsteemist saadud teabel, lüheneb see tähtaeg kahele nädalale.

2. Kui vastust ei anta lõikes 1 osutatud ühe kuu või kahe nädala jooksul, loetakse palve rahuldatuks, millega kaasneb kohustus asjaomane isik tagasi võtta, sealhulgas kohustus võtta vajalikud meetmed tema saabumiseks.

IV JAGU

Menetluslikud tagatised

Artikkel 26

Üleandmisotsusest teatamine

1. Kui palve saajaks olev liikmesriik nõustub taotleja või muu artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isiku vastu võtma või tagasi võtma, teatab palve esitajaks olev liikmesriik asjaomasele isikule otsusest anda ta üle vastutavale liikmesriigile ning vajaduse korral ka otsusest jätta ta rahvusvahelise kaitse taotlus läbi vaatamata. Kui asjaomast isikut esindab õigusnõustaja või muu nõustaja, võib liikmesriik teavitada kõnealusest otsusest asjaomase isiku asemel nimetatud õigusnõustajat või muud nõustajat ning vajaduse korral edastada otsuse asjaomasele isikule.

2. Lõikes 1 osutatud otsus sisaldab teavet olemasolevate õiguskaitsevahendite kohta, sealhulgas õiguse kohta taotleda vajaduse korral täitmise peatamist, samuti tähtaegade kohta, mida kohaldatakse selliste õiguskaitsevahendite kasutamise suhtes ja üleandmise teostamise suhtes ning vajaduse korral teavet selle kohta, kuhu ja millal asjaomane isik peaks ilmuma, kui ta reisib vastutavasse liikmesriiki omal käel.

Liikmesriigid tagavad selle, et asjaomasele isikule edastatakse teave füüsiliste või juriidiliste isikute kohta, kes võivad talle pakkuda õigusabi, koos lõikes 1 nimetatud otsusega, kui nimetatud teavet ei ole juba edastatud.

3. Kui asjaomast isikut ei abista või esinda õigusnõustaja või muu nõustaja, teavitab liikmesriik teda keeles, millest asjaomane isik aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada, otsuse peamistest elementidest, mis sisaldavad alati teavet olemasolevate õiguskaitsevahendite ja nende kasutamise tähtaegade kohta.

Artikkel 27

Õiguskaitsevahendid

1. Taotlejal või muul artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isikul on õigus tõhusale õiguskaitsele üleandmisotsuse faktiliste või õiguslike asjaolude vaidlustamise või läbivaatamise kaudu kohtus.

2. Liikmesriigid näevad ette mõistliku tähtaja, mille jooksul asjaomane isik võib kasutada oma lõike 1 kohast õigust tõhusale õiguskaitsele.

⁽¹⁾ ELT L 348, 24.12.2008, lk 98.

3. Üleandmisotsuse vaidlustamise või läbivaatamise korral sätestavad liikmesriigid oma siseriiklikus õiguses, et:

- a) vaidlustamine või läbivaatamine annab asjaomasele isikule õiguse jääda asjaomasesse liikmesriiki, kuni selguvad vaidlustamise või läbivaatamise tulemused, või
- b) üleandmine peatub automaatselt ning selline peatumine aegub pärast mõistlikku ajavahemikku, mille jooksul kohus otsustab pärast palve üksikasjalikku ja tähelepanelikku läbivaatamist, kas anda vaidlustamisele või läbivaatamisele peatav mõju, või
- c) asjaomasele isikule antakse võimalus esitada mõistliku aja jooksul kohtule taotlus peatada üleandmisotsuse täideviimine kuni vaidlustamise või läbivaatamise tulemuste selgumiseni. Liikmesriigid tagavad, et tõhus õiguskaitselahendus on olemas, peatades üleandmise, kuni võetakse vastu otsus esimese peatamise palve kohta. Otsus selle kohta, kas peatada üleandmisotsuse rakendamine, võetakse vastu mõistliku aja jooksul, võimaldades samas palve üksikasjaliku ja tähelepaneliku läbivaatamise. Üleandmise rakendamise peatamisest keeldumise otsuses esitatakse selle aluseks olevad põhjused.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et pädevad asutused võivad *ex officio* otsustada peatada üleandmisotsuse rakendamise kuni vaidlustamise või läbivaatamise tulemuse selgumiseni.

5. Liikmesriigid tagavad, et asjaomasel isikul oleks võimalus saada õigusabi ning vajaduse korral keelelist abi.

6. Liikmesriigid tagavad, et õigusabi pakutakse taotluse korral tasuta juhul, kui asjaomane isik ei suuda tasuda sellega kaasnevat kulusid. Liikmesriigid võivad ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei kohelda õigusabiga seotud küsimustes taotlejaid soodsamalt kui üldiselt liikmesriigi enda kodanikke.

Piiramata meelevaldselt õigusabi kasutamist, võivad liikmesriigid sätestada, et tasuta õigusabi või esindamist ei võimaldata, kui pädeva asutuse või kohtu hinnangul ei ole vaidlustamisel või läbivaatamisel ilmseid eduvõimalusi.

Kui ametiasutus, mis ei ole kohus, otsustab mitte võimaldada tasuta õigusabi vastavalt käesolevale lõikele, pakuvad liikmesriigid õigust tõhusale õiguskaitselahendile, et vaidlustada nimetatud otsus kohtus.

Käesolevas lõikes sätestatud tingimuste täitmisel tagavad liikmesriigid, et õigusabi ja esindamist ei piirata omavoliliselt ning et taotleja tegeliku juurdepääsu õigusemõistmisele ei takistata.

Õigusabi sisaldab vähemalt nõutavate menetlusdokumentide ettevalmistamist ja esindamist kohtus ning selle osutamise lubamisel võib piirduda ainult nende õigusnõustajate või muude nõustajatega, keda on siseriikliku õigusega spetsiaalselt määratud abi osutama ja esindama.

Õigusabi kasutamise kord sätestatakse riiklike õigusaktidega.

V JAGU

Kinnipidamine üleandmise eesmärgil

Artikkel 28

Kinnipidamine

1. Liikmesriigid ei tohi isikut kinni pidada ainult sel põhjusel, et tema suhtes kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud menetlust.

2. Liikmesriigid võivad isikuid kinni pidada, et tagada üleandmismenetluse täideviimine vastavalt käesolevale määrusele, kui on olemas asjaomaste isikute märkimisväärne põgenemise oht, hinnates igat juhtumit eraldi ning juhul, kui kinnipidamine on proportsionaalne, kui muid, leebemaid alternatiivseid sunni-meetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada.

3. Kinni peetakse võimalikult lühikeseks ajaks ning see ei tohi ületada ajavahemikku, mida on põhjendatult vaja nõutud haldusmenetluste nõuetekohaseks täitmiseks, kuni üleandmine on käesoleva määruse kohaselt läbi viidud.

Kui isik peetakse vastavalt käesolevale artiklile kinni, ei tohi ajavahemik vastuvõtmis- või tagasivõtmispalve esitamiseks ületada ühte kuud alates taotluse esitamisest. Liikmesriik, kes teostab menetlust kooskõlas käesoleva määrusega, palub sellistel juhtudel kiiret vastust. Selline vastus antakse kahe nädala jooksul alates vastuvõtmis- või tagasivõtmispalve esitamisest. Kui vastust ei anta kahe nädala jooksul, loetakse palve rahuldatuks, millega kaasneb kohustus isik vastu või tagasi võtta, sealhulgas kohustus võtta vajalikud meetmed tema saabumiseks.

Kui isik on käesoleva artikli kohaselt kinni peetud, siis selle isiku üleandmine palve esitanud liikmesriigilt vastutavale liikmesriigile toimub esimesel reaalsel võimalusel ja hiljemalt kuue nädala jooksul ajast, mil teine liikmesriik rahuldas kaudselt või otseselt palve asjaomane isik vastu või tagasi võtta, või ajast, mil vaidlustamise või läbivaatamise peatav toime vastavalt artikli 27 lõikele 3 lõpeb.

Kui palve esitanud liikmesriik ei suuda pidada kinni vastu- või tagasivõtmispalve esitamise tähtaegadest või kui üleandmine ei toimu kolmandas lõigus osutatud kuue nädalase perioodi jooksul, vabastatakse kinnipeetu. Jätakuvalt kohaldatakse vastavalt artikleid 21, 23, 24 ja 29.

4. Selleks et tagada üleandmine vastutavale liikmesriigile, kohaldatakse kinnipeetud isikute suhtes kohaldatavate kinnipidamistingimuste ja tagatiste suhtes direktiivi 2013/33/EL artikleid 9, 10 ja 11.

VI JAGU

Üleandmine

Artikkel 29

Menetlused ja tähtajad

1. Palve esitanud liikmesriik annab taotleja või muu artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isiku pärast asjaomaste liikmesriikide omavahelist nõupidamist vastutavale liikmesriigile üle kooskõlas oma riigi õigusega esimesel võimalusel ja hiljemalt kuue kuu jooksul ajast, mil teine liikmesriik rahuldas vastuvõtmis- või tagasivõtmispalve või tehti lõplik otsus vaidlustamise või uuesti läbi vaatamise suhtes, kui sellel oli peatav toime vastavalt artikli 27 lõikele 3.

Kui üleandmine vastutavale liikmesriigile viiakse läbi järelevalve all toimuva lahkumisena või saatjaga, tagavad liikmesriigid, et see korraldatakse inimlikult ning põhiõigusi ja inimväärikust täielikult austades.

Vajaduse korral annab palve esitanud liikmesriik taotlejale reisi- loa. Komisjon koostab rakendusaktide abil reisi- loa kujunduse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Vastutav liikmesriik teatab palve esitanud liikmesriigile sõltuvalt asjaoludest kas asjaomase isiku kohalejõudmisest või sellest, et isik ei ole ettenähtud tähtaja jooksul kohale ilmunud.

2. Kui üleandmine ei toimu kuue kuu jooksul, vabaneb vastutav liikmesriik kohustusest asjaomane isik vastu või tagasi võtta ning vastutus läheb üle palve esitanud liikmesriigile. Nime- tatud tähtaega võib pikendada kõige rohkem ühe aastani, kui üleandmist ei saa teostada asjaomase isiku kinnipidamise tõttu, või kõige rohkem 18 kuuni, kui isik on põgenenud.

3. Kui isik antakse üle ekslikult või kui üleandmisotsus lüka- takse pärast üleandmist ümber otsuse vaidlustamise või läbiva- tamise tulemusel, peab üleandnud liikmesriik isiku viivitamata tagasi võtma.

4. Komisjon kehtestab rakendusaktide abil ühetaolised tingi- mused liikmesriikidevaheliseks teabega tutvumiseks ja selle vahe- tamiseks, eelkõige juhtudel, kui üleandmine on edasi lükatud või see hilineb, üleandmine toimub vaikimisi kokku lepitud tingi- mustel, alaealiste või ülalpeetavate isikute üleandmisel ning järe- levalve all toimival üleandmisel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrolli- menetlusega.

Artikkel 30

Üleandmiskulud

1. Kulud, mis tekivad taotleja või muu artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isiku üleandmisega vastutavale liikmes- riigile, katab isikut üle andev liikmesriik.

2. Kui asjaomane isik on vaja saata mõnda liikmesriiki tagasi sellepärast, et tema üleandmine oli ekslik või üleandmisotsust muudeti pärast üleandmist otsuse vaidlustamise või läbiva- tamise tulemusel, katab isiku tagasitoomisega oma territooriu- mile tekkivad kulud liikmesriik, kes algselt andis isiku üle.

3. Käesoleva määruse kohaselt üle antavatelt isikutelt ei nõuta sellise üleandmisega seotud kulude katmist.

Artikkel 31

Asjakohase teabe vahetamine enne üleandmist

1. Liikmesriik, kes annab taotleja või muu artikli 18 lõike 1 punktis c või d nimetatud isiku üle, edastab vastutavale liikmes- riigile ainult sellised üleantava isiku isikuandmed, mis on nõue- tekohased, asjakohased ja hädavajalikud selleks, et tagada, et vastutava liikmesriigi pädevad asutused saaksid asjaomasele isikule pakkuda piisavat abi kooskõlas siseriikliku õigusega, seal- hulgas vältimatut arstiabi, mis on vajalik nimetatud isiku eluliste huvide kaitsmiseks, ning tagada käesoleva määruse ja muude asjakohaste varjupaiga andmist käsitlevate õiguslike vahenditega ette nähtud kaitse ja õiguste järjepidevus. Nimetatud andmed edastatakse vastutavale liikmesriigile mõistliku ajavahemiku jooksul, et tagada, et vastutava liikmesriigi pädevatel asutustel oleks kooskõlas siseriikliku õigusega vajalike meetmete võtmi- seks piisavalt aega.

2. Üleandev liikmesriik edastab pädevatele asutustele siseriikliku õigusega kättesaadava teabe ulatuses vastutavale liikmesriigile mis tahes teabe, mida ta peab üleantava isiku õiguste ja koheste erivajaduste kindlustamiseks oluliseks, eelkõige:

- a) mis tahes kohesed meetmed, mida vastutav liikmesriik peab võtma, et tagada üleantava isiku erivajaduste asjakohane käsitlemine, sealhulgas mis tahes vältimatu arstiabi;
- b) võimalike vastuvõtvast liikmesriigis viibivate pereliikmete, sugulaste või teiste perekonda kuuluvate isikute kontaktandmed;
- c) alaealiste puhul teave nende hariduse kohta;
- d) teave taotleja vanuse hindamise kohta.

3. Käesolevas artiklis reguleeritud teabevahetus toimub ainult asutuste vahel, kellest on komisjonile käesoleva määruse artikli 35 kohaselt teatatud määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikliga 18 loodud elektroonilise sidevõrgu „DubliNet” kaudu. Vahetatud teavet kasutatakse ainult käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud eesmärkidel ning seda teavet täiendavalt ei töödelda.

4. Selleks et hõlbustada liikmesriikide teabevahetust, koostab komisjon rakendusaktide abil standardvormi käesoleva artikli kohaselt nõutava teabe edastamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Artikli 34 lõigetes 8–12 sätestatud eeskirju kohaldatakse käesolevas artiklis reguleeritud teabevahetuse suhtes.

Artikkel 32

Terviseandmete vahetamine enne taotleja üleandmist

1. Pädevatele asutustele siseriikliku õigusega kättesaadavas ulatuses edastab üleandev liikmesriik vastutavale liikmesriigile teabe üleantava isiku erivajaduste kohta, mis võib erijuhtudel sisaldada üleantava isiku füüsilise ja vaimse tervise kohta, üksnes arstiabi või ravi eesmärgil, eelkõige puudega isikute, eakate, rasedate, alaealiste ning piinamise, vägistamise või muu raske psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalla ohvriks langenud isikute puhul. See teave edastatakse ühise tervisetõendiga, millele on lisatud vajalikud dokumendid. Vastutav liikmesriik tagab, et sellistele erivajadustele pööratakse piisavat tähelepanu, eelkõige juhul, kui taotleja vajab vältimatut arstiabi.

Komisjon koostab rakendusaktide abil ühise tervisetõendi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Üleandev liikmesriik edastab lõikes 1 osutatud teabe vastutavale liikmesriigile üksnes siis, kui on saadud taotleja ja/või teda esindava isiku selgesõnaline nõusolek, või kui ta ei ole füüsiliselt või õiguslikult võimeline oma nõusolekut andma, kui see on vajalik asjaomase või muu isiku eluliste huvide kaitsmiseks. Nõusoleku puudumine või nõusoleku andmisest keeldumine ei takista taotleja üleandmist.

3. Lõikes 1 osutatud isiku tervisega seotud andmeid tohib töödelda ainult tervishoiutöötaja, kellel on riiklike õigusaktide või pädevate asutuste kehtestatud eeskirjade alusel meditsiinsaladuse hoidmise kohustus, või muu isik, kellel on samaväärne ametisaladuse hoidmise kohustus.

4. Käesolevas artiklis reguleeritud teabevahetus toimub ainult lõikes 3 osutatud tervishoiutöötajate või muude isikute vahel. Vahetatud teavet kasutatakse üksnes lõikes 1 sätestatud eesmärkidel ning seda teavet täiendavalt ei töödelda.

5. Komisjon võtab rakendusaktide abil vastu käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud teabevahetuse ühetaolised tingimused ja praktilise korra. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Käesoleva artikli alusel toimuva teabevahetuse suhtes kohaldatakse artikli 34 lõigetes 8 kuni 12 sätestatud korda.

Artikkel 33

Varajase hoiatamise, valmisoleku ja kriisiohjamise mehhanism

1. Kui komisjon teeb kindlaks, lähtudes eelkõige teabest, mille EASO on vastavalt määrusele (EL) nr 439/2010 kogunud, et käesoleva määruse rakendamine võib sattuda ohtu kas liikmesriigi varjupaigasüsteemi ohustava suure koormuse tuvastamise ja/või liikmesriigi varjupaigasüsteemi toimimisel esinevate probleemide tõttu, siis esitab komisjon koostöös EASOga kõnealusele liikmesriigile soovitusel, kutsudes viimast üles koostama ennetavat tegevuskava.

Asjaomane liikmesriik teavitab nõukogu ja komisjoni, kas ta kavatseb esitada ennetava tegevuskava koormuse ja/või probleemide leevendamiseks oma varjupaigasüsteemi toimimises, tagades samas rahvusvahelise kaitse taotluse esitajate põhiõiguste kaitset.

Liikmesriik võib oma äranägemise järgi ja omal algatusel koostada ennetava tegevuskava ning seda hiljem revideerida. Ennetava tegevuskava koostamisel võib liikmesriik küsida komisjonilt, teistelt liikmesriikidelt, EASO-lt ja teistelt asjakohastelt liidu ametitelt abi.

2. Kui ennetav tegevuskava on koostatud, esitab asjaomane liikmesriik nii selle kui ka selle rakendamist käsitlevad regulaarsed aruanded nõukogule ja komisjonile. Komisjon teavitab ka Euroopa Parlamenti ennetava tegevuskava põhielementidest. Komisjon esitab aruanded selle rakendamise kohta nõukogule ning edastab aruanded selle rakendamise kohta Euroopa Parlamendile.

Asjaomane liikmesriik võtab vajalikke meetmeid, et lahendada olukord, mis on tekkinud erilisest survest tema varjupaigasüsteemile, või tagada, et tuvastatud probleemidega tegeletakse enne, kui olukord halveneb. Kui ennetav tegevuskava hõlmab meetmeid, mille eesmärk on leevendada liikmesriigi varjupaigasüsteemile langevat erilist survet, mis võib ohustada käesoleva määruse rakendamist, küsib komisjon EASO-lt nõu, enne kui ta annab aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

3. Kui komisjon teeb EASO analüüsi põhjal kindlaks, et ennetava tegevuskava rakendamine ei ole tuvastatud puudusi parandanud või kui on esile tõusnud tõsine oht, et varjupaigalaane olukord asjaomasel liikmesriigis areneb kriisiks, mida ennetava tegevuskava abil tõenäoliselt leevendada ei saa, siis võib komisjon, vajaduse korral koostöös EASOga, paluda asjaomasel liikmesriigil täpsustada oma kriisihjamise tegevuskava ja vajaduse korral ka selle revideeritud versioone. Kriisihjamise tegevuskava tagab selle, et kogu protsessi vältel peetakse kinni liidu varjupaigaõigustikust, eelkõige rahvusvahelise kaitse taotlejate põhiõigustest.

Pärast seda, kui asjaomane liikmesriik on saanud taotluse täpsustada kriisihjamise tegevuskava, täpsustab viimane koostöös komisjoni ja EASOga nimetatud plaani viivitamata ning hiljemalt kolme kuu jooksul pärast taotluse saamist.

Asjaomane liikmesriik esitab kriisihjamise tegevuskava ja vähemalt iga kolme kuu tagant aruande selle rakendamise kohta komisjonile ja vajaduse korral teistele asjaomastele sidusrühmadele, näiteks EASO-le.

Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu kriisihjamise tegevuskavast, selle võimalikest revideeritud versioonidest ja nende rakendamisest. Nimetatud aruannetes annab asjaomane liikmesriik aru andmete kohta, et kontrollida kriisihjamise tegevuskava täitmist, näiteks menetluse pikkus, kinnipidamistingimused ning vastuvõtuvõime seoses taotlejate sissevooluga.

4. Kogu käesoleva artikli alusel loodud varajase hoiatamise, valmisoleku ja kriisihjamise protsessi jooksul jälgib nõukogu tähelepanelikult olukorda ning võib paluda lisateavet ja pakkuda poliitilisi suuniseid, eelkõige seoses olukorra kiireloomulisuse ja raskusega, ning seega ka seoses liikmesriigi vajadusega koostada kas ennetav tegevuskava või vajaduse korral kriisihjamise tegevuskava. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad kogu protsessi vältel pidada nõu ning pakkuda juhtnööre solidaarsusmeetmete osas oma äranägemise järgi.

VII PEATÜKK

HALDUSKOOSTÖÖ

Artikkel 34

Teabe jagamine

1. Iga liikmesriik edastab igale seda soovivale liikmesriigile sellised taotleja isikuandmed, mis on nõuetekohased, asjakohased ja hädavajalikud:

- a) vastutava liikmesriigi määramiseks;
- b) rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamiseks;
- c) käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks.

2. Lõikes 1 osutatud andmed võivad hõlmata üksnes:

- a) taotleja ja vajaduse korral tema pereliikmete, sugulaste või teiste perekonda kuuluvate isikute isikuandmeid (täielik nimi ja vajaduse korral endine nimi; hüüdnimi või varjunimed; praegune ja varasem kodakondsus; sünniaeg ja -koht);
- b) isikutunnistusi ja reisidokumente (number, kehtivusaeg, väljaandmise kuupäev, väljaandnud asutus, väljaandmise koht jne);
- c) muud taotleja isikusamasuse kindlakstegemiseks vajalikku teavet, sealhulgas vastavalt määrusele (EL) nr 603/2013 töödeldud sõrmejälgi;

d) elukohti ja reisiteekondi;

e) liikmesriigi välja antud elamislube või viisasid;

f) kohta, kus taotlus on esitatud;

g) võimalike varasemate rahvusvahelise kaitse taotluste esitamise kuupäevi, praeguse taotluse esitamise kuupäeva, taotluse menetlemise järku ja otsuse sisu, kui selline otsus on tehtud.

3. Lisaks sellele võib vastutav liikmesriik paluda teisel liikmesriigil talle teatada sellest, millega taotleja oma taotlust põhjendab, ja võimalike taotleja suhtes tehtud otsuste põhjendustest, kui see on rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamiseks vajalik. Teine liikmesriik võib keelduda talle esitatud palvele vastamast, kui sellise teabe edastamine võib kahjustada tema olulisi huve või asjaomaste või muude isikute vabaduste ja põhiõiguste kaitsmist. Igal juhul peab palvet esitav liikmesriik soovitud teabe edastamiseks saama rahvusvahelise kaitse taotleja kirjaliku nõusoleku. Sellisel juhul peab taotleja teadma, millise konkreetse teabe edastamiseks ta nõusoleku annab.

4. Iga teabe saamiseks esitatud palve esitatakse ainult konkreetse rahvusvahelise kaitse taotluse kontekstis. Palve sisaldab põhjendust ja, kui selle eesmärk on kindlaks teha sellise tingimuse olemasolu, mis tõenäoliselt muudab vastutavaks palve saajaks oleva liikmesriigi, märgitakse selles, millistel tõenditel, kaasa arvatud usaldusväärsetest allikatest pärinev asjakohane teave viiside kohta, kuidas taotlejad liikmesriikide territooriumile sisenesid, või millisel taotleja avalduste üksikasjalikul ja tõendataval osal see põhineb. Selline usaldusväärsetest allikatest pärinev teave ei ole iseenesest piisav selleks, et määrata liikmesriigi vastutus ja pädevus käesoleva määruse alusel, kuid see võib aidata hinnata muid teatava taotlejaga seotud asjaolusid.

5. Palve saajaks olev liikmesriik on kohustatud vastama viie nädala jooksul. Vastusega viivitamist tuleb nõuetekohaselt põhjendada. Viienädalasest tähtjast kinni pidamata jätmise ei vabasta palve saajaks olevat liikmesriiki vastamise kohustusest. Kui uurimisel, mida teostab palve saajaks olev liikmesriik, kes ei pidanud tähtjast kinni, selguvad asjaolud, mille kohaselt on tema vastutav liikmesriik, ei tohi see liikmesriik artiklites 21, 23 ja 24 sätestatud tähtaja möödumist tuua vastuvõtmis- või tagasivõtmispalve rahuldamata jätmise põhjenduseks. Sellisel juhul pikendatakse artiklites 21, 23 ja 24 sätestatud vastuvõtmis- või tagasivõtmispalvete esitamise tähtaegu ajavahemiku võrra, mis on võrdne sellega, kui kaua palve saajaks olev liikmesriik vastusega viivitas.

6. Teabe vahetamine toimub liikmesriigi palvel ja võib toimuda üksnes nende asutuste vahel, kelle määramisest on iga liikmesriik teatanud komisjonile vastavalt artikli 35 lõikele 1.

7. Saadud teavet võib kasutada üksnes lõikes 1 sätestatud eesmärkidel. Igas liikmesriigis võib sellist teavet selle laadist ja vastuvõtva asutuse volitustest sõltuvalt edastada üksnes asutustele ja kohtutele, kelle ülesandeks on

a) vastutava liikmesriigi määramine;

b) rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine;

c) käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmine.

8. Teavet andev liikmesriik tagab teabe õigsuse ja ajakohasuse. Kui ilmneb, et ta on andnud ebatäpset teavet või teavet, mida ei oleks tohtinud anda, teatatakse sellest viivitamata teavet saanud liikmesriikidele. Liikmesriigid peavad kõnealuse teabe parandama või kustutama.

9. Taotlejal on õigus saada taotluse korral teavet kõikide teda käsitlevate andmete kohta, mida on töödeldud.

Kui taotleja leiab, et andmete töötlemisel on rikutud käesolevat määrust või direktiivi 95/46/EÜ eeskätt nende puudulikkuse või ebatäpsuse tõttu, on tal õigus lasta need parandada või kustutada.

Andmeid parandav või kustutav asutus teatab sellest sõltuvalt asjaoludest kas teavet andnud või saanud liikmesriigile.

Taotlejal on õigus esitada hagi või kaebus pädevale asutusele või kohtule liikmesriigis, kes ei võimaldanud tutvuda temaga seotud andmetega või keeldus nende andmete parandamisest või kustutamisest.

10. Igas asjaomas liikmesriigis märgitakse edastatud teabe andmine ja vastuvõtmine asjaomase isiku toimikusse ja/või registrisse.

11. Vahetatud andmeid säilitatakse üksnes nii kaua, kui see on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks, milleks neid vahetati.

12. Kui andmeid ei töödelda automaatselt või kui need ei sisaldu toimikus ega ole mõeldud sinna sisestamiseks, peab iga liikmesriik võtma sobivad meetmed käesoleva artikli järgimise tagamiseks tõhusa kontrolli abil.

Artikkel 35

Pädevad asutused ja nende vahendid

1. Iga liikmesriik teatab komisjonile viivitamata konkreetsetest asutustest, kes vastutavad käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmise eest, ja nende muutmisest. Liikmesriigid tagavad, et nendel asutustel on vajalikud vahendid oma ülesannete täitmiseks, eelkõige selleks, et ettenähtud tähtaegade jooksul vastata teabe saamiseks esitatud palvetele ja palvetele võtta taotlejaid vastu või tagasi.

2. Komisjon avaldab lõikes 1 osutatud asutuste koondnimekirja *Euroopa Liidu Teatajas*. Nimekirja muutumise korral avaldab komisjon üks kord aastas ajakohastatud koondnimekirja.

3. Lõikes 1 osutatud asutused saavad vajalikku koolitust seoses käesoleva määruse kohaldamisega.

4. Komisjon loob rakendusaktide abil lõikes 1 osutatud asutuste vahelised turvalised elektroonilised teabedastuskanalid palvete, vastuste ja muu kirjavahetuse saatmiseks ning selle tagamiseks, et saatjad saavad automaatselt elektroonilise kättesaamistatise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 36

Halduskokkulepped

1. Liikmesriigid võivad omavahel sõlmida kahepoolseid halduskokkuleppeid, mis käsitlevad käesoleva määruse rakendamise praktilisi üksikasju, et hõlbustada ja tõhustada selle kohaldamist. Sellised kokkulepped võivad käsitleda:

a) kontaktametnike vahetust;

b) taotlejate vastuvõtmis- ja tagasivõtmispalvete edastamise ja läbivaatamisega seotud menetluste lihtsustamist ja asjaomaste tähtaegade lühendamist.

2. Liikmesriigid võivad säilitada ka määruse (EÜ) nr 343/2003 alusel sõlmitud halduskokkulepped. Sellises ulatuses, kus need kokkulepped ei ole vastavuses käesoleva määrusega,

muudavad asjaomased liikmesriigid neid nii, et kõik täheldatud vastuolud oleksid kõrvaldatud.

3. Enne lõike 1 punktis b osutatud mis tahes kokkuleppe sõlmimist või muutmist konsulteerivad asjaomased liikmesriigid komisjoniga selle kokkuleppe kokkusobivuse suhtes käesoleva määrusega.

4. Kui komisjoni hinnangul ei ole lõike 1 punktis b osutatud kokkulepped käesoleva määrusega vastavuses, teatab ta sellest mõistliku ajavahemiku jooksul asjaomastele liikmesriikidele. Liikmesriigid võtavad kõik asjakohased meetmed, et muuta kõnealuseid kokkuleppeid mõistliku aja jooksul nii, et oleksid kõrvaldatud kõik täheldatud vastuolud.

5. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest lõikes 1 osutatud kokkulepetest ning nende tühistamisest või muutmisest.

VIII PEATÜKK

LEPITAMINE

Artikkel 37

Lepitamine

1. Kui liikmesriigid ei suuda lahendada vaidlust mis tahes küsimuses, mis on seotud käesoleva määruse kohaldamisega, võivad nad rakendada lõikes 2 sätestatud lepitusmenetlust.

2. Lepitusmenetlus algatatakse taotusega, mille mõni vaidluses osalev liikmesriik esitab artikliga 44 osutatud komitee esimehele. Lepitusmenetluse rakendamisega nõustumisel võtavad asjaomased liikmesriigid kohustuse võtta väljapakutavat lahendust võimalikult suurel määral arvesse.

Komitee esimees määrab kolm komitee liiget, kes esindavad kolme asjaga mitteseotud liikmesriiki. Vaidlusosaliste väited esitatakse neile kirjalikult või suuliselt ja pärast asja arutamist pakuvad nad ühe kuu jooksul välja lahenduse, mis on vajaduse korral läbinud hääletuse.

Asja arutamist juhivad komitee esimees või tema asetäitja. Ta võib esitada oma seisukoha, kuid ei tohi hääletada.

Väljapakutud lahendus on lõplik ja pöördumatu, sõltumata sellest, kas vaidlusosalised kiidavad selle heaks või lükkavad tagasi.

IX PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÖPPSÄTTED

Artikkel 38

Andmete turvalisus ja andmekaitse

Liikmesriigid võtavad kõik asjakohased meetmed, et tagada üleantavate isikuandmete turvalisus ning eelkõige selleks, et vältida ebaseaduslikku või lubamatut juurdepääsu töödeldud isikuandmetele või nende andmete avalikustamist, muutmist või kaotsiminekut.

Iga liikmesriik näeb ette, et riiklik järelevalveasutus või direktiivi 95/46/EÜ artikli 28 lõike 1 kohaselt määratud asutused teostavad kooskõlas siseriikliku õigusega sõltumatut järelevalvet selle üle, et kõnealune liikmesriik töötleb isikuandmeid kooskõlas käesoleva määrusega õiguspäraselt.

Artikkel 39

Konfidentsiaalsus

Liikmesriigid tagavad, et artiklis 35 osutatud asutused on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse eeskirju.

Artikkel 40

Karistused

Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et käesoleva määruse kohaselt töödeldud andmete väärkasutamise suhtes kohaldatakse riiklike õigusaktide kohaseid tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi, sealhulgas haldus- ja/või kriminaalkaristusi.

Artikkel 41

Üleminekumeetmed

Kui taotlus on esitatud pärast artikli 49 teises lõigus osutatud kuupäeva, võetakse arvesse asjaolusid, millest tõenäoliselt tuleneb liikmesriigile käesoleva määruse kohane vastutus, isegi kui need on ilmnunud enne seda kuupäeva, välja arvatud artikli 13 lõikes 2 kirjeldatud asjaolud.

Artikkel 42

Tähtaegade arvutamine

Kõiki käesolevas määruses sätestatud tähtaegu arvestatakse järgmiselt:

a) kui päevades, nädalates või kuudes väljendatavat tähtaega arvestatakse sündmuse toimumise või toimingu sooritamise hetkest, ei loeta sündmuse toimumise või toimingu sooritamise päeva kõnealuse tähtaja osaks;

b) nädalates või kuudes väljendatav tähtaeg lõpeb tähtaja viimase nädala või kuu selle päevaga, mis oli sama nädalapäev või mille kuupäev vastab päevale, mil toimus sündmus või sooritati toiming, millest alates tähtaega arvestatakse. Kui kuudes väljendatava tähtaja puhul ei ole tähtaja viimases kuus seda päeva, millal tähtaeg peaks lõppema, lõpeb tähtaeg kõnealuse kuu viimase päevaga;

c) tähtaegades sisalduvad laupäevad, pühapäevad ja kõikide asjaomaste liikmesriikide riigipühad.

Artikkel 43

Territoriaalne kohaldamisala

Prantsuse Vabariigi puhul kohaldatakse käesolevat määrust üksnes tema Euroopas paikneva territooriumi suhtes.

Artikkel 44

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 45

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 8 lõikes 5 ja artikli 16 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 8 lõikes 5 ja artikli 16 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 8 lõikes 5 ja artikli 16 lõikes 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole nelja kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 46

Järelevalve ja hindamine

Hiljemalt 21. juuliks 2016. aasta esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamist käsitleva aruande ja vajaduse korral muudatusettepanekud. Liikmesriigid edastavad komisjonile kõik aruande koostamiseks vajalikud andmed hiljemalt kuus kuud enne nimetatud tähtaja lõppu.

Pärast kõnealuse aruande esitamist annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise kohta aru samal ajal, kui ta esitab määruse (EL) nr 603/2013 artikliga 40 ette nähtud aruanded Eurodac-süsteemi rakendamise kohta.

Artikkel 47

Statistika

Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 862/2007 (mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat) ⁽¹⁾ artikli 4 lõikega 4 esitavad

liikmesriigid komisjonile (Eurostat) statistikat käesoleva määruse ja määruse (EÜ) nr 1560/2003 kohaldamise kohta.

Artikkel 48

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr 343/2003 tunnistatakse kehtetuks.

Määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikli 11 lõige 1 ning artiklid 13, 14 ja 17 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele või selle artiklitele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid tuleb lugeda II lisas esitatud vastavustabeli kohaselt.

Artikkel 49

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes, mis on esitatud selle jõustumisele järgneva kuuenda kuu esimesest päevast alates, ja sellest kuupäevast alates kohaldatakse seda kõikide taotlejate vastuvõtmis- või tagasivõtmispalvete suhtes, sõltumata taotluse esitamise kuupäevast. Enne seda kuupäeva esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik määratakse määruses (EÜ) nr 343/2003 sätestatud kriteeriumide kohaselt.

Käesolevas määruses esinevaid viiteid määrusele (EL) nr 603/2013, direktiivile 2013/32/EL ja direktiivile 2013/33/EL käsitatakse kuni nende kohaldama hakkamiseni viidetena vastavalt määrusele (EÜ) nr 2725/2000 ⁽²⁾, direktiivile 2003/9/EÜ ⁽³⁾ ja direktiivile 2005/85/EÜ ⁽⁴⁾.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 26. juuni 2013

Euroopa Parlamendi nimel

president

M. SCHULZ

Nõukogu nimel

eesistuja

A. SHATTER

⁽¹⁾ ELT L 199, 31.7.2007, lk 23.

⁽²⁾ Nõukogu 11. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 2725/2000, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil (EÜT L 316, 15.12.2000, lk 1).

⁽³⁾ Nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2003/9/EÜ, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded (ELT L 31, 6.2.2003, lk 18).

⁽⁴⁾ Nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiiv 2005/85/EÜ liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta (ELT L 326, 13.12.2005, lk 13).

*I LISA***Kehtetuks tunnistatud määrused (millele on osutatud artiklis 48)**

Nõukogu määrus (EÜ) nr 343/2003

(ELT L 50, 25.2.2003, lk 1)

Komisjoni määruse (EÜ) nr 1560/2003 artikli 11 lõige 1 ning artiklid 13, 14 ja 17

(ELT L 222, 5.9.2003, lk 3)

II LISA

Vastavustabel

Määrus (EÜ) nr 343/2003	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 punkt a	Artikli 2 punkt a
Artikli 2 punkt b	—
Artikli 2 punkt c	Artikli 2 punkt b
Artikli 2 punkt d	Artikli 2 punkt c
Artikli 2 punkt e	Artikli 2 punkt d
Artikli 2 punkt f	Artikli 2 punkt e
Artikli 2 punkt g	Artikli 2 punkt f
—	Artikli 2 punkt h
—	Artikli 2 punkt i
Artikli 2 punkt h	Artikli 2 punkt j
Artikli 2 punkt i	Artikli 2 punkt g
—	Artikli 2 punkt k
Artikli 2 punktid j ja k	Artikli 2 punktid l ja m
—	Artikli 2 punkt n
Artikli 3 lõige 1	Artikli 3 lõige 1
Artikli 3 lõige 2	Artikli 17 lõige 1
Artikli 3 lõige 3	Artikli 3 lõige 3
Artikli 3 lõige 4	Artikli 4 lõike 1 sissejuhatav lause
—	Artikli 4 lõike 1 punktid a–f
—	Artikli 4 lõiked 2 ja 3
Artikli 4 lõiked 1–5	Artikli 20 lõiked 1–5
—	Artikli 20 lõike 5 kolmas lõik
—	Artikkel 5
—	Artikkel 6
Artikli 5 lõige 1	Artikli 7 lõige 1
Artikli 5 lõige 2	Artikli 7 lõige 2
—	Artikli 7 lõige 3
Artikli 6 esimene lõik	Artikli 8 lõige 1
—	Artikli 8 lõige 3
Artikli 6 teine lõik	Artikli 8 lõige 4
Artikkel 7	Artikkel 9

Määrus (EÜ) nr 343/2003	Käesolev määrus
Artikkel 8	Artikkel 10
Artikkel 9	Artikkel 12
Artikkel 10	Artikkel 13
Artikkel 11	Artikkel 14
Artikkel 12	Artikkel 15
—	Artikkel 16
Artikkel 13	Artikli 3 lõige 2
Artikkel 14	Artikkel 11
Artikli 15 lõige 1	Artikli 17 lõike 2 esimene lõik
Artikli 15 lõige 2	Artikli 16 lõige 1
Artikli 15 lõige 3	Artikli 8 lõige 2
Artikli 15 lõige 4	Artikli 17 lõike 2 neljas lõik
Artikli 15 lõige 5	Artikli 8 lõiked 5 ja 6 ning artikli 16 lõige 2
Artikli 16 lõike 1 punkt a	Artikli 18 lõike 1 punkt a
Artikli 16 lõike 1 punkt b	Artikli 18 lõige 2
Artikli 16 lõike 1 punkt c	Artikli 18 lõike 1 punkt b
Artikli 16 lõike 1 punkt d	Artikli 18 lõike 1 punkt c
Artikli 16 lõike 1 punkt e	Artikli 18 lõike 1 punkt d
Artikli 16 lõige 2	Artikli 19 lõige 1
Artikli 16 lõige 3	Artikli 19 lõike 2 esimene lõik
—	Artikli 19 lõike 2 teine lõik
Artikli 16 lõige 4	Artikli 19 lõige 3
—	Artikli 19 lõike 3 teine lõik
Artikkel 17	Artikkel 21
Artikkel 18	Artikkel 22
Artikli 19 lõige 1	Artikli 26 lõige 1
Artikli 19 lõige 2	Artikli 26 lõige 2 ja artikli 27 lõige 1
—	Artikli 27 lõiked 2–6
Artikli 19 lõige 3	Artikli 29 lõige 1
Artikli 19 lõige 4	Artikli 29 lõige 2
—	Artikli 29 lõige 3
Artikli 19 lõige 5	Artikli 29 lõige 4
Artikli 20 lõike 1 sissejuhatav lause	Artikli 23 lõige 1
—	Artikli 23 lõige 2
—	Artikli 23 lõige 3

Määrus (EÜ) nr 343/2003	Käesolev määrus
—	Artikli 23 lõige 4
Artikli 20 lõike 1 punkt a	Artikli 23 lõike 5 esimene lõik
—	Artikkel 24
Artikli 20 lõike 1 punkt b	Artikli 25 lõige 1
Artikli 20 lõike 1 punkt c	Artikli 25 lõige 2
Artikli 20 lõike 1 punkt d	Artikli 29 lõike 1 esimene lõik
Artikli 20 lõike 1 punkt e	Artikli 26 lõiked 1 ja 2, artikli 27 lõige 1 ning artikli 29 lõike 1 teine ja kolmas lõik
Artikli 20 lõige 2	Artikli 29 lõige 2
Artikli 20 lõige 3	Artikli 23 lõike 5 teine lõik
Artikli 20 lõige 4	Artikli 29 lõige 4
—	Artikkel 28
—	Artikkel 30
—	Artikkel 31
—	Artikkel 32
—	Artikkel 33
Artikli 21 lõiked 1–9	Artikli 34 lõiked 1–8 ning lõike 9 esimene, teine ja kolmas lõik
—	Artikli 34 lõike 9 neljas lõik
Artikli 21 lõiked 10–12	Artikli 34 lõiked 10–12
Artikli 22 lõige 1	Artikli 35 lõige 1
—	Artikli 35 lõige 2
—	Artikli 35 lõige 3
Artikli 22 lõige 2	Artikli 35 lõige 4
Artikkel 23	Artikkel 36
—	Artikkel 37
—	Artikkel 40
Artikli 24 lõige 1	—
Artikli 24 lõige 2	Artikkel 41
Artikli 24 lõige 3	—
Artikli 25 lõige 1	Artikkel 42
Artikli 25 lõige 2	—
Artikkel 26	Artikkel 43

Määrus (EÜ) nr 343/2003	Käesolev määrus
Artikli 27 lõiked 1 ja 2	Artikli 44 lõiked 1 ja 2
Artikli 27 lõige 3	—
—	Artikkel 45
Artikkel 28	Artikkel 46
—	Artikkel 47
—	Artikkel 48
Artikkel 29	Artikkel 49

Määrus (EÜ) nr 1560/2003	Käesolev määrus
Artikli 11 lõige 1	—
Artikli 13 lõige 1	Artikli 17 lõike 2 esimene lõik
Artikli 13 lõige 2	Artikli 17 lõike 2 teine lõik
Artikli 13 lõige 3	Artikli 17 lõike 2 kolmas lõik
Artikli 13 lõige 4	Artikli 17 lõike 2 esimene lõik
Artikkel 14	Artikkel 37
Artikli 17 lõige 1	Artiklid 9 ja 10 ning artikli 17 lõike 2 esimene lõik
Artikli 17 lõige 2	Artikli 34 lõige 3

NÕUKOGU, EUROOPA PARLAMENDI JA KOMISJONI AVALDUS

Nõukogu ja Euroopa Parlament kutsuvad komisjoni üles, ilma et see piiraks komisjoni algatusõigust, vaatama läbi uuesti sõnastatud Dublini määruse artikli 8 lõike 4, kui Euroopa Kohus on langetanud otsuse kohtuasjas C-648/11, MA ning teised *versus* siseminister (*Secretary of State for the Home Department*), ning hiljemalt Dublini määruse artiklis 46 sätestatud tähtajaks. Euroopa Parlament ja nõukogu kasutavad pärast seda mõlemad oma seadusandlikku pädevust, võttes arvesse lapse huve.

Komisjon lubab kompromissi saavutamise ja ettepaneku kiire vastuvõtmise tagamise nimel kaaluda kõnealust üleskutset, mis piirdub teadaolevalt üksnes nimetatud konkreetsete asjaoludega ja mida ei tohi käsitada pretsedendina.

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2013/32/EL,

26. juuni 2013,

rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkti d,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (3) Oma erakorralisel kohtumisel Tampere 15. ja 16. oktoobril 1999 otsustas Euroopa Ülemkogu püüelda sellise Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise poole, mis põhineb 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsioonil, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga, („Genfi konventsioon”) täielikul kohaldamisel, millega kinnitatakse tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ja tagatakse, et kedagi ei sunnita naasma riiki, kus teda ohustab tagakiisamine.
- (4) Tampere kohtumise järeldustes on sätestatud, et Euroopa ühine varjupaigasüsteem peaks lühikeses perspektiivis hõlmama liikmesriikides õiglaste ja tõhusate varjupaigamenetluste ühiseid nõudeid ning pikas perspektiivis liidu õigusakte, mille tulemuseks on ühine varjupaigamenetlusliidus.
- (5) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp viidi lõpule aluslepingutega ettenähtud asjaomaste õigusaktide vastuvõtmise teel, mille raames võeti vastu ka direktiiv 2005/85/EÜ, mis oli esimene varjupaigamenetlusi käsitlev meede.
- (6) Euroopa Ülemkogu võttis oma 4. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu Haagi programmi, milles seati vabadel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal rakendatavad eesmärgid aastateks 2005 – 2010. Seepärast kutsuti Haagi programmis Euroopa Komisjoni üles lõpetama esimese etapi õigusaktide hindamine ning esitama teise etapi õigusaktid ja meetmed Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Haagi programmi kohaselt on taotletavaks eesmärgiks seoses Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomisega ühise varjupaigamenetluse ja ühtse pagulasseisundi kehtestamine kogu liidus.
- (7) Euroopa Ülemkogu märkis 16. oktoobril 2008. aastal vastuvõetud Euroopa sisserände- ja varjupaigapaktis, et liikmesriigiti esineb kaitse andmises endiselt märkimisväärsed erinevusi, ning kutsus üles tegema uusi algatusi, sealhulgas esitama ettepaneku ühiseid tagatise sisaldava ühtse varjupaigamenetluse kehtestamiseks, et viia lõpule Haagi programmis ette nähtud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomine.
- (1) Nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiivi 2005/85/EÜ (liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta) ⁽³⁾ tuleb teha mitmeid olulisi muudatusi. Selguse huvides tuleks nimetatud direktiiv uuesti sõnastada.
- (2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem, on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes neist sõltumatute asjaolude tõttu taotlevad õiguspäraselt kaitset liidus. Selle poliitika juures tuleks juhendada solidaarsuse ja vastutuse, sealhulgas selle rahalise mõju õiglase jagamise põhimõttest liikmesriikide vahel.

⁽¹⁾ ELT C 24, 28.1.2012, lk 79.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 6. aprilli 2011. aasta seisukoht (ELT C 296 E, 2.10.2012, lk 184) ja nõukogu 6. juuni 2013. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 10. juuni 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).⁽³⁾ ELT L 326, 13.12.2005, lk 13.

- (8) Ülemkogu võttis oma 10.–11. detsembri 2009. aasta kohtumisel vastu Stockholmi programmi, milles kinnitati veel kord kohustust luua 2012. aastaks kaitse ja solidaarsuse ühine ala, mis põhineb ühisel varjupaigamenetlusel ja rahvusvahelise kaitse saanud isikute ühesugusel seisundil ning mille aluseks oleksid ranged kaitsenõuded ning õiglased ja tõhusad menetlused. Stockholmi programmiga kinnitati, et rahvusvahelist kaitset vajavate isikute jaoks tuleb tagada võimalus kasutada õiguslikult turvalisi ja tõhusaid varjupaigamenetlusi. Stockholmi programmi kohaselt tuleks isikute suhtes olenemata sellest, millises liikmesriigis nad rahvusvahelise kaitse taotluse esitavad, rakendada samaväärset menetluskorda ja kohelda neid nende seisundi kindlaksmääramisel samaväärselt. Eesmärk on, et sarnaseid juhtumeid käsitletakse ühtmoodi ja et nende lahendamise tulemus oleks sama.
- (9) Kasutada tuleks Euroopa Pagulasfondi ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) vahendeid, et piisavalt toetada liikmesriikide jõupingutusi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teises etapis kehtestatud nõuete rakendamisel, eelkõige nende liikmesriikide jõupingutusi, kelle varjupaigasüsteem on eelkõige riigi geograafilise asendi või demograafilise olukorra tõttu sattunud erilise ja ebaproportsionaalse surve alla.
- (10) Käesoleva direktiivi rakendamisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse asjakohaseid EASO poolt välja töötatud suuniseid.
- (11) Selleks et tagada taotlejate rahvusvahelise kaitse vajaduste ulatuslik ja tõhus hindamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivile 2011/95/EL (mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule)⁽¹⁾, peaks rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetlust reguleeriv liidu raamistik põhinema ühtse varjupaigamenetluse põhimõtetel.
- (12) Käesoleva direktiivi peaesmärk on arendada edasi liikmesriikides rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse nõudeid eesmärgiga luua liidus ühine varjupaigamenetlus.
- (13) Rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluste eeskirjade ühtlustamine peaks aitama piirata rahvusvahelise kaitse taotlejate edasist liikumist ühest liikmesriigist teise, mis on põhjustatud erinevustest õigusraamistikes, ning looma samaväärsed tingimused direktiivi 2011/95/EL kohaldamiseks liikmesriikides.
- (14) Liikmesriikidel peaks olema õigus kehtestada või säilitada kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes paluvad liikmesriigilt rahvusvahelist kaitset, soodsamad sätted, kui selline taotlus on esitatud põhjusel, et asjaomane isik vajab rahvusvahelist kaitset direktiivi 2011/95/EL tähenduses.
- (15) Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate isikute kohtlemisel on liikmesriigid seotud kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelise õiguse aktidest, millega nad on ühinenud.
- (16) On oluline, et kõigi rahvusvahelise kaitse taotluste kohta tehakse otsused asjaolude põhjal ja seda teevad esmatasandil ametiasutused, mille töötajatel on vastavad teadmised või mille töötajad on saanud rahvusvahelise kaitse alast koolitust.
- (17) Selleks et tagada rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamisel ja otsuste tegemisel objektiivsus ja erapooletus, on vaja, et käesolevas direktiivis sätestatud menetluste raames tegutsevad töötajad järgiksid oma tööülesannete täitmisel nõuetekohaselt kohaldatavaid eetilisi põhimõtteid.
- (18) Rahvusvahelise kaitse taotluse kohta võimalikult kiiresti otsuse tegemine, ilma et see piiraks taotluse piisavat ja täielikku läbivaatamist, on nii liikmesriikide kui ka rahvusvahelise kaitse taotlejate huvides.
- (19) Selleks et lühendada teatud juhtudel menetluse üldist kestust, peaks liikmesriikidel olema võimalik vastavalt oma siseriiklikele vajadustele vaadata taotlus eelisjärjekorras läbi enne teisi varem esitatud taotlusi, kaldumata seejuures kõrvale tavaliselt kohaldatavatest menetluse tähtaegadest, põhimõtetest ja tagatistest.
- (20) Selgelt määratletud juhtudel, kui taotlus on tõenäoliselt põhjendamatu või kui esineb tõsine oht riigi julgeolekule või avalikule korrale, peaks liikmesriikidel olema võimalik taotluse läbivaatamise menetlust kiirendada, eelkõige kehtestades teatud menetlusetappidele lühemad mõistlikud tähtajad, ilma et see piiraks taotluse piisavat ja täielikku läbivaatamist ning taotleja tegelikku võimalust kasutada käesolevas direktiivis sätestatud aluspõhimõtteid ja tagatiseid.

(¹) ELT L 337, 20.12.2011, lk 9.

- (21) Kui taotleja esitab arvestatava põhjenduse, ei peaks riiki sisenemisel dokumentide puudumine või võltsitud dokumentide kasutamine tähendama, et automaatselt rakendatakse piiri- või kiirendatud menetlusi.
- (22) Samuti on nii liikmesriikide kui ka taotlejate huvides tagada rahvusvahelise kaitse vajaduste õigel viisil tunnustamine juba esimeses astmes. Sel eesmärgil peaks taotlejatele andma esimeses astmes tasuta õiguslikku ja menetlusteavet, võttes arvesse taotleja konkreetset olukorda. Sellise teabe andmine peaks muu hulgas võimaldama taotlejatel menetlusest paremini aru saada, aidates neil seega täita asjaomaseid kohustusi. Oleks ebaproportsionaalne nõuda liikmesriikidelt, et sellist teavet saaks anda ainult kvalifitseeritud juristid. Liikmesriikidel peaks seega olema võimalus leida sellise teabe andmiseks kõige asjakohasem viis, näiteks anda seda valitsusväliste organisatsioonide või valitsusasutuste töötajate või riigi spetsialiseeritud talituste kaudu.
- (23) Apellatsioonimenetlustes peaks taotlejatele teatavatel tingimustel võimaldama tasuta õigusabi ja esindamist isikute poolt, kes on selleks siseriiklike õigusaktide kohaselt pädevad. Lisaks peaks taotlejatel olema kõigis menetlusetappides õigus konsulteerida omal kulul siseriiklike õigusaktide alusel tegutsevate õigusnõustajate või muude nõustajatega.
- (24) Avaliku korra mõiste võib muu hulgas hõlmata süüdimõistmist raske kuriteo toimepanemise eest.
- (25) Selleks et tunnistada kaitset vajav isik nõuetekohaselt pagulaseks Genfi konventsiooni artikli 1 tähenduses või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavaks isikuks, peaks igal taotlejal olema tegelik juurdepääs menetlusele, võimalus teha koostööd ja nõuetekohaselt suhelda pädevate ametiasutustega, et esitada oma juhtumi kohta asjakohaseid asjaolusid, ning küllaldased menetlustagatised oma juhtumi menetlemiseks kõikides etappides. Lisaks sellele peaks rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise menetlus üldjuhul andma taotlejale vähemalt õiguse jääda riiki, kuni menetlev ametiasutus teeb otsuse; õiguse kasutada tõlgi teenuseid oma juhtumi esitamisel, kui ametiasutused temaga vestlevad; võimaluse suhelda ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti esindajaga ja organisatsioonidega, kes nõustavad rahvusvahelise kaitse taotlejaid; õiguse saada nõuetekohaselt teada otsusest ning selle faktilistest ja õiguslikest põhjendusest; võimaluse konsulteerida õigusnõustaja või muu nõustajaga; õiguse saada teavet oma juriidilise staatuse kohta menetluse otsustavatel etappidel keeles, millest taotleja aru saab või on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama, ning eitava otsuse korral õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.
- (26) Selleks et tagada tegelik juurdepääs taotluse läbivaatamise menetlusele, peaksid ametnikud, kellel on esimene kontakt rahvusvahelist kaitset taotleva isikuga, eelkõige ametnikud, kes valvavad maismaa- või merepiiri või teostavad piirikontrolli, saama asjakohast teavet ja vajaliku koolituse rahvusvahelise kaitse taotluse nõuetele vastavuse tuvastamiseks ja menetlemiseks, võttes muu hulgas nõuetekohaselt arvesse EASO poolt välja töötatud asjakohaseid suuniseid. Nad peaksid olema võimelised andma kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule, kes on liikmesriigi territooriumil, sealhulgas piiril, territoriaalvetes või transiiditsoonis, ja kes esitab rahvusvahelise kaitse taotluse, asjakohase teabe rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise koha ja viisi kohta. Kui selline isik asub liikmesriigi territoriaalvetes, tuleks ta maismaale toimetada ja tema taotlus käesoleva direktiivi kohaselt läbi vaadata.
- (27) Kuna kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud, kes on avaldanud soovi taotleda rahvusvahelist kaitset, on rahvusvahelise kaitse taotlejad, peaksid nad täitma käesolevas direktiivis ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivis 2013/33/EL (millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded)⁽¹⁾ sätestatud kohustusi ning neil peaks olema võimalik kasutada nendes sätestatud õigusi. Selleks peaksid liikmesriigid võimalikult kiiresti registreerima kõnealused isikud rahvusvahelise kaitse taotlejatena.
- (28) Selleks et hõlbustada juurdepääsu taotluse läbivaatamise menetlusele piiripunktides ja kinnipidamisasutustes, peaks seal kättesaadavaks tegema teabe rahvusvahelise kaitse taotlemise võimaluse kohta. Selleks, et pädevatel ametiasutustel oleks võimalik aru saada, kas isikud avaldavad soovi rahvusvahelise kaitse taotlemiseks, peaks põhilise suhtlemise tagama suulise tõlke kasutamise võimaluse kaudu.
- (29) Teatud taotlejad võivad vajada spetsiaalseid menetlustagatisi muu hulgas oma vanuse, soo, seksuaalse sättumuse, soolise identiteedi, puude, raske haiguse, vaimuhaiguse

⁽¹⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 96

- või kogetud piinamise, vägistamise või muu jõhkra psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalga tõttu. Liikmesriigid peaksid enne esimese astme otsuse tegemist püüdma teha kindlaks spetsiaalseid menetlustagatise vajavad taotlejad. Sellistele taotlejatele tuleb pakkuda piisavat tuge, sealhulgas piisavalt aega, et luua tingimused nende tegelikult juurdepääsuks menetlustele ja rahvusvahelise kaitse taotluse põhjendamiseks vajalike dokumentide esitamiseks.
- (30) Kui spetsiaalseid menetlustagatise vajavale taotlejale ei saa pakkuda piisavat tuge kiirendatud või piirimenetluse raames, tuleks sellise taotleja puhul need menetlused ära jätta. Spetsiaalsete menetlustagatiste vajadus, mis on seda laadi, et võivad takistada kiirendatud või piirimenetluse kohaldamist, peaksid samuti tähendama, et taotlejale antakse juhtudel, kui tema taotlus ei ole automaatselt peatatav, täiendavad tagatised, millega tagatakse tema konkreetsele olukorrale vastav tõhus õiguskaitsevahend.
- (31) Riiklikud meetmed, milles käsitletakse piinamise või muude jõhkra füüsilise või psühholoogilise vägivalga, sealhulgas seksuaalse vägivalga aktide sümptomite ja tunnuste tuvastamist ja dokumenteerimist käesoleva direktiiviga hõlmatud menetluse raames, võivad muu hulgas tugineda piinamise ja muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise või karistamise tõhusa uurimise ja dokumenteerimise käsiraamatule (Istanbuli protokoll).
- (32) Selleks et tagada nais- ja meessoost taotlejate võrdõiguslikkus, peaks taotluse läbivaatamise menetlus olema sootundlik. Eelkõige tuleks isiklik vestlus korraldada viisil, mis võimaldaks nii nais- kui ka meessoost taotlejal rääkida oma varasematest soolise tagakiusamise kogemustest. Sooküsimusega seotud kaebuste keerukust tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta menetlustes, mis hõlmavad turvalise kolmanda riigi, turvalise päritoluriigi või korduva taotluse mõistet.
- (33) Käesoleva direktiivi kohaldamisel on liikmesriikide esmaseks kohuseks lähtuda kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta („harta“) ja ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooniga lapse parimatest huvidest. Lapse parimate huvide hindamisel peaksid liikmesriigid võtma eelkõige nõuetekohaselt arvesse alaealise heaolu ja sotsiaalse arengut, sealhulgas tema tausta.
- (34) Rahvusvahelise kaitse vajaduste hindamise menetlus peaks olema selline, mis võimaldaks pädevatel ametiasutustel rahvusvahelise kaitse taotlusi põhjalikult läbi vaadata.
- (35) Kui taotluse menetlemise käigus otsitakse taotleja läbi, peaks seda tegema samasooline isik. See ei tohiks piirata läbiotsimise teostamist julgeoleku eesmärkidel siseriikliku õiguse alusel.
- (36) Kui taotleja esitab korduva taotluse ilma uusi tõendeid või väiteid esitamata, oleks ebaproportsionaalne kohustada liikmesriike läbivaatamismenetlust täies ulatuses uuesti korraldama. Sellisel juhul peaksid liikmesriigid olema võimalus lükata taotlus tagasi põhjusel, et see on *res judicata* põhimõtte kohaselt vastuvõetamatu.
- (37) Kui taotluse sisu käsitlevate vestluste läbiviimise kaaskatatakse muu ametiasutuse kui menetleva ametiasutuse töötajaid, tuleks hinnata mõistet „õigeaegselt“ artiklis 31 ette nähtud tähtaegade põhjal.
- (38) Paljud rahvusvahelise kaitse taotlused esitatakse liikmesriigi piiril või transiiditsoonis enne taotleja riiki lubamise otsust. Liikmesriigid peaksid olema võimelised sätestama taotluse vastuvõetavuse ja/või sisulise läbivaatamise korra, mis võimaldaks otsustada taotluse üle selgelt määratletud asjaolude korral kohapeal.
- (39) Liikmesriigid peaksid selle hindamisel, kas taotleja päritoluriigis valitseb ebakindel olukord, tagama, et nad saavad täpset ja ajakohast teavet asjakohastest allikatest, näiteks EASO-lt, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt, Euroopa Nõukogult ja muudelt asjakohastelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt. Liikmesriigid peaksid tagama, et menetluse lõpuleviimise edasilükkamisel järgitakse täiel määral direktiivi 2011/95/EL ja harta artikli 41 kohaseid kohustusi, ilma et see piiraks käesolevas direktiivis sätestatud menetluste tõhusust ja õiglust.
- (40) Rahvusvahelise kaitse taotluse põhjendatuse oluliseks teguriks on taotleja turvalisus tema päritoluriigis. Kui kolmandat riiki võib pidada turvaliseks päritoluriigiks, peaksid liikmesriigid olema võimelised tunnistama selle turvaliseks ja eeldama selle turvalisust konkreetse taotleja jaoks, välja arvatud juhul, kui taotleja esitab vastuväiteid.

- (41) Arvestades kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute rahvusvahelise kaitse saajaks tunnistamise ühtlustamise taset, tuleks kehtestada ühised tingimused kolmandate riikide tunnistamiseks turvalisteks päritoluriikideks.
- (42) Kolmanda riigi tunnistamine turvaliseks päritoluriigiks käesoleva direktiivi tähenduses ei saa selle riigi kodanikele tagada absoluutset turvalisust. Oma olemuse tõttu saab sellise tunnistamise aluseks oleva hinnangu andmisel võtta arvesse üksnes asjaomase riigi tsiviil-, õiguslikku ja poliitilist olukorda ning seda, kas asjaomases riigis tagakiusamise, piinamise või ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise eest vastutavaks tunnistatud inimeste suhtes kohaldatakse sanktsioone ka tegelikult. Sellel põhjusel on oluline, et kui taotleja esitab mõjuvad põhjused, miks asjaomast riiki ei saa pidada tema jaoks turvaliseks, ei ole tema puhul enam asjakohane käsitada seda riiki turvalisena.
- (43) Liikmesriigid peaksid vaatama läbi kõikide taotluste sisu, st hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt direktiivile 2011/95/EL, kui käesolevas direktiivis ei ole sätestatud teisiti, eelkõige juhul, kui on põhjust oletada, et teine riik vaatab taotluse läbi või annab piisava kaitse. Eriti ei tohiks liikmesriike kohustada hindama rahvusvahelise kaitse taotluse sisu, kui esimene varjupaigariik on taotlejale andnud pagulaseisundi või muul moel piisava kaitse ja taotleja lubatakse sellesse riiki tagasi.
- (44) Liikmesriike ei tohiks kohustada hindama rahvusvahelise kaitse taotluse sisu, kui siseriiklikus õiguses määratletud piisava sideme tõttu kolmanda riigiga on põhjust eeldada, et taotleja taotleb kaitset nimetatud kolmandalt riigilt, ning on põhjust arvata, et taotlejal lubatakse siseneda sellesse riiki või võetakse ta sinna tagasi. Liikmesriigid peaksid tegutsema lähtuvalt sellest üksnes siis, kui asjaomane taotleja oleks kõnealuses kolmandas riigis kaitstud. Taotlejate edasise ühest liikmesriigist teise liikumise vältimiseks tuleks kehtestada ühised põhimõtted, mille alusel liikmesriigid saavad kolmandat riiki turvaliseks pidada või tunnistada.
- (45) Teatavate eriti rangeid inimõiguste ja pagulaste kaitsega seotud nõudeid järgivate Euroopa kolmandate riikide puhul tuleks liikmesriikidel lubada jätta rahvusvahelise kaitse taotlused läbi vaatamata või mitte neid täielikult läbi vaadata selliste taotlejate puhul, kes sisenevad nende territooriumile kõnealustest Euroopa kolmandatest riikidest.
- (46) Kui liikmesriigid kohaldavad turvalise riigi mõistet üksikjuhtumipõhiselt või teevad asjakohaste nimekirjade vastuvõtmisega otsuse, et riik on turvaline, peaksid nad muu hulgas võtma arvesse suuniseid ja käsiraamatuid ning päritoluriiki käsitlevat teavet ja meetmeid, sealhulgas EASO päritoluriiki käsitleva teabe kohta aruande esitamise meetodeid, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta määruses (EL) nr 439/2010 (millega luuakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet) ⁽¹⁾ ja asjakohaseid ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti juhiseid.
- (47) Selleks et hõlbustada korrapäraselt teabevahetust turvalise päritoluriigi, turvalise kolmanda riigi ja Euroopa turvalise kolmanda riigi mõiste siseriikliku kohaldamise kohta ning korrapäraselt läbivaatamist komisjoni poolt, kuidas liikmesriigid neid mõisteid kasutavad, ja valmistada tulevikus ette võimalikku täiendavat ühtlustamist, peaksid liikmesriigid teatama komisjonile korrapäraselt, milliste kolmandate riikide suhtes nad neid mõisteid kohaldavad. Komisjon peaks Euroopa Parlamenti korrapäraselt teavitama selliste läbivaatamiste tulemustest.
- (48) Selleks et tagada ajakohasel teabel põhinevate turvalise riigi mõistete nõuetekohane kohaldamine, peaksid liikmesriigid korrapäraselt hindama olukorda nendes riikides erinevate teabeallikate põhjal, sealhulgas eelkõige teistelt liikmesriikidelt, EASO-lt, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt, Euroopa Nõukogult ja muudelt asjakohastelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud teabe põhjal. Kui liikmesriigid saavad teada, et riigis, mida nad peavad turvaliseks, on inimõiguste olukord oluliselt muutunud, peaksid nad tagama võimalikult kiiresti selle olukorra hindamise läbiviimise ning vajaduse korral vaatama läbi otsuse riigi turvaliseks nimetamise kohta.
- (49) Seoses pagulaseisundi või täiendava kaitse seisundi äravõtmisega peaks liikmesriik tagama, et rahvusvahelise kaitsega kaasnevat hüvesid kasutavaid isikuid teavitatakse nõuetekohaselt nende seisundi võimalikust uuesti läbivaatamisest ning et neil on võimalus esitada oma seisukoht enne, kui ametiasutused võivad teha põhjendatud otsuse nende seisundi äravõtmiseks.
- (50) Asjaolu, et otsuseid rahvusvahelise kaitse taotlemise, otsuseid pärast taotluse läbivaatamist taotluse uuesti läbivaatamisest keeldumise ja otsuseid pagulaseisundi või täiendava kaitse seisundi äravõtmise kohta saab kohtus tulemuslikult vaidlustada, peegeldab Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõtet.

⁽¹⁾ ELT L 132, 29.5.2010, lk 11.

- (51) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 72 ei mõjuta käesolev direktiiv nende kohustuste täitmist, mis on liikmesriikidel avaliku korra säilitamiseks ja sisejulgeoleku tagamiseks.
- (52) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiviga 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽¹⁾ reguleeritakse käesoleva direktiivi kohast isikuandmete töötlemist liikmesriikides.
- (53) Käesolev direktiiv ei käsitle liikmesriikide vahelisi menetlusi, mida reguleerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) ⁽²⁾.
- (54) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada nende taotlejate suhtes, kelle suhtes kohaldatakse lisaks määrust (EL) nr 604/2013, ja ilma et see piiraks nimetatud määruse sätete kohaldamist.
- (55) Käesoleva direktiivi rakendamist tuleks korrapäraselt hinnata.
- (56) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kehtestamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva direktiivi ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikult kaugemale.
- (57) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽³⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismenetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.
- (58) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabandusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll nr 21 artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.
- (59) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (60) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni hartaga tunnustatud põhimõtetest. Eelkõige püütakse käesoleva direktiiviga tagada inimväärikuse täielik asutamine ning edendada harta artiklite 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24, ja 47 kohaldamist ning direktiivi tuleb sellele vastavalt rakendada.
- (61) Kohustus võtta käesolev direktiiv siseriiklikku õigusesse üle peaks piirduma sätetega, mida on võrreldes direktiiviga 2005/85/EÜ oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb nimetatud direktiivist.
- (62) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide kohustusi, mis on seotud II lisa B osas osutatud direktiivi 2005/85/EÜ siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on kehtestada direktiivi 2011/95/EL kohase rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse ühised nõuded.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „Genfi konventsioon” – 28. juuli 1951. aasta pagulasseisundi konventsioon, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga;

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

⁽²⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 31

⁽³⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

- b) „rahvusvahelise kaitse taotlus” või „taotlus” – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku selline taotlus kaitse saamiseks liikmesriigilt, mida võib käsitada pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi taotlemisena, kusjuures ei taotleta selgesõnaliselt väljapoole direktiivi 2011/95/EL reguleerimisala jäävat muud liiki kaitset, mida saab eraldi taotleda;
- c) „taotleja” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille kohta ei ole lõplikku otsust veel tehtud;
- d) „spetsiaalseid menetlustagatise vajav taotleja” – taotleja, kelle võime kasutada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi on tema konkreetse olukorra tõttu piiratud;
- e) „lõplik otsus” – otsus selle kohta, kas kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule antakse pagulasseisund või täiendava kaitse seisund direktiivi 2011/95/EL alusel, ning mille suhtes ei kohaldata enam käesoleva direktiivi V peatükist tulenevat õiguskaitsevahendit, olenemata sellest, kas õiguskaitsevahendil on toime, mis võimaldab taotlejal jääda asjaomastesse liikmesriikidesse kuni otsuse tegemiseni;
- f) „menetlev ametiasutus” – liikmesriigi kohtulaadne ametiasutus või haldusorgan, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest ning on pädev võtma sellistes juhtumites vastu esimese astme otsuseid;
- g) „pagulane” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes vastab direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis d esitatud nõuetele;
- h) „täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastav isik” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes vastab direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis f esitatud nõuetele;
- i) „rahvusvaheline kaitse” – punktides j ja k määratletud pagulasseisund ja täiendava kaitse seisund;
- j) „pagulasseisund” – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku pagulaseks tunnistamine liikmesriigi poolt;
- k) „täiendava kaitse seisund” – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavaks isikuks tunnistamine liikmesriigi poolt;
- l) „alaealine” – alla 18aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;
- m) „saatjata alaealine” – direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punktis l määratletud saatjata alaealine;
- n) „esindaja” – isik või organisatsioon, kelle pädevad ametiasutused on määranud selleks, et aidata ja esindada saatjata alaealist käesoleva direktiiviga ette nähtud menetlustes eesmärgiga tagada lapse parimate huvide kaitse ja teostada vajaduse korral alaealise nimel õigus- ja teovõimet. Kui esindajaks on määratud organisatsioon, nimetab ta isiku, kes vastutab asjaomase saatjata alaealise suhtes selle esindaja ülesannete täitmise eest käesoleva direktiivi kohaselt;
- o) „rahvusvahelise kaitse äravõtmine” – pädeva ametiasutuse otsus tühistada või lõpetada isiku pagulasseisund või täiendava kaitse seisund või keelduda selle uuendamist vastavalt direktiivile 2011/95/EL;
- p) „liikmesriiki jäämine” – jäämine selle liikmesriigi territooriumile, kaasa arvatud piirile või transiiditsoonile, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esitati või kus seda läbi vaadatakse;
- q) „korduv taotlus” – täiendav rahvusvahelise kaitse taotlus, mis esitatakse pärast eelmise taotluse kohta lõpliku otsuse tegemist, sealhulgas juhud, mil taotleja on oma taotluse selgesõnaliselt tagasi võtnud, ja juhud, mil menetlev ametiasutus on taotluse pärast selle artikli 28 lõike 1 kohast kaudset tagasivõtmist tagasi lükanud.

Artikkel 3

Reguleerimisala

- Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes, mis on esitatud liikmesriigi territooriumil, kaasa arvatud piiril, territoriaalvetes või transiiditsoonis, ning rahvusvahelise kaitse äravõtmise suhtes.
- Käesolevat direktiivi ei kohaldata liikmesriikide välisesindustele esitatud diplomaatilise või territoriaalse varjupaiga taotluste suhtes.
- Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada käesolevat direktiivi menetluste puhul, kus tehakse otsus mis tahes liiki kaitse taotluste kohta, mis ei kuulu direktiivi 2011/95/EL reguleerimisalasse.

Artikkel 4

Vastutavad ametiasutused

1. Liikmesriigid määravad kõikide menetluste jaoks menetleva ametiasutuse, kes vastutab taotluste asjakohase läbivaatamise eest kooskõlas käesoleva direktiiviga. Liikmesriigid tagavad, et kõnealuse ametiasutuse käsutusse antakse tema käesoleva direktiivi kohaste ülesannete täitmiseks asjakohased vahendid, sealhulgas piisaval arvul pädevaid töötajaid.

2. Liikmesriigid võivad siiski ette näha, et järgneva eest vastutab mõni muu kui lõikes 1 osutatud ametiasutus:

a) määruse (EL) nr 604/2013 kohane juhtumite menetlemine ja

b) artiklis 43 sätestatud menetluse raames riiki sisenemise loa andmine või andmisest keeldumine vastavalt kehtestatud tingimustele ja kõnealuses artiklis sätestatule ning tuginedes menetleva ametiasutuse põhjendatud arvamusele.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud menetleva ametiasutuse töötajad on saanud nõuetekohase väljaõppe. Sel eesmärgil pakuvad liikmesriigid asjakohast koolitust, sealhulgas määruse (EL) nr 439/2010 artikli 6 lõike 4 punktides a kuni e loetletud valdkondades. Liikmesriigid võtavad arvesse ka asjakohaseid Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) poolt kindlaks määratud ja välja töötatud koolitusi. Käesoleva direktiivi kohaselt taotlejaga vestlust läbiviivad isikud on samuti saanud üldteadmisi probleemidest, mis võivad kahjustada taotleja suutlikkust vestlusel osaleda, näiteks võimaliku varasema piinamise märkidest.

4. Juhul, kui vastavalt lõikele 2 on määratud ametiasutus, tagavad liikmesriigid, et selle ametiasutuse töötajatel on nõuetekohased teadmised või nad saavad vajalikku koolitust täitmaks käesoleva direktiivi rakendamiseiga seoses neile pandud kohustusi.

5. Rahvusvahelise kaitse taotlust, mis esitatakse ühes liikmesriigis teise liikmesriigi ametiasutustele, kes teostavad seal piiri- või sisserände kontrolli, menetleb liikmesriik, kelle territooriumil taotlus esitati.

Artikkel 5

Soodsamad sätted

Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada rahvusvahelise kaitse andmise ja selle äravõtmise menetlusele soodsamad nõuded, kui need nõuded on käesoleva direktiiviga kooskõlas.

II PEATÜKK

ÜLDPÕHIMÕTTED JA TAGATISED

Artikkel 6

Juurdepäas menetlusele

1. Kui isik esitab rahvusvahelise kaitse taotluse asutusele, kellel on siseriikliku õiguse kohane pädevus registreerida selliseid taotlusi, registreeritakse taotlus hiljemalt kolme tööpäeva möödumisel taotluse esitamisest.

Kui rahvusvahelise kaitse taotlus esitatakse muudele asutustele, kes tõenäoliselt võivad selliseid taotlusi saada, ent kellel puudub siseriikliku õiguse kohane pädevus selliseid taotlusi registreerida, tagavad liikmesriigid, et registreerimine toimub hiljemalt kuue tööpäeva möödumisel taotluse esitamisest.

Liikmesriigid tagavad, et muudel asutustel, kes tõenäoliselt võivad rahvusvahelise kaitse taotlusi saada, näiteks politseil, piirivalvel, sisserändeasutustel ja kinnipidamisasutuste töötajatel on asjakohane teave ning nende töötajad saavad oma tööülesannetele ja kohustustele vastavat vajalikul tasemel koolitust ning juhiseid taotlejate teavitamiseks, kuhu ja kuidas saab rahvusvahelise kaitse taotlusi esitada.

2. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotluse esitanud isikul on tegelik võimalus esitada see võimalikult kiiresti. Kui taotleja taotlust ei esita, võivad liikmesriigid vastavalt kohaldada artiklit 28.

3. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid nõuda rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist isiklikult ja/või kindlaksmääratud kohas.

4. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, loetakse rahvusvahelise kaitse taotlus esitatuks, kui asjaomase liikmesriigi pädevad asutused on saanud taotleja esitatud vormi või, kui see on ette nähtud siseriikliku õigusega, ametliku aruande.

5. Kui rahvusvahelise kaitse taotlemine korraga suure hulga kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute poolt muudab lõikes 1 sätestatud tähtajast kinnipidamise praktikas väga raskeks, võivad liikmesriigid ette näha kõnealuse tähtaja pikendamise kümne tööpäevani.

Artikkel 7

Ülalpeetavate või alaealiste nimel esitatavad taotlused

1. Liikmesriigid tagavad, et igal täisealisel õigus- ja teovõimelisel isikul oleks õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus enda nimel.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et taotleja võib esitada taotluse oma ülalpeetavate nimel. Sellisel juhul tagavad liikmesriigid, et ülalpeetavad täisealised annavad nõusoleku taotluse esitamiseks nende nimel, vastasel juhul on neil võimalik esitada taotlus enda nimel.

Nõusolekut küsitakse taotluse esitamise ajal või hiljemalt isikliku vestluse ajal ülalpeetava täisealisega. Enne nõusoleku küsimist teavitatakse iga ülalpeetavat täisealist eraviisiliselt asjaomastest menetluslikest tagajärgedest, kui taotlus esitatakse tema nimel, ja tema õigusest esitada rahvusvahelise kaitse taotlus eraldi.

3. Liikmesriigid tagavad, et alaealised on õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus kas enda nimel, kui ta on asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt menetlustes osalemiseks õigus- ja teovõimeline, või oma vanemate või teiste täiskasvanud pere liikmete või tema eest vastutava täiskasvanu kaudu kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktide või tavadega või esindaja kaudu.

4. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ (ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel)⁽¹⁾ artiklis 10 osutatud asjaomastel üksustel on õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus saatjata alaealise nimel, kui sellise alaealise olukorra individuaalse hindamise põhjal on need üksused seisukohal, et alaealine võib vajada direktiivi 2011/95/EL kohast kaitset.

5. Liikmesriigid võivad siseriiklike õigusaktidega määrata kindlaks juhtumid, kus:

- a) alaealine võib taotluse ise esitada;
- b) saatjata alaealise eest peab taotluse esitama esindaja, nagu on sätestatud artikli 25 lõike 1 punktis a;
- c) rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist käsitatakse ka rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisenä vallalise alaealise eest.

Artikkel 8

Teavitamine ja nõustamine kinnipidamisasutustes ja piiripunktides

1. Kui on märke sellest, et kinnipidamiskohtades või välispiiril asuvates piiripunktides, sealhulgas transiiditsoonis viibivatel kolmandate riikide kodanikel või kodakondsuseta isikutel võib olla soov esitada rahvusvahelise kaitse taotlust, annavad liikmesriigid neile teavet selle esitamise võimaluste kohta. Liikmesriigid kindlustavad kinnipidamisasutustes ja piiripunktides vajalikul määral suulise tõlke, et hõlbustada juurdepääsu varjupaigamenetlusele.

2. Liikmesriigid tagavad, et taotlejaid nõustavatel organisatsioonidel ja isikutel on tegelik juurdepääs välispiiril asuvates piiripunktides, sealhulgas transiiditsoonis viibivatele taotlejatele. Liikmesriigid võivad kehtestada eeskirjad, millega reguleeritakse osutatud organisatsioonide ja isikute kohalolu piiripunktides, ja eelkõige võivad ette näha, et juurdepääsu lubatakse vastavalt liikmesriigi pädevate ametiasutustega sõlmitud kokkuleppele. Juurdepääsupiiranguid võib kehtestada üksnes juhul, kui see on siseriikliku õiguse kohaselt objektiivselt vajalik asjaomase piiripunkti julgeoleku, avaliku korra või halduskorralduse huvides, tingimusel et juurdepääsu ei piirata seejuures märkimisväärselt või ei muudeta päris võimatuks.

Artikkel 9

Õigus jääda liikmesriiki kuni taotluse läbivaatamiseni

1. Taotlejal lubatakse jääda liikmesriiki üksnes menetluse eesmärgil seni, kuni menetlev ametiasutus on vastu võtnud otsuse vastavalt III peatükis sätestatud esimese astme menetlusele. Kõnealune õigus riiki jääda ei anna õigust saada elamis luba.

2. Liikmesriigid võivad teha erandi ainult juhul, kui isik esitab artiklis 41 osutatud korduva taotluse või kui liikmesriigid annavad isiku kas üle või välja teisele liikmesriigile kooskõlas Euroopa vahistamismääruses⁽²⁾ sätestatud kohustustega või muul viisil või kolmandale riigile või rahvusvahelisele kriminaalkohtule.

3. Liikmesriik võib taotleja anda lõike 2 kohaselt kolmandale riigile välja ainult juhul, kui pädevad ametiasutused on veendunud, et väljaandmisotsusega ei kaasne otsene ega kaudne tagasivõi väljasaatmine, millega rikutakse selle liikmesriigi rahvusvahelisest õigusest või liidu õigusest tulenevaid kohustusi.

⁽¹⁾ ELT L 348, 24.12.2008, lk 98.

⁽²⁾ Nõukogu raamotsus 2002/584/JSK, 13. juuni 2002, Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1).

Artikkel 10

Taotluse läbivaatamise nõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotlusi ei lükata tagasi ega jäeta läbi vaatamata ainult põhjusel, et neid ei esitatud võimalikult kiiresti.

2. Rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamisel teeb menetlev ametiasutus kõigepealt kindlaks, kas taotleja vastab pagulaseks tunnistamise nõuetele, ja kui ta neile ei vasta, siis kas ta vastab täiendava kaitse saamise kriteeriumidele.

3. Liikmesriigid tagavad, et menetlevad ametiasutused võtavad rahvusvahelise kaitse taotluse kohta otsuse vastu pärast taotluse asjakohast läbivaatamist. Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et:

- a) taotlused vaadatakse läbi ja otsused tehakse individuaalselt, objektiivselt ja erapooletult;
- b) täpset ja ajakohast teavet üldise olukorra kohta taotleja päritoluriigis ning vajadusel transiidiriikides, mille kaudu taotleja on liikmesriiki tulnud, hangitakse erinevatest allikatest, nagu EASOlt ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt (UNHCR) ning asjakohastelt rahvusvahelistelt inimõiguste organisatsioonidelt, ning et selline teave on kättesaadav taotluste läbivaatamise ja otsuste vastuvõtmise eest vastutavatele töötajatele;
- c) taotluste läbivaatamise ja otsuste vastuvõtmise eest vastutavatel töötajatel on vajalikud teadmised asjaomastest varju- paika ja pagulasi käsitlevatest õigusnormidest;
- d) taotluste läbivaatamise ja otsuste vastuvõtmise eest vastutavatel töötajatel on võimalus küsida vajaduse korral ekspertidelt nõu konkreetsetes küsimustes, nagu meditsiinilised, kultuurilised, usulised, lastega seotud ja sooküsimused.

4. V peatükis osutatud ametiasutustel on juurdepääs oma ülesannete täitmiseks vajalikule, lõike 3 punktis b osutatud üldisele teabele menetleva ametiasutuse või taotleja kaudu või muul viisil.

5. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad, mis käsitlevad taotluste läbivaatamiseks vajalike dokumentide tõlkimist.

Artikkel 11

Menetleva ametiasutuse otsustele esitatavad nõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et otsused rahvusvahelise kaitse taotluse kohta tehakse kirjalikult.

2. Liikmesriigid tagavad, et pagulasseisundi ja/või täiendava kaitse seisundiga seotud taotluse rahuldamata jätmise korral esitatakse otsuses selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud põhjendused ning et teave eitava otsuse vaidlustamise võimaluste kohta esitatakse kirjalikult.

Liikmesriigid ei pea andma kirjalikku teavet eitava otsuse vaidlustamise võimaluste kohta koos otsusega, kui kõnealune teave on juba eelnevalt antud taotlejale kas kirjalikult või taotlejale juurdepääsetaval elektroonilisel viisil.

3. Artikli 7 lõike 2 kohaldamisel ning alati, kui taotlus põhineb samadel alustel, võivad liikmesriigid võtta vastu ühe otsuse, mis kehtib ka kõigi ülalpeetavate kohta, välja arvatud juhul, kui see tooks kaasa taotlejaga seonduvate konkreetsete asjaolude avalikustamise, mis võib kahjustada tema huvisid, eelkõige soo, seksuaalse sättumuse, soolise identiteedi ja/või vanuse tõttu tagakiusamist hõlmavate juhtumite korral. Sellistel juhtudel väljastatakse asjaomase isiku kohta eraldi otsus.

Artikkel 12

Taotlejale antavad tagatised

1. III peatükis sätestatud menetluste korral peavad liikmesriigid tagama, et kõigil taotlejatele oleksid antud järgmised tagatised:

- a) taotlejat peab teavitama keeles, millest ta aru saab või kõigi eelduste kohaselt aru saab, sellest, millist menetlust järgitakse, millised on tema õigused ja kohustused menetluse ajal, ning millised on võimalikud tagajärjed, kui ta ei täida oma kohustusi ega tee koostööd ametiasutustega. Taotlejat peab teavitama menetluse ajakavast ja tema käsutuses olevatest vahenditest, mis võimaldavad tal täita kohustuse esitada direktiivi 2011/95/EL artiklis 4 osutatud dokumendid, ning sellest, millised on taotluse selgesõnalise või kaudse tagasivõtmise tagajärjed. Kõnealune teave tuleb edastada sellise ajavaruga, et taotlejal oleks võimalik kasutada käesoleva direktiiviga tagatud õigusi ning täita artiklis 13 kirjeldatud kohustusi;
- b) taotlejal peab olema võimalus kasutada oma juhtumi esitamisel pädevale ametiasutusele vajaduse korral tõlgi teenuseid. Liikmesriigid peavad tõlketeenuse osutamist vajalikuks vähemalt juhul, kui taotlejaga tuleb läbi viia vestlus vastavalt artiklitele 14 kuni 17 ja 34 ning asjakohast suhtlemist ei saa ilma nimetatud teenuseta tagada. Nimetatud juhul ja muudel juhtudel, kus pädevad ametiasutused kutsuvad taotleja välja, makstakse kõnealuste teenuste eest avalikest vahenditest;

c) taotlejal ei keelata kasutada võimalust võtta ühendust ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti või mõne muu organisatsiooniga, kes pakub kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktidega rahvusvahelise kaitse taotlejatele õigusnõustamise või nõustamise teenust;

- d) taotlejal ja vajaduse korral tema õigusnõustajal või muudel nõustajatel on artikli 23 lõike 1 kohaselt juurdepääs artikli 10 lõike 3 punktis b osutatud teabele ja artikli 10 lõike 3 punktis d osutatud ekspertide antud teabele, kui menetlev ametiasutus võttis kõnealust teavet arvesse taotluse kohta otsuse tegemisel.
- e) taotlejat peab mõistliku aja jooksul teavitama menetleva ametiasutuse otsusest tema taotluse kohta. Kui taotlejat esindab ametlikult õigusnõustaja või muu nõustaja, võivad liikmesriigid otsusest teavitada teda, mitte taotlejat;
- f) taotlejat peab teavitama menetleva ametiasutuse otsusest keeles, millest ta aru saab või on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama, kui teda ei abista ega esinda õigusnõustaja ega muu nõustaja. Esitatav teave peab sisaldama vastavalt artikli 11 lõikele 2 teavet eitava otsuse vaidlustamise võimaluste kohta.

2. V peatükis sätestatud menetluste korral peavad liikmesriigid tagama, et kõigil taotlejatel oleksid lõike 1 punktides b kuni e osutatud tagatistega samaväärsed tagatised.

Artikkel 13

Taotleja kohustused

1. Liikmesriigid kohustavad taotlejaid tegema koostööd pädevate ametiasutustega, et teha kindlaks taotleja isik ja esitada muud dokumendid, millele on osutatud direktiivi 2011/95/EL artikli 4 lõikes 2. Liikmesriigid võivad kehtestada taotlejatele muid kohustusi teha koostööd pädevate ametiasutustega, kui see on vajalik taotluse läbivaatamiseks.
2. Liikmesriigid võivad eelkõige ette näha, et:
 - a) taotleja peab endast pädevatele ametiasutustele teada andma või tulema isiklikult kohale kas viivitamata või kindlaksmääratud ajal;
 - b) taotleja peab andma üle taotluse läbivaatamise seisukohalt olulised tema valduses olevad dokumendid, näiteks passi;
 - c) taotleja peab teatama pädevatele ametiasutustele oma elukoha või aadressi ning teavitama neid selle muutumisest võimalikult kiiresti. Liikmesriigid võivad ette näha, et taotleja peab nõustuma suhtlemisega elukohas või aadressil, millest ta on pädevaid ametiasutusi viimati teavitanud;

d) pädevad ametiasutused võivad taotleja ja temaga kaasas olevad asjad läbi otsida. Ilma et see piiraks julgeolekukaalutlustel tehtavat läbiotsimist, otsib käesoleva direktiivi alusel taotleja isiku läbi samasooline isik, järgides seejuures täiel määral inimväärikuse ning kehalise ja psühholoogilise puutumatusse põhimõtteid;

e) pädevad ametiasutused võivad teha taotlejast foto ning

f) pädevad ametiasutused võivad salvestada taotleja suulisi ütlusi tingimusel, et teda on sellest eelnevalt teavitatud.

Artikkel 14

Isiklik vestlus

1. Enne, kui menetlev ametiasutus võtab vastu otsuse, antakse taotlejale võimalus tema rahvusvahelise kaitse taotlusega seonduvaks isiklikuks vestluseks, mille viib läbi isik, kellel on siseriikliku õiguse alusel selleks vajalik pädevus. Isikliku vestluse rahvusvahelise kaitse taotluse sisu üle viivad läbi menetleva ametiasutuse töötajad. Käesolev lõige ei piira artikli 42 lõike 2 punkti b kohaldamist.

Kui rahvusvahelist kaitset taotlevate kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute suur hulk teeb taotluse sisu üle õigeaegselt vestluse pidamise menetleva ametiasutuse jaoks praktikas võimatuks, võivad liikmesriigid ette näha, et vestluste läbiviimise võib ajutiselt kaasata mõne teise ametiasutuse töötajaid. Sellistel juhtudel saavad kõnealuse teise ametiasutuse töötajad eelnevalt asjakohase koolituse, mis hõlmab määruse (EL) nr 439/2010 artikli 6 lõike 4 punktides a kuni e loetletud valdkondi. Käesoleva direktiivi kohaselt taotlejaga isiklikku vestlust läbiviivad isikud on samuti saanud üldteadmisi probleemidest, mis võivad kahjustada taotleja suutlikkust vestlusel osaleda, näiteks võimaliku varasema piinamise märkide kohta.

Kui isik on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse oma ülalpeetavate nimel, tuleb igale täisealisele ülalpeetavale anda võimalus isiklikuks vestluseks.

Liikmesriigid võivad määrata siseriiklike õigusaktidega kindlaks juhtumid, mille korral alaealisele antakse võimalus isiklikuks vestluseks.

2. Isikliku vestluse taotluse sisu üle võib ära jätta, kui:

- a) menetlev ametiasutus saab võtta vastu positiivse otsuse pagulasseisundi kohta olemasolevate tõendite alusel või
- b) pädev ametiasutus on seisukohal, et taotleja ei ole temast mitteolenevatel püsivatel asjaoludel vestluseks võimeline või suuteline. Kahtluse korral konsulteerib menetlev ametiasutus meditsiinitöötajaga, et teha kindlaks, kas taotleja seisund, mille tõttu ta ei ole vestluseks võimeline või suuteline, on ajutine või püsiv.

Juhul kui isiklikku vestlust ei viida läbi, sest kohaldatav on punkt b, või vajaduse korral juhul, kui vestlust ülalpeetavaga ei viida läbi, tuleb teha asjakohaseid jõupingutusi võimaldamaks taotlejal või ülalpeetaval esitada lisateavet.

3. Käesoleva artikli kohase isikliku vestluse korraldamata jätmise ei takista menetleval ametiasutusel võtmast vastu otsust rahvusvahelise kaitse taotluse kohta.

4. Lõike 2 punkti b kohase isikliku vestluse korraldamata jätmise ei mõjuta menetleva ametiasutuse otsust ebasoodsas suunas.

5. Olenemata artikli 28 lõikest 1 võivad liikmesriigid võtta rahvusvahelise kaitse taotluse kohta otsuse tegemisel arvesse asjaolu, et taotleja jättis isiklikule vestlusele tulemata, välja arvatud juhul, kui tal oli tulemata jätmiseks mõjuv põhjus.

Artikkel 15

Taotlejaga peetavale isiklikule vestlusele esitatavad nõuded

1. Isiklik vestlus toimub tavaliselt ilma pereliikmete juuresolekuta, välja arvatud juhul, kui menetlev ametiasutus peab pereliikmete juuresviibimist taotluse asjakohase läbivaatamise seisukohalt vajalikuks.

2. Isiklik vestlus peab toimuma tingimustes, mis tagavad vajaliku konfidentsiaalsuse.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada isikliku vestluse toimumine tingimustes, kus taotlejatel on võimalus põhjalikult põhjendada oma taotlust. Selleks liikmesriigid:

- a) tagavad, et vestlust läbiviiv isik oleks pädev võtmaks arvesse taotlusega seotud isiklike ja üldisi asjaolusid, kaasa arvatud taotleja kultuurilist tausta, sugu, seksuaalset sättumust, soolist identiteeti ja haavatavust;

- b) näevad ette, et võimaluse ja taotleja taotluse korral viib vestluse temaga läbi temaga samasooline isik, välja arvatud juhul, kui menetleval ametiasutusel on alust arvata, et sellise taotluse aluseks on põhjused, mis ei ole seotud taotleja raskustega oma taotlust põhjalikult põhjendada;

- c) valivad tõlgi, kes on võimeline tagama asjakohase suhtlemise taotleja ja vestlust läbiviiva isiku vahel. Suhtlemiskeeleks on keel, mida taotleja eelistab, välja arvatud juhul, kui on mõni teine keel, millest taotleja aru saab ja milles ta on võimeline selgelt suhtlema. Võimaluse ja asjaomase taotleja taotluse korral, välja arvatud juhul, kui menetleval ametiasutusel on alust arvata, et sellise taotluse aluseks on põhjused, mis ei ole seotud taotleja raskustega oma taotlust põhjalikult põhjendada, tagavad liikmesriigid taotlejale samasoolise tõlgi;

- d) tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotluse sisu käsitlevat vestlust läbiviiv isik ei kannu sõjaväe või õiguskaitseorganite vormiriietust;

- e) tagavad, et alaealistega peetav vestlus viiakse läbi viisil, mis on laste puhul asjakohane.

4. Liikmesriigid võivad ette näha eeskirjad, milles käsitletakse kolmandate isikute viibimist isikliku vestluse juures.

Artikkel 16

Isikliku vestluse sisu

Rahvusvahelise kaitse taotluse sisu käsitleva vestluse korraldamisel tagab menetlev ametiasutus, et taotlejale antakse asjakohane võimalus esitada dokumendid, mis on vajalikud taotluse võimalikult täielikuks põhjendamiseks vastavalt direktiivi 2011/95/EL artiklile 4. Sealhulgas tuleb anda ka võimalus anda selgitusi võimalike puuduvate dokumentide ja/või võimalike lahknevuste kohta või vasturääkivuste kohta taotleja väidetes.

Artikkel 17

Isikliku vestluse aruanne ja salvestamine

1. Liikmesriigid tagavad, et iga isikliku vestluse kohta koostatakse põhjalik ja asjakohane aruanne, mis sisaldab kõiki sisulisi elemente, või vestluse üleskirjutust.

2. Liikmesriigid võivad ette näha isiklikust vestlusest helisalvestise või audiovisuaalsalvestise tegemise. Kui selline salvestis tehakse, tagavad liikmesriigid selle salvestise või üleskirjutuse kättesaadavuse seoses taotleja toimikuga.

3. Liikmesriigid tagavad, et taotlejal on võimalus kommenteerida ja/või selgitada suuliselt ja/või kirjalikult aruandes või vestluse üleskirjutuses esinevaid võimalikke tõlkevigasid või väärtimõistmisi kas vestluse lõpus või kindlaksmääratud tähtaja jooksul enne seda, kui menetlev ametiasutus teeb otsuse. Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et taotlejat teavitatakse igakülgsest aruande sisust või vestluse üleskirjutuse olulistest osadest, vajaduse korral tõlgi kaasabil. Seejärel paluvad liikmesriigid taotlejal kinnitada, et aruande või vestluse üleskirjutuse sisu kajastab seda vestlust õigesti.

Kui isiklik vestlus salvestatakse vastavalt lõikele 2 ja kui salvestis on vastuvõetav tõendina V peatükis osutatud appellatsioonimenetlustes, siis ei ole liikmesriikidel vaja paluda taotlejalt kinnitust, et aruande või vestluse üleskirjutuse sisu kajastab vestlust õigesti. Ilma et see piiraks artikli 16 kohaldamist, kui liikmesriigid esitavad nii isikliku vestluse üleskirjutuse kui ka salvestise, siis ei pea nad võimaldama taotlejal esitada kommentaare ja/või selgitusi vestluse üleskirjutuse kohta.

4. Kui taotleja keeldub kinnitast, et aruande või isikliku vestluse üleskirjutuse sisu kajastab seda õigesti, märgitakse keeldumise põhjused taotleja toimikusse.

Selline keeldumine ei takista menetleval ametiasutusel võtmast vastu otsust taotluse kohta.

5. Taotlejatel ja nende artiklis 23 määratletud õigusnõustajatel või muudel nõustajatel on juurdepääs aruandele või vestluse üleskirjutusele ja vajaduse korral salvestisele, enne kui menetlev ametiasutus teeb oma otsuse.

Kui liikmesriigid näevad ette nii isikliku vestluse üleskirjutamise kui ka salvestamise, siis ei ole neil vaja tagada juurdepääsu salvestisele III peatükis osutatud esimese astme menetluste puhul. Sellistel juhtudel tagavad nad siiski juurdepääsu salvestisele V peatükis osutatud appellatsioonimenetluste puhul.

Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 kohaldamist, kui taotlust vaadatakse läbi kooskõlas artikli 31 lõikega 8, võivad liikmesriigid sellegipoolest näha ette juurdepääsu tagamise aruandele või vestluse üleskirjutusele ja, kui see on kohaldatav, salvestisele samal ajal otsuse tegemisega.

Artikkel 18

Arstlik läbivaatus

1. Kui menetlev ametiasutus leiab, et see on rahvusvahelise kaitse taotluse hindamiseks kooskõlas direktiivi 2011/95/EL

artikliga 4 asjakohane, ning kui taotleja sellega nõus on, korraldavad liikmesriigid taotleja arstliku läbivaatuse seoses varasemast tagakiusamisest või suurest kahjust tulenevate märkidega. Alternatiivina võivad liikmesriigid näha ette, et taotleja korraldab ise sellise arstliku läbivaatuse.

Esimeses lõigus osutatud arstliku läbivaatuse viivad läbi kvalifitseeritud meditsiinitöötajad ja selle tulemused esitatakse võimalikult kiiresti menetleval ametiasutusel. Liikmesriigid võivad määrata meditsiinitöötajad, kes võivad sellist arstlikku läbivaatust teha. Taotleja keeldumine kõnealusest arstlikust läbivaatusest ei takista menetleval ametiasutusel võtmast vastu otsust rahvusvahelise kaitse taotluse kohta.

Käesoleva lõike kohaselt tehtud arstlike läbivaatuste eest maksatakse riiklikest vahenditest.

2. Kui lõike 1 kohast arstlikku läbivaatust ei tehta, teavitavad liikmesriigid taotlejaid, et nad võivad omal algatusel ja omal kulul korraldada arstliku läbivaatuse seoses varasemast tagakiusamisest või suurest kahjust tulenevate märkidega.

3. Menetlev ametiasutus hindab lõigetes 1 ja 2 osutatud arstliku läbivaatuse tulemusi koos muude taotlusega kaasnevate dokumentidega.

Artikkel 19

Tasuta õigusliku ja menetlusteabe andmine esimese astme menetlustes

1. Liikmesriigid tagavad III peatüki kohaste esimese astme menetluste puhul, et taotlejatele antakse nende vastavasisulise nõudmise korral tasuta õiguslikku ja menetlusteavet, selahulgas vähemalt menetlust käsitlevat teavet, võttes arvesse taotlejaga seonduvaid konkreetseid asjaolusid. Esimese astme menetluste eitava otsuse korral võivad liikmesriigid samuti vastavasisulise nõudmise korral anda taotlejatele lisaks artikli 11 lõike 2 ja artikli 12 lõike 1 punkti f kohaselt antud teabele teavet, et selgitada sellise otsuse aluseks olevaid põhjuseid ja otsuse vaidlustamise võimalusi.

2. Tasuta õigusliku ja menetlusteabe andmise suhtes kohaldatakse artiklis 21 sätestatud tingimusi.

Artikkel 20

Tasuta õigusabi ja esindamine apellatsioonimenetlustes

1. Liikmesriigid tagavad taotluse korral tasuta õigusabi ja esindamise V peatüki kohastes apellatsioonimenetlustes. See hõlmab vähemalt vajalike menetlusküsimuste ettevalmistamist ja taotleja esindamist esimese astme kohtu istungil.

2. Liikmesriigid võivad võimaldada tasuta õigusabi ja/või esindamist ka III peatüki kohastes esimese astme menetlustes. Sel juhul artiklit 19 ei kohaldata.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et tasuta õigusabi ja/või esindamist ei võimaldata, kui kohtu või muu pädeva asutuse hinnangul ei ole taotleja edasikaebusel menetluses ilmseid eduvõimalusi.

Kui otsuse mitte võimaldada tasuta õigusabi ja esindamist vastavalt käesolevale lõikele teeb asutus, mis ei ole kohus, tagavad liikmesriigid, et taotlejal on õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus sellise otsuse vaidlustamiseks.

Käesoleva lõike kohaldamisel tagavad liikmesriigid, et õigusabi ja esindamist ei piirata omavoliliselt ja taotleja tegelikku juurdepääsu õiguskaitsele ei takistata.

4. Tasuta õigusabi ja esindamise suhtes kohaldatakse artiklis 21 sätestatud tingimusi.

Artikkel 21

Tasuta õigusliku ja menetlusteabe andmise ning tasuta õigusabi ja esindamise tingimused

1. Liikmesriigid võivad ette näha, et artiklis 19 osutatud tasuta õiguslikku ja menetlusteavet pakuvad valitsusvälised organisatsioonid või valitsusasutuste töötajad või riigi spetsialiseeritud talitused.

Artiklis 20 osutatud tasuta õigusabi ja esindamist pakuvad siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud või tegutsevad isikud.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et artiklis 19 osutatud tasuta õiguslikku ja menetlusteavet ning artiklis 20 osutatud tasuta õigusabi ja esindamist võimaldatakse:

a) ainult neile, kellel ei ole piisavaid vahendeid, ja/või

b) ainult teenuste kaudu, mida osutavad õigusnõustajad või muud nõustajad, kes on siseriiklike õigusaktidega spetsiaalselt määratud abistama ja esindama taotlejaid

Liikmesriigid võivad ette näha, et artiklis 20 osutatud tasuta õigusabi ja esindamist pakutakse üksnes esimese astme kohtus vastavalt V peatükile, kuid mitte siseriiklike õigusaktidega ette nähtud edasiste kaebuste või läbivaatamiste puhul, kaasa arvatud kaebuse uuesti läbivaatamine.

Liikmesriigid võivad samuti ette näha, et artiklis 20 osutatud tasuta õigusabi ja esindamist ei pakuta taotlejatele, kes artikli 41 lõike 2 punkti c kohaldamisel ei viibi enam riigi territooriumil.

3. Liikmesriigid võivad ette näha artikli 19 kohase tasuta õigusliku ja menetlusteabe ning artikli 20 kohase tasuta õigusabi ja esindamise taotluste esitamise ja menetlemise eeskirjad.

4. Liikmesriigid võivad ka:

a) kehtestada artiklis 19 osutatud tasuta õigusliku ja menetlusteabe andmisele ning artiklis 20 osutatud tasuta õigusabi ja esindamise pakkumisele rahalised ja/või ajapiirangud, tingimusel et nendega ei piirata põhjendamatult juurdepääsu õigusliku ja menetlusteabe andmisele ning õigusabile ja esindamisele;

b) ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei koheldaks õigusabiga seotud küsimustes taotlejaid soodsamalt kui liikmesriigi kodanikke.

5. Liikmesriigid võivad nõuda tehtud kulutuste osalist või täielikku korvamist neile juhul, kui taotleja rahaline olukord on oluliselt paranenud või kui sellise hüve andmise otsus tehti taotleja esitatud valeandmete põhjal.

Artikkel 22

Õigus õigusabile ja esindamisele kõigis menetlusetappides

1. Taotlejale antakse võimalus konsulteerida oma rahvusvahelise kaitse taotlust käsitlevates küsimustes oma kulul siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud või tegutseva õigusnõustaja või muu nõustajaga menetluse kõikides etappides, sealhulgas pärast eitava otsuse saamist.

2. Liikmesriigid võivad lubada valitsusvälisel organisatsioonil pakkuda taotlejatele õigusabi ja/või esindamist III ja V peatükis sätestatud menetlustes vastavalt siseriiklikule õigusele.

Artikkel 23

Õigusabi ja esindamise ulatus

1. Liikmesriigid tagavad, et siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud või tegutseval õigusnõustajal või muul nõustajal, kes siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel abistab või esindab taotlejat, oleks juurdepääs taotleja toimikus sisalduvale teabele, mille alusel otsus tehakse.

Liikmesriigid võivad teha erandi, kui teabe või allika avalikustamine ohustab riiklikku julgeolekut, teavet edastavate organisatsioonide või isiku(te) või teabega seotud isiku(te) julgeolekut või kui avalikustamise tagajärjel satuvad ohtu liikmesriigi pädevate ametiasutuste poolt rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamisega seotud uurimine või liikmesriigi rahvusvahelised suhted. Sellisel juhul liikmesriigid:

- a) annavad juurdepääsu kõnealusele teabele või allikatele, mis on kättesaadavad V peatükis osutatud asutustele, ning
- b) kehtestavad siseriiklike õigusaktidega menetlused, mis tagavad taotleja kaitseõiguste austamise.

Seoses punktiga b võivad liikmesriigid eelkõige anda õigusnõustajale või muule nõustajale, kellele on tehtud julgeolekukontroll, juurdepääsu kõnealusele teabele ulatuses, mis on avalduse läbi vaatamiseks või rahvusvahelise kaitse äravõtmise otsuse tegemiseks asjakohane;

2. Liikmesriigid tagavad, et varjupaigataotlejat abistaval või esindaval õigusnõustajal või muul nõustajal on taotleja nõustamise eesmärgil juurdepääs suletud aladele, näiteks kinnipidamisasutustele ja transiiditsoonidele vastavalt direktiivi 2013/33/EL artikli 10 lõikele 4 ning artikli 18 lõike 2 punktile b ja c.

3. Liikmesriigid lubavad taotlejal võtta isiklikule vestlusele kaasa siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud või tegutseva õigusnõustaja või muu nõustaja.

Liikmesriigid võivad samuti sätestada, et õigusnõustaja või muu nõustaja võib sekkuda alles isikliku vestluse lõpus.

4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli või artikli 25 lõike 1 punkti b kohaldamist, võivad liikmesriigid sätestada eeskirjad,

mis reguleerivad õigusnõustajate või muude nõustajate juuresolekut kõikidel menetluse käigus toimuvatel vestlustel.

Liikmesriigid võivad nõuda, et taotleja viibiks isikliku vestluse juures ka juhul, kui teda esindab siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel õigusnõustaja või muu nõustaja, ning et taotleja vastaks esitatud küsimustele ise.

Ilma et see piiraks artikli 25 lõike 1 punkti b kohaldamist, ei takista õigusnõustaja või muu nõustaja puudumine pädeval ametiasutusel läbi viimast isiklikku vestlust taotlejaga.

Artikkel 24

Spetsiaalseid menetlustagatise vajavad taotlejad

1. Liikmesriigid hindavad mõistliku aja jooksul pärast seda, kui on esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus, kas taotleja on spetsiaalseid menetlustagatise vajav taotleja.

2. Lõikes 1 osutatud hindamise võib integreerida olemasolevatesse siseriiklikesse menetlustesse ja/või direktiivi 2013/33/EL artiklis 22 osutatud hindamisse ning seda ei pea teostama haldusmenetlusena.

3. Kui on kindlaks tehtud, et taotleja vajab spetsiaalseid menetlustagatise, tagavad liikmesriigid talle piisava toe, et ta saaks kasutada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi kogu varjupaigamenetluse kestuse vältel.

Kui sellist piisavat tuge ei saa pakkuda artikli 31 lõikes 8 ja artiklis 43 osutatud menetluste raames, eelkõige juhul kui liikmesriigid leiavad, et taotleja vajab spetsiaalseid menetlustagatise piinamise või vägistamise ohvriks langemise tõttu või tema suhtes tarvitatud muu jõhkra psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalda tõttu, siis ei kohalda liikmesriigid artikli 31 lõiget 8 ja artiklit 43 või lõpetavad nende kohaldamise. Kui liikmesriigid kohaldavad artikli 46 lõiget 6 nende taotlejate suhtes, kelle suhtes ei saa vastavalt käesolevale lõigule kohaldada artikli 31 lõiget 8 ja artiklit 43, näevad nad ette vähemalt artikli 46 lõikes 7 sätestatud tagatised.

4. Liikmesriigid tagavad samuti selliste spetsiaalsete menetlustagatiste vajaduse käsitlemise kooskõlas käesoleva direktiiviga, kui selline vajadus ilmneb menetluse hilisemas etapis, ilma et oleks vaja menetlust tingimata uuesti alustada.

Artikkel 25

Tagatised saatjata alaealisele

1. Kõikide käesolevas direktiivis sätestatud menetluste suhtes ja ilma et see piiraks artiklite 14 kuni 17 kohaldamist, liikmesriigid:

- a) võtavad võimalikult kiiresti meetmeid tagamaks, et saatjata alaealist esindaks ja abistaks esindaja, et tal oleks võimalik kasutada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi. Saatjata alaealist teavitatakse viivitamata esindaja määramisest. Esindaja järgib oma ülesannete täitmisel lapse parimate huvide põhimõtet ja tal on selleks vajalikud teadmised. Esindajana tegutsevat isikut võib vahetada üksnes vajaduse korral. Organisatsioonid või isikud, kelle huvid on vastuolus või võivad olla vastuolus saatjata alaealise parimate huvidega, ei sobi esindajaks. Esindajaks võib olla ka direktiivis 2013/33/EL osutatud esindaja;
- b) tagavad, et esindajale antakse võimalus teavitada saatjata alaealist isikliku vestluse tähendusest ja võimalikest tagajärgedest ning vajaduse korral sellest, kuidas isiklikuks vestluseks valmistuda. Liikmesriigid tagavad, et esindaja ja/või siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud õigusnõustaja või muu nõustaja viibib vestluse juures ning tal on võimalus esitada küsimusi või teha märkusi vestlust läbiviiva isiku kehtestatud piirides.

Liikmesriigid võivad nõuda, et saatjata alaealine viibiks isikliku vestluse juures ka juhul, kui tema esindaja on kohal.

2. Liikmesriigid ei pea esindajat määrama, kui saatjata alaealine saab suure tõenäosusega 18aastaseks enne, kui esimese astme otsus vastu võetakse.

3. Liikmesriigid tagavad, et:

- a) juhul, kui saatjata alaealisega tuleb tema rahvusvahelise kaitse taotluse suhtes korraldada artiklites 14 kuni 17 ja 34 osutatud isiklik vestlus, viib selle läbi isik, kellel on vajalikud teadmised alaealiste erivajadustest;
- b) menetleva ametiasutuse otsuse saatjata alaealise taotluse kohta valmistab ette ametnik, kel on vajalikud teadmised alaealiste erivajadustest.

4. Saatjata alaealisele ja tema esindajale antakse artiklis 19 osutatud tasuta õiguslikku ja menetlusteavet ka IV peatükis sätestatud rahvusvahelise kaitse äravõtmise menetlustes.

5. Liikmesriigid võivad rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise raames teha saatjata alaealise vanuse kindlaks arstliku läbivaatuse teel, kui üldiste väidete või muude asjakohaste märkide põhjal liikmesriik kahtleb taotleja vanuses. Kui liikmesriigid kahtlevad ka seejärel taotleja vanuses, eeldavad nad, et taotleja on alaealine.

Arstlik läbivaatus tehakse isiku inimväärikust täielikult austades, kasutades selleks kõige vähem sekkuvat läbivaatust, ja selle viivad läbi kvalifitseeritud meditsiinitöötajad, mis lubab võimaluse piires saada usaldusväärse tulemuse.

Arstliku läbivaatuse kasutamise korral tagavad liikmesriigid, et:

- a) enne rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamist teavitatakse saatjata alaealist keeles, millest ta aru saab või millest ta on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama, võimalusest teha tema vanus kindlaks arstliku läbivaatuse teel. Saatjata alaealist tuleb teavitada ka sellest, millisel viisil läbivaatust tehakse, kuidas võivad arstliku läbivaatuse tulemused mõjutada rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamist ning millised on tagajärjed, kui saatjata alaealine keeldub arstlikust läbivaatusest;
- b) saatjata alaealine ja/või tema esindaja annaksid nõusoleku teha asjaomase alaealise vanus kindlaks arstliku läbivaatuse teel ning
- c) otsus lükata arstlikust läbivaatusest keeldunud saatjata alaealise rahvusvahelise kaitse taotlus tagasi ei põhineks ainult nimetatud keeldumisel.

Asjaolu, et saatjata alaealine on keeldunud arstlikust läbivaatusest, ei takista menetleval ametiasutusel vastu võtmast otsust rahvusvahelise kaitse taotluse kohta.

6. Käesoleva direktiivi rakendamisel on liikmesriikide esmaseks kohuseks lähtuda lapse parimatest huvidest.

Kui liikmesriigid teevad varjupaigamenetluse käigus kindlaks, et isik on saatjata alaealine, võivad nad:

- a) kohaldada artikli 31 lõiget 8 või jätkata selle kohaldamist üksnes juhul, kui:
 - i) taotleja tuleb riigist, mille puhul on täidetud kriteeriumid, mille alusel saab riiki käesoleva direktiivi tähenduses pidada turvaliseks päritoluriigiks; või

- ii) taotleja on esitanud korduva rahvusvahelise kaitse taotluse, mis ei ole artikli 40 lõike 5 kohaselt vastuvõetamatu; või
- iii) taotlejat võib mõjuvatel põhjustel pidada ohuks liikmesriigi julgeolekule või avalikule korrale või taotleja on vastavalt siseriiklikule õigusele riiklikku julgeolekut või avalikku korda puudutavatel mõjuvatel põhjustel välja saadetud.
- b) kohaldada artiklit 43 või jätkata selle kohaldamist kooskõlas direktiivi 2013/33/EL artiklitega 8–11 üksnes juhul, kui:
- i) taotleja tuleb riigist, mille puhul on täidetud kriteeriumid, mille alusel saab riiki käesoleva direktiivi tähenduses pidada turvaliseks päritoluriigiks; või
- ii) taotleja on esitanud korduva taotluse; või
- iii) taotlejat võib mõjuvatel põhjustel pidada ohtuks liikmesriigi julgeolekule või avalikule korrale või taotleja on vastavalt siseriiklikule õigusele riiklikku julgeolekut või avalikku korda puudutavatel mõjuvatel põhjustel välja saadetud; või
- iv) on põhjendatult alust pidada riiki, mis ei ole liikmesriik, taotleja jaoks turvaliseks kolmandaks riigiks vastavalt artiklile 38; või
- v) taotleja on ametiasutusi eksitanud, esitades valedokumente; või
- vi) taotleja on isikut tõendava või reisidokumendi, mis oleks aidanud kindlaks teha tema isikut või kodakondsust, pahauskselt hävitanud või sellest vabanenud.
- Liikmesriigid võivad kohaldada alapunkte v ja vi üksnes üksikjuhtudel, kui on mõjuvaid põhjuseid arvata, et taotleja püüab varjata olulisi asju, mille põhjal tehtaks tõenäoliselt eitav otsus, ning tingimusel et taotlejale on saatjata alaealise spetsiaalseid menetlustagatise arvesse võttes antud täielik võimalus esitada arvestatav põhjus alapunktides v ja vi osutatud tegevuse põhjendamiseks, sealhulgas oma esindajaga konsulteerides.
- c) pidada taotlust vastavalt artikli 33 lõike 2 punktile c vastuvõetamatuks, kui riiki, mis ei ole liikmesriik, peetakse taotleja jaoks turvaliseks kolmandaks riigiks vastavalt artiklile 38, tingimusel et see on alaealise parimates huvides;
- d) kohaldada artikli 20 lõikes 3 osutatud menetlust, kui alaealise esindajal on siseriikliku õiguse kohane õiguslane kvalifikatsioon.

Ilma et see piiraks artikli 41 kohaldamist, näevad liikmesriigid artikli 46 lõike 6 kohaldamisel saatjata alaealiste suhtes kõikidel juhtudel ette vähemalt artikli 46 lõikes 7 ettenähtud tagatised.

Artikkel 26

Kinnipidamine

1. Liikmesriigid ei pea isikut kinni ainult sel põhjusel, et ta on taotleja. Taotleja kinnipidamise alused ja tingimused ning kinnipeetud taotleja tagatised on kooskõlas direktiiviga 2013/33/EL.

2. Kui taotlejat peetakse kinni, tagavad liikmesriigid võimaluse asja kiireks kohtulikuks läbivaatamiseks vastavalt direktiivile 2013/33/EL.

Artikkel 27

Menetlus taotluse tagasisõtmise korral

1. Kui liikmesriik on siseriiklike õigusaktidega ette näinud võimaluse rahvusvahelise kaitse taotlus selgesõnaliselt tagasi võtta ja kui taotleja seda teeb, tagavad liikmesriigid, et menetlev ametiasutus teeb otsuse kas taotluse läbivaatamise lõpetamise või taotluse tagasilükkamise kohta.

2. Liikmesriigid võivad ka otsustada, et menetlev ametiasutus võib lõpetada taotluse läbivaatamise ilma otsust vastu võtmata. Sellisel juhul tagavad liikmesriigid, et menetlev ametiasutus teeb vastava märke taotleja toimikusse.

Artikkel 28

Menetlus taotluse kaudse tagasisõtmise või sellest loobumise korral

1. Kui on piisav alus arvata, et taotleja on oma taotluse kaudselt tagasi võtnud või sellest loobunud, tagab liikmesriik, et menetlev ametiasutus teeb kas otsuse taotluse läbivaatamise lõpetamise kohta või juhul, kui menetlev ametiasutus peab taotlust selle sisu piisava läbivaatamise järel kooskõlas direktiivi 2011/95/EL artikliga 4, lükkab taotluse tagasi.

Liikmesriigid võivad eeldada, et taotleja on oma rahvusvahelise kaitse taotluse kaudselt tagasi võtnud või sellest loobunud, eelkõige juhul kui on kindlaks tehtud, et:

- a) taotleja ei ole vastanud nõudmistele esitada oma taotluse seisukohalt olulist teavet direktiivi 2011/95/EL artikli 4 põhjal või ei ole ilmunud isiklikule vestlusele, nagu on ette nähtud käesoleva direktiivi artiklites 14 kuni 17, välja arvatud juhul, kui taotleja tõestab mõistliku aja jooksul, et ta ei saanud seda teha temast mitteolenevatel põhjustel;

b) taotleja varjab end või on lahkunud loata oma elukohast või kohast, kus teda hoiti, ilma et ta oleks mõistliku aja jooksul pädeva ametiasutusega ühendust võtnud, või kui taotleja ei ole mõistliku aja jooksul täitnud kohustust kohale ilmuda või muul viisil ühendust võtta, välja arvatud juhul, kui taotleja tõestab, et ta ei saanud seda teha temast mitteolenevatel põhjustel.

Liikmesriigid võivad käesolevate sätete rakendamisel kehtestada tähtajad või suunised.

2. Liikmesriigid tagavad, et taotlejal, kes võtab pädeva ametiasutusega uuesti ühendust pärast seda, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud otsus taotluse läbivaatamise lõpetamise kohta on vastu võetud, on õigus nõuda oma juhtumi uut läbivaatamist või õigus esitada uus taotlus, mille suhtes ei kohaldata artiklites 40 ja 41 osutatud menetlust.

Liikmesriigid võivad ette näha vähemalt üheksakuuse tähtaja, pärast mida ei saa taotleja juhtumit enam uuesti läbi vaadata või pärast mida esitatud uut taotlust võib käsitada korduva taotlusena, mille suhtes kohaldatakse artiklites 40 ja 41 osutatud menetlust. Liikmesriigid võivad sätestada, et taotleja juhtumit võib uuesti käsitleda ainult üks kord.

Liikmesriigid tagavad, et sellist isikut ei saadeta tagasi, kui see on vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega.

Liikmesriigid võivad lubada menetlevatel ametiasutustel jätkata taotluse läbivaatamist sellest etapist, kus see lõpetati.

3. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira määruse (EL) nr 604/2013. kohaldamist.

Artikkel 29

ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti roll

1. Liikmesriigid lubavad ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametil (UNCHR):

- a) kohtuda taotlejaga, kaasa arvatud isikuga, kes on kinnipidamisasutuses, piiril või transiiditsoonis;
- b) juurdepääsu teabele, mis käsitleb konkreetset rahvusvahelise kaitse taotlust, menetluse kulgu ja vastuvõetud otsuseid, tingimusel et taotleja on sellega nõus;
- c) esitada menetluse kõikides etappides Genfi konventsiooni artikliga 35 talle pandud järelevalvekohustuste elluviimisel pädevatele ametiasutustele konkreetseid rahvusvahelise kaitse taotlusi käsitlevaid seisukohti.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka organisatsiooni suhtes, kes vastavalt liikmesriigiga sõlmitud kokkuleppele tegutseb asjaomase liikmesriigi territooriumil ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti nimel.

Artikkel 30

Teabe kogumine konkreetsete juhtumite kohta

Konkreetsete juhtumite läbivaatamise eesmärgil liikmesriigid:

- a) ei avalda konkreetset rahvusvahelise kaitse taotlust käsitlevat teavet ega taotluse esitamise fakti väidetava(te)le tagakiusaja(te)le ega suure kahju põhjustaja(te)le;
- b) ei kogu teavet väidetava(te)lt tagakiusaja(te)lt ega suure kahju põhjustaja(te)lt viisil, mis teavitaks neid otseselt asjaolust, et kõnealune taotleja on taotluse esitanud, ning mis seaks ohtu taotleja või tema ülalpeetavate füüsilise puutumatusse või taotleja päritoluriigis elavate pereliikmete vabaduse ja julgeoleku.

III PEATÜKK

ESIMESE ASTME MENETLUS

I JAGU

Artikkel 31

Taotluse läbivaatamise menetlus

1. Liikmesriigid vaatavad rahvusvahelise kaitse taotlused läbi menetluse kohaselt, mis on kooskõlas II peatükis sätestatud üldpõhimõtete ja tagatistega.

2. Liikmesriigid tagavad, et läbivaatamismenetlus viiakse lõpule võimalikult kiiresti, ilma et see piiraks taotluse piisavat ja põhjalikku läbivaatamist.

3. Liikmesriigid tagavad, et läbivaatamismenetlus viiakse lõpule kuue kuu jooksul alates taotluse esitamisest.

Kui taotluse suhtes kohaldatakse määruses (EL) nr 604/2013. sätestatud menetlust, alustatakse kuuekuulise tähtaja arvestamist hetkest, mil taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik on selle määruse kohaselt kindlaks määratud, taotleja asub selle liikmesriigi territooriumil ja pädev asutus on ta vastu võtnud.

Liikmesriigid võivad käesolevas lõikes sätestatud kuuekuulist tähtaega pikendada maksimaalselt kuue kuu võrra järgmistel juhtudel:

- a) kui tegemist on keeruliste faktiliste ja/või õiguslike asjaoludega;

b) kui rahvusvahelist kaitset taotleb korraga suur hulk kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid, mis teeb menetluse lõpuleviimisel kuuekuulisest tähtajast kinnipidamise praktikas väga raskeks;

c) kui viivitus on selgelt põhjustatud sellest, et taotleja ei täida oma artiklist 13 tulenevaid kohustusi.

Liikmesriigid võivad erandjuhtudel ja nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel käesolevas lõikes sätestatud tähtaegu pikendada kõige rohkem kolme kuu võrra, kui see on vajalik selleks, et tagada rahvusvahelise kaitse taotluse piisav ja täielik läbivaatamine.

4. Ilma et see piiraks direktiivi 2011/95/EL artiklite 13 ja 18 kohaldamist, võivad liikmesriigid läbivaatamismenetluse lõpuleviimise edasi lükata, kui menetlevalt ametiasutuselt ei saa mõistlikult eeldada otsuse tegemist lõikes 3 sätestatud tähtaja jooksul päritoluriigis valitseva oodatavalt ajutise ebakindla olukorra tõttu. Sellisel juhul liikmesriigid:

a) hindavad selles päritoluriigis valitsevat olukorda vähemalt iga kuue kuu järel;

b) teavitavad mõistliku aja jooksul asjaomaseid taotlejaid edasilükkamise põhjustest;

c) teavitavad mõistliku aja jooksul komisjoni seda päritoluriiki puudutavate menetluste edasilükkamisest.

5. Liikmesriigid viivad läbivaatamismenetluse igal juhul lõpule maksimaalselt 21 kuulise tähtaja jooksul alates taotluse esitamisest.

6. Liikmesriigid tagavad, et kui otsust ei ole võimalik kuue kuu jooksul vastu võtta, siis teavitatakse asjaomast taotlejat:

a) viivitusest ning

b) tema soovil viivituse põhjustest ja ajast, millal on oodata tema taotlust käsitlevat otsust.

7. Liikmesriigid võivad rahvusvahelise kaitse taotluse läbi vaadata eelisjärjekorras eelkõige vastavalt II peatükis sätestatud üldpõhimõtetele ja tagatistele:

a) kui taotlus näib olevat põhjendatud;

b) kui taotleja on direktiivi 2013/33/EL artikli 22 tähenduses haavatav isik või vajab spetsiaalseid menetlustagatise, eelkõige kui tegemist on saatjata alacalisega;

8. Liikmesriigid võivad ette näha taotluse läbivaatamise menetluse kiirendamise ja/või selle kohaldamise piiril või transiiditsoonis kooskõlas artikliga 43 vastavalt II peatükis sätestatud üldpõhimõtetele ja tagatistele, kui:

a) taotleja on taotluse ja asjaolude esitamisel tõstatanud ainult küsimusi, mis ei seostu sellega, kas teda saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi 2011/95/EL alusel, või

b) taotleja on pärit turvalisest päritoluriigist käesoleva direktiivi tähenduses või

c) taotleja on ametiasutusi eksitanud, esitades valeandmeid või -dokumente või jättes esitamata tema isikut ja/või rahvust käsitleva asjaomase teabe või dokumendid, mille oleks võinud olla otsusele negatiivne mõju, või

d) on tõenäoline, et taotleja on isikut tõendava või reisidokumendi, mis oleks aidanud kindlaks teha tema isikut või kodakondsust, pahausktselt hävitanud või sellest vabanenud, või

e) taotleja on teinud selgelt ebajärjekindlaid ja vastukäivaid, selgelt valesid või ilmselgelt ebatõenäolisi avaldusi, mis on vastuolus päritoluriiki käsitleva piisavalt kontrollitud teabega, mis muudab selgelt ebausutavateks tema väited seoses sellega, kas ta vastab rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele kooskõlas direktiiviga 2011/95/EL; või

f) taotleja on esitanud korduva rahvusvahelise kaitse taotluse, mis ei ole artikli 40 lõike 5 kohaselt vastuvõetamatu; või

g) taotleja esitab taotluse üksnes eesmärgiga lükata edasi või nurjata tema tagasisaatmist käsitleva varasema või peatselt tehtava otsuse täideviimist või

h) taotleja sisenes liikmesriigi territooriumile ebaseaduslikult või pikendas ebaseaduslikult oma riigis viibimist ning jättis mõjuva põhjuseta vastavate asutustega ühendust võtmata või ei esitanud rahvusvahelise kaitse taotlust niipea kui võimalik, arvestades tema riiki sisenemise asjaoludega; või

i) taotleja keeldub täitmast kohustust anda sõrmejälgi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrusele (EL) 603/2013 (mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusa kohaldamise eesmärgil ning liikmesriikide õiguskaitsesüsteemide ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitses eesmärgil) ⁽¹⁾, või

j) mõjuvatel põhjustel on alust arvata, et taotleja ohustab liikmesriigi riiklikku julgeolekut või avalikku korda või taotleja on vastavalt siseriiklikule õigusele välja saadetud riiklikku julgeolekut või avalikku korda käsitlevatel mõjuvatel põhjustel.

9. Liikmesriigid kehtestavad seoses lõikega 8 otsuse vastuvõtmiseks esimese astme menetluses tähtjad. Need tähtjad on mõistlikud.

Ilma et see piiraks lõigete 3 kuni 5 kohaldamist, võivad liikmesriigid neid tähtaegu pikendada, kui see on vajalik, et tagada rahvusvahelise kaitse taotluse piisav ja põhjalik läbivaatamine.

Artikkel 32

Põhjendamatud taotlused

1. Ilma et see piiraks artikli 27 kohaldamist, võivad liikmesriigid pidada taotlust põhjendamatuks üksnes juhul, kui menetlev ametiasutus on teinud kindlaks, et taotleja ei vasta rahvusvahelise kaitse seisundi saamise nõuetele direktiivi 2011/95/EL tähenduses.

2. Põhjendamatute taotluste korral, mille puhul esineb ükskõik milline artikli 31 lõikes 8 loetletud asjaoludest, võivad liikmesriigid samuti pidada taotlust selgelt põhjendamatuks, kui siseriiklikes õigusaktides on nii määratletud.

II JAGU

Artikkel 33

Vastuvõetamatud taotlused

1. Lisaks juhtudele, kus taotlust ei vaadata läbi vastavalt määrusele (EL) nr 604/2013, ei ole liikmesriigid kohustatud hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt direktiivile 2011/95/EL, kui taotlust peetakse vastavalt käesolevale artiklile vastuvõetamatuks.

2. Liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks ainult juhul, kui:

- mõni teine liikmesriik on andnud rahvusvahelise kaitse;
- vastavalt artiklile 35 peetakse taotleja esimeseks varjupaigariigiks riiki, mis ei ole liikmesriik;
- vastavalt artiklile 38 peetakse taotleja jaoks turvaliseks kolmandaks riigiks riiki, mis ei ole liikmesriik;
- taotlus on korduv taotlus, mille puhul ei ole tuvastatud ega taotleja poolt esitatud uusi dokumente ega tõendeid seoses selle läbivaatamisega, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi 2011/95/EL alusel; või
- taotleja ülalpeetav esitab taotluse pärast seda, kui ta on vastavalt artikli 7 lõikele 2 nõustunud oma juhtumi läbivaatamisega tema nimel esitatud taotluse raames ning puuduvad ülalpeetava olukorraga seotud asjaolud, mis õigustaksid eraldi taotluse esitamist.

Artikkel 34

Erieeskirjad taotluse vastuvõetavust käsitleva vestluse kohta

1. Enne seda, kui menetlev ametiasutus võtab vastu otsuse rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetamatuse kohta, võimaldavad liikmesriigid taotlejal esitada seoses taotlusega ja arvestades tema konkreetset olukorda oma seisukoha artiklis 33 osutatud põhjenduste kohta. Sel eesmärgil viivad liikmesriigid taotlejaga läbi taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse. Liikmesriigid võivad kooskõlas artikliga 42 teha erandi ainult korduvate taotluste suhtes.

Käesolev lõige ei piira käesoleva direktiivi artikli 4 lõike 2 punkti a ning määruse (EL) nr 604/2013 artikli 5 kohaldamist.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse viivad läbi muude asutuste kui menetleva ametiasutuse töötajad. Sellistel juhtudel tagavad liikmesriigid, et need töötajad saavad eelnevalt vajaliku põhikoolituse eelkõige rahvusvaheliste inimõiguste, liidu varjupaigalaase õigustiku ja küsitlustehnikate osas.

III JAGU

Artikkel 35

Esimese varjupaigariigi mõiste

Riiki saab pidada konkreetse taotleja esimeseks varjupaigariigiks juhul, kui:

⁽¹⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1

- a) taotleja on seal riigis pagulaseks tunnistanud ja ta saab ennast selle riigi kaitse alla anda või
- b) tal on muul viisil selle riigi piisav kaitse, sealhulgas kohaldatakse seal tema suhtes tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet,

tingimusel et see riik võtab ta tagasi.

Esimese varjupaigariigi mõiste kohaldamisel taotleja konkreetse olukorra suhtes võivad liikmesriigid võtta arvesse artikli 38 lõiget 1. Taotlejal lubatakse vaidlustada esimese varjupaigariigi mõiste kohaldamine temaga seonduvaid konkreetseid asjaolusid silmas pidades.

Artikkel 36

Turvalise päritoluriigi mõiste

1. Vastavalt käesolevale direktiivile turvaliseks päritoluriigiks tunnistanud kolmandat riiki võib pidada pärast taotluse individuaalset läbivaatamist konkreetse taotleja seisukohalt turvaliseks päritoluriigiks ainult juhul, kui:

- a) taotlejal on selle riigi kodakondsus või
- b) ta on kodakondsuseta isik ning tema varasem alaline elukoht oli selles riigis

ning ta ei ole esitanud mõjuvaid põhjusi selle kohta, miks ei saa seda riiki tema konkreetse olukorra ja direktiivi 2011/95/EL kohaselt rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastavaks isikuks tunnistamise seisukohalt pidada turvaliseks päritoluriigiks.

2. Liikmesriigid sätestavad siseriiklikes õigusaktides täiendavad eeskirjad ja üksikasjad turvalise päritoluriigi mõiste kohaldamiseks.

Artikkel 37

Kolmanda riigi tunnistamine turvaliseks päritoluriigiks siseriiklikul tasandil

1. Liikmesriigid võivad säilitada või kehtestada õigusaktid, mis võimaldavad siseriiklikul tasandil vastavalt I lisale määrata rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eesmärgil kindlaks riigid, mida tunnustatakse turvaliste päritoluriikidena.

2. Liikmesriigid vaatavad korrapäraselt läbi käesoleva artikli kohaselt turvaliseks päritoluriigiks tunnistanud kolmandate riikide olukorra.

3. Hinnang, kas riik on turvaline päritoluriik vastavalt käesolevale artiklile, põhineb teabel, mis on saadud erinevatest teabeallikatest, kaasa arvatud eelkõige teistelt liikmesriikidelt, EASOlt, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt, Euroopa Nõukogult ja muudelt asjaomastelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt.

4. Liikmesriigid teatavad komisjonile riigid, mille nad on vastavalt käesolevale artiklile tunnistanud turvalisteks päritoluriikideks.

Artikkel 38

Turvalise kolmanda riigi mõiste

1. Liikmesriigid võivad kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet ainult juhul, kui pädevad ametiasutused on veendunud, et taotlejat koheldakse asjaomases kolmandas riigis kooskõlas järgmiste põhimõtetega:

- a) elu ja vabadus ei ole ohus rassi, usu, rahvuse, teatavasse sotsiaalsesse rühma kuulumise või poliitiliste tõekspidamiste tõttu;
- b) puudub direktiivis 2011/95/EL kindlaks määratud suure kahju oht;
- c) riigis austatakse tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet vastavalt Genfi konventsioonile;
- d) riigis austatakse rahvusvahelistes õigusaktides sätestatud keeldu saata isikut tagasi, kui sellega rikutaks isiku õigust kaitsele piinamise või muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise eest ning
- e) isikul on võimalus taotleda pagulasseisundit ning pagulaseks tunnistamise korral saada kaitset vastavalt Genfi konventsioonile.

2. Turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamise suhtes kohaldatakse siseriiklikes õiguses sätestatud eeskirju, kaasa arvatud:

- a) eeskirjad, mis nõuavad taotleja ja asjaomase kolmanda riigi vahelist sidet, mille alusel oleks isikul mõistlik minna asjaomasesse riiki;
- b) eeskirjad, mis käsitlevad meetodeid, mille alusel pädevad ametiasutused veenduvad, et turvalise kolmanda riigi mõistet saab kohaldada konkreetse riigi või konkreetse taotleja suhtes. Sellised meetodid hõlmavad riigi turvalisuse hindamist igal konkreetsel juhul konkreetse taotleja seisukohast ja/või üldiselt turvaliseks peetavate riikide kindlaksmääramist siseriiklikul tasandil;
- c) eeskirjad, mis vastavalt rahvusvahelisele õigusele võimaldavad individuaalselt hinnata, kas asjaomane kolmas riik on konkreetse taotleja seisukohast turvaline, ning mille alusel on taotlejal vähemalt õigus vaidlustada turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamist põhjendusel, et kolmas riik ei ole tema konkreetset olukorda silmas pidades turvaline. Taotlejal lubatakse ka vaidlustada punkti a kohase enda ja kolmanda riigi vahelise sideme olemasolu.

3. Ainult käesoleva artikli põhjal tehtud otsuse rakendamisel liikmesriigid:

- a) teavitavad taotlejat vastavalt ning
- b) edastavad talle dokumendi, milles teavitatakse kolmanda riigi ametiasutusi selle riigi keeles asjaolust, et taotluse sisu ei ole läbi vaadatud.

4. Kui kolmas riik ei luba taotlejal oma territooriumile siseneda, tagavad liikmesriigid juurdepääsu menetlusele vastavalt II peatükis kirjeldatud üldpõhimõtetele ja tagatistele.

5. Liikmesriigid teavitavad komisjoni korrapäraselt riikidest, mille suhtes kohaldatakse turvalise kolmanda riigi mõistet vastavalt käesolevale artiklile.

Artikkel 39

Euroopa turvalise kolmanda riigi mõiste

1. Liikmesriigid võivad ette näha, et II peatükis kirjeldatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamist ja taotleja konkreetset olukorda arvestades tema turvalisuse kindlakstegemist ei teostata või teostatakse mittetäielikult juhtudel, kus pädev ametiasutus on asjaolude põhjal kindlaks teinud, et taotleja soovib siseneda või on sisenenud liikmesriigi territooriumile ebaseaduslikult lõike 2 kohasest turvalisest kolmandast riigist.

2. Kolmandat riiki võib lõike 1 tähenduses pidada turvaliseks kolmandaks riigiks ainult juhul, kui:

- a) see riik on ratifitseerinud Genfi konventsiooni ja järgib selle sätteid geograafiliste piiranguteta;
- b) selles riigis rakendatakse õigusaktidega ettenähtud varjupäigamenetlust ja
- c) see riik on ratifitseerinud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning järgib selle sätteid, kaasa arvatud tõhusaid õiguskaitsevahendeid käsitlevaid nõudeid.

3. Taotlejal on lubatud vaidlustada Euroopa turvalise kolmanda riigi mõiste põhjusel, et asjaomane kolmas riik ei ole tema konkreetses olukorras turvaline.

4. Asjaomased liikmesriigid näevad lõike 1 rakendamiseks siseriiklike õigusaktidega ette vajalikud üksikasjad ning vastavalt nimetatud sättele vastu võetavate otsuste tagajärjed kooskõlas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, nähes ette ka erandid käesoleva artikli kohaldamisest humanitaarsetel või poliitilistel põhjustel või rahvusvahelises avalikus õiguses sätestatud põhjustel.

5. Ainult käesoleva artikli põhjal tehtud otsuse rakendamisel asjaomased liikmesriigid:

- a) teavitavad taotlejat vastavalt ning
- b) edastavad talle dokumendi, milles teavitatakse kolmanda riigi ametiasutusi selle riigi keeles asjaolust, et taotluse sisu ei ole läbi vaadatud.

6. Kui turvaline kolmas riik ei luba taotlejal uuesti riiki siseneda, tagavad liikmesriigid juurdepääsu menetlusele vastavalt II peatükis kirjeldatud üldpõhimõtetele ja tagatistele.

7. Liikmesriigid teavitavad komisjoni korrapäraselt riikidest, mille suhtes vastavalt käesolevale artiklile kõnealust mõistet kohaldatakse.

IV JAGU

Artikkel 40

Korduv taotlus

1. Kui liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlev isik esitab samas liikmesriigis täiendavaid selgitusi või korduva taotluse, vaatab asjaomane liikmesriik need täiendavad selgitused või korduva taotlusega kaasnevad dokumendid läbi eelneva taotluse läbivaatamise raames või läbivaatamisele kuuluva otsuse või edasikaebuse läbivaatamise raames, kui pädevad ametiasutused saavad selle raames võtta arvesse ja kaaluda kõiki täiendavate selgituste või korduva taotlusega kaasnevaid dokumente.

2. Selleks et teha artikli 33 lõike 2 punkti d kohane otsus rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetavuse kohta, tuleb korduvate rahvusvahelise kaitse taotluste puhul esmalt kontrollida, kas on tuvastatud või kas taotleja on esitanud uusi dokumente või tõendeid, mis aitavad kindlaks teha, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi 2011/95/EL alusel.

3. Kui käesoleva artikli lõikes 2 osutatud esmase kontrollimise tulemusel jõutakse järeldusele, et on tuvastatud või taotleja on esitanud uusi dokumente või tõendeid, mis olulisel määral suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi 2011/95/EL alusel, vaadatakse taotlus uuesti läbi vastavalt II peatükile. Liikmesriigid võivad ette näha ka muid põhjuseid korduva taotluse uuesti läbivaatamiseks.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et taotlus vaadatakse uuesti läbi ainult juhul, kui asjaomane taotleja ei saanud temast mittemolevatel põhjustel eelneva menetluse käigus tõendada käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud asjaolusid, eelkõige juhul, kui ta kasutab artikli 46 kohast õigust tõhusale õiguskaitsevahendile.

5. Kui korduvat taotlust ei vaadata käesoleva artikli kohaselt uuesti läbi, peetakse seda vastavalt artikli 33 lõike 2 punktile d vastuvõetamatuks.

6. Käesolevas artiklis osutatud menetlust võib kohaldada ka:

- a) ülalpeetava suhtes, kes esitab taotluse pärast seda, kui ta on vastavalt artikli 7 lõikele 2 nõustunud oma juhtumi läbivaatamisega tema nimel tehtud taotluse raames, ja/või
- b) vallalise alaealise suhtes, kes esitab taotluse pärast seda, kui tema nimel on artikli 7 lõike 5 punkti c kohaselt esitatud taotlus.

Sellistel juhtudel tehakse käesoleva artikli lõikes 2 osutatud esmase kontrolli käigus kindlaks, kas ülalpeetava või vallalise alaealise olukorraga on seotud asjaolusid, mis õigustaksid eraldi taotluse esitamist.

7. Kui isik, kelle suhtes kuulub täitmisele määruse (EL) nr 604/2013 kohane üleandmisotsus, esitab üleandvas liikmesriigis täiendavaid selgitusi või korduva taotluse, vaatab sellised täiendavad selgitused või korduva taotluse kooskõlas käesoleva direktiiviga läbi selles määruses määratletud vastutav liikmesriik.

Artikkel 41

Erandid õigusest jääda liikmesriigi territooriumile korduvate taotluste korral

1. Liikmesriigid võivad teha erandi õigusest jääda liikmesriigi territooriumile, kui isik:

- a) on esitanud esimese korduva taotluse, mida vastavalt artikli 40 lõikele 5 uuesti läbi ei vaadata, üksnes eesmärgiga lükata edasi või nurjata tema vältimatut tagasisaatmist käsitleva otsuse täideviimist, või
- b) esitab teise taotluse pärast seda, kui on tehtud lõplik otsus pidada esimest korduvat taotlust vastuvõetamatuks kooskõlas artikli 40 lõikega 5, või pärast seda, kui on tehtud lõplik otsus lükata see taotlus tagasi, sest see osutus põhjendamatuks;

Liikmesriigid võivad sellise erandi teha üksnes juhul, kui menetlev ametiasutus leiab, et tagasisaatmisotsusega ei kaasne otsene ega kaudne tagasi- või väljasaatmine, millega rikutakse asjaomase liikmesriigi rahvusvahelisest ja liidu õigusest tulenevaid kohustusi.

2. Lõikes 1 osutatud juhtudel võivad liikmesriigid samuti:

- a) teha siseriikliku õiguse kohaselt erandeid tähtaegadest, mida tavaliselt kohaldatakse kiirendatud menetlustes, kui läbivaatamismenetlust kiirendatakse vastavalt artikli 31 lõike 8 punktile g,
- b) teha siseriikliku õiguse kohaselt erandeid tähtaegadest, mida tavaliselt kohaldatakse artiklite 33 ja 34 kohastes taotluse vastuvõetavust käsitlevates menetlustes, ja/või
- c) teha erandeid artikli 46 lõikest 8.

Artikkel 42

Menetluseeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad taotlejatele, kelle taotlusi vastavalt artiklile 40 tuleb esmalt kontrollida, artikli 12 lõikes 1 ette nähtud tagatised.

2. Liikmesriigid võivad siseriiklikes õigusaktides sätestada artikli 40 kohase esmase kontrolli eeskirjad. Nende eeskirjadega võib muu hulgas:

- a) kohustada asjaomast taotlejat esitama asjaolud ja tõestama tõendite õigsust, mis õigustavad uue menetluse algatamist;
- b) lubada teha esmast kontrolli ainult kirjaliku taotluse alusel ilma isikliku vestluseta, välja arvatud artikli 40 lõikes 6 osutatud juhtumite korral.

Need eeskirjad ei tohi välistada taotlejate juurdepääsu uuele menetlusele ega viia sellise juurdepääsu lõpliku tühistamise või olulise piiramiseni.

3. Liikmesriigid tagavad, et taotlejat teavitatakse asjakohasel viisil esmase kontrolli tulemustest ja juhul, kui taotlust uuesti läbi ei vaadata, siis ka selle põhjustest, ning võimalustest otsuse edasi kaevata või taotleda selle läbivaatamist.

V JAGU

Artikkel 43

Menetlused piiril

1. Liikmesriigid võivad vastavalt II peatükis sätestatud üldpõhimõtetele ja tagatistele ette näha menetlused, mille alusel otsustatakse liikmesriigi piiril või transiiditsoonis:

- a) seal esitatud taotluste vastuvõetavuse üle artikli 33 kohaselt ja/või

b) taotluse sisu üle artikli 31 lõike 8 kohase menetluse korral.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 sätestatud menetluste raames vastuvõetavad otsused tehakse mõistliku aja jooksul. Kui otsust pole nelja nädala jooksul vastu võetud, lubatakse taotlejal siseneda liikmesriigi territooriumile, et tema taotluse saaks läbi vaadata vastavalt käesoleva direktiivi muudele sätetele.

3. Juhul kui korraga saabub palju kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid, kes esitavad rahvusvahelise kaitse taotluse piiril või transiiditsoonis, mistõttu on lõike 1 kohaldamine praktikas võimatu, võib neid menetlusi kohaldada ka sel juhul ja seni, kui kõnealused kolmanda riigi kodanikud või kodakondsuseta isikud on normaalsel tingimustel majutatud piiri või transiiditsooni lähedusse.

IV PEATÜKK

RAHVUSVAHELISE KAITSE ÄRAVÕTMISE MENETLUSED

Artikkel 44

Rahvusvahelise kaitse äravõtmine

Liikmesriigid tagavad, et konkreetse isiku rahvusvahelise kaitse äravõtmiseks võib alustada menetlust, kui tuvastatakse uued asjaolud või tõendid, mis annavad alust tema rahvusvahelise kaitse kehtivuse uuesti läbivaatamiseks.

Artikkel 45

Menetluseeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad, et kui pädev ametiasutus kaalub kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku rahvusvahelise kaitse äravõtmist vastavalt direktiivi 2011/95/EL artiklile 14 või artiklile 19, on asjaomasel isikul järgmised tagatised:

- a) teda tuleb kirjalikult teavitada asjaolust, et pädev ametiasutus vaatab uuesti läbi tema vastavuse rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele, ning läbivaatamise põhjustest ning
- b) talle tuleb anda võimalus osutada põhjustele, miks temalt rahvusvahelist kaitset ei peaks ära võtma, kas isikliku vestluse käigus vastavalt artikli 12 lõike 1 punktile b ja artiklitele 14 kuni 17 või kirjalikult.

2. Lisaks sellele tagavad liikmesriigid, et lõikes 1 sätestatud menetluse raames:

- a) saaks pädev ametiasutus täpset ja ajakohast teavet üldise olukorra kohta asjaomase isiku päritoluriigis erinevatest

allikatest, vajaduse korral näiteks EASOlt ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt, ning

- b) kui konkreetse juhtumi kohta kogutakse teavet rahvusvahelise kaitse uuesti läbivaatamise eesmärgil, ei koguta teavet tagakiusaja(te)lt ega suure kahju põhjustaja(te)lt viisil, mis teavitaks neid otseselt asjaolust, et kõnealune isik on rahvusvahelise kaitse saaja, kelle seisund vaadatakse uuesti läbi, või mis seaks ohtu isiku või tema ülalpeetavate füüsilise puutumatusse või isiku päritoluriigis elavate pereliikmete vabaduse ja julgeoleku.

3. Liikmesriigid tagavad, et pädeva ametiasutuse otsus rahvusvahelise kaitse äravõtmise kohta esitatakse kirjalikult. Otsuses esitatakse äravõtmise aluseks olevad faktilised ja õiguslikud asjaolud ning otsuse vaidlustamise võimaluste kohta antakse teavet kirjalikult.

4. Kui pädev ametiasutus on teinud otsuse rahvusvahelise kaitse ära võtta, on artikkel 20, artikkel 22, artikli 23 lõige 1 ja artikkel 29 võrdselt kohaldatavad.

5. Erandina käesoleva artikli lõigetest 1 kuni 4 võivad liikmesriigid otsustada, et rahvusvaheline kaitse kaotab seadusjärgselt kehtivuse, kui rahvusvahelise kaitse saaja on oma rahvusvahelise kaitse saajaks tunnustamisest ühetähenduslikult loobunud. Liikmesriigid võivad ka ette näha, et rahvusvahelise kaitse seisund kaotab seadusjärgselt kehtivuse, kui rahvusvahelise kaitse saaja on saanud asjaomase liikmesriigi kodanikuks.

V PEATÜKK

APELLATSIOONIMENETLUSED

Artikkel 46

Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile

1. Liikmesriigid tagavad, et taotlejal on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus seoses järgneva:

- a) tema rahvusvahelise kaitse taotluse kohta tehtud otsus, kaasa arvatud otsus:
 - i) pidada pagulasseisundi ja/või täiendava kaitse seisundiga seotud taotlust põhjendamatuks;
 - ii) pidada taotlust vastuvõetamatuks vastavalt artikli 33 lõikele 2;
 - iii) mis on vastu võetud liikmesriigi piiril või transiiditsoonis, nagu on kirjeldatud artikli 43 lõikes 1;

- iv) mitte teostada läbivaatamist vastavalt artiklile 39.
- b) keeldumine taotluse uuesti läbivaatamisest pärast seda, kui taotluse läbivaatamine on lõpetatud vastavalt artiklitele 27 ja 28;
- c) otsus rahvusvahelise kaitse ära võtta vastavalt artiklile 45.
2. Liikmesriigid tagavad, et menetleva ametiasutuse poolt täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavaks tunnistatud isikul on vastavalt lõikele 1 õigus tõhusale õiguskaitsevahendile seoses otsusega pidada pagulasseisundiga seotud taotlust põhjendamatuks.
- Ilma et see piiraks lõike 1 punkti c kohaldamist, kui liikmesriigi antud täiendava kaitse seisund pakub samu õigusi ja hüvesid nagu liidu ja siseriikliku õiguse kohane pagulasseisund, võivad liikmesriigid pidada pagulasseisundi taotluse põhjendamatuks lugemise otsuse kohta kaebuse esitamist vastuvõetamatuks alusel, et taotleja ei ole piisavalt huvitatud menetluse jätkamisest.
3. Lõike 1 kohaldamiseks tagavad liikmesriigid, et tõhusa õiguskaitsevahendiga nähakse ette nii faktiliste kui ka õiguslike asjaolude, sealhulgas vajaduse korral direktiivi 2011/95/EL kohaste rahvusvahelise kaitse vajaduste täielik ja *ex nunc* läbivaatamine vähemalt esimese astme apellatsioonimenetluses.
4. Liikmesriigid näevad ette mõistlikud tähtajad ja muud vajalikud eeskirjad, et taotlejal oleks võimalik kasutada oma õigust tõhusale õiguskaitsevahendile vastavalt lõikele 1. Tähtajad ei tohi muuta taotleja sellist õigust võimatuks või ülemäära keeruliseks.
- Liikmesriigid võivad ka ette näha artikli 43 kohaste otsuste *ex officio* läbivaatamise.
5. Ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, annab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud õiguskaitsevahend taotlejale õiguse jääda asjaomasesse liikmesriiki kuni lõikes 4 sätestatud tähtajani ja õiguskaitsevahendi üle otsuse tegemiseni.
6. Kui on tegemist otsusega:
- a) pidada taotlust selgelt põhjendamatuks vastavalt artikli 32 lõikele 2 või põhjendamatuks pärast läbivaatamist vastavalt artikli 31 lõikele 8, välja arvatud juhtudel, kui need otsused põhinevad artikli 31 lõike 8 punktis h osutatud asjaoludel;
- b) pidada taotlust vastuvõetamatuks vastavalt artikli 33 lõike 2 punktile a, b või d;
- c) lükata taotleja juhtumi, mille läbivaatamine on vastavalt artiklile 28 lõpetatud, uuesti läbivaatamine tagasi, või
- d) taotlust artikli 39 kohaselt mitte läbi vaadata või mitte täielikult läbi vaadata,
- on kohtu pädevuses asjaomase taotleja taotlusel või omal algatusel otsustada, kas taotleja võib jääda liikmesriigi territooriumile, kui otsuse tulemuseks on võtta taotlejalt ära õigus jääda liikmesriiki ning kui õigust jääda õiguskaitsevahendi üle otsuse tegemiseni liikmesriiki ei ole siseriiklikus õiguses selliste juhtumite puhul ette nähtud.
7. Lõiget 6 kohaldatakse üksnes artiklis 43 osutatud menetluste suhtes, tingimusel et:
- a) taotlejale on võimaldatud vajalik tõlge, õigusabi ja vähemalt üks nädal aega, et valmistada ette taotlus ja esitada kohtule argumendid, mis toetavad talle õiguse andmist jääda liikmesriigi territooriumile kuni menetluse lõpuni, ja
- b) lõikes 6 osutatud taotluse läbivaatamise raames vaatab kohus menetleva ametiasutuse eitava otsuse läbi, tuginedes faktidele ja õigusaktidele.
- Kui punktides a ja b osutatud tingimusi ei ole täidetud, kohaldatakse lõiget 5.
8. Liikmesriigid lubavad taotlejal jääda oma territooriumile lõigetes 6 ja 7 osutatud menetluse lõppemiseni, mille käigus tehakse otsus selle kohta, kas taotleja saab jääda liikmesriigi territooriumile.
9. Lõigete 5, 6 ja 7 kohaldamine ei piira määruse (EL) nr 604/2013. artikli 26 kohaldamist.
10. Liikmesriigid võivad koosõlas lõikega 1 sätestada tähtaja, mille jooksul peab kohus menetleva ametiasutuse otsuse läbi vaatama.
11. Liikmesriigid võivad samuti sätestada siseriiklikes õigusaktides tingimused, mille korral võib eeldada, et taotleja on lõike 1 kohase õiguskaitsevahendi kaudselt tagasi võtnud või sellest loobunud, koos sel juhul järgitavate menetluseeskirjadega.

VI PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 47

Ametiasutuste vaidlustusõigus

Käesolev direktiiv ei mõjuta ametiasutustele siseriiklike õigusaktidega ette nähtud võimalust vaidlustada haldus- ja/või kohtuotsuseid.

Artikkel 48

Konfidentsiaalsus

Liikmesriigid tagavad, et käesolevat direktiivi rakendavad ametiasutused on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses määratletud konfidentsiaalsuse põhimõtet.

Artikkel 49

Koostöö

Iga liikmesriik määrab riikliku kontaktpunkti ja teatab selle aadressi komisjonile. Komisjon edastab kõnealuse teabe teistele liikmesriikidele.

Liikmesriigid võtavad komisjoniga kooskõlastatult kõik vajalikud meetmed otsese koostöö ning pädevate ametiasutuste vahelise teabevahetuse sisseseadmiseks.

Kui liikmesriigid tuginevad artikli 6 lõikes 5, artikli 14 lõike 1 teises lõigus ja artikli 31 lõike 3 punktis b osutatud meetmetele, teavitavad nad komisjoni viivitamata, kui nende erandlike meetmete kohaldamise põhjuseid enam ei ole, ja vähemalt kord aastas. See teave sisaldab võimaluse korral andmeid selle kohta, kui suure protsendi taotluste puhul kohaldati erandeid sellel ajavahemikul töödeldud taotluste koguarvust.

Artikkel 50

Aruanne

Komisjon esitab hiljemalt 20. juulil 2017 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta liikmesriikides ning teeb ettepanekud vajalike muudatuste tegemiseks. Liikmesriigid saadavad komisjonile nimetatud aruande koostamiseks vajaliku teabe. Pärast aruande esitamist annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi kohaldamisest liikmesriikides aru vähemalt iga viie aasta järel.

Esimeses aruandes annab komisjon samuti aru eelkõige artikli 17 kohaldamise ja erinevate vahendite kohta, mida kasutati seoses isikliku vestluse aruandega.

Artikkel 51

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite 1 kuni 30, artikli 31 lõigete 1, 2 ja 6 kuni 9, artiklite 32 kuni 46, artiklite 49 ja

50 ning I lisa järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 20. juuliks 2015. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

2. Liikmesriigid jõustavad artikli 31 lõigete 3, 4 ja 5 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 20. juuliks 2018. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

3. Kui liikmesriigid lõigetes 1 ja 2 osutatud õigus- ja haldusnormid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

4. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 52

Üleminekusätted

Liikmesriigid kohaldavad artikli 51 lõikes 1 osutatud õigus- ja haldusnorme rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes ning rahvusvahelise kaitse äravõtmise menetluste suhtes, mis esitatakse või mis algatatakse pärast 20. juulit 2015. aasta või varasemal kuupäeval. Taotlused, mis esitati enne 20. juulit 2015. aasta, ja pagulasseisundi äravõtmise menetlused, mis algatati enne seda kuupäeva, on reguleeritud direktiivi 2005/85/EÜ kohaste õigus- ja haldusnormidega.

Liikmesriigid kohaldavad artikli 51 lõikes 2 sätestatud õigus- ja haldusnorme rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes, mis esitatakse pärast 20. juulit 2018. aasta või varasemal kuupäeval. Taotlused, mis esitati enne seda kuupäeva, on reguleeritud direktiivi 2005/85/EÜ kohaste õigus- ja haldusnormidega.

Artikkel 53

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2005/85/EÜ tunnistatakse liikmesriikide suhtes, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, kehtetuks alates 21. juulist 2015, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses käesoleva direktiivi siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise tähtjaga, mis on sätestatud II lisa B osas.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt III lisa vastavustabelile.

*Artikkel 54***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid 47 ja 48 kohaldatakse alates 21. juulist 2015.

*Artikkel 55***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 26. juuni 2013

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
A. SHATTER

*I LISA***Turvaliste päritoluriikide kindlaks määramine artikli 37 lõike 1 kohaldamiseks**

Riiki käsitatakse turvalise päritoluriigina, kui õigusliku olukorra, õigusaktide demokraatlikus süsteemis kohaldamise ja üldiste poliitiliste olude põhjal on võimalik tõestada, et riigis ei toimu üldist ja järjekindlat tagakiusamist direktiivi 2011/95/EL artikli 9 tähenduses ega piinamist või muud ebainimlikku või inimväärikut alandavat kohtlemist või karistamist ning et seal ei ole rahvusvahelise või siseriikliku relvastatud konfliktiga kaasnevast valimatust vägivallast tingitud ohtu.

Nimetatud hinnangu andmisel tuleb võtta arvesse muu hulgas ka seda, millises ulatuses antakse asjaomases riigis kaitset tagakiusamise ja väärkohtlemise eest:

- a) riigi asjaomaste õigusaktidega ning nende kohaldamise viisiga;
- b) Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ja/või kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelises paktis ja/või ÜRO piinamise vastases konventsioonis sätestatud õiguste ja vabaduste järgimisega, eelkõige selliste õiguste järgimisega, millest ei saa teha erandit vastavalt nimetatud Euroopa konventsiooni artikli 15 lõikele 2;
- c) Genfi konventsiooni kohase tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimisega;
- d) nimetatud õiguste ja vabaduste rikkumise vastaste tõhusate õiguskaitsevahendite süsteemi loomisega.

II LISA

A OSA

Kehtetuks tunnistatud direktiiv

(millele viidatakse artiklis 53)

Nõukogu direktiiv 2005/85/EÜ

(ELT L 326, 13.12.2005, lk 13)

B OSA

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtaeg

(millele viidatakse artiklis 51)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtaeg
2005/85/EÜ	Esimene tähtaeg: 1. detsember 2007 Teine tähtaeg: 1. detsember 2008

III LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2005/85/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 punktid a–c	Artikli 2 punktid a–c
—	Artikli 2 punkt d
Artikli 2 punktid d–f	Artikli 2 punktid e–g
—	Artikli 2 punktid h ja i
Artikli 2 punkt g	Artikli 2 punkt j
—	Artikli 2 punktid k ja l
Artikli 2 punktid h–k	Artikli 2 punktid m–p
—	Artikli 2 punkt q
Artikli 3 lõiked 1 ja 2	Artikli 3 lõiked 1 ja 2
Artikli 3 lõige 3	—
Artikli 3 lõige 4	Artikli 3 lõige 3
Artikli 4 lõike 1 esimene lõik	Artikli 4 lõike 1 esimene lõik
Artikli 4 lõike 1 teine lõik	—
Artikli 4 lõike 2 punkt a	Artikli 4 lõike 2 punkt a
Artikli 4 lõike 2 punktid b–d	—
Artikli 4 lõike 2 punkt e	Artikli 4 lõike 2 punkt b
Artikli 4 lõike 2 punkt f	—
—	Artikli 4 lõige 3
Artikli 4 lõige 3	Artikli 4 lõige 4
—	Artikli 4 lõige 5
Artikkel 5	Artikkel 5
Artikli 6 lõige 1	Artikli 6 lõige 1
—	Artikli 6 lõiked 2–4
Artikli 6 lõiked 2 ja 3	Artikli 7 lõiked 1 ja 2
—	Artikli 7 lõige 3
—	Artikli 7 lõige 4
Artikli 6 lõige 4	Artikli 7 lõige 5
Artikli 6 lõige 5	—
—	Artikkel 8
Artikli 7 lõiked 1 ja 2	Artikli 9 lõiked 1 ja 2

Direktiiv 2005/85/EÜ	Käesolev direktiiv
—	Artikli 9 lõige 3
Artikli 8 lõige 1	Artikli 10 lõige 1
—	Artikli 10 lõige 2
Artikli 8 lõike 2 punktid a–c	Artikli 10 lõike 3 punktid a–c
—	Artikli 10 lõike 3 punkt d
Artikli 8 lõiked 3 ja 4	Artikli 10 lõiked 4 ja 5
Artikli 9 lõige 1	Artikli 11 lõige 1
Artikli 9 lõike 2 esimene lõik	Artikli 11 lõike 2 esimene lõik
Artikli 9 lõike 2 teine lõik	—
Artikli 9 lõike 2 kolmas lõik	Artikli 11 lõike 2 teine lõik
Artikli 9 lõige 3	Artikli 11 lõige 3
Artikli 10 lõike 1 punktid a–c	Artikli 12 lõike 1 punktid a–c
—	Artikli 12 lõike 1 punkt d
Artikli 10 lõike 1 punktid d ja e	Artikli 12 lõike 1 punktid e ja f
Artikli 10 lõige 2	Artikli 12 lõige 2
Artikkel 11	Artikkel 13
Artikli 12 lõike 1 esimene lõik	Artikli 14 lõike 1 esimene lõik
Artikli 12 lõike 2 teine lõik	—
—	Artikli 14 lõike 1 teine ja kolmas lõik
Artikli 12 lõike 2 kolmas lõik	Artikli 14 lõike 1 neljas lõik
Artikli 12 lõike 2 punkt a	Artikli 14 lõike 2 punkt a
Artikli 12 lõike 2 punkt b	—
Artikli 12 lõike 2 punkt c	—
Artikli 12 lõike 3 esimene lõik	Artikli 14 lõike 2 punkt b
Artikli 12 lõike 3 teine lõik	Artikli 14 lõike 2 teine lõik
Artikli 12 lõiked 4–6	Artikli 14 lõiked 3–5
Artikli 13 lõiked 1 ja 2	Artikli 15 lõiked 1 ja 2
Artikli 13 lõike 3 punkt a	Artikli 15 lõike 3 punkt a
—	Artikli 15 lõike 3 punkt b
Artikli 13 lõike 3 punkt b	Artikli 15 lõike 3 punkt c
—	Artikli 15 lõike 3 punkt d
—	Artikli 15 lõike 3 punkt e
Artikli 13 lõige 4	Artikli 15 lõige 4

Direktiiv 2005/85/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 13 lõige 5	—
—	Artikkel 16
Artikkel 14	—
—	Artikkel 17
—	Artikkel 18
—	Artikkel 19
Artikli 15 lõige 1	Artikli 22 lõige 1
Artikli 15 lõige 2	Artikli 20 lõige 1
—	Artikli 20 lõiked 2–4
—	Artikli 21 lõige 1
Artikli 15 lõike 3 punkt a	—
Artikli 15 lõike 3 punktid b ja c	Artikli 21 lõike 2 punktid a ja b
Artikli 15 lõike 3 punkt d	—
Artikli 15 lõike 3 teine lõik	—
Artikli 15 lõiked 4–6	Artikli 21 lõiked 3–5
—	Artikli 22 lõige 2
Artikli 16 lõike 1 esimene lõik	Artikli 23 lõike 1 esimene lõik
Artikli 16 lõike 1 teise lõigu esimene lause	Artikli 23 lõike 1 teise lõigu sissejuhatav tekst
—	Artikli 23 lõike 1 punkt a
Artikli 16 lõike 1 teise lõigu teine lause	Artikli 23 lõike 1 punkt b
Artikli 16 lõike 2 esimene lause	Artikli 23 lõige 2
Artikli 16 lõike 2 teine lause	—
—	Artikli 23 lõige 3
Artikli 16 lõige 3	Artikli 23 lõike 4 esimene lõik
Artikli 16 lõike 4 esimene lõik	—
Artikli 16 lõike 4 teine ja kolmas lõik	Artikli 23 lõike 4 teine ja kolmas lõik
—	Artikkel 24
Artikli 17 lõige 1	Artikli 25 lõige 1
Artikli 17 lõike 2 punkt a	Artikli 25 lõige 2
Artikli 17 lõike 2 punktid b ja c	—
Artikli 17 lõige 3	—
Artikli 17 lõige 4	Artikli 25 lõige 3
—	Artikli 25 lõige 4
Artikli 17 lõige 5	Artikli 25 lõige 5

Direktiiv 2005/85/EÜ	Käesolev direktiiv
—	Artikli 25 lõige 6
Artikli 17 lõige 6	Artikli 25 lõige 7
Artikkel 18	Artikkel 26
Artikkel 19	Artikkel 27
Artikli 20 lõiked 1 ja 2	Artikli 28 lõiked 1 ja 2
—	Artikli 28 lõige 3
Artikkel 21	Artikkel 29
Artikkel 22	Artikkel 30
Artikli 23 lõige 1	Artikli 31 lõige 1
Artikli 23 lõike 2 esimene lõik	Artikli 31 lõige 2
—	Artikli 31 lõige 3
—	Artikli 31 lõiked 4 ja 5
Artikli 23 lõike 2 teine lõik	Artikli 31 lõige 6
Artikli 23 lõige 3	—
—	Artikli 31 lõige 7
Artikli 23 lõike 4 punkt a	Artikli 31 lõike 8 punkt a
Artikli 23 lõike 4 punkt b	—
Artikli 23 lõike 4 punkti c alapunkt i	Artikli 31 lõike 8 punkt b
Artikli 23 lõike 4 punkti c alapunkt ii	—
Artikli 23 lõike 4 punkt d	Artikli 31 lõike 8 punkt c
Artikli 23 lõike 4 punkt e	—
Artikli 23 lõike 4 punkt f	Artikli 31 lõike 8 punkt d
Artikli 23 lõike 4 punkt g	Artikli 31 lõike 8 punkt e
—	Artikli 31 lõike 8 punkt f
Artikli 23 lõike 4 punktid h ja i	—
Artikli 23 lõike 4 punkt j	Artikli 31 lõike 8 punkt g
—	Artikli 31 lõike 8 punktid h ja i
Artikli 23 lõike 4 punktid k ja l	—
Artikli 23 lõike 4 punkt m	Artikli 31 lõike 8 punkt j
Artikli 23 lõike 4 punktid n ja o	—
—	Artikli 31 lõige 9
Artikkel 24	—
Artikkel 25	Artikkel 33
Artikli 25 lõige 1	Artikli 33 lõige 1

Direktiiv 2005/85/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 25 lõike 2 punktid a–c	Artikli 33 lõike 2 punktid a–c
Artikli 25 lõike 2 punktid d ja e	—
Artikli 25 lõike 2 punktid f ja g	Artikli 33 lõike 2 punktid d ja e
—	Artikkel 34
Artikkel 26	Artikkel 35
Artikli 27 lõike 1 punkt a	Artikli 38 lõike 1 punkt a
—	Artikli 38 lõike 1 punkt b
Artikli 27 lõike 1 punktid b–d	Artikli 38 lõike 1 punktid c–e
Artikli 27 lõiked 2–5	Artikli 38 lõiked 2–5
Artikkel 28	Artikkel 32
Artikkel 29	—
Artikkel 30 lõige 1	Artikkel 37 lõige 1
Artikli 30 lõiked 2–4	—
—	Artikli 37 lõige 2
Artikli 30 lõiked 5 ja 6	Artikli 37 lõiked 3 ja 4
Artikli 31 lõige 1	Artikli 36 lõige 1
Artikli 31 lõige 2	—
Artikli 31 lõige 3	Artikli 36 lõige 2
Artikli 32 lõige 1	Artikli 40 lõige 1
Artikli 32 lõige 2	—
Artikli 32 lõige 3	Artikli 40 lõige 2
Artikli 32 lõige 4	Artikli 40 lõike 3 esimene lause
Artikli 32 lõige 5	Artikli 40 lõike 3 teine lause
Artikli 32 lõige 6	Artikli 40 lõige 4
—	Artikli 40 lõige 5
Artikli 32 lõike 7 esimene lõik	Artikli 40 lõike 6 punkt a
—	Artikli 40 lõike 6 punkt b
Artikli 32 lõike 7 teine lõik	Artikli 40 lõike 6 teine lõik
—	Artikli 40 lõige 7
—	Artikkel 41
Artikkel 33	—
Artikli 34 lõige 1 ja lõike 2 punkt a	Artikli 42 lõige 1 ja lõike 2 punkt a
Artikli 34 lõike 2 punkt b	—
Artikli 34 lõike 2 punkt c	Artikli 42 lõike 2 punkt b

Direktiiv 2005/85/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 34 lõike 3 punkt a	Artikli 42 lõige 3
Artikli 34 lõike 3 punkt b	—
Artikli 35 lõige 1	Artikli 43 lõike 1 punkt a
—	Artikli 43 lõike 1 punkt b
Artikli 35 lõige 2 ja lõike 3 punktid a–f	—
Artikli 35 lõige 4	Artikli 43 lõige 2
Artikli 35 lõige 5	Artikli 43 lõige 3
Artikli 36 lõige 1 kuni lõike 2 punkt c	Artikli 39 lõige 1 kuni lõike 2 punkt c
Artikli 36 lõike 2 punkt d	—
Artikli 36 lõige 3	—
—	Artikli 39 lõige 3
Artikli 36 lõiked 4–6	Artikli 39 lõiked 4–6
—	Artikli 39 lõige 7
Artikli 36 lõige 7	—
Artikkel 37	Artikkel 44
Artikkel 38	Artikkel 45
—	Artikli 46 lõike 1 punkti a alapunkt i
Artikli 39 lõike 1 punkti a alapunktid i ja ii	Artikli 46 lõike 1 punkti a alapunktid ii ja iii
Artikli 39 lõike 1 punkti a alapunkt iii	—
Artikli 39 lõike 1 punkt b	Artikli 46 lõike 1 punkt b
Artikli 39 lõike 1 punktid c ja d	—
Artikli 39 lõike 1 punkt e	Artikli 46 lõike 1 punkt c
—	Artikli 46 lõiked 2 ja 3
Artikli 39 lõige 2	Artikli 46 lõike 4 esimene lõik
—	Artikli 46 lõike 4 teine ja kolmas lõik
Artikli 39 lõige 3	—
—	Artikli 46 lõiked 5–9
Artikli 39 lõige 4	Artikli 46 lõige 10
Artikli 39 lõige 5	—
Artikli 39 lõige 6	Artikli 41 lõige 11
Artikkel 40	Artikkel 47
Artikkel 41	Artikkel 48
—	Artikkel 49
Artikkel 42	Artikkel 50

Direktiiv 2005/85/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 43 esimene lõik	Artikli 51 lõige 1
—	Artikli 51 lõige 2
Artikli 43 teine ja kolmas lõik	Artikli 51 lõiked 3 ja 4
Artikkel 44	Artikli 52 esimene lõik
—	Artikli 52 teine lõik
—	Artikkel 53
Artikkel 45	Artikkel 54
Artikkel 46	Artikkel 55
I lisa	—
II lisa	I lisa
III lisa	—
—	II lisa
—	III lisa

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2013/33/EL,

26. juuni 2013,

millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkti f,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/9/EÜ, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded, ⁽⁴⁾ tuleb teha mitmeid olulisi muudatusi. Selguse huvides tuleks nimetatud direktiiv uuesti sõnastada.

(2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem, on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes neist sõltumatute asjaolude tõttu taotlevad õiguspäraselt kaitset liidus. See poliitika peaks juhinduma solidaarsuse ja vastutuse, sealhulgas selle rahalise mõju õiglase jagamise põhimõttest liikmesriikide vahel.

(3) Oma erakorralisel kohtumisel Tampere 15. ja 16. oktoobril 1999 otsustas Euroopa Ülemkogu püüelda sellise Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise poole, mis põhineb pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni, mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga („Genfi konventsioon“), täielikul kohaldamisel, kinnitades sellega tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimist. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp viidi lõpule aluslepingutega ettenähtud asjaomaste õigusaktide vastuvõtmise teel, mille raames võeti vastu ka direktiiv 2003/9/EÜ.

(4) Euroopa Ülemkogu võttis oma 4. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu Haagi programmi, milles seati vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal rakendatavad eesmärgid aastateks 2005–2010. Sellega seoses kutsuti Haagi programmis Euroopa Komisjoni üles lõpetama esimese etapi õigusaktide hindamine ning esitama teise etapi õigusaktid ja meetmed Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

(5) Ülemkogu võttis oma 10.–11. detsembri 2009. aasta kohtumisel vastu Stockholmi programmi, milles kinnitati veel kord pühendumust kohustusele luua 2012. aastaks kaitse ja solidaarsuse ühine ala, mis põhineb ühisel varjupaigamenetlusel ja rahvusvahelise kaitse saanud isikute ühesugusel seisundil ning mille aluseks oleksid ranged kaitseõuded ning õiglased ja tõhusad menetlused. Samuti nähakse Stockholmi programmiga ette, et on äärmiselt oluline kohaldada isikutele samaväärseid vastuvõtutingimusi, olenemata sellest, millises liikmesriigis nad rahvusvahelise kaitse taotluse esitavad.

(6) Kasutada tuleks Euroopa Pagulasfondi ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti vahendeid, et piisavalt toetada liikmesriikide jõupingutusi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teises etapis kehtestatud nõuete rakendamisel, eelkõige nende liikmesriikide jõupingutusi, kelle varjupaigasüsteem on eelkõige riigi geograafilise asendi või demograafilise olukorra tõttu sattunud erilise ja ebaproportsionaalse surve alla.

(7) Pidades silmas esimese etapi õigusaktide rakendamise hindamise tulemusi, on praeguses etapis asjakohane kinnitada direktiivi 2003/9/EÜ aluspõhimõtteid, et tagada rahvusvahelise kaitse taotlejate („taotlejad“) vastuvõtutingimuste parandamine.

⁽¹⁾ ELT C 317, 23.12.2009, lk 110 ja ELT C 24, 28.1.2012, lk 80.

⁽²⁾ ELT C 79, 27.3.2010, lk 58.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 7. mai 2009. aasta seisukoht (ELT C 212 E, 5.8.2010, lk 348) ja nõukogu 6. juuni 2013. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 10. juuni 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽⁴⁾ ELT L 31, 6.2.2003, lk 18.

- (8) Taotlejate võrdse kohtlemise tagamiseks kogu liidus peaks direktiivi kohaldama rahvusvahelise kaitse taotluste menetluste kõikide etappide ja liikide suhtes, kõikides taotlejaid vastuvõtvates kohtades ja asutustes ning niikaua kuni taotlejatel on lubatud viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil taotlejana.
- (9) Liikmesriigid peaksid käesoleva direktiivi kohaldamisel püüdma täielikult tagada lapse parimate huvide ja perekonna ühtsuse põhimõtete täitmise vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste hartale, ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsioonile ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile.
- (10) Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate isikute kohtlemisel on liikmesriigid seotud kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest õigusaktidest, millega nad on ühinenud.
- (11) Taotlejate vastuvõtmisele tuleks sätestada nõuded, mis oleksid piisavad, et tagada taotlejatele kõikides liikmesriikides inimväärne elatustase ning võrreldavad elutingimused.
- (12) Taotlejate vastuvõtutingimuste ühtlustamine peaks aitama piirata taotlejate edasist liikumist ühest liikmesriigist teise erinevuste tõttu nende vastuvõtutingimustes.
- (13) Selleks et tagada kõikide rahvusvahelise kaitse taotlejate võrdne kohtlemine ja kooskõla liidu kehtivate varjupaigalaste õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011 direktiiviga 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule,⁽¹⁾ on asjakohane laiendada käesoleva direktiivi reguleerimisala selliselt, et see hõlmaks ka täiendava kaitse taotlejaid.
- (14) Erivajadustega isikute vastuvõtmine peaks olema siseriiklike ametiasutuste esmane eesmärk, et tagada selliste isikute vastuvõtmisel spetsiaalselt nende vastuvõtu erivajaduste arvesse võtmine.
- (15) Taotlejate kinnipidamist tuleks kohaldada kooskõlas põhimõttega, et isikut ei või kinni pidada üksnes selle alusel, et ta taotleb rahvusvahelist kaitset, eelkõige kooskõlas liikmesriikide rahvusvaheliste õiguslike kohustustega ja Genfi konventsiooni artikliga 31. Taotlejaid võib kinni pidada ainult käesoleva direktiiviga ette nähtud väga selgelt kindlaksmääratud erandlike asjaolude korral ning lähtuma nii sellise kinnipidamise viisi kui ka eesmärgi puhul vajaduse ja proportsionaalsuse põhimõttest. Kui taotlejat peetakse kinni, peaks tal olema tõhus juurdepääs vajalikele menetlustagatistele, näiteks õiguskaitsevahendile siseriiklikus kohtus.
- (16) Nõuetekohase hoolsuse põhimõte eeldab kinnipidamise alustega seotud administratiivmenetluste korral vähemalt seda, et liikmesriik võtab konkreetseid ja asjakohaseid meetmeid, tagamaks, et kinnipidamise aluste kontrollimiseks vajalik aeg on võimalikult lühike ning on reaalne võimalus viia kontrollimine läbi võimalikult kiiresti. Kinnipidamine ei tohi ületada aega, mida on mõistlikult vaja asjakohaste menetluste lõpule viimiseks.
- (17) Käesolevas direktiivis sätestatud kinnipidamise alused ei piira muude kinnipidamise aluste, sealhulgas kriminaalmenetluse raames siseriikliku õiguse kohaste kinnipidamisaluste kohaldamist, mis ei ole seotud kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotlusega.
- (18) Kinnipeetud taotlejaid tuleks kohelda täielikult inimväärlikust austades ja nende vastuvõtmisel tuleks spetsiaalselt arvesse võtta nende vajadusi selles olukorras. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni artikli 37 kohaldamise.
- (19) Võib esineda juhtumeid, kus teatavaid vastuvõtutagatisei ole isiku kinnipidamise korral näiteks kinnipidamisasutuse geograafilise asukoha või spetsiifilise struktuuri tõttu võimalik praktikas kohe tagada. Siiski peaks neist tagatistest tehtavad võimalikud erandid olema ajutised ja neid tuleks kohaldada üksnes käesolevas direktiivis sätestatud asjaolude korral. Erandeid tuleks kohaldada üksnes erakorraliste asjaolude korral ja need peaksid olema nõuetekohaselt põhjendatud, võttes arvesse iga juhtumiga seonduvaid asjaolusid, sealhulgas kohaldatava erandi raskusastet, selle kestust ja mõju asjaomasele taotlejale.

⁽¹⁾ ELT L 337, 20.12.2011, lk 9.

- (20) Selleks et tagada paremini taotlejate kehaline ja vaimne puutumatus, peaks nende kinnipidamine olema viimane abinõu ja seda võib kohaldada alles siis, kui kõik muud alternatiivsed vabadusekaotust mitteõhlmavad kinnipidamismeetmed on nõuetekohaselt läbi vaadatud. Mis tahes alternatiivne kinnipidamismeede peab austama taotlejate põhilisi inimõigusi.
- (21) Selleks et tagada kooskõla menetlustagatistega, mis seisnevad võimaluses võtta ühendust õigusabi andvate organisatsioonide või isikurühmadega, tuleks jagada teavet selliste organisatsioonide ja isikurühmade kohta.
- (22) Kui otsustatakse elukoha valiku üle, peaksid liikmesriigid võtma nõuetekohaselt arvesse lapse parimaid huvisid ning samuti taotleja konkreetset olukorda, kui ta on liikmesriigis juba viibivate pereliikmete või muude lähisugulaste ülalpidamisel, näiteks vallalised alaealised õed ja vennad.
- (23) Taotlejate iseseisva toimetuleku soodustamiseks ja suurte erinevuste vähendamiseks liikmesriikide vahel on hädavajalik sätestada selged eeskirjad taotlejate tööturule juurdepääsu kohta.
- (24) Selleks et tagada taotlejatele antava materiaalse toe kooskõla käesolevas direktiivis sätestatud põhimõtetega, on vaja, et liikmesriigid määraksid sellise toe taseme kindlaks asjakohaste näitajate alusel. See ei tähenda, et ettenähtud summa peaks olema võrdne riigi kodanikele ettenähtud summaga. Liikmesriigid võivad võimaldada taotlejatele oma kodanikega võrreldes vähemsoodsat kohtlemist, nagu on käesolevas direktiivis määratletud.
- (25) Vastuvõtusüsteemi kuritarvitamise võimalikkust tuleks piirata, täpsustades asjaolud, mille korral võib taotlejate materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada või tühistada, tagades samal ajal kõikidele taotlejatele inimväärse elustaseme.
- (26) Tagada tuleks siseriiklike vastuvõtusüsteemide ja liikmesriikide vahel taotlejate vastuvõtmise vallas tehtava koostöö tõhusus.
- (27) Pädevaid ametiasutusi tuleks julgustada kasutama taotlejate vastuvõtmisel rohkem omavahelist kooskõlastamist ning seepärast tuleks edendada kohalike kogukondade ja majutuskeskuste vahel harmoonilisi suhteid.
- (28) Liikmesriikidel peaks olema õigus kehtestada või säilitada soodsamad sätted kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes paluvad liikmesriigilt rahvusvahelist kaitset.
- (29) Samuti kutsutakse liikmesriike üles kohaldama käesoleva direktiivi sätteid seoses menetlustega, mille raames otsustatakse muus kui direktiivis 2011/95/EL sätestatud vormis antava kaitse taotluste üle.
- (30) Käesoleva direktiivi rakendamist tuleks hinnata korrapäraste ajavahemike tagant.
- (31) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt taotlejate vastuvõtu nõuete kehtestamine liikmesriikides, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva direktiivi ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (32) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise avaldusega selgitavate dokumentide kohta ⁽¹⁾ kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi komponentide ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.
- (33) ELi lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule (ELI toimimise leping) lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks nimetatud protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.
- (34) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

⁽¹⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

(35) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva direktiiviga tagada inimväärkuse täielik austamine ning edendada kõnealuse harta artiklite 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ja 47 kohaldamist ja sellest tuleks lähtuda ka direktiivi rakendamisel.

(36) Käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohustus peaks piirduma sätetega, mille sisu on võrreldes direktiiviga 2003/9/EÜ muutunud. Kohustus võtta üle muutmata sätteid tuleneb nimetatud direktiivist.

(37) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi seoses direktiivi 2003/9/EÜ siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga, nagu see on sätestatud II lisa B osas,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

EESMÄRK, MÕISTED JA REGULEERIMISALA

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on sätestada liikmesriikides rahvusvahelise kaitse taotlejate („taotlejad“) vastuvõtu nõuded.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „rahvusvahelise kaitse taotlus“ – rahvusvahelise kaitse taotlus direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punkti h tähenduses;

b) „taotleja“ – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille suhtes ei ole lõplikku otsust veel tehtud;

c) „pereliikmed“ – järgmised taotleja pereliikmed, kes viibivad rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajal samas liikmesriigis, eeldusel et perekond oli olemas juba päritoluriigis:

— taotleja abikaasa või temaga püsivas suhtes olev vabaabielukaaslane, kui asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt koheldakse vabaabielupaare kolmandate riikide kodanikke käsitlevate õigusaktide alusel võrdväärselt abielus paaridega;

— esimeses taandes osutatud paaride või taotleja alaealsed lapsed tingimusel, et nad ei ole abielus, sõltumata sellest, kas siseriikliku õiguse tähenduses on nad sündinud abielust või väljaspool abielu või on nad lapsendatud;

— taotleja isa, ema või asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt taotleja eest vastutav täiskasvanu, kui taotleja on alaealine ega ole abielus;

d) „alaealine“ – alla 18aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;

e) „saatjata alaealine“ – alaealine, kes saabub liikmesriigi territooriumile tema eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt vastutava täiskasvanuta, niikaua kui selline täiskasvanu ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud; see mõiste hõlmab ka alaealist, kes on jäänud saatjata pärast sisenemist liikmesriikide territooriumile;

f) „vastuvõtutingimused“ – nende meetmete täielik kogum, mida liikmesriigid tagavad taotlejatele kooskõlas käesoleva direktiiviga;

g) „materiaalsed vastuvõtutingimused“ – vastuvõtutingimused, mis hõlmavad majutust, toitu ja rõivaid, mida antakse loonusena või rahaliste toetuste või kupongidena või nende kolme kombinatsioonina, ning päevaraha;

h) „kinnipidamine“ – liikmesriigi korraldusel taotleja hoidmine teatavas kohas, kus taotlejal on võetud liikumisvabadus;

i) „majutuskeskus“ – mis tahes koht, mida kasutatakse taotlejate kollektiivseks majutamiseks;

j) „esindaja“ – isik või organisatsioon, kelle pädevad ametiasutused on määranud selleks, et aidata ja esindada saatjata alaealist käesoleva direktiiviga ettenähtud menetlustes eesmärgiga tagada lapse parimate huvide kaitse ja teostada vajaduse korral alaealise nimel õigus- ja teovõimet. Kui esindajaks on määratud organisatsioon, nimetab ta isiku, kes vastutab asjaomase saatjata alaealise suhtes selle esindaja ülesannete täitmise eest käesoleva direktiivi kohaselt;

k) „vastuvõtu erivajadustega taotleja“ – vastavalt artiklile 21 haavatav isik, kes vajab käesolevas direktiivis sätestatud õiguste kasutamiseks ja selles sätestatud kohustuste täitmiseks spetsiaalseid tagatiseid.

Artikkel 3

Reguleerimisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes esitavad liikmesriigi territooriumil, sealhulgas piiril, territoriaalvetes või transiiditsoonis, rahvusvahelise kaitse taotluse, niikaua kuni neil on lubatud viibida sellel territooriumil taotlejana, ning samuti nende pereliikmete suhtes, kui nad on vastavalt siseriiklikule õigusele selle rahvusvahelise kaitse taotlusega hõlmatud.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata liikmesriikide välisesindustele diplomaatilise või territoriaalse varjupaiga taotluste esitamise juhtude suhtes.

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata, kui kohaldatakse nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiivi 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel ⁽¹⁾.

4. Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada käesolevat direktiivi seoses menetlustega, mille raames otsustatakse muus kui direktiivist 2011/95/EL tulenevas vormis antava kaitse taotluste rahuldamine.

Artikkel 4

Soodsamad sätted

Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada soodsamad sätted taotlejate ja nende lähisugulaste vastuvõtutingimuste kohta olukorras, kus lähisugulased viibivad samas liikmesriigis ja on taotleja ülalpidamisel, või humanitaarsetel põhjustel, kui need sätted on käesoleva direktiiviga kooskõlas.

II PEATÜKK

ÜLDSÄTTED VASTUVÕTUTINGIMUSTE KOHTA

Artikkel 5

Teave

1. Liikmesriigid teatavad taotlejatele mõistliku aja jooksul, mis ei ületa 15 päeva alates rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisest, vähemalt mis tahes kehtestatud hüvistest ning vastuvõtutingimustega seotud kohustustest, mida nad peavad täitma.

Liikmesriigid tagavad, et taotlejatele antakse teavet organisatsioonide või isikurühmade kohta, kes annavad konkreetset õigusabi, ning organisatsioonide kohta, kes võivad anda neile abi või teavet seoses olemasolevate vastuvõtutingimustega, kaasa arvatud tervishoiuga.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud teavet antakse kirjalikult keeles, millest taotleja aru saab või millest ta kõigi eelduste kohaselt aru saab. Vajaduse korral võib seda teavet anda ka suuliselt.

Artikkel 6

Dokumentatsioon

1. Liikmesriigid tagavad, et kolme päeva jooksul pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist antakse taotlejale temanimeline dokument, mis tõendab tema seisundit taotlejana või kinnitab, et tal on tema taotluse menetlemise või läbivaatamise ajal lubatud viibida liikmesriigi territooriumil.

Kui kõnealuse dokumendi omanikul ei ole lubatud liikmesriigi territooriumil või osal sellest vabalt liikuda, tehakse selle kohta dokumendis märge.

2. Liikmesriigid võivad käesoleva artikli kohaldamise välisendada, kui taotleja on kinni peetud, ja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal, kui see esitati piiril, või kui toimub menetlus otsustamiseks, kas taotluse esitajal on õigus siseneda liikmesriigi territooriumile. Erijuhtudel võivad liikmesriigid anda taotlejatele nende rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal muid dokumente, mis on samaväärsed lõikes 1 osutatuga.

3. Lõikes 1 osutatud dokument ei pruugi tõendada taotleja isikut.

4. Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, mida on vaja selleks, et tagada taotlejatele lõikes 1 osutatud dokument, mis peab kehtima seni, kuni taotlejal on lubatud viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil.

5. Liikmesriigid võivad anda taotlejatele reisidokumendi tõsistel humanitaarsetel põhjustel, mis nõuavad taotleja viibimist mõnes teises riigis.

⁽¹⁾ EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12.

6. Liikmesriigid ei kehtesta taotlejatele dokumentide esitamise suhtes tarbetuid ja ebaproportsionaalseid nõudeid või muid haldusnõudeid üksnes põhjendusega, et nad on rahvusvahelise kaitse taotlejad, enne seda, kui nad on andnud neile õigused, millele neil on käesoleva direktiivi kohaselt õigus.

Artikkel 7

Elukoht ja liikumisvabadus

1. Taotlejad võivad liikuda vabalt vastuvõtva liikmesriigi territooriumil või kõnealuse liikmesriigi poolt neile määratud alal. See kindlaksmääratud ala ei mõjuta eraelu puutumatus ning lubab tagada piisava juurdepääsu kõikidele käesolevast direktiivist tulenevatele hüvedele.

2. Liikmesriigid võivad avalike huvide või avaliku korraga seotud põhjustel või vajaduse korral määrata rahvusvahelise kaitse taotluse kiire menetlemise ja tõhusa järelevalve tagamiseks kindlaks taotleja elukoha.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et materiaalsete vastuvõtutingimuste pakkumiseks peab taotleja tegelikult elama teatavas kohas, mille määravad kindlaks liikmesriigid. Selline otsus, mis võib olla üldist laadi, tuleb teha iga juhtumi puhul eraldi ning see peab olema ette nähtud siseriikliku õigusega.

4. Liikmesriigid näevad ette võimaluse anda taotlejatele ajutine luba lahkuda lõigetes 2 ja 3 nimetatud elukohast ja/või lõikes 1 nimetatud kindlaksmääratud alalt. Otsus tehakse iga juhtumi puhul eraldi, objektiivsetel alustel ning erapooletult ja eitava otsuse korral põhjendatakse otsust.

Taotlejalt ei nõuta luba kohtumiseks ameti- ja kohtuasutustega, kui tema kohaleilmumine neisse on vajalik.

5. Liikmesriigid nõuavad taotlejatelt, et nad teataksid pädevatele ametiasutustele oma kehtiva aadressi ning teataksid võimalikult kiiresti selle muutumisest.

Artikkel 8

Kinnipidamine

1. Liikmesriigid ei tohi isikut kinni pidada ainult sel põhjusel, et ta on taotleja vastavalt direktiivile 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta ⁽¹⁾.

2. Liikmesriigid võivad vajaduse korral ja igat juhtumit eraldi hinnates pidada taotlejat kinni, kui muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada.

3. Taotlejat võib pidada kinni üksnes:

a) selleks, et tuvastada tema isik või kodakondsus või seda kontrollida;

b) selleks, et määrata kindlaks tema rahvusvahelise kaitse taotluse aluseks olevad asjaolud, mida ilma kinnipidamiseta ei olnud võimalik kindlaks teha, eelkõige juhul, kui on olemas põgenemise oht;

c) selleks, et otsustada menetluse raames taotleja õiguse üle siseneda riigi territooriumile;

d) siis, kui ta peetakse kinni Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivis 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel ⁽²⁾ sätestatud tagasisaatmiskorra kohaselt tagasisaatmise ettevalmistamiseks ja/või väljasaatmise läbiviimiseks ning asjaomane liikmesriik saab objektiivsete kriteeriumite alusel, sealhulgas selle alusel, et tal on juba olnud võimalus saada juurdepääs varjupaigamenetlusele, põhjendada, et on olemas piisavalt alust arvata, et ta esitas rahvusvahelise kaitse taotluse üksnes eesmärgiga lükata edasi või nurjata tema tagasisaatmist käsitleva otsuse täideviimist;

e) siis, kui seda nõuab riikliku julgeoleku või avaliku korra kaitsmine;

f) vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) ⁽³⁾ artiklile 28.

Kinnipidamise alused sätestatakse siseriiklikus õiguses.

4. Liikmesriigid tagavad, et siseriikliku õigusega on ette nähtud eeskirjad, mis käsitlevad kinnipidamise alternatiive, nagu korrapärane ilmumine ametiasutustesse, rahalise tagatise andmine või keeld lahkuda kindlaksmääratud kohast.

⁽¹⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 60.

⁽²⁾ ELT L 348, 24.12.2008, lk 98.

⁽³⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 31.

Artikkel 9

Tagatised kinnipeetud taotlejatele

1. Taotleja peetakse kinni võimalikult lühikeseks ajaks ja teda hoitakse kinni ainult seni kuni artikli 8 lõikes 3 sätestatud alusel on kohaldatavad.

Artikli 8 lõikes 3 sätestatud kinnipidamise alustega seonduvates haldusmenetlustes rakendatakse nõuetekohast hoolsust. Haldusmenetlustes esinevad viivitused, mida ei ole põhjendanud taotleja, ei õigusta kinnipidamise jätkamist.

2. Taotleja kinnipidamiseks annab kirjaliku korralduse õigusasutus või haldusasutus. Kinnipidamiskorralduses esitatakse selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud põhjendused.

3. Kui kinnipidamiseks on korralduse andnud haldusasutus, siis näevad liikmesriigid ette kas kinnipidamise õiguspärasuse kiire kohtuliku läbivaatamise ametiülesande korras ja/või taotleja taotlusel. Ametiülesande korras teostatava läbivaatamise puhul vaadatakse kinnipidamise õiguspärasus võimalikult kiiresti läbi alates kinnipidamise algusest. Taotleja esitatud taotlusel teostatava läbivaatamise korral vaadatakse see võimalikult kiiresti läbi pärast asjakohaste menetluste alustamist. Liikmesriigid määravad selleks oma siseriiklikus õiguses kindlaks ajavahemiku, mille jooksul ametiülesande korras teostatav läbivaatamine ja/või taotleja esitatud taotluse alusel teostatav kohtulik läbivaatamine läbi viiakse.

Kui kohtuliku läbivaatamise tulemusel leitakse, et taotleja on õigusevastaselt kinni peetud, vabastatakse asjaomane taotleja viivitamata.

4. Kinnipeetud taotlejat teavitatakse viivitamata kirjalikult keeles, millest ta saab aru või on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama, kinnipidamise põhjustest ja siseriiklikus õiguses sätestatud menetlustest kinnipidamiskorralduse vaidlustamiseks ning võimalusest taotleda tasuta õigusabi ja esindamist.

5. Õigusasutus vaatab jätkuva vajaduse kinnipidamiseks mõistlike ajavahemike järel läbi ametiülesande korras ja/või asjaomase taotleja taotlusel, eelkõige kui kinnipidamise kestus on pikk, kui teatavaks saavad asjaomased asjaolud või uus teave, mis võivad mõjutada kinnipidamise õiguspärasust.

6. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 3 ette nähtud kinnipidamiskorralduse kohtuliku läbivaatamise korral on taotlejal võimalus saada tasuta õigusabi ja esindamist. See hõlmab vähemalt vajalike menetlusedokumentide ettevalmistamist ja õigusasutustes taotleja nimel asja arutamisel osalemist.

Tasuta õigusabi ja esindamist võivad pakkuda siseriikliku õiguse alusel tunnustatud kvalifikatsiooniga isikud, kelle huvid ei ole vastuolus või ei saa olla vastuolus taotleja huvidega.

7. Liikmesriigid võivad samuti ette näha, et tasuta õigusabi ja esindamine tagatakse:

a) üksnes neile, kellel puuduvad piisavad vahendid, ja/või

b) üksnes selliste teenustega, mida osutavad õigusnõustajad või muud nõustajad, kes on siseriikliku õigusega spetsiaalselt määratud taotlejaid abistama ja esindama.

8. Liikmesriigid võivad samuti:

a) kehtestada tasuta õigusabi ja esindusteenuse pakkumisele rahalised ja/või ajapiirangud, tingimusel et nendega ei piirata põhjendamatult võimalust saada õigusabi ja esindusteenust;

b) ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei koheldaks õigusabiga seotud küsimustes taotlejaid soodsamalt kui liikmesriigi enda kodanikke.

9. Liikmesriigid võivad nõuda tehtud kulutuste osalist või täielikku korvamist juhul, kui taotleja rahaline olukord on oluliselt paranenud või kui selliste kulutuste tegemine otsustati taotleja esitatud valeandmete põhjal.

10. Õigusabi ja esindamise võimaldamise kord nähakse ette siseriiklikus õiguses.

Artikkel 10

Kinnipidamistingimused

1. Taotleja kinnipidamine toimub üldjuhul spetsiaalsetes kinnipidamisasutustes. Kui liikmesriigil ei ole võimalik pakkuda majutust spetsiaalses kinnipidamisasutuses ja ta peab kasutama majutamist kinnipidamisasutuses, hoitakse kinnipeetud taotlejaid tavalistest vangidest lahus ning kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud kinnipidamistingimusi.

Niivõrd kui see on võimalik, hoitakse kinnipeetud taotlejaid lahus muudest kolmandate riikide kodanikest, kes ei ole esitanud rahvusvahelise kaitse taotlust.

Kui taotlejaid ei ole võimalik hoida lahus muudest kolmandate riikide kodanikest, tagavad asjaomased liikmesriigid käesolevas direktiivis sätestatud kinnipidamistingimuste kohaldamise.

2. Kinnipeetud taotlejatel on võimalus viibida vabas õhus.

3. Liikmesriigid tagavad, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit esindavatel isikutel on võimalus taotlejatega suhelda ja neid külastada privaatsust austavatel tingimustel. Sama võimaluse tagavad nad ka organisatsioonile, kes vastavalt liikmesriigiga sõlmitud kokkuleppele tegutseb asjaomase liikmesriigi territooriumil ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti nimel.

4. Liikmesriigid tagavad, et pereliikmetel, õigusnõustajatel või nõustajatel ning asjaomases liikmesriigis tunnustatud asjaomaseid valitsusväliseid organisatsioone esindavatel isikutel on võimalus taotlejatega suhelda ja neid külastada privaatsust austavatel tingimustel. Juurdepääsupiiranguid kinnipidamisasutustele võib kehtestada ainult juhul, kui need on siseriikliku õiguse kohaselt objektiivselt vajalikud kinnipidamisasutuse julgeoleku, avaliku korra või haldusjuhtimise eesmärgil, tingimusel et juurdepääsu ei piirata seejuures märkimisväärselt või ei muudeta juurdepääsu päris võimatuks.

5. Liikmesriigid tagavad, et kinnipeetud taotlejatele esitatakse süstemaatiliselt teavet, milles selgitatakse nende kinnipidamisasutuses kohaldatavaid eeskirju ning nende õigusi ja kohustusi keeles, millest nad aru saavad või on kõigi eelduste kohaselt võimalised aru saama. Liikmesriigid võivad nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja võimalikult lühikese mõistliku aja jooksul teha erandi sellest kohustusest, juhul kui taotleja on kinni peetud piiril või transiiditsoonis. Nimetatud erand ei kehti direktiivi 2013/32/EL artiklis 43 osutatud juhtudel.

Artikkel 11

Haavatavate isikute ja vastuvõtu erivajadustega taotlejate kinnipidamine

1. Kinnipeetud taotlejate, kes on haavatavad isikud, tervis, sealhulgas vaimne tervis on siseriiklike asutuste esmatähtis mure.

Haavatavate isikute kinnipidamise korral tagavad liikmesriigid regulaarse järelevalve ja piisava toe, võttes arvesse nende isikute eriolukorda, sealhulgas nende tervist.

2. Alaealisi peetakse kinni üksnes äärmusliku abinõuna ja alles pärast seda, kui on kindlaks tehtud, et alternatiivseid leebemaid sunnimeetmeid ei saa tõhusalt kohaldada. Alaealisi peetakse kinni võimalikult lühiajaliselt ning sealjuures tehakse kõik jõupingutused, et kinnipeetud alaealised vabastada ja majutada nad alaealistele sobival viisil.

Artikli 23 lõikes 2 kirjeldatud alaealise parimad huvid on liikmesriikide esmatähtis mure.

Alaealiste kinnipidamise korral antakse neile võimalus tegeleda vaba aja tegevustega, sealhulgas nende eale kohaste mängude ja harrastustega.

3. Saatjata alaealisi peetakse kinni üksnes erakorralistel asjaoludel. Tehakse kõik jõupingutused, et vabastada kinnipeetud saatjata alaealised võimalikult kiiresti.

Saatjata alaealisi ei majutata kunagi kinnipidamisasutuses.

Niivõrd kui see on võimalik, majutatakse saatjata alaealised institutsioonides, kus on nendealaste isikute vajadusi arvestav personal ja rajatised.

Saatjata alaealiste kinnipidamise korral tagavad liikmesriigid, et nad majutatakse täiskasvanutest eraldi.

4. Kinnipeetud perekondadele võimaldatakse eraldi majutus, mis tagab piisava privaatsuse.

5. Naissoost taotlejate kinnipidamise korral tagavad liikmesriigid, et neid majutatakse meessoost taotlejatest eraldi, välja arvatud siis, kui nad on pereliikmed ja igaüks neist on sellega nõus.

Esimesest lõigust võib teha erandeid vabaajategevuse või sotsiaalse tegevuse jaoks mõeldud ühiste alade kasutusele, sealhulgas söögikordade pakkumisele.

6. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja võimalikult lühikese mõistliku aja jooksul võivad liikmesriigid teha erandi lõike 2 kolmandast lõigust, lõikest 4 ja lõike 5 esimesest lõigust, kui taotleja peetakse kinni piiripunktis või transiiditsoonis, välja arvatud direktiivi 2013/32/EL artiklis 43 osutatud juhtudel.

Artikkel 12

Perekonnad

Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et säilitada võimalikult suurel määral nende territooriumil viibiva perekonna ühtsus, kui asjaomane liikmesriik annab taotlejatele majutuse. Selliseid meetmeid rakendatakse taotleja nõusolekul.

Artikkel 13

Arstlik läbivaatus

Liikmesriigid võivad rahvatervisega seotud põhjustel nõuda taotlejalt arstliku läbivaatuse läbimist.

Artikkel 14

Alaealiste koolitamine ja haridus

1. Liikmesriigid annavad taotlejate alaealistele lastele ja alaealistele taotlejatele juurdepääsu oma haridussüsteemile sarnastel tingimustel oma kodanikega seniks, kuni väljasaatmis-meedet nende või nende vanemate suhtes ei pöörata tegelikult täitmisele. Sellist haridust võib anda majutuskeskustes.

Asjaomane liikmesriik võib sätestada, et nimetatud juurdepääs peab piirduma üksnes riikliku haridussüsteemiga.

Liikmesriigid ei keela juurdepääsu keskharidusele üksnes põhjendusega, et alaealine on jõudnud täiskasua.

2. Juurdepääsu haridussüsteemile ei lükata edasi rohkem kui kolm kuud alates kuupäevast, mil rahvusvahelise kaitse taotlus alaealise nimel esitati.

Alaealistele pakutakse ettevalmistavat koolitust, sealhulgas keelekoolitust, kui see on vajalik, et hõlbustada nende juurdepääsu haridussüsteemile ja selles osalemist, nagu on sätestatud lõikes 1.

3. Kui lõikes 1 osutatud juurdepääs haridussüsteemile ei ole alaealise eriolukorra tõttu võimalik, pakub asjaomane liikmesriik

talle muid haridusvõimalusi kooskõlas oma siseriikliku õiguse ja tavaga.

Artikkel 15

Tööhõive

1. Liikmesriigid tagavad taotlejale juurdepääsu tööturule hiljemalt üheksa kuud pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise kuupäeva, kui pädev asutus ei ole esimese astme otsust teinud ja see viivitus ei ole tingitud taotluse esitajast.

2. Liikmesriigid määravad kindlaks tingimused, mille kohaselt anda taotlejale juurdepääs oma tööturule kooskõlas siseriikliku õigusega, tagades samal ajal, et taotlejatel oleks tegelik juurdepääs tööturule.

Tööturupoliitikaga seotud põhjustel võivad liikmesriigid eelistada liidu kodanikke ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriikide kodanikke ning seaduslikult nende territooriumidel elavaid kolmandate riikide kodanikke.

3. Kui tavapärasel menetluses tehtud eitava otsuse vastu esitatud edasikaebusel on edasilükkav toime, ei tühistata apellatsioonimenetluste ajal juurdepääsu tööturule nii kaua, kuni edasikaebuse kohta tehtud eitavast otsusest on teatatud.

Artikkel 16

Kutseõpe

Liikmesriigid võivad anda taotlejatele juurdepääsu kutseõppele olenemata sellest, kas neil on või ei ole juurdepääs tööturule.

Juurdepääs töölepinguga seotud kutseõppele sõltub sellest, mil määral on taotlejal kooskõlas artikliga 15 juurdepääs tööturule.

Artikkel 17

Materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu üldised eeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad, et materiaalsed vastuvõtutingimused on taotlejatele nende rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajal kättesaadavad.

2. Liikmesriigid tagavad, et materiaalsed vastuvõtutingimused võimaldavad taotlejatele piisava elatusaseme, mis tagab neile toimetuleku ja kaitseb nende füüsilist ja vaimset tervist.

Liikmesriigid tagavad, et kõnealune elatustase vastab kooskõlas artikliga 21 haavatavate isikute eriolukorrale ning kinnipeetud isikute olukorrale.

3. Liikmesriigid võivad seada kõikide või mõnede materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu tagamise eelduseks selle, et taotlejal ei ole küllaldaselt vahendeid oma tervisele vastava ja toimetulekuks vajaliku elatustaseme tagamiseks.

4. Liikmesriigid võivad taotlejalt nõuda, et nad kataksid käesolevas direktiivis ettenähtud materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu kulud või osaleksid nende katmisel kooskõlas lõikega 3, kui neil on küllaldaselt vahendeid, näiteks kui nad on mõistliku aja jooksul teinud tööd.

Kui selgub, et taotlejal oli ajal, mil tema eest kaeti tema materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiukulud, küllaldaselt vahendeid, et katta nende põhivajaduste kulud ise, võivad liikmesriigid nõuda taotlejalt nende kulude hüvitamist.

5. Liikmesriigid tagavad materiaalsed vastuvõtutingimused rahalise toetuse või kupongidena, mille summa määratakse kindlaks taseme alusel, mis on asjaomase liikmesriigi poolt kas õiguse või tavadega kindlaks määratud selleks, et tagada oma kodanikele piisav elatustase. Liikmesriigid võivad sellega seoses võimaldada taotlejatele oma kodanikega võrreldes vähemsoodsat kohtlemist, eelkõige juhul, kui materiaalselt abi antakse osaliselt loonusena või kui nende kodanike puhul kohaldatava(te) taseme(te)ga piüütakse tagada elatustase, mis on käesoleva direktiiviga taotlejatele ettenähtust kõrgem.

Artikkel 18

Materiaalsete vastuvõtutingimuste pakkumise viisid

1. Kui majutust pakutakse loonusena, peaks see toimuma ühes järgmistest vormidest või nende kombinatsioonina:

- a) ruumid, mida kasutatakse taotlejate majutamiseks ajal, mil vaadatakse läbi nende piiril või transiiditsoonis esitatud rahvusvahelise kaitse taotlusi;
- b) majutuskeskused, mis tagavad piisava elatustaseme;
- c) eramud, korterid, hotellid või muud taotlejate majutamiseks kohandatud ruumid.

2. Ilma et see piiraks artiklites 10 ja 11 sätestatud võimalike kinnipidamise eritingimuste kohaldamist, tagavad liikmesriigid

seoses käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja c osutatud majutusega, et:

- a) taotlejatele tagatakse nende pereelu kaitse;
- b) taotlejatel on võimalus suhelda sugulaste, õigusnõustajate või nõustajate ning ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit ja teisi asjaomaseid siseriiklikke, rahvusvahelisi ja valitsusväliseid organisatsioone esindavate isikutega;
- c) pereliikmetele, õigusnõustajatele või nõustajatele ning ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit ja asjaomase liikmesriigi tunnustatud asjaomaseid valitsusväliseid organisatsioone esindavatele isikutele antakse juurdepääs, et nad saaksid taotlejaid abistada. Seda juurdepääsu võib piirata üksnes seoses kõnealuste ruumide ja taotlejate turvalisusega.

3. Liikmesriigid arvestavad lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes taotlejate soost ja vanusest tulenevate vajadustega ning haavatavate isikute olukorraga.

4. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid inimeste kuritarvitamise ja soopõhise vägivalla, sealhulgas seksuaalse väärkohtlemise ja ahistamise ärahoidmiseks lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes.

5. Liikmesriigid tagavad niivõrd kui see on võimalik, et vastuvõtu erivajadustega täiskasvanud ülalpeetavad taotlejad majutatakse koos täiskasvanud lähisugulastega, kes juba viibivad samas liikmesriigis ja kes vastutavad nende eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt.

6. Liikmesriigid tagavad, et taotlejad viiakse üle ühest majutuskohast teise üksnes vajaduse korral. Liikmesriigid näevad taotlejatele ette võimaluse teavitada oma õigusnõustajaid või nõustajaid oma üleviimisest ja uuest aadressist.

7. Majutuskeskustes töötavad isikud on saanud asjakohast koolitust ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse eeskirju.

8. Liikmesriigid võivad kaasata taotlejaid keskuse elanike nõuandekogu või neid esindava nõukoguna materiaalsete vahendite haldamisse ja mittemateriaalsete eluaspektide korraldamisse keskuses.

9. Liikmesriigid võivad nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel mõistlikuks ja võimalikult lühikeseks ajaks määrata kindlaks materiaalse vastuvõtutingimuste üksikasjalikud eeskirjad, mis erinevad käesolevas artiklis ettenähtutest, kui:

- a) on vaja hinnata taotleja erivajadusi kooskõlas artikliga 22;
- b) tavaolukorras olemasolevad majutusvõimalused on ajutiselt ammendunud.

Kõnealused erinevad tingimused peavad igal juhul katma põhi vajadused.

Artikkel 19

Tervishoid

1. Liikmesriigid tagavad, et taotlejad saavad vajalikke tervishoiuteenuseid, mis hõlmavad vähemalt vältimatu abi ning haiguste ja raskete vaimsete häirete pöhiravi.
2. Liikmesriigid tagavad vastuvõtu erivajadustega taotlejatele vajaliku arsti- või muu abi, sealhulgas vajaduse korral asjakohase vaimse tervise ravi.

III PEATÜKK

MATERIAALSETE VASTUVÕTUTINGIMUSTE KITSENDAMINE VÕI TÜHISTAMINE

Artikkel 20

Materiaalsete vastuvõtutingimuste kitsendamine või tühistamine

1. Liikmesriigid võivad materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada või erakorralistel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel tühistada, kui taotleja
 - a) lahkub pädeva ametiasutuse määratud elukohast talle sellest teatamata või ilma pädeva ametiasutuse loata, kui on nõutav sellise loa taotlemine, või
 - b) ei täida kohaleilmumise kohustusi või teabe andmise nõuet või nõuet ilmuda siseriiklikus õiguses sätestatud mõistliku aja jooksul varjupaigamenetlusega seoses isiklikele vestlustele või
 - c) on esitanud korduva taotluse, nagu see on määratletud direktiivi 2013/32/EL artikli 2 punktis q.

Kui taotleja punktides a ja b osutatud juhtude korral leitakse või ta teatab endast vabatahtlikult pädevale ametiasutusele, võetakse kadumise põhjuste põhjal vastu nõuetekohaselt põhjendatud otsus kõikide või mõnede kitsendatud või tühistatud materiaalse vastuvõtutingimuste tagamise ennistamise kohta.

2. Liikmesriigid võivad samuti materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada, kui nad teevad kindlaks, et taotleja on põhjendamatu jätnud rahvusvahelise kaitse taotluse esitamata võimalikult kiiresti pärast sellesse liikmesriiki saabumist.

3. Liikmesriigid võivad materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada või need tühistada, kui taotleja on varjanud rahaliste vahendite olemasolu ning on seetõttu materiaaletest vastuvõtutingimustest alusetult kasu saanud.

4. Liikmesriigid võivad määrata kindlaks karistused, mida kohaldatakse majutuskeskuste sisekorraeskirjade tõsise rikku- mise või väga vägivaldse käitumise korral.

5. Otsused materiaalse vastuvõtutingimuste kitsendamise või tühistamise kohta või käesoleva artikli lõigetes 1, 2, 3 ja 4 osutatud karistuste kohta tehakse iga juhtumi puhul eraldi, objektiivselt ja erapooletult ning neid põhjendatakse. Neid tehakse asjaomase isiku eriolukorda arvesse võttes, eriti artikliga 21 hõlmatud isikute puhul, pidades kinni proportsionaalsuse põhimõttest. Liikmesriigid tagavad igal juhul juurdepääsu vältimatu abi teenustele kooskõlas artikliga 19 ning tagavad kõikidele taotlejatele inimväärse elatustaseme.

6. Liikmesriigid tagavad, et materiaalseid vastuvõtutingimusi ei kitsendata ega tühistata enne, kui lõike 5 kohane otsus on vastu võetud.

IV PEATÜKK

SÄTTED HAAVATAVATE ISIKUTE KOHTA

Artikkel 21

Üldpõhimõte

Liikmesriigid võtavad siseriiklikus õiguses, millega rakendatakse käesolevat direktiivi, arvesse haavatavate isikute, nagu alaealiste, saatjata alaealiste, puudega inimeste, eakate inimeste, rasedate, alaealiste lastega üksikvanemate, inimkaubanduse ohvrite, raske haigusega isikute, vaimse tervise probleemidega isikute ning piinamise või vägistamise ohvrite või isikute, kelle suhtes on tarvitatud muud jõhkrat psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda, nagu naiste suguelundite moonutamine, eriolukorda.

*Artikkel 22***Haavatavate isikute vastuvõtu erivajaduste hindamine**

1. Artikli 21 tõhusaks rakendamiseks hindavad liikmesriigid, kas taotlejal on vastuvõtu erivajadused. Liikmesriigid märgivad ka, millist laadi sellised vajadused on.

Hindamine võetakse kasutusele mõistliku aja jooksul pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist ja see võidakse integreerida olemasolevatesse siseriiklikesse menetlustesse. Liikmesriigid tagavad, et selliseid vastuvõtu erivajadusi võetakse kooskõlas käesoleva direktiiviga arvesse ka juhul, kui need on muutunud ilmseks hilisemas varjupaigamenetluse etapis.

Liikmesriigid tagavad, et vastuvõtu erivajadustega isikutele käesoleva direktiivi kohaselt toe andmisel võetakse kogu varjupaigamenetluse jooksul arvesse nende erivajadusi, ja näevad ette nende olukorra asjakohase jälgimise.

2. Lõikes 1 sätestatud hindamist ei pea läbi viima haldusmenetlusena.

3. Artikli 21 kohaselt võib vastuvõtu erivajadustega isikuteks pidada haavatavaid isikuid, kes seega saavad eritoetust vastavalt käesolevale direktiivile.

4. Lõikes 1 sätestatud hindamine ei piira rahvusvahelise kaitse vajaduste hindamist kooskõlas direktiiviga 2011/95/EL.

*Artikkel 23***Alaerialised**

1. Liikmesriigid peavad käesoleva direktiivi alaerialistega seotud sätteid rakendades silmas eelkõige lapse parimaid huvisid. Liikmesriigid tagavad alaerialise füüsiliseks, vaimseks, hingeliseks, kõlbliseks ja sotsiaalseks arenguks piisava elatustaseme.

2. Lapse parimaid huvisid hinnates võtavad liikmesriigid eelkõige piisavalt arvesse järgmisi tegureid:

- a) perekonna taasühinemise võimalused;
- b) alaerialise heaolu ja sotsiaalne areng, arvestades eelkõige alaerialise tausta;
- c) ohutus- ja turvalisuskaalutlused, eelkõige siis, kui on oht, et alaerialine on inimkaubanduse ohver;
- d) alaerialise arvamus vastavalt tema vanusele ja küpsusele.

3. Liikmesriigid tagavad, et alaerialistel on võimalus artikli 18 lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes tegeleda vaba aja tegevustega, sealhulgas võimalus tegeleda nende eale kohaste mängude ja huvitegevusega ning tegevusega vabas õhus.

4. Liikmesriigid tagavad juurdepääsu rehabilitatsiooniteenustele nendele alaerialistele, kes on langenud mis tahes kuritarvitamise, hooletusse jätmise, ekspluateerimise, piinamise või julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise ohvriks või kes on saanud relvastatud konfliktides kannatada, ning tagavad, et välja töötatakse asjakohane vaimse tervise abi ja vajaduse korral pakutakse kvalifitseeritud nõustamist.

5. Liikmesriigid tagavad, et taotlejate alaerialised lapsed või alaerialised taotlejad majutatakse koos oma vanematega, nende vallaliste alaerialiste õdede ja vendade või nende eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt vastutava täiskasvanud isikuga, tingimusel et see on asjaomase alaerialise parimates huvides.

*Artikkel 24***Saatjata alaerialised**

1. Liikmesriigid võtavad niipea kui võimalik meetmeid tagamaks, et saatjata alaerialist esindaks ja abistaks esindaja, et tal oleks võimalik kasutada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi. Saatjata alaerialist teavitatakse viivitamata esindaja määramisest. Esindaja järgib oma ülesannete täitmisel artikli 23 lõikes 2 osutatud lapse parimate huvide põhimõtet ning tal on selleks vajalikud teadmised. Artikli 23 lõike 2 punktis b osutatud alaerialise heaolu ja sotsiaalse arengu tagamiseks vahetatakse esindajana tegutsevat isikut üksnes vajaduse korral. Organisatsioonid või isikud, kelle huvid on vastuolus või võivad olla vastuolus saatjata alaerialise huvidega, ei sobi esindajaks.

Asjaomased ametiasutused viivad korrapäraselt läbi hindamisi, sealhulgas hinnatakse saatjata alaerialise esindamiseks vajalike vahendite kättesaadavust.

2. Saatjata alaerialised, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, paigutatakse alates hetkest, mil nad territooriumile lubatakse, kuni hetkeni, mil nad on kohustatud vastuvõtva liikmesriigi territooriumilt, kus nad rahvusvahelise kaitse taotluse esitasid või kus seda läbi vaadatakse, lahkuma

- a) täisealiste sugulaste juurde;

b) kasuperekonda;

c) majutuskeskustesse, kus on erivõimalused alaealiste jaoks;

d) muudesse alaealistele sobivatesse majutuskohtadesse.

Liikmesriigid võivad paigutada 16aastaseid või sellest vanemaid alaealisi täiskasvanuid taotlejate majutuskeskustesse, kui see on artikli 23 lõikes 2 sätestatu kohaselt nende parimates huvides.

Võimaluse korral hoitakse ödesid-vendi koos, võttes arvesse asjaomase alaealise huvisid ning eriti tema vanust ja küpsust. Saatjata alaealiste elukohta muudetakse võimalikult harva.

3. Liikmesriigid alustavad saatjata alaealise pereliikmete otsimist võimalikult kiiresti pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist, kasutades selleks vajaduse korral rahvusvaheliste või muude asjaomaste organisatsioonide abi, kaitstes samas tema parimaid huvisid. Kui alaealise või tema lähisugulaste elu või isikupuutumatus on ohus, eriti kui viimased on jäänud oma päritolumaale, tuleb tagada, et teavet nende isikute kohta kogutakse, töödeldakse ja levitatakse konfidentsiaalselt, et vältida nende julgeoleku ohustamist.

4. Saatjata alaealistega töötavad isikud on saanud ja saavad jätkuvalt asjakohast koolitust selliste alaealiste vajaduste kohta ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse eeskirju.

Artikkel 25

Piinamise või vägivalda ohvrid

1. Liikmesriigid tagavad, et isikud, kes on langenud piinamise või vägistamise ohvriks või kelle suhtes on kasutatud muud jõhkrat vägivalda, saavad sellise vägivalda põhjustatud kahjude ravimiseks vajalikku abi, eelkõige asjakohast meditsiinilist ja psühholoogilist hooldust või ravi.

2. Piinamise, vägistamise või muu jõhkra vägivalda ohvritega töötavad isikud on saanud ja saavad jätkuvalt asjakohast koolitust selliste isikute vajaduste kohta ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse eeskirju.

V PEATÜKK

EDASIKAEBUSED

Artikkel 26

Edasikaebused

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevast direktiivist tulenevate hüvede andmise, tühistamise või kitsendamise seotud otsuste või artikli 7 kohaste otsuste vastu, mis mõjutavad taotlejaid individuaalselt, võib esitada edasikaebuse siseriiklikus õiguses ettenähtud korra kohaselt. Vähemalt viimases astmes tagatakse võimalus esitada õigusasutusele edasikaebus või taotleda õigusasutuse kaudu asja uut faktilist ja õiguslikku läbivaatamist.

2. Kui õigusasutusele on esitatud lõikes 1 osutatud edasikaebus või asja läbivaatamise taotlus, tagavad liikmesriigid võimaluse saada taotluse korral tasuta õigusabi ja esindamist, niivõrd kui selline abi on vajalik tegeliku juurdepääsu tagamiseks õiguskaitsele. See hõlmab vähemalt vajalike menetlusdokumentide ettevalmistamist ja õigusasutustes taotleja nimel asja arutamisel osalemist.

Tasuta õigusabi ja esindamist võivad pakkuda siseriikliku õiguse alusel tunnustatud kvalifikatsiooniga isikud, kelle huvid ei ole vastuolus või ei saa olla vastuolus taotleja huvidega.

3. Liikmesriigid võivad samuti ette näha, et tasuta õigusabi ja esindamist võimaldatakse

a) üksnes neile, kellel puuduvad piisavad vahendid, ja/või

b) üksnes teenustega, mida osutavad õigusnõustajad või muud nõustajad, kes on siseriikliku õigusega spetsiaalselt määratud taotlejaid abistama ja esindama.

Liikmesriigid võivad näha ette, et tasuta õigusabi ja esindamist ei võimaldata, kui pädeva asutuse hinnangul ei ole taotleja edasikaebusel või läbivaatamise taotlusel menetluses ilmseid eduvõimalusi. Sel juhul tagavad liikmesriigid, et õigusabi ja esindamist ei piirata omavoliliselt ning taotleja tegelikku juurdepääsu õiguskaitsele ei takistata.

4. Liikmesriigid võivad samuti:

a) kehtestada tasuta õigusabi ja esindusteenuse pakkumisele rahalised ja/või ajapiirangud, tingimusel et nendega ei piirata põhjendamatult võimalust saada õigusabi ja esindamist;

b) ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei koheldaks õigusabiga seotud küsimustes taotlejaid soodsamalt kui liikmesriigi enda kodanikke.

5. Liikmesriigid võivad nõuda tehtud kulutuste osalist või täielikku korvamist juhul, kui taotleja rahaline olukord on oluliselt paranenud või kui sellise kulutuse tegemine otsustati taotleja esitatud valeandmete põhjal.

6. Õigusabi ja esindamise võimaldamise kord nähakse ette siseriiklikus õiguses.

VI PEATÜKK

MEETMED VASTUVÕTUSÜSTEEMI TÕHUSUSE PARANDAMISEKS

Artikkel 27

Pädevad ametiasutused

Liikmesriigid teatavad komisjonile, millised ametiasutused vastutavad direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest. Liikmesriigid teavitavad komisjoni selliste ametiasutuste andmete muutumisest.

Artikkel 28

Juhtimis-, järelevalve- ja kontrollisüsteem

1. Liikmesriigid kehtestavad riigi põhiseaduslikku korda järgides asjakohased mehhanismid, millega tagatakse nõuetekohaselt vastuvõtutingimuste taseme asjakohase juhtimise, järelevalve ja kontrolli kehtestamine.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile asjakohase teabe vastavalt I lisas ettenähtud vormile hiljemalt 20. juulil 2016.

Artikkel 29

Töötajad ja vahendid

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et käesolevat direktiivi rakendavad ametiasutused ja muud organisatsioonid on saanud vajalikku põhikoolitust nii mees- kui ka naissoost taotlejate vajaduste kohta.

2. Liikmesriigid eraldavad vajalikke vahendeid seoses käesoleva direktiivi rakendamiseks vajaliku siseriikliku õigusega.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 30

Aruanded

Komisjon esitab hiljemalt 20. juulil 2017 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta ning teeb vajaduse korral ettepanekuid selle muutmiseks.

Liikmesriigid saadavad komisjonile hiljemalt 20. juulil 2016 aruande koostamiseks kogu asjakohase teabe.

Pärast esimese aruande esitamist annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi kohaldamisest aru vähemalt iga viie aasta järel.

Artikkel 31

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite 1–12, 14–28 ja 30 ning I lisa järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 20. juulil 2015. Liikmesriigid edastavad viivitamata komisjonile kõnealuste normide teksti.

Kui liikmesriigid kõnealused normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad nad märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga hõlmatud valdkonnas nende poolt vastuvõetavate peamiste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 32

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2003/9/EÜ tunnistatakse liikmesriikide suhtes, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, kehtetuks alates 21. juulist 2015, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga, mis on sätestatud II lisa B osas.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt III lisa vastavustabelile.

*Artikkel 33***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid 13 ja 29 kohaldatakse alates 21. juulist 2015.

*Artikkel 34***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 26. juuni 2013

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
A. SHATTER

I LISA

Aruandlusvorm teabe esitamiseks, mida liikmesriikidelt nõutakse artikli 28 lõikega 2

Pärast artikli 28 lõikes 2 osutatud kuupäeva saadetakse liikmesriikide esitatav teave uuesti komisjonile, kui siseriiklikus õiguses või tavades on toimunud sisulisi muutusi, mille tulemusena varem esitatud teave ei ole enam ajakohane.

1. Palun selgitage artikli 2 punktide k ja artiklile 22 tuginedes erinevaid meetmeid, mida võetakse vastuvõtu erivajadustega isikute kindlakstegemiseks, sealhulgas seda, millisel hetkel need kasutusele võetakse ja milline on nende mõju nime-
tatud vajaduste rahuldamisele, sealhulgas saatjata alaealiste ning piinamise, vägistamise või muu jõhkra psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalla ohvrite ja inimkaubanduse ohvrite puhul.
2. Esitage täielik teave artiklis 6 sätestatud dokumentide liigi, nimetuse ja vormi kohta.
3. Palun märkige seoses artikliga 15, milline on taotlejate tööturule juurdepääsule seatud võimalike konkreetsete tingi-
muste ulatus, ja kirjeldage neid piiranguid üksikasjalikult.
4. Palun kirjeldage seoses artikli 2 punktiga g, millisel viisil materiaalseid vastuvõtutingimusi pakutakse (st milliseid
vastuvõtutingimusi pakutakse loonusena, rahas või kupongidena või nende kombinatsioonina), ja märkige taotlejatele
makstava päevaraha suurus.
5. Kui see on kohaldatav, siis selgitage palun seoses artikli 17 lõikega 5 võrdlusnäitajat või -näitajaid, mida kohaldatakse
siseriikliku õiguse või tavade kohaselt taotlejatele antava rahalise abi taseme kindlaksmääramisel. Kui taotlejaid kohel-
dakse oma kodanikest vähem soodsalt, siis selgitage selle põhjuseid.

II LISA

A OSA

Kehtetuks tunnistatud direktiiv

(viidatud artiklis 32)

Nõukogu direktiiv 2003/9/EÜ

(ELT L 31, 6.2.2003, lk 18)

B OSA

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäev

(viidatud artiklis 32)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
2003/9/EÜ	6. veebruar 2005

III LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 sissejuhatav osa	Artikli 2 sissejuhatav osa
Artikli 2 punkt a	—
Artikli 2 punkt b	—
—	Artikli 2 punkt a
Artikli 2 punkt c	Artikli 2 punkt b
Artikli 2 punkti d sissejuhatav osa	Artikli 2 punkti c sissejuhatav osa
Artikli 2 punkti d alapunkt i	Artikli 2 punkti c esimene taane
Artikli 2 punkti d alapunkt ii	Artikli 2 punkti c teine taane
—	Artikli 2 punkti c kolmas taane
Artikli 2 punktid e, f ja g	—
—	Artikli 2 punkt d
Artikli 2 punkt h	Artikli 2 punkt e
Artikli 2 punkt i	Artikli 2 punkt f
Artikli 2 punkt j	Artikli 2 punkt g
Artikli 2 punkt k	Artikli 2 punkt h
Artikli 2 punkt l	Artikli 2 punkt i
—	Artikli 2 punkt j
—	Artikli 2 punkt k
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 5
Artikli 6 lõiked 1–5	Artikli 6 lõiked 1–5
—	Artikli 6 lõige 6
Artikli 7 lõiked 1 ja 2	Artikli 7 lõiked 1 ja 2
Artikli 7 lõige 3	—
Artikli 7 lõiked 4–6	Artikli 7 lõiked 3–5

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
—	Artikkel 8
—	Artikkel 9
—	Artikkel 10
—	Artikkel 11
Artikkel 8	Artikkel 12
Artikkel 9	Artikkel 13
Artikli 10 lõige 1	Artikli 14 lõige 1
Artikli 10 lõige 2	Artikli 14 lõike 2 esimene lõik
—	Artikli 14 lõike 2 teine lõik
Artikli 10 lõige 3	Artikli 14 lõige 3
Artikli 11 lõige 1	—
—	Artikli 15 lõige 1
Artikli 11 lõige 2	Artikli 15 lõige 2
Artikli 11 lõige 3	Artikli 15 lõige 3
Artikli 11 lõige 4	—
Artikkel 12	Artikkel 16
Artikli 13 lõiked 1–4	Artikli 17 lõiked 1–4
Artikli 13 lõige 5	—
—	Artikli 17 lõige 5
Artikli 14 lõige 1	Artikli 18 lõige 1
Artikli 14 lõike 2 esimese lõigu sissejuhatav osa, punktid a ja b	Artikli 18 lõike 2 sissejuhatav osa, punktid a ja b
Artikli 14 lõige 7	Artikli 18 lõike 2 punkt c
—	Artikli 18 lõige 3
Artikli 14 lõike 2 teine lõik	Artikli 18 lõige 4
Artikli 14 lõige 3	—
—	Artikli 18 lõige 5

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 14 lõige 4	Artikli 18 lõige 6
Artikli 14 lõige 5	Artikli 18 lõige 7
Artikli 14 lõige 6	Artikli 18 lõige 8
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu sissejuhatava osa esimene taane	Artikli 18 lõike 9 esimese lõigu sissejuhatava osa punkt a
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu teine taane	—
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu kolmas taane	Artikli 18 lõike 9 esimese lõigu punkt b
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu neljas taane	—
Artikli 14 lõike 8 teine lõik	Artikli 18 lõike 9 teine lõik
Artikkel 15	Artikkel 19
Artikli 16 lõike 1 sissejuhatav osa	Artikli 20 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 16 lõike 1 punkti a esimese lõigu esimene, teine ja kolmas taane	Artikli 20 lõike 1 esimese lõigu punktid a, b ja c
Artikli 16 lõike 1 punkti a teine lõik	Artikli 20 lõike 1 teine lõik
Artikli 16 lõike 1 punkt b	—
Artikli 16 lõige 2	—
—	Artikli 20 lõiked 2 ja 3
Artikli 16 lõiked 3–5	Artikli 20 lõiked 4–6
Artikli 17 lõige 1	Artikkel 21
Artikli 17 lõige 2	—
—	Artikkel 22
Artikli 18 lõige 1	Artikli 23 lõige 1
—	Artikli 23 lõiked 2 ja 3
Artikli 18 lõige 2	Artikli 23 lõige 4
—	Artikli 23 lõige 5
Artikkel 19	Artikkel 24
Artikkel 20	Artikli 25 lõige 1
—	Artikli 25 lõige 2
Artikli 21 lõige 1	Artikli 26 lõige 1

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
—	Artikli 26 lõige 2–5
Artikli 21 lõige 2	Artikli 26 lõige 6
Artikkel 22	—
—	Artikkel 27
Artikkel 23	Artikli 28 lõige 1
—	Artikli 28 lõige 2
Artikkel 24	Artikkel 29
Artikkel 25	Artikkel 30
Artikkel 26	Artikkel 31
—	Artikkel 32
Artikkel 27	Artikli 33 esimene lõik
—	Artikli 33 teine lõik
Artikkel 28	Artikkel 34
—	I lisa
—	II lisa
—	III lisa

Tellimishinnad aastal 2013 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberkandjal + DVD-l aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 420 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	910 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt DVD-l	ELi 22 ametlikus keeles	100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) kord nädalas DVD-l	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel DVD-l.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>



Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET